

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 8 december 2014

§ 4 Förslag till budget 2015 för Stockholms stad och inriktning för 2016–2017 samt ägardirektiv 2015–2017 för koncernen Stockholms Stadshus AB m.fl. beslut, (se även bilaga med uppgift om delbeslut) samt beslut enligt bilaga till kungörelsen

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! De beslut som vi fattar i denna sal gör skillnad, inte minst när vi beslutar om en ny budget. Detta skulle ha gällt även i riksdagen om vi inte där hade haft ett främlingsfientligt parti som försöker diktera villkoren. Här i Stadshuset har vi en stabil majoritet. Det kommer stockholmarna att märka. Det kommer att bli en ny inriktning på politiken. Vårt mål är en stad som håller samman. Medlet är en samarbetspolitik med jobb, utbildning och bostäder i fokus.

Få saker är så avgörande som skolan. Stockholm ska kunna erbjuda en bra skola för alla barn. Skolresultaten måste förbättras. Skillnaderna mellan skolor måste minska, och utvecklingen där allt färre elever når gymnasiebehörighet måste brytas. Därför föreslår vi en riktad satsning på mindre klasser i grundskolans lägre årskurser. Därför föreslår vi höjda lärarlöner så att skolorna har möjlighet att rekrytera. Därför föreslår vi ökade resurser till skolan så att alla elever kan få stöd att nå kunskapsmålen.

Vi vill slå en kvalitetsbro över hela utbildningskedjan från förskola, fritis till komvux och forskning. Vägarna till utbildning måste vara öppna genom hela livet, också för vuxna.

Stockholms företag har svårt att rekrytera personal med rätt utbildning. Det håller inte. Det gör att arbetslösheten biter sig fast. Det hindrar stockholmarnas chanser till utveckling och karriär. Det hindrar våra företag att expandera och hämmar hela stadens utveckling. Därför ska vi öppna upp komvux och yrkesvux för fler studenter. Och därför ska vi sträcka ut stadens insatser för unga upp till 29 år, och därför ska jag söka nära dialog med näringslivet och viktiga tillväxtbranscher för vår stad. Vi måste alla med gemensamma krafter aktivt bidra till fortsatt jobbtillväxt. Det är ett delat ansvar.

Stockholm har en i grunden god ekonomi och sunda finanser, och jag kommer i alla lägen att försvara den styrkan. Men jag vet att om den styrkan ska bestå långsiktigt måste politiken riva hindren för stadens och stockholmarnas utveckling. Därför måste bostadsbristen äntligen byggas bort. Vi har varit överens om den saken länge i den här fullmäktigesalen. Jag tänker se till att vi går från ord till handling.

Bostadsbristen utgör i dag vårt enskilt största hot mot jobb och tillväxt. Den ackumulerade bostadsbristen har tillåtits växa till 100 000 bostäder, en genomsnittlig väntetid på åtta år är alldeles för lång. Det säger sig självt att det hindrar företag att rekrytera, studenter att plugga och ungdomar att starta sina självständiga liv. Det säger sig självt att en sådan politik har hindrat människor från att bosätta sig i vår stad.

Med den budget som vi nu ska debattera inleder vi vår öka-takten-satsning. Tiden mellan planering och byggande ska kortas. De närmaste åren ska 40 000 nya lägenheter byggas. De bostadsbolag som stockholmarna förfogar över ska bygga nytt. Viljan hos privata bostadsföretag att bygga ska bejakas, och den mark som finns tillgänglig ska bebyggas. Renoveringsbehoven ska mötas, och hyresrätten är prioriterad. Stockholmarna ska kunna och ha råd att bo i Stockholm.

Ordförande, fullmäktige! Väljarna valde förändring. Vi tänker leverera bostäder, utbildning och jobb för folkets, för företagens och för framtidens skull. Vi kommer att bygga en hållbar stad, en stad i sammanhållning och solidaritet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 2

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande, fullmäktige, kära stockholmare! Vi lever i en tid av en kraftig global urbanisering, allt från Stockholm till Singapore, från Berlin till Beijing. Över hela världen söker sig människor till städerna. Redan i dag bor mer än hälften av världens människor i städer, och år 2050 förväntas sju av tio göra det.

Städernas växande betydelse är också påtaglig i Stockholm, som är en av Europas snabbast växande städer och regioner. Det ställer krav på utbyggd kollektivtrafik, på nya vägar och bostadsbyggande. Urbaniseringen är bra för Stockholm, för Sverige, för världen. Det är i den växande storstaden som möjligheter till spontana möten mellan människor äger rum med olika livserfarenhet och med olika bakgrund.

Stadens mångfald och myller är den bördigaste jordmånen för kreativitet, öppenhet och tolerans. Städerna är också miljövänliga. Närheten till varandra gör att vi kan cykla, åka kollektivt och promenera till varandra. Vi ser att allt fler odlar på balkongen. Vi matavfallssorterar, och allt fler cleantech-företag växer fram.

Vårt Stockholm har också värderats som en av de mest miljöinnovativa städerna i världen, en utveckling som vi vill förstärka. Moderaterna tror på den växande staden. Det är inte en slump att vår långsiktiga vision för Stockholm är en stad i världsklass. Vi ser och tror på Stockholms möjligheter att just vara en stark stad i världen. Den bärande idén för vårt Stockholm är en välkomnande stad för alla människor.

Jag vet att många av oss i denna sal inte är födda i Stockholm utan har valt den här staden av en anledning. Vare sig det handlar om flyktingar från internationella oroshärdar eller internationella talanger, forskare eller människor som söker sig hit för jobb och utbildning ska det gå att hitta arbete och hitta bostad. Det ställer krav på en politik som möjliggör allt detta. Det handlar om mer än jobb och bostad. Det handlar om att känna sig trygg med att barns skolgång fungerar och att skolan är av hög kvalitet, att man ska känna sig trygg i äldreboende.

Fru ordförande! Idén om den växande staden som ett ekosystem för människor och företag för att kunna växa har varit vägledande för vår politik i Alliansen i åtta år i majoritet. Därför är jag stolt över att vi är fyra partier som med lite olika profil ändå lägger fram våra budgetförslag med en gemensam inledning. Det gör att vi konkret visar att vi samarbetar genom gemensamma yrkanden på viktiga politikområden.

Moderaterna lägger i dag fram en budget som förenar en stabil ekonomi med oförändrad skatt och tydliga prioriteringar av kvalitet inom skola och äldreomsorg samt fortsatt möjlighet för stockholmarna att välja. Framför allt är det en budget som tar sikte på Stockholms konkurrenskraft genom satsningar på fler jobb och ökat bostadsbyggande.

Sedan maktskiftet 2006 har de som arbetar i Stockholm ökat med 100 000 personer. Aldrig förr har så få varit beroende av ekonomiskt bistånd. Vi vill att minst 40 000 nya bostäder ska byggas och påbörjas fram till 2018. Vi har i majoritetsställning visat att det är fullt möjligt. Vi har den högsta bostadsbyggnadstakten sedan 70-talet. Vi står bakom och står upp för de överenskommelser vi har träffat om nya kollektivtrafikförbindelser, och vi står tydligt upp för stadens, regionens och hela Sveriges behov av Bromma flygplats och Förbifart Stockholm.

Vår gemensamma målsättning i budgeten står i skarp kontrast till vänstermajoritetens budget. Vi ser att samma vaghet och otydlighet som präglade Sveriges mest kortlivade regering i modern tid går igen i Stadshuset. Trots tydliga löften om motsatsen har Socialdemokraterna vikt ned sig i frågor som Bromma, Slussen, Förbifart Stockholm och möjligheter för stockholmare att välja.

Mina vänner! Stockholm behöver inga återställare, skattehöjningar, byggstopp och tvångskommunaliseringar. Stockholm behöver en politik för fler jobb, mer bostadsbyggande, utvecklad kvalitet och valfrihet i välfärden. Men framför allt behöver Stockholm en politik för allt som kan växa och vill växa, oavsett om det rör sig om staden som helhet eller om småföretagaren som funderar på att rekrytera och anställa en första kollega eller eleven som precis har börjat i sin förskoleklass.

Fru ordförande! Moderaterna står upp för en modern, framtidsinriktad stad som vänder sig till alla, för alla behövs i vårt framtida Stockholm.

Med dessa ord yrkar jag bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 3

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, kära stockholmare! Jag är stolt i dag. Miljöpartiet har gjort ett historiskt val i Stockholm. Vi har gjort det starkaste kommunvalet någonsin. Stockholm har med det gett oss förtroendet att styra Stockholm tillsammans med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ. Det är ett ansvar som förpliktar, och Miljöpartiet kommer att axla det ansvaret.

Fru ordförande! I dag, denna historiska dag, presenterar majoriteten i Stockholms stad en ansvarsfull och fullt finansierad budget med en rad kraftfulla insatser för att stärka och modernisera Stockholm. Årets budget är en budget för ett klimatsmart och socialt hållbart Stockholm, en budget för alla stockholmare, en budget som gör skillnad.

Men jag är oroad över den rådande politiska situationen i Sverige. Vi befinner oss i en tid där det finns krafter som vill se en ökad ojämlikhet, krafter som tycker att allas lika värde och en bra skola för alla inte är något som är viktigt, krafter som inte tycker att klimatutmaningarna är något att lösa inför kommande generationer, krafter

som ser 40- och 50-talets världsbild och samhällsstruktur som ideal. En sådan samhällssyn kommer Miljöpartiet aldrig att acceptera.

Miljöpartiet är ett modernt parti, vi är ett parti sprunget ur freds-, miljö- och kvinnorörelsen. Vi kommer alltid att sträva mot att möta framtiden snarare än att återgå till det som varit. Vi kommer alltid att kämpa för det som är rätt, för ett samhälle som är hållbart, för dem som inte kan göra sin röst hörd, för dem som drabbas av det skadliga bullret från Bromma flygplats, för unga, studenter och bostadslösa som inte har ett hem, för alla dem som inte har råd att äga en bil och som varje dag trängs i kollektivtrafiken, för våra kommande generationer, för vårt klimat och vår planet.

Fru ordförande! Det känns väldigt tryggt att, i den osäkra politiska situation som Sverige befinner sig i, kunna presentera en stark budget med en stabil majoritet som gör skillnad för Stockholm. I vår budget för Stockholm tar vi ett rejält steg i rätt riktning för att modernisera Stockholm. Vi inrättar en central klimatfunktion som gör det möjligt för Stockholms stad att genomsyras av klimatmedvetenhet och stärka stadens verksamheter att möta de kommande klimatutmaningarna. Vi sätter ned foten för att avveckla kolkraften i Värtan som varje år spyr ut 500 000 ton giftig koldioxid. Vi investerar en klimatomiljard för att satsa på förnybar energi, energieffektivisera staden och klimatanpassa Stockholm mot framtida översvämningar och klimathot. Vi intensifierar arbetet med att se till att Stockholms barn får giftfria förskolor. Vi inrättar nya naturreservat, och vi möter klimatutmaningarna med konkreta åtgärder. Vi gömmer oss inte för dem.

En del brukar säga att Stockholm växer med två fulla SL-bussar per dag. Det är sanning med modifikation. Det är snarare så att Stockholms stad växer med 50 bilister per dag. Det ställer enorma krav på hur vi planerar vår stad. I stället för att fortsatt låsa oss in i 50-talets avgas- och motorvägsideal måste vi möta framtiden med nya lösningar, inte gamla.

Resandet i Stockholm måste vara smidigt, effektivt och klimatsmart. Därför prioriterar vi gång-, cykel- och kollektivtrafik i årets budget. Vi har redan tagit steget för att införa bilfria gator. Swedenborgsgatan och Klarabergsgatan blir bilfria. Vi har gjort det därför att vi måste minska biltrafiken, för att skapa bättre framkomlighet för kollektivtrafiken, cykel- och gångtrafikanter och för att nå våra klimatmål. Vi investerar en miljard de närmaste fyra åren för att bygga ut cykelnätet, öka framkomligheten, höja säkerheten och förbättra underhållet på våra cykelbanor. Vi investerar i fler cykelgarage, och vi tillför 35 miljoner kronor för att implementera en ny gångplan för Stockholms stad.

En modern stad är inte bara ekologiskt hållbar, utan också socialt hållbar. I årets budget gör vi en nödvändig ekonomisk upprustning av socialtjänsten, vi stärker arbetet med att stötta barn som far illa, vi inför en kommunal barnombudsman som ska se till att barnkonventionen följs. Vi fördubblar antalet platser för hemlösa EU-medborgare. Vi satsar 200 miljoner på en social investeringsfond, och vi tillsätter en kommission för social hållbarhet.

Ett klimatsmart och socialt hållbart Stockholm är en förutsättning för framtiden. Med en ny klimatmiljard, en ny cykelmiljard och mer resurser till dem som är mest utsatta tar vi steget närmare ett modernt, klimatsmart och hållbart Stockholm.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs budget.

Anförande nr 4

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande och alla kära stockholmare som lyssnar på den här debatten! Det är era liv och er vardag som den här budgeten handlar om. Vi i den nya rödgrönrosa majoriteten kommer att göra Stockholm till ett skyltfönster för en rödgrönrosa politik. Och, kära stockholmare, i en rödgrönrosa stad sätter vi stopp för de rasistiska odemokratiska krafter som nu försöker skapa kaos i samhället. Dem stoppar vi vid kommungränsen. De har inget att göra i vår stad.

Kära stockholmare! När man avgår verkar det vara obligatoriskt att prata om det dukade bord som man lämnar efter sig. Men har vi kommit till ett dukat bord? Nej, jag skulle snarare säga att Alliansen bjöd riskkapitalisterna på en fest. Sedan sålde de matsilvret när bjudningen var över. Det var säkert en jättetrevlig fest där Sten, Lotta, Anna och alla festade loss. Men det var väldigt få som vara bjudna till den festen – inga sjukskrivna, inga arbetslösa, inga pensionärer, inga ungdomar från förorterna. Det är klart att när man bjuder så få gäster blir det pengar över. Då kan man skryta med att man lämnar efter sig en bra ekonomi, speciellt om man låter andra ta hand om disken efteråt mot en väldigt låg ersättning.

Kära stockholmare! Detta kommer inte att ske när vi styr den här staden. De förändringar som vi genomför kommer att ogillas av många, men gillas av oss som blir friare när vi har en offentlig service som fungerar för alla. Frihet för Elsa som bor i Vällingby är att inte behöva sätta hänglås på dörren för att hålla påträngande konsulter borta.

Stockholmare! Det är slut på rean i allmännyttan. Bjurfors, Veritas och andra kreativa konsulter får fixa sina miljonklipp på annat sätt. Elsa och tusentals hyresgäster kan nu tryggt bo kvar i allmännyttan där de har valt att bo. Elsas barn och barnbarn kommer också att ha plats i en stad som hon har varit med att bygga upp. För att de ska kunna det bygger vi dubbelt så många hyresrätter och pressar hyrorna, ändrar godkännandereglerna och drar i gång byggandet av snabba hus med låga hyror för ungdomar mellan 18 och 35 år. Frihet, kära stockholmare, är att ha ett hem. Därför bygger vi för alla stockholmare.

Evert är 80 år och beroende av hemtjänst. Jag skulle vilja fråga Alliansen: På vilket sätt ökade hans frihet när han skulle välja mellan De luxe-hemtjänst, First Class-hemtjänst och 216 andra företag när Carmen eller Eva kom inrusande med andan i halsen för att på 20 minuter ta fram maten, värma maten, vänta otåligt medan Evert åt och sedan skynda vidare, ofta försenad, till nästa så kallad kund? Frihet för Evert är personal som har tid att själva bestämma vad de vill göra. För att det ska bli så höjer vi ersättningen i hemtjänsten med 4 procent så att det blir fler som jobbar där och att de får mer tid.

Carmen funderar över varför hennes jobb inte anses värdefullt. Varför kan hon inte leva på sin lön fast hon arbetar så hårt hela dagen? Vi i den nya majoriteten tycker att hennes och alla våra medarbetares jobb är viktiga. Därför satsar vi 70 miljoner för att höja de lägsta lönerna. Vi ser till att heltid och fastanställningar blir norm, och vi ökar personaltätheten där behoven är stora. Detta, kära stockholmare, ordförande och fullmäktige, är en feministisk politik.

Stockholmare! Det är ett förfärligt gnällande från Alliansen om de ynka 35 öre som vi höjer skatten med. Men för oss i den rödgrönrosa majoriteten är det oändligt mycket viktigare att Evert får en värdig ålderdom och att våra barn får en lycklig barndom än att en höginkomsttagare får betala 150 kronor mindre i kommunalskatt.

Stockholmare! Orättvisor är ingen naturlag som vi kan lindra med lite välgörenhet. Orättvisor kan bekämpas. Det är vad vi kommer att göra de närmaste fyra åren. Vi i den rödgrönrosa majoriteten ordnar inga bjudningar för särskilt utvalda. Vi bjuder in alla stockholmare, alla som lyssnar på den här sändningen, alla som bor i förorterna, alla som vill ha en annan stad. Vi bygger Stockholm tillsammans.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, kommunfullmäktige! Det har onekligen varit en händelserik höst. Först var det val och sedan besked om nyval. Det är inte direkt det man är van vid i Sverige, kan man säga. Före valet trodde väl de flesta att med socialdemokratiskt styre skulle man få en vanlig, lite småtrist med ändå tämligen kompetent socialdemokratisk politik.

Man kan säga att ingen av de här förväntningarna uppfylldes. Politiken blev varken vanlig, småtrist eller kompetent. Sanningen är väl att vi har fått en orätt ovanlig och rätt så omtumlande politik, men tyvärr också präglad av inkompetens.

För Stockholms del innebär regeringsskiftet att vi återigen har fått en Stockholmsfientlig regering. Det är ingenting att förvånas över, för så har det alltid varit med Socialdemokraterna i Rosenbad. Icke desto mindre tycker jag att det är rätt tjatigt att återigen börja diskutera Bromma flygplats, Förbifarten, kommunal skatteutjämning. Varför kan inte bara lagt kort ligga, konstatera ett en majoritet faktiskt står bakom såväl Bromma som Förbifarten? Faktum är att om man googlar Karin Wanngård och Bromma och eller Förbifarten så formligen väller det fram uttalanden där hon dyrt och heligt lovar just det: Lagt kort ligger. Inte skulle de besluten rivas inte, inte. Nej, sossarna kunde man ju lita på.

Men nu sitter vi där vi sitter, med svikna vallöften och en politik som hotar inte bara Stockholm utan också andra delar av landet. Stockholm är Sveriges tillväxtmotor, och om den hackar drabbar det hela landet. Att Socialdemokraternas argaste kritiker nu återfinns i näringslivet och bland de egna socialdemokratiska kommunalråden talar väl sitt tydliga språk.

Tillväxtmotorn Stockholm måste vårdas. Infrastrukturen måste byggas ut, inte läggas ned. Ambitionerna för bostadsbyggandet måste ökas, inte minskas. Skatterna på arbete måste sänkas, inte höjas. Staden behöver ett riktigt ledarskap, inte en politik

som bygger på minsta gemensamma nämnare, där det största partiet går med på precis vad som helst, bara man får inneha finansborgarrådsposten.

Stockholm är i grund och botten en liberal och välkomnande stad. Människor som kommer hit gör det med drömmar om ett bättre liv, ofta med drivkraften att tjäna pengar på sina idéer och sitt arbete. Det är bra för Stockholm. Tack vare alla dessa hårt arbetande människor som betalar skatt och på andra sätt bidrar till samhället kan vi satsa på skola, sjukvård, äldreomsorg och få en välfungerande socialtjänst för dem som behöver hjälp och stöd allra mest.

Men vi måste också vårda våra företag, inte med ord och handling visa att hit är ni inte välkomna. När äldreborgarrådet konsekvent kallar företaget Vardaga för ”vårdaga” i en intervju blir det glasklart att hon inte vill ha en mångfald av utförare. Hon vill ha bort de privata aktörerna. Hon gillar dem helt enkelt inte, oavsett kvalitet. Ur vänsterpartistiskt perspektiv är det konsekvent. Men vad tycker Socialdemokraterna och Miljöpartiet? Delar de den synen på företag verksamma i vår stad?

Folkpartiet vill gå i motsatt riktning. Vi vill öka valfriheten genom att låta alla över 85 år få plats på någon typ av äldreboende om de själva vill det. Vi vill också se till att man kan välja servicehus över hela staden, inte bara där man bor. Valfrihet leder till större personlig frihet.

Tillväxtmotorn Stockholm bygger också på öppenhet. Staden byggs i dag av människor som kommer utifrån, ibland från andra delar av landet, ibland från andra delar av världen. Ibland har de kommit hit för att de upplever livet i en småstad som inskränkt. Ibland har de kommit hit för att undkomma förföljelse, oftast helt enkelt därför att de gillar Stockholm. Oavsett skäl bidrar de till att göra Stockholm till en snabbt växande stad med en stark ekonomi där arbete lönar sig och där färre människor än någonsin lever på socialbidrag.

Att Stockholm är en av Europas snabbast växande städer med växande ekonomi är inte en tillfällighet. Det är liberala kärnvärden som frihet, öppenhet, marknadsekonomi och valfrihet som har skapat det. Det gör mig betryckt att stadens nya politiska ledning anser att det är genom stopp, uppskjutna beslut och genom att man backar in i framtiden som Stockholm ska växa när det i stället är genom att trycka på startknappen för byggena, säga ja till företag som går med vinst och öka mångfalden som staden kan växa. Förutsättningen för ett rikt och välmående Stockholm är mer liberalism, inte mindre.

Därmed yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 6

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare, Sverigevänner! Tiggeri, invandring, stadsbild – frågor av största vikt för de allra flesta stockholmare. Dessa omnämns noll gånger i majoritetens budget. Omnämns de inte därför att de inte finns? Nej, vi vet att problemen finns. Men tydligen vill inte majoriteten ge dessa problem deras rätta namn. Att inte ge saker deras rätta namn, liksom när förorterna brinner, senast natten mellan lördag och söndag, behandlar man inte det växande utanförskap som cementerats i Stockholms förorter. Vi fyller bara

på det och hoppas på det bästa. I går Rågsved, i morgon – vem vet? Bränn en bil, få ett jobb, ekar alldeles för fårskt i minnet hos oss.

Att förorterna brinner märker människorna av som bor där. Men hur är det här inne? När ska vi bemöta dessa samhällsfientliga krafter? Stockholm faller samman medan man sjabblar om huruvida vi sverigedemokrater är det fina epitetet efter det andra.

Självfallet innehåller en budget många andra viktiga frågor än tiggeri, invandring och stadsbild. Men jag frågar mig varför man kategoriskt vägrar visa stockholmarna vad invandringen kostar, vägrar visa vad EU-migranterna som tigger på våra gator kostar i form av hemresor, härbärgen och sociala utgifter. När jag står här och frågar efter en invandringsbudget kommer man att kalla mig rasist. Om det nu inte är ett problem, om invandring och tiggeri inte kostar stockholmarna så värst mycket, vad är det man är rädd att visa oss? Tror politikerna i Stadshuset att stockholmarna inte kan tänka och räkna själva?

Att minska invandringen till Stockholm löser inte alla problem, absolut inte, men inget annat enskilt område påverkar alla områden i staden lika mycket. Inget. Det är genom att minska invandringen till Stockholm som vi frigör resurser för att satsa på äldre och våra sjuka. Genom att minska invandringen till staden kan vi börja ta itu med de problem som alltmer frenetiskt knackar på vår dörr. Som sagt: Bilar brann i Rågsved i går. Jag känner en viss oro för att de problem som jag talar om här i dag inte tas på allvar.

Jag talar för ett parti och dess väljare som vill ha en ärlig politik, en politik som vågar prata om vad invandringen kostar och vad tiggeriet kostar. Vi sverigedemokrater har inte lagt någon skuggbudget i år, men vi vet från erfarenheter i riksdagen att det är svårt att ta reda på vad det här kostar för staden. Men jag räknar med att vi till nästa år lägger fram en genomtänkt budget.

Jag som medmänniska och mamma skulle aldrig stänga dörren i vår stad för dem som allra mest behöver det, men det är inte den invandring jag talar om. De som kommer hit för att tigga är inte heller behövande på det sättet. Social turism benämnde Göran Persson det, ekonomiska flyktingar. Det är inte bara dem vi sverigedemokrater vi tänker på när vi pratar om invandring.

Jag tror inte att de flesta stockholmare tänker på det på det sättet heller. Jag vet vad jag bidrar till om jag ger en tiggare pengar. Polisen tog i söndags hand om en pojke, cirka tolv år gammal, från Bulgarien som satt ensam och tiggde utanför en konsumbutik. Jag bidrar direkt till att smuggla barn till organiserat tiggeri i Sverige. Jag blundar inte för tiggeriproblemet, men jag vill inte heller föda det.

Vi kan hjälpa både Rumänien och Bulgarien på andra sätt än att se till att deras barn kidnappas till tiggeri på våra gator. Vi måste förbjuda tiggeriet i Stockholm omgående. Stockholmarna, som är värst drabbade av det, ska via Stadshuset påvisa sitt missnöje mot riksdag och regering.

Jag tar upp dessa frågor om invandring och tiggeri så här i inledningen av budgetdebatten, för det är frågor som rör alla stockholmare varje dag på ett eller annat sätt.

Det är först när vi tydligt vågar redovisa och tala om saker och ting ärligt som vi tillsammans kan börja finna lösningar på problemen.

Vi yrkar avslag på majoritetens budget.

Anförande nr 7

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande, fullmäktige! Jag träffade för en tid sedan stadsforskaren Reuben Abraham. Han gjorde intryck på mig. Han jämförde städer med smartphones. Smartphones är redskap för en massa bra saker i vardagen och på jobbet. På samma sätt kan man säga att Stockholm är ett redskap för människor som vill förverkliga sina drömmar. Här i Stockholm och på andra ställen finns nätverk, det finns kunskap, det finns tillgång till utbildning, det finns en infrastruktur, det finns arbetsgivare och det finns arbetskraft.

Stockholm är också ett redskap för social trygghet. Här finns resurser lite mer än på annat håll, fler sociala skyddsnet. Här finns gott om kultur och gott om människor, människor som bryr sig. Ramlar man och slår sig i parken kommer någon fram till en och hjälper till.

Stockholm är också ett redskap för att lösa klimatproblemen. Det här har ni hört mig tala om förut. Centerpartiet har drivit den frågan hårt sedan vi 2006 kom in i den här salen. Vi vill bygga en tät och också hög stad som innebär att vi slipper bilberoende, som innebär att man kan gå, cykla och åka kollektivt till jobbet. Vi vill satsa på miljösystemen, som insamling av matavfall, fjärrvärme, återvinning av energi, förnybar energi. De hus som vi bygger kan vi ställa extra höga krav på eftersom vi har den marknad vi har i Stockholm.

Doktor Reuben Abraham menar också att politiken är operativsystemet till smartphones. Enligt Reuben Abraham är Stockholms operativsystem dessutom väldigt lyckat, och vi borde faktiskt exportera det till flera städer runt om i världen. Men som alla operativsystem behövs det uppdateringar. Stockholm behöver följa med sin tid. Stockholm behöver basera sin politik på ny kunskap och ny forskning som kommer fram hela tiden. Men vi behöver också svara på nya utmaningar från omvärlden och invånarna som kommer hela tiden. Vi vill att redskapet Stockholm ska fungera så bra som möjligt och att fler ska använda redskapet Stockholm.

Nu står vi här i budgetfullmäktige, och det är dags för den stora årliga uppdateringen av operativsystemet. Då tänkte jag gå in på vad Centerpartiet tycker är viktigt att uppdatera operativsystemet med.

Till att börja med vill vi satsa på riktiga jobb. Här är det jätteviktigt av staden att se till att vi har ett gott företagsklimat, inte minst när det handlar om den tillsyn som Stockholm har och bedriver i olika verksamheter. Vi måste ha ett företags- och kundfokus i den tillsynen.

Stadens miljöarbete, som vi från Centerpartiet har pratat mycket om genom åren och vurmar för, kan också se till att få arbeten och en tillväxt utav. OECD pekade ut så sent som för ett och ett halvt år sedan att det finns en hel del saker som Stockholm kan göra för att få synergier av vårt viktiga miljöarbete som kan leda till tillväxt, en grön tillväxt. Vi kan se till att de som kommer hit från andra länder snabbt lär sig

språket och får tillgång till utbildning, får tillgång till stadens alla nätverk, och vi kan också se till att det finns en ordentlig infrastruktur. Här håller majoriteten tyvärr på att bygga in en bugg i operativsystemet.

Bostäder är viktigt, vi vill bygga 160 000 bostäder till 2030 genom att förverkliga bostadspotentialen, men därutöver också bygga på höjden. Därför tror jag att vi behöver en ny översiktsplan i Stockholm, en översiktsplan som tar hänsyn till ny forskning när det gäller hållbara städer, och vi vill också satsa på stadsmiljön. Stadsmiljön är viktig när Stockholm växer. I stället vill majoriteten skära ned med 90 miljoner kronor, ännu en bugg i operativsystemet.

Valfriheten: Ja, makten ska ligga vid köksbordet, tycker vi i Centerpartiet. Det vi ser är en sakta och långsam, men dock, nedmontering av valfriheten i Stockholm. Vi ser också skattehöjningar – ännu ett sätt att flytta makten från köksbordet hit till Rådssalen.

Från Centerpartiet och Alliansen är vi tydliga med att vi vill ha fler skattebetalare, inte högre skatter. Då kan vi satsa på en generös och trygg välfärd och en bra skola. Om operativsystemet fungerar riktigt bra kommer stockholmarna, nya företag, utländska investerare och andra att bygga appar som gör att smartphone Stockholm blir ännu mer användbar. Om den inte fungerar blir det inga appar. Då blir det bara ett tomt skal som man kanske kan ringa med. Om man ser med misstro på sådana som bygger appar och till och med motarbetar dem för att man i politiken hellre bygger egna appar, då kommer de som bygger appar att välja andra operativsystem och andra smartphones. Det är vi här inne som ska förhindra sådant. Utan tillväxt stannar Stockholm, och alla våra budgetar här inne blir meningslösa.

Jag skulle önska mig ett större engagemang från majoriteten för tillväxt i Stockholm.

Bifall till Centerpartiets budgetförslag!

Anförande nr 8

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Vi har en tuff vecka bakom oss. Oförmågan att förhandla och mötas trots våra olikheter har lett till att ett fascistiskt parti har fällt en socialdemokratisk regerings budget. Det är mot den bakgrunden som jag är stolt över att FI sitter i kommuner runt om i landet och förhandlar fram feministiska och antirasistiska budgetar som nu röstas igenom. Överallt där vi har mandat har vi satt oss ned, tittat på valresultatet och hittat konstruktiva lösningar för att få igenom vår politik. Vi styr i majoriteter och i minoriteter i rödgrönrosa samarbeten och i blocköverskridande samarbeten. Här i Stockholm har vi fått ett tydligt mandat av väljarna. Stockholm vill se en rödgrönrosa politik.

I dag är jag stolt över att vi kan presentera en budget där feminism, antirasism, hållbarhet och demokrati står i centrum i budgetpost efter budgetpost. Vi tar i dag stora steg mot att skapa ett Stockholm där alla ska kunna färdas väl genom hela livet, från satsningar på genuspedagogik i förskolan till fler händer i äldreomsorgen. Oavsett var i staden du bor och oavsett vad du har för kön, sexualitet, könsuttryck, etnicitet eller funktionalitet ska du ha lika möjligheter till ett bra liv.

Därför jobbar vi strategiskt för att alltid se till mänskliga rättigheter och antidiskrimineringsperspektiv i alla politiska områden. Vi inrättar ett råd för mänskliga rättigheter som ska leda detta arbete. Det kommer att vara en resurs för våra politiker men också ett forum för dialog med det civila samhället för att få fler röster i staden att höras. Med de nationella jämställdhetsmålen och MR-deklarationen har vi tydliga mål för jämställdhet. Där står att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att makt, resurser, tid och inflytande ska delas rättvist. Det är något som många säger sig stå bakom, men alldeles för lite har gjorts. I denna budget går man från ord till handling för jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Vi satsar stort på välfärden, för vi vet att det är den som håller samman vår stad. De som alldeles för länge subventionerat vår välfärd med stress och slitna ryggar som följd ska få trygga arbetsvillkor och höjda löner. Det är inte bara viktigt för dem som jobbar inom välfärden utan också för alla gamla och sjuka som är beroende av bra service och för alla kvinnor som annars rycker in med obetalt arbete när välfärden inte räcker till.

Vi vill se en levande stad där alla har samma möjligheter oavsett var de bor. När vi bygger bostäder ska vi göra det för att motverka segregation, och när vi planerar vår stadsdelar ska vi se till att grundläggande service finns på kort avstånd.

Till en levande stad tillhör också en meningsfull fritid för unga, med ungdomsverksamheter, idrott och kultur. Vi vill se en kultur av och för alla. Vi vill att fler ska kunna ta del av och se sig själva speglas i kultur, och vi vill att fler ska kunna utöva kultur. Därför satsar vi på kulturskolan och gratis inträde på stadens museer, och därför avskaffar vi förbudet mot och nolltolerans mot graffiti.

Barn och unga ska alltid kunna utvecklas och känna sig trygga. Något behöver göras akut åt de höga ohälsotalen och åt självmordstankarna, som är så vanliga bland många unga tjejer och hbtq-personer. Därför ska vi stärka skolhälsan, ungdomsmottagningarna och höja kompetensen om unga tjejers och hbtq-personers villkor.

Skolor och förskolor ska arbeta med normkritik, genus- och antirasistiska perspektiv. Vår budget står upp för alla unga i staden.

I Stockholm ska alla säkras rätt till ett tryggt liv, och i dag är det inte så. 100 våldtäkter sker varje dag, och 20 kvinnor mördas av en närstående man varje år. Det är en situation som närmast kan beskrivas som ett lågintensivt krig mot kvinnor. Enligt FN är det vårt största folkhälsoproblem i dag. Därför fördubblar vi resurserna till tjej- och kvinnojourer och stärker det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer, sexuellt våld och hatbrott.

Arbetet för ett jämställt samhälle och genuskompetens inom alla yrkesgrupper räddar liv. Det är ett arbete som vi alla måste göra tillsammans, och därför ska det genomsyra all vår politik. Att inte vara beroende av någon annan för att få ett boende är grundläggande för ett jämställt samhälle. Mer bostäder är den viktigaste åtgärden för att se till att ingen ska behöva bo på gatan.

I dag presenterar vi en rödgrönrosa budget där feminism, antirasism, hållbarhet och demokrati är själva utgångspunkten för politiken. Vi visar att det händer saker då feministerna tar plats.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 9

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande, ledamöter och alla stockholmare som lyssnar på den här debatten! Rörigt och otydligt, men också en rivstart – ungefär så skulle man kunna sammanfatta majoritetens första veckor på jobbet. Rörigt och otydligt eftersom det har kommit väldigt många olika besked beroende på vem och vilka partier inom majoriteten man lyssnar på, men också en rivstart eftersom det nog aldrig förr, enligt mitt sätt att se det, har fattats så många tokiga beslut på så kort tid i detta hus. Aldrig förr har heller så mycket osäkerhet skapats hos både hushåll och människor på så kort tid och hos företag.

Det som sades före valet visar sig inte gälla efter valet. Fortfarande vet vi inte hur stora avgörande frågor för Stockholm ska lösa sig framöver. Bromma, Förbifarten, nya Slussen är tre exempel på de haverier som har skett. Tvångskommunaliseringarna alltifrån äldreomsorg till parklekar både skrämmer upp och förfärrar människor och företag. Risken är stor att denna kommunaliseringssvåg bara är början på en trend som kommer att tränga ut väl fungerande privat verksamhet, och det vore mycket olyckligt.

I ett kristdemokratiskt samhälle spelar inte ägandet någon större roll, utan det är i stället kvaliteten som vi levererar till medborgarna. Välfärden ska vara gemensamt finansierad, men utföraren kan lika gärna vara privat som kommunal. Det är den enskilde medborgaren som ska avgöra vilken utförare som han eller hon vill ha.

Mångfalden och valfriheten har utvecklat svensk välfärd. Och visst är det märkligt att varje gång en privat aktör missköter sig är det ägandet som är problemet. Men när kommunal verksamhet missköts är det alltid en fråga om resursbrist. När det är en privat aktör som har misskött sig ska det alltid poängteras att det minsann var ett privat företag, medan samma betoning på ägandeformen sällan stryks under med samma frenesi om ägandet råkar vara kommunalt. Det måste helt enkelt ske ett värderingsskifte från värderingar där det privata ägandet per definition ses som något som försämrar och urholkar i stället för som något som utvecklar, precis som det privata ägandet har gjort i alla delar av världen där det privata ägandet har varit tillåtet genom historien.

Därför vädjar jag till er i majoriteten att lugna ned er några hekto och ta några djupa andetag och manar till eftertanke, för snart kanske vi inte har så många privata aktörer kvar om den här politiken fortsätter i den här takten i denna stad.

För Kristdemokraterna är omsorgen om barn och äldre centrala frågor. Graden av solidaritet i samhället kan till stor del mätas av hur vi bemöter barn och äldre. Vi kristdemokrater gör därför en stor satsning på äldreomsorgen i vår budget, och vi minskar barngruppernas storlek i förskolan för att öka tryggheten där. Vi ser inte heller, till skillnad från många andra, att det är en katastrof upphöjt med tio om

föräldrar önskar lite mer tid med sina barn. Vi kommer att fortsätta att kräva valfrihet inom barnomsorgen.

Avslutningsvis vill jag stryka under att vi kristdemokrater anser att vi ska vara stolta över att människor som sökt en fristad i vår stad har kunnat få det. Vi är stolta över att människor med olika kulturella bakgrunder, olika etnicitet och olika sexuella läggningar kan leva öppet och ge uttryck för det. Jag är väl medveten om att diskriminering förekommer, men trots det är Stockholm ändå en öppen stad. Det är något vi ska fortsätta att utveckla genom ett aktivt värderings- och mångfaldsarbete.

Jag är rädd för en utveckling där vi ställer grupper såsom människor med olika kön eller etniciteter mot varandra och där enskilda människor anklagas för vad andra människor gör bara för att man råkar tillhöra en viss grupp. Vi ska i stället samarbeta för att få det goda samhället.

Vi kunde i denna talarstol på förra kommunfullmäktigemötet höra talas om illegala invandrare. Men en människa kan aldrig vara illegal. Människovärdet är knutet till själva existensen, och värdet är absolut och okränkbart. Denna människosyn och de värderingar som denna människosyn härstammar ifrån känns viktigare än någonsin att stå upp för. Vi ska fortsätta att vara en stad där tolerans, öppenhet och mångfald är en självklarhet.

Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kan höra en del bitterhet från talarstolen. Låt mig utmana det genom att säga att jag känner optimism och framtidstro. Jag är säker på att det just är framtidstron som Stockholm behöver.

Vi har lagt ribban högt de första hundra dagarna. Stockholmsjobben och 90-dagarsgarantin för ungdomar ska införas. Komvux och yrkesvux ska öppnas upp för fler studenter i stället för färre. Skolsatsningar för fler skolor, fler lärare och mindre klasser ska startas upp. Privatiseringarna i välfärden och mormorslotteriet i hemtjänsten ska stoppas. Avgiften i kulturskolan ska sänkas, och öka-takten-satsningen för bostäder ska inledas.

Säg gärna att jag är optimistisk, men kom inte och säg att förändringar är fel. I Stockholm har väljarna gjort sitt tydliga val, tydligare här i staden än i riksdagen. Här har också den borgerliga alliansen splittrats.

Vi behandlar i dag fem och ett halvt budgetförslag. Med halvt avser jag Sverigedemokraternas förslag som de inte ens själva anser sig vara ett budgetförslag. De fyra borgerliga partierna spretar åt olika håll. Men man kan se det som optimistiskt; det kanske är ett friskhetstecken, kanske kan det leda till en ny samförståndsanda här i fullmäktigesalen, och kanske kan Stockholm gå före riket i det avseendet.

Låt oss nu bryta de olika budgetalternativen mot varandra, men låt oss också hålla i minnet att väljarna har sagt sitt! Man ville ha fler jobb, bättre skola, tryggare välfärd och många fler bostäder.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 11

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ni kan vara alldeles trygga med att vi kommer att gå till val som en enad allians även 2018. Karin Wanngård talar om optimism. Men det märkte man inte mycket av i inledningsanförandet. Det lät som att hon fortfarande var kvar i opposition.

Jag skulle vilja ställa en fråga angående Stockholm som tillväxtmotor för hela landet. Bromma flygplats är en fortsatt viktig jobbskapande nyckel för hela Sveriges utveckling, för både jobb och tillväxt. Där ser vi att socialdemokratiska politiker från hela landet kräver att Bromma ska vara kvar och att det inte ska vara föremål för några förhandlingar i Stadshuset, utan det handlar om hela Sveriges förmåga att leva, om att företag ska kunna etablera sig över hela Sverige.

Jag tänkte fråga dig, Karin Wanngård: Vad säger ni till era socialdemokratiska kolleger ute i landet när ni vill avveckla Bromma flygplats, när ni vill avveckla tillväxtkraften och all den potential för jobb och företag som där finns både för Stockholm och för hela landet?

Anförande nr 12

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jobb och tillväxt är viktiga för Stockholm. Stockholm är motorn för hela Sveriges tillväxt. Därför är utbildning viktig. Det är därför jobben och bostäder är viktiga, något som i dag är frågor som hämmar tillväxten i Stockholm.

När det gäller Bromma flygplats har vi varit tydliga: Vi kommer inte att avveckla Bromma flygplats på bekostnad av jobb och tillväxt. Men det är ingen riktig nyhet att vi på sikt anser att Bromma flygplats inte har den bästa lokaliseringen. Det är mark som är värd miljarder. Det är mark vi behöver till bostäder, förskolor, skolor, idrottshallar, för tillväxten i Stockholm. Men flygrörelser till och från Stockholm kommer vi att ha kvar, med utveckling av Skavsta, med snabbspår till Skavsta och också utveckling av Arlanda.

Anförande nr 13

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Man blir nyfiken när man hör finansborgarrådet tala om skolan. Det är väldigt mycket dessa 1,7 procent som man höjer skolschablonen med till förskolan och gymnasiet ska räcka till. Det ska gå till mindre klasser, till högre lärarlöner, till bättre elevhälsa.

Jag skulle vilja veta hur det ska kunna vara möjligt. Ni gör de minsta satsningarna på skolan sedan förra gången Socialdemokraterna satt vid makten. Bara att höja lönerna, om det är det ni vill även om jag inte tror att ni vill höja lärarlönerna, kommer att kosta mer än det som ni höjer schablonen med. Det är den minsta höjningen av schablonen sedan förra gången Socialdemokraterna satt vid makten.

Hur ska ni göra det möjligt att samtidigt höja lärarlönerna i Stockholms skolor?

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): När det gäller utbildning vet vi att det är nyckeln till framgång och jobben i Stockholm. Det är därför som vi gör satsningar på utbildning. Det som skiljer oss, Lotta Edholm, är att vi tror på utbildning genom hela livet. Vi tror på komvux, vi tror på yrkesvux med fler studenter för att vi ska få fler jobb och tillväxt i Stockholm. Det är där vi skiljer oss åt.

Det vi kan se i din budget, Lotta Edholm, är att du drar bort 80 miljoner på onödig byråkrati, på en förvaltning som du har styrt över. 80 miljoner kronor har du alltså enligt ditt eget budgetförslag haft på onödig byråkrati. Jag skulle vilja veta varför du har haft det när du har varit skolborgarråd.

Anförande nr 15

P e r A n k e r s j ö (C): Den här hösten har ju präglats av kaos och kris förstås, men mycket också om pratet om utsträckta händer. Jag skulle säga att det finns ett antal utsträckta händer i den här lokalen också. Det kan handla om att sätta i gång och fortsätta med Slussen. Det kan handla om att sätta i gång med bygget om Förbifart Stockholm igen. Det kan också handla om, även om du inte är så engagerad i den som din regering, att faktiskt få långsiktiga spelregler för Bromma flygplats.

När ska du, Karin Wanngård, föregå med gott exempel och ta utsträckta händer?

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ja, jag föregår nog redan med gott exempel genom att samregera i staden och med att faktiskt ha en stabil majoritet i Stockholms stadshus. Jag tycker nog att det är en bra grund att stå på.

Sedan vet du, Per, som ingick i Alliansen att det finns vissa frågor där man får ta och ge. Men när det gäller just de här tre frågor som du tar upp har jag varit tydlig förut – Lotta har till och med behövt googla på mig för att komma fram till det – att Förbifart Stockholm kommer att byggas. Det vi öppnar upp för är mer pengar till kollektivtrafiken i Stockholm. Det förvånar mig att inte Centerpartiet vill ha mer pengar till kollektivtrafiken i Stockholm. Det var en nyhet för mig.

Anförande nr 17

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Karin Wanngård säger att väljarna gav ett tydligt besked; man röstade för fler bostäder och ökad sysselsättning. Men sanningen är att det var med den borgerliga politiken som sysselsättningen och bostadsbyggandet tog fart på allvar. Vi har stadsbyggnadsnämndsmöte nu på torsdag, och jag är otroligt imponerad över alla de ärenden som kommer fram och som naturligtvis kommit fram genom den förra styrelsen, inte den nya. Med den enorma sysselsättningsökning som har varit i Stockholm måste man flytta någonstans, och då är det också till Stockholm.

Då undrar jag: Inser inte du den osäkerhet det skapar för näringslivet med era olika besked om både Förbifarten och Bromma? Du kan stå här och ropa dig hes att Bromma flygplats inte ska läggas ned och hota sysselsättning och välfärd, men det skapar en osäkerhet hos företag som ska etablera sig i Stockholm när du ger sådana besked och har kompanjoner på din vänstra sida som vill att förbifarten ska läggas ned, även om du säger att den ska byggas. Osäkerheten är det värsta näringslivet vet.

Anförande nr 18

Borgarrådet W a n n g å r d (S): För att ta debatten när det gäller bostäderna: Ni vill bygga många fler bostäder. Det är vi tacksamma för. Jag kommer att se till att vi går från ord till handling och faktiskt bygger dessa bostäder.

Under de åren som du var med och regerade i den här staden levererade ni 16 172 bostäder. Det är långt ifrån att fylla de behov som Stockholm har. Det vi kan se är att de kommuner där Alliansen styr i övriga Sverige, framför allt i Stockholmsregionen, inte heller lyckas producera speciellt många bostäder. Vill ni verkligen att Stockholmsregionen ska växa?

Med vår politik kommer vi att bygga fler bostäder, och det är nyckeln för jobb och tillväxt i Stockholmsregionen.

Anförande nr 19

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande, fullmäktige! I mitt första inlägg beskrev jag hur Stockholmsregionen nu befinner sig i en intensiv tillväxtfas. Man får gå tillbaka till 60-talet för att hitta motsvarande takt i befolkningsökningen. Det är klart att det ställer krav på hur staden och regionen ska möta de här utmaningarna. Jag upplever att vi moderater i vår budget har svar på många av de här utmaningarna. Vi vill bygga 40 000 nya bostäder till 2018. Vi vill se en östlig förbindelse, börja planera för en tunnelbana till Älvsjö, och vi vill ha matematiklyft i skolan för att stärka elevers kunskap. Vi gör allt detta utan att höja skatten.

Vardagen måste också fungera i en växande stad. Människor måste kunna känna att livspusslets olika delar kan gå ihop, och stockholmarna måste få slippa onödiga köer, oavsett om det handlar om att få svar på frågor från kommunen eller att sitta i bilkö. Faktum är att en vanlig bilpendlare sitter i bilkö under flera månader under sitt yrkesverksamma liv. Vi gör Stockholm till en av de värsta köstäderna i Europa.

Förbifarten, mina vänner, skulle innebära en tidsvinst med 37 minuter per resa för en bilist i Stockholm. Det är viktig tid för en stockholmare som spenderar mer tid på att jobbpendlar än på semester varje år. Men närheten till jobbet handlar inte bara om vägar och kollektivtrafik, utan det handlar också om internationell tillgänglighet och flygförbindelser. Just därför är Bromma så viktig. Utan Bromma skulle kapaciteten för flygtrafiken minska i Stockholmsregionen med 20 procent.

Nu ser vi en rad svikna löften från Socialdemokraterna i den nya majoriteten. Höjd skatt, kraftig vänstersväng. Ur ett Stockholmsperspektiv gläds jag nu att vi slipper en Stockholmsfientlig stadsbudget. Vi säger i stället ja till Bromma, ja till Förbifarten, vi säger ja till jobb och tillväxt. Det är uppenbart att Stockholm behöver Alliansens politik både i Stockholm och nationellt.

Anförande nr 20

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi har sett att det är en ny moderatledning i Stadshuset. Numera anser ni inte att en stabil ekonomi har något egenvärde. För att citera ert särskilda uttalande från T 2: Stabil ekonomi har inget egenvärde. Det är det vi ser i hela er budget. Ni urholkar stadens kassa för att säkerställa skattesänkningar. Det här har väljarna varit tydliga med: Skattesänkningar leder inte till fler jobb, leder

inte till bättre välfärd, leder inte till bättre utbildning. Därför är jag väldigt stolt över vår finansiering.

När det gäller skatteutjämningsystemet, Anna, borde du verkligen erkänna att vi är överens om det. Skillnaden är den att vi lade fram ett förslag att kommuner som bygger får mer statligt stöd. Det förslaget föll, tyvärr.

Anförande nr

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Men vi är inte alls överens om utjämningsystemet, om det innebär att lägga på straffskatt på Stockholmsregionen nästa år på över 500 miljoner, pengar som saknar finansiering i den budget ni lägger fram. Nu blir det inte av, tack och lov. Men det är inte heller så att pengarna går till glesbygden i Norrland, utan till Skåneregionerna, som ändå har starka ekonomier, som pengarna går.

Lägga fram en straffskatt som också innebär fördyrade kostnader, sämre möjligheter att stärka äldreomsorg, förskola och skola, är inte vägen fram. Alliansregeringen har kunnat visa på att vi har kunnat sänka skatten för barnfamiljer som har fått en månadslön mer per år för att räcka till den vinterresa som man annars inte skulle ha råd med, samtidigt som mer pengar har kunnat gå till välfärden.

Förra gången nämnde jag att SKL visar i sin rapport att aldrig förr har så mycket pengar gått till välfärden, trots att vi har sänkt skatten för vanliga inkomsttagare. Det är att ta ansvar för en stabil ekonomi som ligger till grund för fler jobb och ökad tillväxt.

Anförande nr 21

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det var mycket ja, ja och ja från König Jerlmyr. Som jag fattade det tar ni i er budget ungefär 200 miljoner mer ur bolagen för att inte behöva röra skatten. Sedan låter ni bli att låta dem som får ekonomiskt bistånd få SL-kortet, som är inbakat i det. Jag tycker att det är oerhört sorgligt att se att ni inte kan gå med på den fantastiska reform som gör att de inte isoleras och får en bra förmåga att söka arbete.

Ni tar bort de pengar som går till Vinternatt och utökning av den verksamheten. Jag vet att det finns en del andra satsningar ni vill göra. Men detta är märkligt. Ni tar bort de pengar som ska gå till åtgärder för luftkvalitet. Det blir mycket nej, nej, nej. Ni har inga nya klimatmål när det gäller koldioxidutsläppen, utan de ligger kvar på den nivå som i princip är den vi har i dag.

Du sade att ni står vid ingångna avtal och så vidare. Spårväg City är en intressant sak som så att säga luddas till – jag kan återkomma till det.

Anförande nr 22

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi har samma utdelning som förra året, så vi utgår från vår tidigare budget. Där är inga skillnader i finansieringen.

När det gäller SL-kort är det redan i dag biståndsbedömt. Har man behov har man också möjlighet att få SL-kort även om man har ekonomiskt bistånd. Det görs en

prövning individuellt. Det vi kan se i den nya majoritetens budget är att det inte är fullt finansierat. Tidigare när vi har tittat på kostnaderna för att ge SL-kort till alla har det handlat om i termer av runt 100 miljoner kronor. Nu lägger man fram ett förslag för finansiering som är under 50 miljoner.

Jag ställer mig frågan om det kommer att räcka till de utfästelser som ni nu gör. Jag kan ge fler exempel på saker som är problematiska i er budget, skrivningar som inte möts upp med budgetmedel. Det tror jag kommer att innebära att det antingen blir en underfinansierad budget, eller så kommer man inte att kunna hålla sina givna löften.

Anförande nr 23

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Det var roligt att höra att den budget som föll var Stockholmsfientlig. Det ska bli kul om att se vad som händer med de 100 miljoner som vi förlorade till äldreomsorgen eller alla kulturpengar som fanns i den budgeten och som skulle ha gått till ytterstaden. Dem har vi förlorat på grund av struget på central nivå som ni är ansvariga för också. Men det var inte det jag skulle ta upp, utan jag ville fråga om bostäder.

Ni säger i er budget att ni vill bygga lägenheter med lägre boendekostnader. Det var jättesynd att ni inte gjorde det under de åtta år när ni hade möjlighet. Men nu skriver ni i alla fall att ni vill göra det. Samtidigt vill ni inte ändra markanvisningspolicyn.

Nu undrar jag: Hur tänker ni bygga bostäder med rimliga hyror? Det skulle vara väldigt intressant att veta, för jag har aldrig hört från Moderaterna hur det skulle gå till.

Anförande nr 24

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi kan säkert återkomma till det under bostadsdebatten. Vi har visat inför valet på en rad olika reformer man kan göra för att öka byggnationen och sänka kostnaderna att bygga. Det handlar om alltifrån att se till att bullerregler och annat förändras till att upplåta mer mark och bygga tätare.

Det jag ifrågasätter är att man skulle frångå lagstiftning och de affärsmässiga principer som måste råda för bolagen. Det är tveksamt sett till er budget om det kommer att gälla.

Jag är orolig för de förändringar gällande småföretagare som har startat eget inom välfärden som nu inte vet om de kommer att kunna finnas kvar om Vänsterpartiet fortsatt får styra över den budget som läggs fram av den nya majoriteten. Det är många kvinnor som driver hemtjänstföretag och små omsorgsboenden. Alla dessa är nu hotade om vinstförbud och annat skulle bli gällande. Det är klart att minska dem är ett hot mot kvinnor, och det är jag orolig för.

Anförande nr 25

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Stockholm måste vara rustat för att möta framtiden, övervinna de kommande klimatutmaningarna och för att minska segregationen och klyftorna som vuxit fram under de senaste åren. För det krävs investeringar men också nya moderna idéer. Miljöpartiet och Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ är en stabil majoritet med en stabil

budget som är fullt finansierad. Vi har också nya moderna idéer om hur vi ska lösa de utmaningar som Stockholm står inför.

Fru ordförande! I två dagar kommer vi nu att diskutera vår nya starka budget för Stockholms stad. Oppositionen kommer att fortsätta att gnälla och kritisera oss för att vi höjer skatten. Ska vi möta de växande klyftorna i samhället måste vi satsa mer resurser på att minska klyftorna, inte att göra dem större.

Vi behöver satsa mer resurser på socialtjänsten, inte mindre. Vi behöver satsa mer på Stockholms hemlösa, inte mindre. Vi behöver göra de nödvändiga investeringarna för att Stockholm ska bli en socialt hållbar stad. Vi behöver minska biltrafiken i Stockholm så att vi får ren luft och stockholmarna kan ta sig fram med kollektivtrafik och cykel.

Vi behöver investera i en klimatmiljard så att vi kan energieffektivisera vår stad och våra fastigheter, bygga solpaneler på stadens tak så att vi kan klimatanpassa Stockholm för framtida översvämningar och naturkatastrofer.

Vi behöver avveckla Bromma flygplats och flytta flygtrafiken till Arlanda, så att Stockholm kan fortsätta att växa, så att alla de unga och studenter som inte har ett hem får det, så att alla de som drabbas av det skadliga bullret får en bra boendemiljö.

Från oppositionen låter det som att ett maktskifte skulle innebära att man bara administrerar det som har varit. Men nu är åtta år av alliansstyre till ända, och det är som vi ser. Vår budget kommer att göra skillnad för Stockholm. Vi duckar inte för de avgörande framtidsfrågorna, vi ser utmaningarna och vi antar dem.

Anförande nr 26

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag tänkte till att börja med inte gnälla, utan jag tänkte faktiskt gratulera till en rad saker som jag tycker är bra i er budget, på miljöområdet inte minst, men också när det gäller cykelpolitiken. Jag har apropå utsträckta händer faktiskt sträckt ut en hand i fråga om cykling, och jag tror att vi behöver jobba över gränserna för att se till att cyklingen får större plats i vår trafikhierarki, om inte annat.

Men jag ser vissa nedskärningar som bekymrar mig, inte minst inom området för stadsmiljöpolitiken där ni skär ned med 90 miljoner. Tidigare pratade du om naturreservat i ett anförande. Ni har skurit ned på underhållet av naturreservaten vi har, vilket jag tycker är olyckligt. Jag skulle gärna vilja höra din kommentar till er nedskärning på 90 miljoner kronor.

Jag skulle också vilja ha en kommentar till det som Karin Wanngård sade tidigare, att Förbifart Stockholm ska byggas. Förra veckan sade även statsministern samma sak. Jag skulle vilja höra hur Miljöpartiet förhåller sig till det beskedet.

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller stadsmiljöfrågorna är de viktiga, och därför ligger det pengar i framför allt medelreserver för investeringar i parker. Det är 45 miljoner. Det är någonting som är viktigt och som kommer att fortsätta. Vi kan inte hålla på som ni gjort med nedskärningar. Parkerna har fått ett försämrat

underhåll. Det ligger också 50 miljoner mer, totalt 100 miljoner, till tilläggsåtgärder som gäller parker. Det här gör att vi kommer att få en bra ordning på våra parker och på stadsmiljön. Det är inte en massa nedskärningar, utan det är fråga om var någonstans dessa satsningar ligger i budgeten.

Du pratade om en del andra frågor. Där kan jag bara hänvisa till att det är frågor som beslutas av och har någonting att göra med regering. Jag får lämna frågan dit; jag har inte mycket mer att säga om det.

Anförande nr 28

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Ibland känns det som att man är lite av en kremlolog, sådan som fanns på 70-talet när man skulle försöka tolka vad de stora ledarna i Sovjetunionen egentligen menade. Så känns det med Socialdemokraterna och Miljöpartiet om just Förbifarten och Bromma. Jag skulle vilja veta vad Miljöpartiet anser om detta. Kommer Bromma flygplats att läggas ned eller inte?

Karin Wanngård har hela tiden hänvisat till att den inte läggs ned om det hotar jobb. Men i slutet av hennes replik hörde vi att Bromma ska läggas ned till förmån för Skavsta och Arlanda. Jag skulle vilja veta vad Miljöpartiet tycker och vad det beslutet egentligen innebär.

Samma sak gäller Förbifarten. Det går inte att säga att det är en fråga för regeringen. Vi har ett avtal som även Stockholms stad är inblandat i. Anser Miljöpartiet att Förbifarten ska byggas eller inte? Om ni inte anser det, hur kommer ni i så fall att verka för det?

Anförande nr 29

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan börja i den senare frågan. Vi har fått möjlighet att omförhandla detta projekt, det vill säga Förbifarten, och vi får se var det landar. Jag tycker personligen inte att den ska byggas. Jag tycker att det är ett katastrofalt projekt.

När det gäller Bromma: Ja, Bromma flygplats kommer att läggas ned. Frågan är när det kommer att ske. Där har vi sagt i den gemensamma plattform som vi har att vi vill att senast 2022 ska flygplatsen var nedlagd, förutsatt att det inte hotar jobb och regionens utveckling. Det är det som nu vi ska titta på tillsammans med den förhandlingsperson som regeringen kommer att utse. Därmed kommer det att behandlas på ett bra sätt.

Jag tror inte att det finns någon här inne som tror att Bromma för evigt kommer att vara kvar. Frågan är när. Vi har satt ned foten och tycker att det ska göras så fort som möjligt så att vi kan få till de bostäder som Stockholm så väl behöver. Det är mitt svar och besked i denna fråga.

Anförande nr 30

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Katastrofalt projekt, säger Daniel Helldén om Förbifarten. Den ska byggas, den behövs, säger Karin Wanngård. Mycket intressant hur detta ska sluta.

Jag tänkte ställa en fråga om de 184 536 728 kronor som förseningen av Förbifarten hittills har kostat från den 23 oktober tills nu på förmiddagen. Var ska de pengarna tas ifrån, Daniel Helldén? Är det rätt att slösa bort stockholmarnas och skattebetalarnas medel på ingenting?

Anförande nr 31

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan fortsätta där jag avslutade och hann inte med. Det finns ett enormt hål i en budget några kvarter härifrån, på landstinget, som olyckligtvis styrs av allianspartier. De har inte råd att klara av den kollektivtrafik som Stockholm så väl behöver för att vi ska kunna utveckla den här staden. Där har vi till exempel Spårväg City som ett sådant exempel. Moderaterna har i sin budget lite vagt med Spårväg City, men vad som hänt i landstinget är att man ryckt bort pengarna så att man inte kommer att bygga detta projekt, i alla fall inte de närmaste fyra åren, enligt budgeten. Det är en katastrof för Stockholm att vi inte får till den kollektivtrafik som vi behöver.

Du har siffror på förseningskostnader. Det är någonting som hänt där borta, det har inte så mycket att göra med oss. De frågorna är helt bundna till det beslut som togs på en annan nivå. Det här är Stockholms kommunfullmäktige.

Anförande nr 32

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Minskade klyftor talar Helldén sig varm om. Långsiktigt finns det bara ett enda sätt att få bort dem och se till att vi får en mer sammanhållen stad, och det är att öka sysselsättningen och få fler jobb. Sysselsättningen har ju ökat rekordartat under Alliansens tid vid makten. Där har bland annat skattesänkningarna varit en del, men också att vi gett stabila spelregler till näringslivet och där era olika besked om Bromma flygplats och Förbifart Stockholm skapar en osäkerhet hos näringslivet som jag tror att ni underskattar alldeles och som kan leda till färre jobb, för att inte tala om vad som händer om det blir verklighet som Miljöpartiet kommer med, det vill säga att Förbifarten inte kommer att byggas och Bromma läggs ned.

I SISAB-bilagan på s. 308 står det väldigt tydligt: Nivån på städningen ska sänkas med 35 miljoner kronor. Man spar in 7 miljoner kronor på trygghetssatsningar kring tunnelbanestationerna. Vi kan inte se att detta kompenseras på något annat sätt. Varför lägger ni mindre pengar på att minska nedskräpning och på renhållning?

Anförande nr 33

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi lägger inte mindre pengar på renhållning. Om du tittar i SISAB-bilagan ser du att vi har snöröjning med mera i tillägg. Det finns en driftsbudget där det kommer att ligga mer. Det finns inget behov av att det ligger i budgeten.

Vi kommer att se till att det är en hög nivå på städningen, precis som ni gjorde. Det är någonting som Stockholm behöver.

Sysselsättning och Bromma: Det enda vi kan se är att Stockholm har en enorm bostadsbrist. Det drabbar Stockholms företag, dem som bor här och dem som flyttar hit. Vi får en stad som bromsas upp i den utveckling som vi behöver. Vi har konstaterat att vi kan klara av flygtrafiken i Stockholm, flytta den till Arlanda och

därmed bygga 50 000 bostäder, som gör att Stockholm utvecklas. Det är en fråga om utveckling. Vi ger också en massa arbetstillfällen att bygga detta område. Det är någonting som är viktigt, och det duckar ni för, för ni har fått för er att det inte går.

Anförande nr 34

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag står här som representant för Vänsterpartiet och är väldigt stolt över att vi gick fram i den här staden tillsammans med de andra partierna i den nya majoriteten. Det visar att stockholmarna ville ha en förändring. För att åstadkomma den förändringen har vi kommit överens om att höja skatten med 35 öre, vilket har bemötts som ungefär en världskatastrof från högersidan. Jag tycker att det är bra att vi talar om för stockholmarna vad man får för dessa 35 öre.

Varför ville vi höja skatten? Jo, det var för att vi ville täppa till de hål som har uppstått under åtta år av borgerligt styre. Vi har en havererad socialtjänst, vi har en skola som inte lever upp till sina mål. För de här pengarna kan vi anställa fler socialsekreterare, och vi kommer att få fler vuxna i skolan. Vi kommer att ha råd att göra en låglönesatsning som gynnar de kvinnor som har de lågavlönade jobben. Det är viktigt att vi kan rekrytera människor till välfärdssektorn. Vi kommer att kunna genomföra miljösatser. Vi kommer att se till att det finns fler vuxna också i fritidsklubbar och att vi får en bättre barnomsorg. Vi kommer i stort sett att börja reparera alla de stora nedskärningar i välfärden som ni har åstadkommit under åtta år.

Det kommer vi att göra tillsammans i den här majoriteten. Det kommer att gynna alla stockholmare.

Anförande nr 35

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ja, ni höjer skatten med 35 öre. Men erkänn, det är bara början, eller hur? Kommande satsningar är inte fullt ut finansierade. Vänsterpartiet har tidigare sagt att allt under 60 öre i skattehöjning innebär låga ambitioner på välfärdsområdet. Det här är nog bara början. Det tror jag att Ann-Margarethe Livh också vet.

Trots att vi inte vill höja skatten satsar vi ändå mer än den nya majoriteten i schablonhöjningar i skolan. Det är viktigt att visa att vi klarar av det genom tydliga prioriteringar och genom att inte prioritera allt i form av kultursekreterare, demokratiråd, ökad byråkrati. Det finns en rad olika administrativa och byråkratiska saker man lägger pengar på.

Vi har noll procent i löneskillnad mellan män och kvinnor i Stockholms stad enligt Jämix. Det är någonting som vi ska vara stolta över. Däremot riskerar många kvinnor att drabbas av förändringar i LOV, att ni återkommunaliserar och hotar mångfalden i välfärdssektorn. Det kommer att slå hårt mot kvinnorna.

Anförande nr 36

Borgarrådet L i v h (V): Jag skulle gärna vilja, Anna, att du kom till mitt rum och tittade på scheman för några av de kvinnor som jobbar i de företag som du slår så mycket vakt om. Många arbetar tolv timmar om dagen. De är upptagna tolv timmar om dagen, de får lön för åtta timmar. De får inte lön för de timmar de måste ägna åt

att resa mellan sina olika brukare. Tycker du att den typen av företag ska finnas i Stockholms stad? Det tycker inte vi.

Jag menar att den här typen av företag inte ska finnas i vår stad. Vi kommer att se till att de försvinner. Däremot har vi aldrig sagt att allting ska återkommunaliseras. Vi säger att de företag och verksamheter som har en bra kvalitet ska finnas kvar. Men valfriheten är inte, som jag sade tidigare, att kunna välja mellan 216 olika företag. Valfrihet är att kunna bestämma över de insatser som man får.

Anförande nr 37

Erik Slottner (KD): Fru ordförande! Det som är omöjligt för en vänsterpartist att förstå, men som ändå är sant, är att vi har sänkt skatten under de åtta år som vi styrde. Men skatteintäkterna ökade, för fler människor kom i sysselsättning. Det där sambandet finns mellan fler jobb och fler människor i sysselsättning och ökade skatteintäkter som vi sedan kan spendera inom välfärdssektorn. Det var precis det vi lyckades med.

Ann-Margarethe Livh pratar om hemtjänst och valfrihet. Ni sätter hemtjänst och valfrihet mot varandra. Vi kristdemokrater föreslår i vår budget förenklad biståndsbedömning, att den enskilde i större utsträckning ska få välja vilken typ av service man vill ha utfört. Men det sätter vi inte emot rätten att få välja vilken entreprenör som ska komma hem till oss. Vi klarar både och i vår politik.

Anförande nr 38

Borgarrådet Löv (V): Men det gör ni inte, Erik. Om man ska välja mellan 216 företag som man gör i dag, vilka är det som får flest val? Jo, de som börjar på A. Om du är gammal, om du inte orkar, är sjuk så orkar du inte kolla upp kvaliteten hos 216 olika företag. Det är vi i staden, vi som politiker, som har ett ansvar för att se till att alla företag och alla verksamheter som finns i vår stad levererar god kvalitet. Det ska inte de gamla behöva oroa sig för.

Ni har inte höjt skatten, visst, men det är som jag sagt i alla mina anföranden att vi får rädda en havererad välfärd i den här staden. Det kommer att vara vår stora uppgift. Men era skattesänkningar har lett till sämre välfärd, det har lett till färre socialsekreterare, färre vuxna i skolan och inom fritidsverksamheten. Det är det vi vill använda våra skattepengar till.

Anförande nr 39

Per Ankersjö (C): Fru ordförande! Jag tycker att du får bestämma, Ann-Margarethe Livh, vilket ben du ska stå på. Å ena sidan säger du att valfriheten inte sak nedmonteras, å andra sidan argumenterar du livligt och med hela din kropp varför valfriheten är så dålig. Vi ser konsekvenserna av den argumentationen i den politik som förs i staden efter bara ett par månader när man lägger ned prisbelönta äldreboenden och hotar fler med nedläggning, oavsett vilken kvalitet som finns. Jag tycker att det är problematiskt att ni börjar er politik på det sättet, om ni ska ha någon trovärdighet i valfrihetsfrågan över huvud taget. Då är det bättre att du säger som det är, att du inte tycker om valfrihet. Ni vill ta bort de privata utförarna. Men där går ni på tvärs mot vad stockholmarna vill ha och vad som fungerar bra.

Vi behöver tillskottet av fler utförare för att utveckla de här sektorerna. Vi behöver också alternativa arbetsgivare till dem som jobbar inom de här yrkena, inte minst inom dem som är kvinnodominerade.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i v h (V) Titta, Per, på dessa företag, speciellt dem som drivs av riskkapitalister; där är det inte kvinnor som sitter i styrelsen, utan det är Hasse, Peter och Kalle och andra män. Det är de som styr de stora vårdbolagen.

Jag tycker, och jag upprepar det till leda, att valfrihet inte är att kunna välja mellan 216 olika företag. Valfrihet är att få bestämma över innehållet i de insatser man får. Det är det som vi slår vakt om. Det har vi inte hört ett ord om från er sida. Ni bara värnar alla dessa företag, varav en del är mycket bra och som vi vill ska finnas kvar. Men ni värnar även dem som har dålig kvalitet, och det tycker jag att ni ska sluta med.

Alla företag som finns i vår stad och som jobbar med gamla och äldre ska ha bra kvalitet. Det är vi som politiker som är ansvariga för det. Det är inte Evert, 80 år, som själv ska kolla kvaliteten på 216 bolag. Det är du och jag som är ansvariga för det, Per.

Anförande nr 41

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Vänsterpartiet är numera ansvarigt för personalpolitiken här i staden. Jag skulle vilja veta hur Vänsterpartiet tänkte när de tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna drev igenom överklagandet av Arbetsmiljöverkets dom mot Stockholm när det gäller arbetsmiljön för lärare.

Ibland när man hör Ann-Margarethe Livh verkar det som att partiet är ett parti som ställer upp för alla anställda här i staden. Men i själva verket har ni nu medverkat till en krigsförklaring mot Lärarnas Riksförbund när ni medverkar till att beslutet överklagas, ett beslut som vi faktiskt var helt överens om i utbildningsnämnden under förra mandatperioden. Nu använder ni er av exakt samma argumentation som utbildningsförvaltningen ville att man skulle överklaga förra gången det var aktuellt. Nu överklagas denna dom till kammarrätten, vilket naturligtvis ses som en krigsförklaring av LR.

Hur tänkte ni?

Anförande nr 42

Borgarrådet L i v h (V): Jag tror inte att lärarna ser det som en krigsförklaring. Jag tror att lärarna ser att vi kommer att satsa på skolan. Vi kommer att se till att det blir fler vuxna i skolan. Vi kommer att se till att det blir fler lärare. Vi kommer att se till att det blir fler vuxna inom fritidshemmen, och fler vuxna inom barnomsorgen. Det är det som är det viktiga inom skolan. Det är där som ni har misslyckats.

Arbetsmiljön i skolan i dag, eller fram till att vi tog över, har blivit sämre och sämre i Stockholms stad. Vad beror det på, Lotta? Det beror på att ni inte har prioriterat det som vi prioriterar, att se till att det blir fler vuxna i skolan. Det kommer vi att ändra på.

Vi kommer också att se till att arbetsmiljön i alla våra skolor blir bättre, både i dem som är privata och i dem som är kommunala. Där för vi samtal med fackföreningarna, och vi för samtal med personalen. Vi kommer att se till Stockholm får en skola för alla Stockholms barn.

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ägnade rätt mycket tid i mitt förra anförande åt det som kan kallas de hårda faktorer som gör Stockholm till en tillväxtmotor: infrastruktur som Bromma och Förbifarten, hög takt i bostadsbyggande, låga skatter och så vidare. Men en attraktiv stad bygger också på investeringar i det som skulle kunna kallas för mjuka verksamheter. Jag tänker såklart främst på förskola och skola.

Socialdemokraterna gick till val på att öka anslagen till skolan, mindre barngrupper på fritis, mindre klasser, fler lärare och så vidare. Hela skattehöjningen skulle gå till skolan. Men den bistra sanningen är nu att inget av partierna i den nya majoriteten står upp för skolan. Det är alldeles uppenbart att skolan har kommit allra sist i prioriteringsordningen när budgeten har lagts. Trots att antalet barn ökar med tusentals varje år minskar nu förskolans, grundskolans och gymnasieskolans andel av den totala budgeten i Stockholm. Ja, ni hörde rätt: Skolans andel av budgeten här i Stockholm minskar. Inte sedan Socialdemokraterna styrde senast har ökningen av resurserna varit så liten.

Det här sker samtidigt som höjda lärarlöner nu äntligen prioriteras. Sedan 2007 har snittlönen för en lärare ökat med ca 7 000 kronor i månaden. Det har skett till följd av en tydlig politisk prioritering av den förra majoriteten.

Miljöpartiet skällde i åtta år på att staden inte gav pris- och lönekomensation. Kommer ni ihåg det? Jag kan säga att för skolans del ges det varken komensation för ökade löner eller komensation för ökade priser i den här budgeten. Om lärarlönerna ska höjas också nästa år krävs det rätt stora nedskärningar.

Jag menar att nu måste vi gå från ord till handling. Vi måste sätta av pengar för höjda lärarlöner. Bara så kan vi klara av att rekrytera de allra skickligaste lärarna till Stockholms stads skolor.

Anförande nr 44

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det är så spännande att höra dig, Lotta, tala om skolan. Framför allt förstår jag att det har varit tufft för dig att ingå i Alliansen där Kristdemokraterna och Centerpartiet drar ned 50 miljoner kronor.

Vi gör ökade satsningar på skolan. Det är du mycket medveten om. Skattehöjningen går till skolans verksamhet, men det jag vill fråga dig om, Lotta Edholm, är de 80 miljoner kronor på onödig byråkrati som du tar bort i din budget. För ungefär två månader sedan var du ansvarig för skolans budget. Nu helt plötsligt i opposition har du hittat 80 miljoner kronor i onödig byråkrati. Enligt din budget har du slösat 80 miljoner kronor gånger åtta år på onödig byråkrati. Kan du förklara vad denna onödiga byråkrati är för något?

Anförande nr 45

Borgarráðet E d h o l m (FP): När man lägger budget för skolan är det enda som är intressant hur höga schablonökningarna blir. När man räknar ut budgeten för skolan gör man först en bruttobudget. Sedan drar man bort det som ska vara besparingar på administration, byråkrati och så vidare. Ni gör exakt samma sak.

Då är sanningen att schablonökningen för förskolan är 1,7 procent, schablonökningen för gymnasieskolan 1,8 procent. Det är det vi ska betala höjda lärarlöner med, och naturligtvis ökade kostnader. Det säger sig självt att det inte går ihop. Det är också skälet till att vi under de här åtta åren har satsat betydligt mer pengar på skolan än vad ni nu gör. Det är så uppenbart att det kommer att leda till besparingar. Ni har tur inför det kommande året, för de satsningar som vi gjorde förra året gör att de allra flesta grundskolor går med överskott även in i 2015 för att budgeten har varit väl tilltagen och ekonomin har varit bra.

Kom inte och säg att det här är stora satsningar av er, för det är det inte!

Anförande nr 46

Borgarráðet L i v h (V): Fru ordförande! Jag tänkte fråga Lotta om kultur, inte om skolan. Jag ser att ni satsar på kultur, det är bra. Däremot satsar ni mer i innerstaden och minskar i ytterstaden. Jag undrar vad ni har emot ytterstaden.

Ni kallar kultursekreterare för byråkrater. Jag tycker att det är en stor förolämpning. Det är faktiskt de som sett till att många barn och ungdomar har fått tillgång till kultur i ytterstaden när vi styrde.

Jag skulle vilja veta: Varför satsar ni mindre på ytterstaden än på innerstaden?

Jag skulle också vilja fråga om kulturskolan. Enligt er budget har antalet elever i kulturskolan ökat. Men i ytterstaden, i flera förorter, har den minskat. Jag skulle vilja höra vad du tycker om det, Lotta.

Anförande nr 47

Borgarráðet E d h o l m (FP): Det är precis tvärtom. Vi tycker inte att man ska satsa pengar på kulturbyråkrater, utan pengarna ska gå direkt till kulturen i stället. Vi tycker inte att man ska sänka avgifterna till kulturskolan för alla barn som bor i Stockholms innerstad och i Bromma och i våra villaområden. Det är bättre att satsa de pengarna direkt på de barn som du pratar om genom till exempel ökad satsning på El Sistema. Det är helt kontraproduktivt att tro att det blir fler barn i Rågsved som går i kulturskolan när man sänker kulturskolavgifterna på Östermalm. Det är enbart slöseri med pengar.

Det vi måste försöka göra är att få in fler barn i kulturskolan, också i Rågsved och Rinkeby. Men det kräver att man jobbar mer aktivt, som till exempel El Sistema gör.

Anförande nr 48

Borgarráðet H e l l d é n (MP): Det där med pengarna till skolan är många gånger kommunicerande käril gentemot statsmakten och de budgetar som läggs där. Olyckligtvis gick Alliansens budget igenom i riksdagen, och då försvann 3 miljarder

till lärarlönerna. Det beklagar vi, och vi beklagar över huvud taget debaclet i riksdagen.

Egentligen hade jag inte tänkt klaga på er, bortsett från att ni tar 400 miljoner med från bolagen och inte heller ger några pengar till SL-korten. Annars gör ni en hel del bra och låter vara kvar, och det jag vill berömma er för är att ni tycker att man ska ha åtgärder för PM 10, det vill säga luftkvaliteten. Ni låter pengarna vara kvar för att utöka Vinternatt. Framför allt tycker ni att vårt mål med 2,3 ton koldioxidekvivalenter fram till 2020 är bra, och ni låter det vara kvar i er budget. Det vill jag berömma er för.

Bortsett det inledande om skolan är det bra. Jag ville bara säga det, för det är positivt.

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (FP): Tack för det! Det är något slags myt som sprider sig att det inte blir några lärarlönelyft 2015 ifall regeringens budget, som det nu gjort, faller. Det är inte sant. Lärarlöneökningarna låg i budgeten för 2016. Det finns inte en krona avsatt för högre lärarlöner för 2015 i den socialdemokratiska budgeten. Det som däremot nu kommer att ske är att karriärtjänsterna blir kvar. Det är också så att i alliansbudgeten ligger en stor satsning på lågstadiet, som inte fanns i regeringens budgetalternativ.

Sanningen är den att det går ungefär plus minus noll. Däremot nästa år kommer statsmakten att ta ungefär en halv miljard kronor av Stockholm som tidigare inte var planerat. Det riskerar att leda till stora nedskärningar också på skolans område.

Anförande nr 50

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Fru ordförande, ledamöter! I majoritetens budget menar de som kallar sig arbetarpartiet stolt att Sverige ska leva på socialbidrag. För att citera från budgeten: När det gäller kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd bedöms 2015, utifrån Swecos strategi för avgiftsprognoser från oktober 2014, att en kostnadsminskning kan uppstå till följd av stadens satsningar på visstidsanställningar. Alltså på enklare svenska: Eftersom man nu satsar på visstidsanställningar i staden lever färre på ekonomiskt bistånd. Strax därefter kan vi läsa att målet är att fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.

Är det att man tar pengar från ekonomiskt bistånd och sponsrar visstidsanställningar verkligen en bra arbetsmarknadsåtgärd? Flyttar vi inte bara en grupp från ett otryggt liv till ett annat?

Det här är skrämmande likt den riksbudget som de rödgröna nyss lade fram och som de fått nedröstad. Där kunde vi läsa: De skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och bnp dämpas något.

När det gäller arbete ligger matchning med utbildning redan i våra händer, nämligen i skolan. Det borde ske matchning i mycket större grad än vad som sker i dag på högstadiet och gymnasiet av lärarna för eleverna mot näringslivet. Vi kommer att återkomma till det här senare. Och vi vill införa jourskolor 1:48:40 för att rätta till stöket i skolorna.

Anförande nr 51

Erik S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag har en fråga till Sverigedemokraterna. Ni pratar mycket om äldre och äldreomsorg, och samtidigt vill ni sätta stopp för invandring. Hur kommenterar du det faktum att en stor andel av personalen inom svensk äldreomsorg består av människor med invandrarbakgrund, inte minst kvinnor med invandrarbakgrund, som gör väldigt stora insatser för våra äldre i Stockholm? Hur kommenterar ni detta? Vilka konsekvenser skulle det få för svensk äldreomsorg om vi stoppade invandringen?

Anförande nr 52

Maria Danielsson (SD): Vi ser ingen som helst motsättning i att människor som arbetar med äldreomsorg och har invandrarbakgrund och redan finns här. De som är här bidrar, och det är behjärtansvärt och bra. Däremot vill vi inte sätta stopp för invandringen, utan vi vill minska den med ca 90 procent. Hur skulle det påverka äldreomsorgen? Jag tror inte att det skulle påverka den, såsom det är i dag, så att det skulle bli färre händer i vården. Vi har en hög arbetslöshet i Sverige jämfört med resten av Europa.

Jag ser inte den motsättning som du beskriver mellan att vi skulle minska invandringen i Sverige och att vi skulle få färre händer i vården.

Anförande nr 53

Per A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Stockholms ekonomi har de senaste åren klarat en internationell lågkonjunktur av historiska mått. Frågan är om Stockholm klarar sig med det rödgrönrosa styret 2014–2018 lika bra. Man har dragit i nödbromsen när det gäller ett antal viktiga tillväxtprojekt. Man har dragit i nödbromsen när det gäller Slussen, Förbifart Stockholm och Bromma flygplats. Det är förstås någonting som äventyrar Stockholms tillväxt. Det är alla bedömare överens om.

Okynnesdragen i nödbromsar får konsekvenser. På skylten under nödbromsen står det nämligen: Allt missbruk beivras. Därtill har ni sålt grisen i säcken till väljarna. Det finns väldigt mycket som ni lovade väljarna, och så blir det någonting helt annat.

Jag har grisar i säcken, som jag har med mig här. Ni ska få var sin gris.

Gris nr 1: Slussen, Förbifarten, Bromma flygplats, ingenting som väljarna som röstade på Socialdemokraterna hade någon aning skulle ske.

Gris nr 2: Skattechock – samma sak där. Socialdemokraterna gick till val på att höja skatten men visserligen väldigt lite jämfört med det som verkligen skedde.

Gris nr 3: Ideologiska nedläggningar av privata alternativ, någonting som varken socialdemokratiska eller miljöpartistiska väljare kunde förutse.

Gris nr 4, och det som kanske är det mest häpnadsväckande av allt: Nedmonteringen av stadsmiljöpolicen med 90 miljoner kronor i form nedläggningen av Stadsmiljörådet, borttagande av naturreservaten. Det är definitivt någonting som många väljare inte alls kunde se skulle komma.

Jag skulle vilja höra Karin Wanngård och Daniel Helldén kommentera de här sakerna. Jag skulle också vilja höra Sissela Nordling Blanco och Ann-Margarethe

Livh kommentera detta, de två första kanske därför att det verkligen är fråga om grisar i säcken, de två andra för att höra hur de lyckades få er andra att gå med på alla dumdristigheter.

Jag skulle vilja yrka bifall till Centerpartiets budget. Vi har gjort en budget som överensstämmer med det som vi gick till val på.

Anförande nr 54

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Tack så mycket, Per! Jag får villigt erkänna att jag kommer att sakna dig som gruppleddare för Centerpartiet och för din debatteknik.

För att återgå till sakfrågan vill jag vara än mer tydlig med att när det gäller jobb och tillväxt i Stockholm vet vi att det är viktigt med en god infrastruktur. Det gäller också mycket bostäder. Under ert styre har vi fått en ackumulerad bostadsbrist på ungefär 100 000 bostäder. Vi har en bostadskö med nära åtta års köande för att få en hyresrätt i Stockholm.

Det här, Per Ankersjö, hämmar jobb och tillväxt. Vi har personer som får välja bort att flytta från Stockholm. Vi har ungdomar som flyttar någon annanstans för att man inte har möjlighet att flytta hemifrån och fortfarande jobba i Stockholm.

Vad är ditt bidrag till detta, Per Ankersjö? Ni har misslyckats med bostadspolitiken.

Anförande nr 55

P e r A n k e r s j ö (C): Det skulle jag inte alls säga att vi gjort, utan det byggs mer i Stockholm än någonsin tidigare, och det är alla bedömare överens om. Sedan behöver det byggas ännu mer; det håller jag med om. Man ska inte sticka under stol med att vi har en gemensam utmaning när det gäller att se till att byggs mer och snabbare i Stockholm. Jag tror att den utmaningen blir lite svårare med dem som du valt att regera tillsammans med. Det finns en hel del motstånd att bygga på en del ställen i Stockholm hos vissa av dina partner i koalitionen. Men på den punkten ska jag ändå önska sig lycka till, för det är en otroligt viktig del. Både vi i Centerpartiet och jag tror att andra kommer att stötta många av de byggprojekt som kommer fram.

Jag hoppas att det verkligen blir så som du lovar när det gäller att korta processer och byggtider och få ned kostnaderna för byggande och sådana saker. Om så inte sker, vilket ligger i farans riktning, kommer vi att påminna dig i nästa valrörelse.

Anförande nr 56

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag som inte äter kött brukar inte stoppa grisar i säcken. I din budget, Per, eller vems den nu är, säger du att 160 000 bostäder ska byggas fram till 2030. Ni säger samtidigt att ni ska bygga högt och tätt. Det tycker vi är bra, mycket bostäder är bra. Men så står det att ni ska ha Bromma flygplats kvar. Centerpartiet har svängt i den frågan otroligt. Det är en gir som man sällan sett maken till.

När det gäller de höjdkurvor som finns för hur högt man får bygga i staden höjs de här i Stadshuset, och så trappas de ned, och så kommer man ned till höjden av DN-huset. Så måste man ta bort lite våningar och så vidare. Jag undrar: Hur ärlig är du i

din politik där du säger att du vill göra de här sakerna? Jag förstår inte hur du ska få till det.

Det behövs en annan politik. Det behövs ett annat sätt att se på Stockholm för att kunna få till alla bostäder och se till att alla kan leva på ett drägligt sätt.

Anförande nr 57

P e r A n k e r s j ö (C): Du kan känna dig lugn, Daniel, för att jag senare i debatten kommer att påminna dig om svårigheten du får när du inte kan bygga på Bromma flygplats och leva upp till det som Karin Wanngård precis pratade om var så viktigt, nämligen att bygga bostäder. Där har ni en stor risk och sårbarhet i er plan. Är det så att Bromma flygplats inte går att avveckla har ni ingen plan för att bygga bostäder i Stockholm. Då blir det svårt för Miljöpartiet, och därmed också svårt för er koalition.

När det gäller Centerpartiet och Bromma flygplats har det kommit vittnesmål från runt om i hela landet om hur viktigt det är att denna flygplats finns för tillväxten i hela landet och för företagen, för tillväxten och jobben i Stockholm, och då har det blivit ganska tydligt var Centerpartiet måste hamna i frågan. Den ståndpunkten är definitivt inte den snabba avveckling som ni håller på att planera. Den är tillväxtfientlig och skadlig för Stockholm. Den är också skadlig för landet, inte minst vad gäller möjligheterna att driva företag runt om i landsbygden i Sverige.

Du ska få en gris med dig, Daniel, och ja, den är vegetarisk.

Anförande nr 58

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Tack för dina gulliga grisar, Per! Jag måste säga att omslaget till er budget var något av det fulaste jag sett någon gång i salen, men de små gulliga grisarna uppväger det, och det är bra.

Först och främst vill jag säga angående Slussen att vi var oerhört tydliga före valet med att vi ville tillsätta en oberoende expertgrupp just därför att vi inte hade klara besked från Alliansen. Vi hade ingen insyn i ekonomin. Det var väldigt oklart vad som gällde med olika siffror. Därför ville vi ha en oberoende expertgrupp för att kunna göra det bästa möjliga av Slussen. Det är väldigt klart för alla väljare och alla stockholmare.

När det gäller att bygga byggde ni inte tillräckligt. Ni byggde inte alls tillräckligt, trots att ni var tvungna att bygga i en del grönområden, som du säger dig värna så mycket. I er budget står det att ni vill bygga billiga bostäder för ungdomar, men inte för de andra. Menar du att i det Stockholm som ska växa och bli stort och fantastiskt ska inte de som bygger staden kunna bo, inte de som jobbar på Åhléns och inte de som jobbar inom vården?

Anförande nr 59

P e r A n k e r s j ö (C): Jag tror att du har läst fel. Det står inte bara för ungdomar, utan det står faktiskt "billiga bostäder". Det är någonting som jag ser fram emot att diskutera under kommande debattblock också. Vi har ett problem med segregation i Stockholm. Så är det. Vi är säkert överens om det, men vi är dock inte alls överens om vad som behövs för att lösa det problemet. Ett led i detta är att vi vill

uppdra till förvaltningen att titta på vad man kan göra och om man på något vis kan klämma in billigare bostäder även i attraktiva områden. Detta är någonting som vi kanske inte borde tjafsa så mycket om, utan vi borde kanske slå oss ned och se om det finns någonting som inte är så konfrontativt och lösa detta på något sätt. Det tror jag är viktigt för Stockholms framtid.

Du var väl en av dem som var något mer tydlig när det gäller Slussen, men jag hoppas också att du ser konsekvenserna av detta. I dag är Slussen ett haveri. För varje dag och varje månad som går far människor illa av detta. Det blir fördröjningar när man ska ta sig till jobbet. Det är jobbigt att ta sig förbi. Det är farligt för cyklister. Det måste sättas i gång, så snälla dra inte detta mer i långbänk!

Anförande nr 60

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Ibland pratas det om att vi ställer grupper mot varandra när vi pratar om den diskriminering som finns i samhället och synliggör de skillnader i livsvillkor som finns. Det pratas gärna om öppenhet och tolerans, men om man vill diskutera fördelning av makt och resurser tar det stopp. Alla är för jämställdhet, men inte lika många vill avsätta pengar till att höja kvinnors löner. Alla är emot våld, men satsningarna på våldsförebyggande arbete uteblir. Man vill ha en öppen stad, men har inga lösningar för att komma till rätta med hatbrotten eller den strukturella rasismen på arbetsmarknaden.

Den rödgrönrosa budgeten går från ord till handling. Det stockholmarna behöver är inte att någon tolererar dem som om vissa människors existensberättigande behövde godkännas av någon annan. Det stockholmarna behöver är jämlika villkor och förutsättningar. Vi höjer lönerna i den kvinnodominerade sektorn, vi dubblar anslagen till kvinnojourerna, vi skärper antidiskrimineringsklausulen och vi stärker det förebyggande arbetet mot diskriminering.

Jag vill gärna ha en debatt som fokuserar på konkreta åtgärder för jämställdhet och lika rätt i stället för svävande ord som tolerans.

Anförande nr 61

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Nu skulle jag vilja skola majoriteten lite. Det är en svag majoritet även om ni här i dag hävdar att ni har en stark majoritet. Inte minst menar du, som är representant för FI som är ett extremistparti i ordets rätta bemärkelse och ett enfrågeparti, att ni har en stark majoritet. Vi kommer att ha mycket tid att påvisa hur extrem er politik är. FI är dessutom hälften så stora som Sverigedemokraterna i mandat i Stadshuset.

Nu till min fråga, Sissela. Tror du verkligen att stockholmarna valde genus som en viktig fråga för skolorna och att hbt-certifiering av all barnomsorg var en av de viktigaste frågorna för Stockholms unga och för Stockholms skolor? Tror du att det var det de valde?

Anförande nr 62

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Vi är en stark majoritet. Vi har egen majoritet. Det betyder att vi är starka. Vi har lagt fram en egen budget där vi är helt överens. Vi är inte ett enfrågeparti. Det är ni som är det eftersom ni har fällt en hel statsbudget bara för att sätta invandringsfrågan på dagordningen. Därigenom har ni

svikit pensionärerna och arbetarna som röstade på er och trodde att de skulle få högre pension och högre a-kassa.

Ja, stockholmarna röstade in FI för att de vill ha in ett feministiskt perspektiv i politiken. De vill ha in jämställdhet på alla politiska områden, och därför har vi också genusbudgetering och genuspedagogik i skolan.

Anförande nr 63

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det är tydligt, inte bara i den här debatten utan i många andra debatter vi har haft i den här salen, att majoriteten gärna tar åt sig äran av den starka ekonomi vi har i Stockholm, men de har ofta varit emot de beslut som har lagt grunden och banat vägen för den starka utveckling Stockholm har genomgått. Jag tycker att det är väldigt dubbelt.

Karin Wanngård säger här i talarstolen att lägre skatter inte ger fler jobb och bättre välfärd. Jag menar att Wanngård har helt fel här. Jag tror visst att lägre skatter ger fler jobb, och jag menar att det i praktiken är bevisat under de senaste två mandatperioderna att rätt skattesänkningar faktiskt ger fler jobb. Det är bland annat därför som vi har haft en så stark sysselsättningsökning. Det är klart att ökad konsumtion ger fler företag och fler anställningar. Hur kan man tro någonting annat? Om man sänker skatten för ett normalt hushåll med ca 50 000 kronor per år är det klart att det ger effekter i form av ökad efterfrågan och därmed fler jobb.

Jag undrar var det ska sluta när man hör från talarstolen att det bara är ynka 35 öre. Med den retoriken kommer det gärna fler 35-öringar de kommande åren, och till slut är vi uppe i en 1:35, 2:35 och 3:35. Då pratar vi om ganska många hundralappar och kanske till och med tusenlappar för ett normalhushåll.

Jag är också orolig för de signaler man ger när det gäller både Förbifarten och Bromma. Det har jag pratat en del om i andra repliker.

Låt mig också säga någonting till Miljöpartiet och Helldén. Om man ärver ett dukat bord och spetsar glaset med ännu lite högre skatter undrar jag varför man ändå drar ned verksamheten på trafikområdet med ca 25 miljoner kronor och riktar den här besparingen mot att hålla Stockholm rent och vackert. Helldén säger att driftsbudgeten ökar. Detta stämmer inte.

Anförande nr 64

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Till skillnad från er tycker vi att en stabil ekonomi har ett egenvärde, men skattenivåer har inte något egenvärde. De måste bedömas från år till år utifrån den skattetillväxt vi kan vänta oss i staden.

Jag ska också kommentera påståendet att era skattesänkningar har lett till fler arbeten. Hur kommer det sig då att vi har en fördubblad ungdomsarbetslöshet jämfört med 2008 och att arbetslösheten har bitit sig fast? Er politik har inte fått bukt med arbetslösheten. Där har vi ett alternativ. I vår budget satsar vi på utbildning, vilket är nyckeln till arbete i Stockholm. Ni drar ned 150 miljoner kronor på utbildningen. Utbildning och bostad är en förutsättning för jobb.

Anförande nr 65

Erik Slottnér (KD): Man kan undra vad som hände mellan september och november eftersom ni gick till val på att höja skatten med 15 öre, och sedan mer än fördubblade ni den skattehöjningen. Då hade ni plötsligt gjort en ny bedömning. Man undrar verkligen vad som hände mellan september och november. Med den dåliga prognossäkerheten kommer förmodligen ännu fler skattehöjningar, och då kommer antalet jobb att minska.

Jag håller inte med Wanngård om att ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast. Den är för hög, men den har sjunkit ganska mycket under föregående år och det här året. Ungdomsarbetslösheten i Stockholm är betydligt lägre än genomsnittet i riket. Ska man som ungdom leta jobb bör man nog flytta till Stockholm. Då har man mycket bättre chanser att få jobb än om man bor i andra delar av Sverige.

Anförande nr 66

Borgarrådet Löv (V): Fru ordförande! Skatten är inte ett mål, Erik. Skatten är ett medel. Inför varje budget måste vi titta på vad vi behöver och vilka välfärdssatsningar vi måste göra. Sedan bestämmer vi vilken skattesats vi ska ha.

Men det var en annan sak jag skulle fråga dig om. Du vurmar ju så mycket för jobben och är så mycket emot bidrag, men ändå står du här år 2014 och skriver i din budget att ni vill ha det gammalmodiga, omoderna och kvinnofientliga vårdnadsbidraget kvar. Det är ett vårdnadsbidrag som bevisligen mest har utnyttjats av kvinnor i de fattigaste förorterna som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. De kommer att få det ännu svårare att göra det när de har varit hemma med vårdnadsbidrag. Det utnyttjas dessutom av vissa kvinnor i välbeställda förorter, i ytterstaden eller i innerstaden, som en liten extra fickpenning. Tycker du att det är rätt använda pengar? Är det här en del av den arbetsmarknadspolitik som du pratar om där du säger att alla ska vara i arbete?

Anförande nr 67

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Vi har inte skrivit i vår budget att vi ska ha ett gammalmodigt, omodernt och kvinnofientligt vårdnadsbidrag. Det är ingen hemlighet att vi kristdemokrater vill ha mer valfrihet inom barnomsorgen, Ann-Margarethe. Vi tycker att föräldrar som vill ha lite mer tid med sina barn än vad föräldraförsäkringen ger rätt till ska kunna få det. Då är det rättvist att man får en del av den subvention som går till den offentliga barnomsorgen. Den ska man kunna få sköta om själv för att få mer tid med sina barn eller styra på annat sätt.

De kvinnor som du pratar om vill du på något sätt göra till ett slags murbräcka mot svenskfödda småbarnsföräldrar som önskar mer tid med sina barn. Jag tycker att det är en olycklig retorik. Det finns ingen som helst garanti för att de kvinnor du pratar om inte skulle vara hemma i sina barn och i stället vara på ute på arbetsmarknaden. Väldigt många av dem skulle ändå stanna hemma men utan vårdnadsbidrag. Jag tror att du överdriver detta ofantligt.

Anförande nr 68

Borgarrådet Helledén (MP): Jag skulle vilja se Slottners avhandling i national-ekonomi när han nu kan bevisa hur det är med skatterna och vad som är rätt nivå på dem. Det skulle vara fascinerande.

Du har rätt i att själva driftsbudgeten för att hålla staden ren och vacker i sig inte påverkas av detta. Däremot kommer det att budgeteras för de här medlen inom den driftsbudgeten. Sedan är vissa överföringar till investeringar gjorda. De låg tidigare i drift, och vi har kunnat konstatera att det inte är driftsfrågor utan investeringsfrågor. Totalt blir det mycket bättre.

Jag vill på samma gång fråga hur det kommer att sig att just Kristdemokraterna väljer att inte höja begravningsavgiften, därmed rycker man undan de välbehövliga medel som behövs för att underhålla våra kyrkogårdar och vårt världsarv. Det tycker jag är konstigt.

Anförande nr 69

E r i k S l o t t n e r (KD): Men då handlar det om dubbla signaler. Du sade i ett tidigare replikskifte att driftsbudgeten för trafiknämnden ökar och därmed ska den ökade städningen tas inom den ökade driftsbudgeten, men driftsbudgeten för trafiknämnden minskar. Då blir det svårt att hämta de pengarna om vi ska öka städningen. Sanningen är att ni sparar 42 miljoner kronor när det gäller att röja undan skräp och annan skit på våra gator. Jag tycker att det är mycket tråkigt att ni som miljöparti gör det, framför allt när ni höjer skatter. Jag tycker att ni borde kunna finansiera detta.

Kyrkogårdsförvaltningen har god ekonomi. I vår värld är inte skattehöjningar svaret på allting. Vi kan prioritera saker och bra satsningar och få ett bättre samhälle utan att höja skatten. Det är inte vårt svar på allting, men ni är så inträngda i detta hörn. Skatten måste höjas för att välfärd och underhåll ska utvecklas. Jag delar inte den analysen, och jag är övertygad om att kyrkogårdsförvaltningen kommer att ha god ekonomi även med en skatt på 6 ½ öre.

R I FINANSROTELN

Koncernen Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, AB Stokab, Stockholm Business Region AB, S:t Erik Försäkrings AB, S:t Erik Livförsäkring AB, S:t Erik Markutveckling AB, Mässfästigheter i Stockholm AB, AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad, Storstockholms brandförsvär, Stadsdelsnämnderna: Övergripande Punkt 22, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39)

Anförande nr 70

Björn Ljung (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Om vi inte kan slå normmännen på skidor får väl vi folkpartister vinna trippel här i fullmäktigesalen.

Fullmäktige, åhörare! Jag ska kvittera lite grann av det som Daniel Helldén framförde till Lotta Edholm. Det finns delar i den nya majoritetens budgetförslag som är bra. Det är ingen tvekan om det. Det gäller hur bostadsbyggandet ska fortsätta i hög takt. Det finns delar i det som är bra när det gäller satsningar på miljöområdet. Personligen kan jag inte låta bli att reflektera – jag hoppas att Patrik Silverudd ursäktar att jag går in på hans område – över idén med Klarabergsgatan som gågata. Den är inte så dum. Kan New Yorkborna stänga av vid Times Square kan väl vi.

Det är en tredjedel med lite beröm och två tredjedelar med lite taggiga rosor. Det är en rejäl vänstersväng i er majoritetsbudget. Det är väldigt många av Vänsterpartiets extrema krav när det gäller synen på välfärden och synen på valfriheten i välfärden som tillgodoses. Vi ska stiga tillbaka ett antal år i tiden. Det är Ann-Margarethe Livh, Clara Lindblom och andra som i stadsdelsnämnder, och förr sociala distriktsnämnder, ska tala om hur mina föräldrar ska få sin hemtjänst, vilket boende de ska välja och vem som egentligen ska styra, nämligen politikerna.

Min mor är svårt demenssjuk. Hon fick nyligen en plats på Stockholms sjukhems nybyggda boende här vid Fridhemsplan. Den här gången tackade hon och hennes man nej, men det är ett fullständigt fantastiskt boende. Jag var där och tittade på lägenheten och pratade med personalen. Jag kunde konstatera att det är mycket fint. Om vi inte hade haft möjlighet att tillämpa lagen om valfrihetssystem i Stockholm under de gångna åtta åren hade inte Stockholms sjukhem vågat satsa på det här stora, nybyggda, fina boendet för både äldre och yngre dementa. Om Ann-Margarethe Livh, Clara Lindblom med flera får fortsätta att styra i denna stad får vi inte liknande boenden byggda. Det är allvarligt för stockholmarna.

Bifall till Folkpartiets budgetförslag!

Anförande nr 71

Salar Rashid (S): Björn Ljung pratar om inskränkningar av valfriheten, men det kan inte jag utläsa av vår budget. Det handlar om att försöka få bort det mormorslotteri som många pratar om och om att man pratar om att de kommunala alternativen ska vara ett icke-val. Jag förstår inte vems valfrihet som du företräder. När äldre människor inte har möjlighet att välja, som vårt förslag innebär i det här fallet, säger du att vi inskränker valfriheten. Egentligen handlar det om att det kommunala alternativet ska vara ett icke-val. Du företräder egentligen valfriheten för bolagen och inte valfriheten för de äldre.

Anförande nr 72

Björn Ljung (FP): Det här är naturligtvis ett vanligt svar från någon som helst vill sitta i en nämnd och besluta var min mamma och pappa ska ha sitt äldreboende eller vilken hemtjänst min mamma och pappa ska ha. Jag förstår att det är det du egentligen vill göra, Salar Rashid.

Vad det här handlar om och det jag egentligen berättade om är att om vi inte hade haft lagen om valfrihetssystem, det vill säga att man har rätt att etablera äldreboenden i Stockholms stad utan att fråga dig eller dina partikamrater eller övriga kamrater i majoriteten, skulle inte heller de här nya, fina äldreboendena bli byggda för man törs inte satsa på det. Man törs inte satsa på att enskilda politiker ska sitta och tycka om detta.

Ni vill ta bort valfriheten från mina föräldrar. Jag har fått utmärkt hjälp av Äldre direkt och äldreförvaltningen när jag har hjälpt mamma att välja de boenden hon ska ställa sig i kö till. Jag vet det inte som politiker, men däremot hjälpte staden mig.

Bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 73

Borgarrådet Livh (V): Jag vill inte bestämma över din mamma, Björn. Det har jag sagt tusen gånger i denna talarstol. Jag vill inte bestämma över din mamma och inte över någon annans mamma heller. Jag vill att de som har hemtjänst, bor på äldreboenden och så vidare själva ska bestämma över de insatser de ska ha. Det har jag sagt hur många gånger som helst. Din mamma ska bestämma.

Däremot tycker jag att vi som politiker måste ta ansvar för vilka företag och vilka verksamheter som finns i staden. Det går mycket väl att till exempel ha direktupphandling, som man har i Södertälje. Vi har aldrig någonsin sagt att vi vill ta bort alla privata alternativ. Däremot har jag själv sagt att jag är oerhört kritisk till alla dem som driver äldreboenden och sedan tar pengarna och sticker till Jersey. Det är inte okej, men din mamma ska få bestämma. Det är helt tydligt. Kom aldrig mer och säg att jag försöker bestämma över din mamma!

Anförande nr 74

Björn Ljung (FP): Vad trevligt att vi redan fick mötas i debatten, Ann-Margarethe Livh. Det är riktigt uppfriskande. Du gick naturligtvis i min fälla. Jag väntade mig ingenting annat heller. Min mamma får sin hemtjänst från ett av dessa förhatliga riskkapitalbolag. Det råkar vara så att hon får bestämma om innehållet, och hon får utmärkt hjälp från det här riskkapitalbolaget. Hon har kunnat välja bland en rad olika hemtjänster som finns i Spångaområdet där hon bor.

Hur kommer det sig då att hon kan få så bra hjälp? Jo, just för att hon får välja. Det är den rätten du vill ta bort ifrån min mamma. Din borgarrådskollega från Miljöpartiet vill stänga. Ni kommer att stänga flera fungerande äldreboenden med utmärkt kvalitet där de äldre trivs och vill bo. Ni vill stänga dem enbart av ideologiska skäl. Det är att bestämma över de äldres huvuden.

Bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 75

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Den som bor i Stockholm ska känna att man så mycket som möjligt har rådighet över sin egen vardag. Efter åtta år av alliansstyre och rätt att välja förskola, skola, äldreomsorg, hemtjänst och äldreboende tar stockholmarna detta för givet oavsett vem som styr staden. Snacka om att de har blivit grundlurade!

På bara ett par månader har flera stadsdelar aviserat att de inte tänker förlänga entreprenader för äldreboenden utan ta tillbaka dem i egen regi, och det trots att de som bor där är jättenöjda och kvaliteten är bra. Användandet av LOV i Stockholm ska utredas med sikte på att antingen ta bort den eller åtminstone se till att det inte blir så många utförare. Jag är rädd för att det här bara är början.

Fler medborgarkontor, kultursekreterare i alla stadsdelar och utredningar kallar majoriteten att satsa på demokrati. Jag kallar det att satsa på byråkrati. Folkpartiet vill se nya former för medborgarförslag och dialog genom att använda modern teknik. Stadsdelsnämndernas röst ska väga betydligt tyngre när det handlar om bland annat serveringstillstånd.

Samtidigt som de rödgrönrosa nu är färd med att strypa stockholmarnas möjligheter att göra egna val talar de om ökad demokrati, och ett medel ska vara direktvalda stadsdelsnämnder. De ska utreda en modell som innebär att vissa stadsdelar styrs av en annan majoritet än den som har makten över stadens ekonomi och stadens budget, och detta samtidigt som Sveriges statsminister för mindre än en vecka sedan utlyste extraval för att han inte är beredd att styra landet med oppositionens budget. Jag vill ställa en fråga Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och FI. Skulle ni vara beredda att leda en stadsdel där verksamheten baseras på en alliansbudget som innehåller alliansmål och uppdrag från Alliansen? Om ni kan det antar jag att ni har väldigt liten förståelse för Stefan Löfvens agerande.

Demokrati bygger på att man som medborgare vet vem som bestämmer och vem man ska ställa till ansvar, och då duger inte ert flumrecept. Det vore också ärligt att redovisa hur ni har tänkt er att förändra stadsdelsindelningen. Någon tanke måste ni ha, för annars hade ni väl inte startat en utredning. Stockholms stadsdelar är olika, och alla är unika. Folkpartiets förslag till budget innebär en fortsatt utveckling av stadens verksamheter med sikte på en stad där Rågsvedsbons, södermalmarens, Rinkebybons och Brommabons bästa alltid sätts före lokala politikernas önskemål om att detaljstyra stockholmarnas liv från vaggan till graven, och det är därför jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag.

Anförande nr 76

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill börja med att konstatera att två tredjedelar av alla avtal med privata utförare inom vård- och omsorgsboenden har förlängts. Ni pratar om att stänga boenden. Det är inga boenden som läggs ned. Det handlar om kommunala boenden där man har upphandlat driften och där man nu väljer att inte förlänga avtalet, men det är bara i några enstaka fall. Det kan bero på att man vill göra en ny upphandling med den mycket starkare upphandlingspolicy, och det kan bero på att man ser kvalitetsvinster med att kommunen tar över.

Jag vill ställa en fråga till dig. Du pratar mycket fint om stadsdelsnämnderna. Deras ord ska väga tungt. Alla stadsdelar är olika, unika och så vidare, och ändå vill du inte att stadsdelsnämnderna ska få göra den här bedömningen. Det är de som känner sina stadsdelar bäst. Det är de som känner sina verksamheter bäst. Varför ska deras bedömning av äldreomsorgen i stadsdelen plötsligt inte gälla?

Anförande nr 77

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det är mycket tydligt att ni inte har förlängt dessa direkt när ni har övertagit makten. Att det inte är fler misstänker jag tyvärr beror på att ni inte har hunnit. De ärendena har inte kommit upp ännu. Men man kan tydligt se att där Vänsterpartiet har ordförandeskapet – och jag var faktiskt lite förvånad över att det också gäller Miljöpartiet i Bromma – har man dragit tillbaka detta. Jag är oerhört orolig för att detta kommer att fortsätta hela tiden. Det finns ingenting som tyder på att det är någonting som ni kommer att värna, särskilt inte med tanke på hur du uttrycker dig om privata företag.

Anförande nr 78

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Detta med nivåer kan fungera på många olika sätt. Vi har i dag en riksdag som fattar vissa beslut som är styrande för oss och som styr oss ekonomiskt till viss del. Sedan har vi en kommun med stadsdelar som inte är självständiga. Det är samma majoritet, men de får en budget som de kan laborera med. Det finns otaliga exempel på hur man kan göra detta. I Oslo finns det till exempel direktvalda stadsdelsnämnder som har makt över en hel del saker. Det finns också en massa länder där man låter kommunerna bli av med makten att styra, det vill säga att staten egentligen styr och kommunerna bara administrerar.

Det har vi valt att inte göra i Sverige. Därför finns det nu möjlighet att titta på hur vi kan göra för att stadsdelarna ska kunna få ett större inflytande och kanske makt över vissa delar. Då skulle inte den här församlingen kunna besluta om allting. Det är det vi ska titta på, och vi tycker att det är en mycket intressant idé.

Anförande nr 79

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det var svar på frågan från Miljöpartiet. Från Vänsterpartiet fick jag inget svar. Det verkar inte som om du har tänkt till. Det grundläggande är ju ändå vilka pengar man har att röra sig med och vilket uppdrag som finns från staden. Ska den stadsdelen strunta i de uppdrag som finns från staden? Har ni tänkt er att stadsdelsnämnderna skulle ha en beskattningsrätt? Det är ju det som all verksamhet bygger på. Ni lurar stockholmarna om ni genomför det här, och ni lurar dem som vet minst från början, dem som det är allra viktigast att vi får med i den demokratiska processen. Ni vill att människor ska vilja rösta mer, och det vill vi också. Vi vill öka valdeltagandet, men då måste man veta vad man röstar om.

Anförande nr 80

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det är inte enkelt med demokrati, men man måste vara modig nog att se över demokratin. Det är det vi gör med vårt förslag. Det handlar om att våga ser över vad direktval skulle kunna innebära för stadsdelsnämnderna. Jag var själv med när vi införde stadsdelsnämnder. Då hade stadsdelsnämnderna reellt inflytande och mycket mer att säga till om än vad de har i dag. Vi är beredda att se över detta. Jag är inte orolig över att de inte får beskattningsrätt. Det

finns städer ute i Europa där kommunen över huvud taget inte har beskattningsrätt men där man har egna val.

Vi i den här salen måste alltid våga bryta mönster och åtminstone våga titta på saker och olika idéer. Det här är en idé. Jag är villig att genomföra en utredning om vad vi kan göra för att förbättra demokratin.

Anförande nr 81

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker att det är mycket intressant att höra. Frågan om direktval har inte Socialdemokraterna drivit tidigare. Det lutar väl mot att ni även i den här frågan har fått böja er för Miljöpartiet. Jag kan också tolka de svar jag har fått så att ni måste ha tyckt att statsministerns agerande när han vägrade att regera med en alliansbudget var ett dåligt beslut. Ni tycker att han skulle ha fortsatt med det.

Anförande nr 82

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare på nätet och även du tappra där uppe på läktaren! Jag hoppas du inte känner dig alltför ensam. Den finns ömsom vin och ömsom vatten i den rödgrönrosa budgeten för koncernen. Bland annat tycker jag att det är bra att Stockholms Stadshus AB och dotterbolagen ska utarbeta en CSR-strategi för hur de i verksamheten och vid investeringar kan bidra till en positiv samhällsutveckling och en sammanhållen stad.

Men, mina vänner, när Socialdemokraterna säger att de minsann ska bygga bostäder på riktigt väljer de dock för säkerhets skull att först sänka ambitionsnivån. Sossarna erkänner att Stockholm är Sveriges ekonomiska motor, men de darrar inte på manschetterna när de slänger in rejält med grus i maskineriet, håller vatten i tanken och förstör möjligheterna till tillväxt och framtidstro. Sänkta bostadsbyggnadsambitioner är bara en del, sjabblet med Slussen är en annan, dravlet med Bromma är en tredje och det stora debaclet med Förbifarten är den fjärde. Och då har jag inte ens nämnt skattehöjningen. Fram till i dag har stoppet kostat 185 miljoner kronor. För det har vi inte fått en enda meter räls och inte en enda ny plan. Inte en ens en liten, liten, jädra buss har vi fått och inga cykelbanor heller.

Faktum är att jag skulle kunna stå här till i maj och berätta om allt vi inte får med den rödgrönrosa politiken. Vi har fått noll och intet, ingenting, nada, rien, nothing at all. Jag vet att det är skämmigt för många sossar. De vet mycket väl vad deras företrädare lovat i valet. För MP betyder det däremot ingenting vad det kostar, i alla fall inte med tanke på vad man hör här ifrån talarstolen. Men jag har respekt för det. Det är klart att det inte gör. Miljöpartiet vill varken ha tillväxt eller ett växande Stockholm och tycker att pengar är någonting världsligt. Någon annan ska betala.

Stockholms Stadshus AB ska drivas på för att koncernen ska prioritera investeringar som är nödvändiga för en snabbt växande stad. Det säger man i alla fall. Jag tycker att det är bra. Jag begriper dock inte hur den ambitionen funkar med sänkta ambitioner när det gäller just bostadsbyggnadstakten.

Nej, mina vänner! Det finns som sagt bra saker i den rödgrönrosa budgeten för koncernen, men den håller inte som helhet. Därför yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 83

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Fortum Värme, som staden äger till hälften, har en hel del produktion av fjärrvärme som ni vet. Den värmer bostäder och varmvatten till hushållen i staden. Jag skulle vilja säga att det säkert är den enskilt viktigaste orsaken till att Stockholm toppar de flesta miljörankningar som jämför olika storstäder i världen. Det är inte konstigt. Storskalig kraftvärme där både fjärrvärme och elektricitet kan produceras effektivt med i huvudsak bibränslen är det i särklass mest miljövänliga sättet att värma upp bostäder. Värmepumpar är också ett bra miljöalternativ men klart sämre ur miljösynpunkt eftersom betydande mängder el används i pumparna.

Fortum Värme har under de senaste åren gjort imponerande satsningar på bioeldade kraftvärmeverk både i Brista i Sigtuna som snart är i drift och i Värtan där bygget pågår för fullt. I dag produceras ca 80 procent av fjärrvärmerna med bibränslen och 20 procent med fossila bränslen. När de nya kraftvärmeverken är klara kommer ca 90 procent av produktionen att ske med bibränslen. Det är siffror som övriga Europa bara kan drömma om att komma i närheten av. I dag investeras det både i Tyskland och i Holland i helt ny kraftvärme i många storstäder, men då handlar det främst om naturgas. Där har man målet att komma upp 20 procent bibränslen, det vill säga omvända siffror mot i Stockholm, trots att det är nya anläggningar som byggs. Jag tycker att siffrorna visar hur långt vi ändå har kommit i Stockholm när det gäller miljöutvecklingen av bolaget.

Men vi har ju som sagt högre ambitioner än detta. När biokraftvärmeverket i Värtan kommer i gång 2016 kommer nästan all kraftvärmeproduktion att ske med bibränslen. Vi har nu också öppnat fjärrvärmenätet för öppen fjärrvärme som innebär att verksamheter som livsmedelshallar och datahallar kan sälja sin överskottsvärme till Fortum och få betalt för det. Fastighetskontoret, som exempelvis säljer överskottsvärme från saluhallen på Östermalm, tjänar omkring 900 000 kronor årligen på att sälja överskottsvärmen därifrån.

Vår målsättning är att fasa ut kolet till 2020. Det är en stor och svår utmaning. Vi måste trots allt också kunna producera fjärrvärme när det är riktigt kallt. Förutsättningarna för att avveckla kolet underlättas om vi kan utveckla samarbete med andra energibolag i regionen och bättre koppla ihop de fjärrvärmenät som finns. Då kan vi optimera energiproduktionen på ett mer miljövänligt sätt. Vi har börjat med Söderenergi och Igelstaverket. Motsvarande samarbete på norra sidan av länet, till exempel med Norrenergi, skulle också det underlätta en avveckling av kolet, förhoppningsvis så tidigt som 2020. Att flytta Hässelbyverket till ett nytt och effektivt kraftvärmeverk, bibränsleeldat naturligtvis, i Lövsta framöver kan också vara en viktig sak.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 84

U l l a H a m i l t o n (M): Hej, Jan! Du sitter ju i Fortum Värmes styrelse sedan ganska lång tid tillbaka, och jag vet att du har mycket goda kunskaper om verksamheten. Vi har fått ett nytt konsortialavtal där staden tillsammans med Fortum går in med ett 50–50-ägarande på ett helt annat sätt än vad vi har haft tidigare. Därför tycker jag att det vore lite intressant att höra vad den andra ägaren tycker om detta. Har ni diskuterat med Fortum om att fasa ut kolet till 2020? Vad tycker Fortum i Finland om den idén? Är den förankrad där?

Den andra frågan som jag har är: Vad innebär en snabbavveckling av kolet i form av kostnader? Har ni över huvud taget diskuterat det i styrelsen?

Men det intressanta är vad den andra ägaren säger om att ni försöker göra saker och ting mycket snabbare än vad som är planerat, för man planerar ju för en avveckling.

Anförande nr 85

J a n V a l e s k o g (S): Det är riktigt som Ulla Hamilton säger. I och med att det är två ägare blir det en särskild process. Båda ägarna har självfallet en rad olika mål med det här bolaget som man äger tillsammans. Det sker, vilket Ulla Hamilton också vet, regelbundna ägarmöten där sådana här frågor diskuteras. Det kommer också att ske i det här fallet. Eftersom det här är en tydlig målsättning som vi skriver om i vår budget är det här också ett tydligt budskap från Stockholms stad som delägare om hur man ser på kolet.

Det som jag beskrev är ingen enkel sak, men förutsättningarna handlar om att få ett ökat samarbete med andra i Stockholms län när det gäller energiproduktion, till exempel Norrenergi. Bara detta enkla faktum skulle faktiskt ändra kartan ganska rejält. Vi får hoppas att vi kan ta steg i en sådan riktning.

Anförande nr 86

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Sverigedemokraterna har satt rubriken Turism på sin reservation. Jag tolkar det så att det går under Stockholm Business Regions verksamhet.

Jag noterar att Sverigedemokraterna i sin reservation lyfter upp den gamla tanken om ett vikingamuseum i Stockholm. Man skriver bland annat att vi i dag saknar ett museum som tar upp denna mytomspunna del av vårt svenska kulturarv. Som fil.mag. i arkeologi tänkte jag vara lite bussig och bjuda Sverigedemokraterna på lite information om denna mytomspunna tid. Ett vikingamuseum är möjligen inte en så dålig idé. Då skulle man kunna göra upp med 1800-talets göticism och den vrångbild av vikingarna som spreds då och med den felaktiga mytbildning som kom fram då.

Vikingatiden var en relativt rik och välmående tid i Norden. Det berodde främst på att det var då vi för första gången blev mångkulturella här i Skandinavien. Det var då vi för första gången bjöd in omvärlden och öppnade oss mot omvärlden och Europa. Handeln blomstrade, och städer som Birka och Sigtuna bjöd aktivt in arbetskraft och köpmän att komma och verka i vårt land. De nordbor som företog långa handelsexpeditioner tog med sig nya, exotiska tekniker och varor, vilket bidrog till tidens starka kulturella och ekonomiska utveckling. Kort sagt hade det nya, multikulturella Skandinavien gjort sitt intåg i och med vikingatiden.

Anförande nr 87

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag är mycket glad för att Miljöpartiet tycker att det här är ett intressant förslag. Vi tror absolut att det kan bli något mycket intressant som kan locka väldigt många turister och arbetstillfällen till Stockholm. Vi är självfallet inte intresserade av att förvanska verkligheten eller vår historia, utan det ska naturligtvis återspeglas så som det var. Vi ska självfallet ta med de influenser som vi har fått från andra länder när vi skapar det här museet. Jag hoppas att vi kan diskutera vidare och att ni kan ta första steget till att skapa ett sådant museum.

Anförande nr 88

M a r t i n H a n s s o n (MP): Vi i Miljöpartiet har inte med något sådant här i vårt budgetförslag, men jag kan rekommendera Sverigedemokraterna att besöka vikingautställningen på Historiska museet i Stockholm. Den är mycket informativ.

Anförande nr 89

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter! Det är roligt att vara tillbaka, särskilt i majoritet. Moahahaha! Stadsdelsnämnderna har ansvar för många viktiga frågor för alla oss medborgare genom hela tillvaron från förskola, kultur och fritid till äldreomsorg. Vi som är aktiva i stadsdelsnämnderna vet hur nära vi är våra medborgare. Vi får handskas med såväl små som stora frågor, även entreprenader.

Stockholm ska vara en demokratiskt hållbar stad, och stadsdelsnämnderna är viktiga för att utveckla den lokala demokratin. Staden byggs bäst av människor i samarbete. Jag är glad att konstatera att stadsdelsnämndernas inflytande ska stärkas genom vår majoritet. Vi anger att fler frågor ska behandlas politiskt ute i stadsdelarna. Ansvarsområden ska tillföras, och bättre samarbete med centrala nämnder ska ske. Vi lyfter upp ekonomin i stadsdelsnämnderna. Vi lyfter upp miljöarbetet och demokratiarbetet. Det känns bra. Tack!

Bifall till majoritetens budget!

Eftersom jag har tid kvar vill jag säga att vi i vår stadsdel har sett samordningsfördelar genom lokaler och ett nytt tillagningskök som behöver sälja sin mat. Därför förlängdes inte avtalet. Vi vill absolut inte se några kvalitativa försämringar. Vi kommer att följa processen mycket noga, och vi hoppas naturligtvis på kontinuitet avseende personalen på detta vård- och omsorgsboende där vi inte har förlängt avtalet. Vi lägger inte ned. Det är en fullständig missuppfattning.

Anförande nr 90

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Välkommen tillbaka, Cecilia! Vi har sett dig in action förut i det här huset. Jag vill passa på att ställa några frågor till dig. Jag har sett att du och jag ska kampera ihop i en del bostadsbyggandesammanhang framöver. Jag har ett mycket starkt intryck av din tveksamhet till att bygga på vissa platser. Jag vill fråga om du har omvärderat din syn på byggnation. Eller vill du i praktiken propagera för de utökade politiska nivåer som ni andas om i er budget, så att vi får fler politiker som ska tycka, förlänga och skjuta upp? Handlar det om samma politik som du förde tidigare, Cecilia? Men som sagt: Moahahaha! Välkommen!

Anförande nr 91

Cecilia Obermüller (MP): Tack, Joakim! Jag kommer inte att tycka att det är okej att bygga i värdefulla naturområden. Där har jag inte ändrat min uppfattning. Det tror jag att jag kan vidhålla även i den här majoriteten. Jag tror på en helhetsplanering. Jag tror på områdesplanering och på att man tittar på helhetsperspektiven. Det blir mycket bättre om man planerar för att bygga stad i stället för dessa in-fill-projekt med punktvis gluggplanering. Ni har låtit marknaden styra hela stadsplaneringen, och det blir inte bra. Det blir inte en bra helhet.

Jag tror på att planera en hel stad. Jag tror att en helhet i stadsplaneringen är snabbare och effektivare. Det kan bli mycket demokratiskt. Jag tror att vi kan bygga många bostäder på bra platser. Som ordförande i Bromma stadsdelsnämnd skulle jag hemskt gärna lägga ned Bromma flygplats om jag fick, men det får jag ju inte.

Anförande nr 92

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nej, gudskelov att du inte får bestämma, för då hade väl Bromma varit nedlagt i förrgår eller något sådant. Men det var inte det jag ville prata med dig om utan om din syn på alternativen i äldreomsorgen och de äldreboenden som du inte avvecklat, men det blir så i retoriken. Du har ju avvecklat ett av de alternativ de äldre hade att välja på i din stadsdel. Det är bekymmersamt, Cecilia Obermüller. Ni säger också i er budget att ni värnar personalen och personalens rättigheter och att personalen ska ha det så bra som möjligt. Det är vi helt ense om. Men fakta och sanningen är ju att personalen generellt sett trivs bättre i privat drivna verksamheter i Sverige när det gäller vård och omsorg än i kommunalt och landstingsdrivna. Vad säger du om det? Detta är Kommunals egen undersökning.

Anförande nr 93

Cecilia Obermüller (MP): Jag kan bara konstatera att vi har en stor variation på äldreomsorgen i Bromma. Vi har olika typer av äldreboenden. Det kommer vi att fortsätta att ha. Vi har inte avvecklat det. Det enda vi inte har gjort är att förlänga avtalet. Det kommer att gå tillbaka till egen regi hösten 2015. Vi har kollat med personalen. De har absolut ingenting emot att hamna i kommunal regi.

Anförande nr 94

Rikard Wahlenius (V): Herr ordförande! Det sägs ofta att klimatförändringen är vår tids största och viktigaste fråga. Att minska utsläppen borde därför vara en av de viktigare frågorna även för den här församlingen. Inte desto mindre står det ett kolkraftverk kvar i Hjorthagen mitt i Stockholm. Det spyr ut över 600 000 ton koldioxid per år. Det är lika mycket som hela Stockholms biltrafik eller nästan en tredjedel av Stockholms totala utsläpp av koldioxid. Att lägga ned det här kolkraftverket ger en utomordentligt stor och positiv miljöeffekt. Dessutom är det förhållandevis enkelt, i alla fall om jämför med att avskaffa all bilism i Stockholm. Det skulle nog kosta betydligt mindre också. Det handlar helt enkelt om att bygga ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk och sedan stänga det gamla.

Att verka för en nedläggning av kolkraftverket senast 2020 är kanske det enskilt viktigaste framtidsbeslutet som den nya majoriteten har fattat. Jag vill också passa på att tacka Fortum och den förra majoriteten för att ni var med och tog fram förutsätt-

ningar för det, nämligen att bygga det här nya, biobränsleeldade kraftvärmeverket. Det är inte heller det enda bra som Fortum har gjort, som Jan Valeskog var inne på.

När det nya värmeverket står klart om ett år finns alltså den viktigaste förutsättningen på plats för att stänga kolkraftverket. Men förvånande nog har det inte varit Alliansen avsikt, utan Alliansens och Fortums plan har varit att fortsätta att använda båda kraftverken ända fram till 2030. Det skulle bara leda till en smärre utsläppsminskning från ungefär drygt 600 000 ton i dag ned till 500 000 ton koldioxid per år. Det rödgrönrosa beslutet att fasa ut kolkraften redan 2020 innebär att vi kommer att bespara atmosfären 500 000 ton koldioxid per år i tio år. 5 miljoner ton är ganska mycket.

Jag ser nu att åtminstone Centern har börjat närma sig vår position i sitt budgetförslag. Jag välkomnar er att stödja vårt yrkande. Jag tror att Folkpartiets mål om att stödja vårt förslag på hur låga koldioxidutsläppen ska bli till 2020 också förutsätter en nedläggning av Värtaverket även om det inte står i budgeten. Det behövs ett starkt stöd i fullmäktige, och jag räcker ut en hand, inte minst eftersom Stockholms stad tyvärr inte har ensam rådighet över detta kraftvärmeverk utan äger det tillsammans med statliga Fortum. Jag tror och hoppas att Fortum kommer att reagera moget och överväga Stockholms stads tydliga viljeinriktning och aktivt bidra till att fasa ut de klimatskadliga utsläppen. Det skulle göra Stockholm till ett sant klimatföredöme, och sådana behövs verkligen desperat i en värld hotad av klimatförändringar.

Anförande nr 95

Ulla Hamilton (M): Hej, Rikard! Jag har egentligen samma fråga till dig eftersom du också företräder majoriteten. Har ni diskuterat den här frågan med hälftenägaren Fortum? Jag var själv med och tog det första spadtaget till biokraftvärmeverket som är en investering på 4,4 miljarder kronor. Det är en del av den avvecklingsplan för kolanvändningen som både Fortum och staden har fattat beslut om. Det ni föreslår nu innebär ju en ytterligare ganska kraftig investering från Fortums och stadens sida eftersom vi nu har ett hälftenägarande. Det är ganska intressant för stockholmarna att få ett besked om dels vad den andra ägaren tycker, dels vad detta innebär i form av kostnadsökningar när det gäller fjärrvärmen. Detta är naturligtvis inte gratis. Ni brukar säga att ni värnar om de svaga i samhället, och de behöver också fjärrvärme.

Anförande nr 96

Rikard Warlenius (V): Faktum är att det nya bioeldade kraftvärmeverket kommer att ha ungefär samma kapacitet som det nuvarande kolkraftverket. Så det finns egentligen ingen anledning för fjärrvärmekunder att oroa sig för att det ska bli brist på fjärrvärme eller så. Det är självklart inte vår avsikt. Fjärrvärmen är ju bra, som Jan Valeskog också var inne på. Det handlar bara om att vi ska ta steget att göra den 100 procent förnybar. Det kommer att vara fullt möjligt tekniskt när det nya, stora värmeverket väl är på plats om ett år eller 2016.

Jag sitter tyvärr inte i styrelsen och har ingen insyn i hur de diskussionerna har gått, så jag kan inte kommentera det. Men vid ett tidigare studiebesök på Fortum som partikamrater till mig gjorde fick de beskedet från Fortums ledning att om detta är den politiska viljan i Stadshuset har Fortum såklart att anpassa sig till den viljan. Och climateffekterna vore återigen otroligt värdefulla.

Anförande nr 97

Stefan Hansson (S): Ordförande! Stockholms Hamnar är ett av stadens bolag som verkar för en god turistnäring och för hela regionens varuförsörjning och därmed utveckling. Visste ni att mer än 90 procent av all import och export i landet går via Sveriges alla hamnar? Under 2014 anlöpte 264 internationella kryssningsfartyg med nästan ½ miljon passagerare Stockholm. Totalt räknat är det ungefär 12 miljoner båtpassagerare som årligen kliver över Stockholms kajkanter. Visst är det rätt imponerande. Alla de här besökarna som kommer till vår stad ska äta, shoppa och bo. Det är en stor mängd välkomna turister som ger bra klirr i kassan och främjar vårt näringsliv.

Stockholms Hamnar är en viktig hörnsten för vår regions tillväxt och utveckling, och bolaget ska fortsätta att utveckla kryssningsverksamheten och bidra till turistnäringen. Bolaget är inte bara verksam i Stockholms stad, utan hamnarna i Nynäshamn och Norrtälje ligger också under vårt ansvar.

I Kapellskär pågår just nu en omfattande ombyggnation och modernisering av hamn, terminal och hamnplan. Fartyg blir längre och har större djupgående. Det är vad hamnen nu anpassas till. Här byggs en modern och hållbar hamn för framtidens behov.

I Norvik i Nynäshamn kommer vi, när den sista pusselbiten ligger på plats, att påbörja byggandet av en ny containerhamn till vilken Frihamnens containerverksamhet ska flytta. Det är en förutsättning för byggandet av Norra Djurgårdsstaden. Med den stora kapaciteten, den korta inseglingen och anpassningen till djupgående fartyg blir Norvik en bra lösning för framtidens och hela Mälardalsregionens varuförsörjning. Framtidens varuförsörjning och utveckling i Mälardalsregionen är därmed tryggad genom byggandet i Norvik.

Stockholms Hamnar kan också hjälpa till att avlasta det redan nu hårt belastade kollektivtrafiknätet. Vattenvägarna kan användas för sjöburen kollektivtrafik, och hamnen kan till exempel upplåta ytor för båthållplatser, och framför allt ska bolaget bli mer aktivt i frågan. Jag ser stora möjligheter att utveckla den sjöburna kollektivtrafiken.

Stockholms Hamnar ligger ett steg före i miljöarbetet. Förra veckan lanserades ett nytt rabattsystem som gynnar de fartyg som anlöper Stockholm och som kör på LNG. Det handlar alltså om billigare hamnavgifter för mer miljöriktiga sjötransporter. Vi vill inte att fartygens motorer ska gå på tomgång när de ligger vid kaj. Nytt i rabattsystemet är också att vi erbjuder upp till 1 miljon kronor till de fartyg som installerar en anslutningsfunktion för land-el för att minska utsläppen. Stockholms Hamnar drar sina strån till stacken för att bidra till en bättre miljö.

Ordförande! Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 98

Borgarrådet Larsson (M): Herr ordförande! Tack för ett gott inlägg om Stockholms Hamnar och hur viktigt Norvik är för den kommande export- och importnäringen.

Jag skulle vilja ställa en fråga med anledning av din vurm för hur viktigt det är med export och import. Känner du till att högteknologisk utrustning till ett värde av ungefär 1 miljard om dagen sker via en annan typ av export, nämligen via flyget? Känner du till att man landar någonstans, och känner du till vilka konsekvenser det kan få för den högteknologiska industrin och handeln i Stockholmsregionen om man hotar flyget på Bromma?

Anförande nr 99

Stefan Hansson (S): Det var en fyndig kil. Alla tillfällen tas för att prata om Bromma. Jag tänker bibehålla mitt vurmande till hamnverksamheten och den goda sjöfart som Stockholms Hamnar AB möjliggör.

Anförande nr 100

Salar Rashid (S): Ordförande, ärade ledamöter! Jag tänker vara hård i min kritik i dag. Vi socialdemokrater och den rödgrönrosa majoriteten skriver i dag historia med denna kommunala budget. I ett ytterst allvarligt politiskt läge och i ett formativt politiskt klimat vågar vi stå upp för alla människors lika värde och rätt. Vi vågar när andra sviker. När Alliansens på riksplanet låter den egna budgetreservationen bli en språngbräda för ett parti som är sprunget ur en rasistisk ideologi är jag tacksam för att Stockholm sluppit denna situation på kommunal nivå. Jag är tacksam eftersom jag omöjligt kan förlita mig på Alliansen implementering av dessa värden, alla människors lika värde och rätt.

Ordförande, ärade ledamöter! Bara genom kommunstyrelsens implementering i budgeten för 2015 kan vi utläsa stora skillnader i både ambition och politisk vilja. Dessa inriktningsmål kommer att föra hela Stockholm och hela Stockholms befolkning in i framtiden. Vad jag vet har aldrig Alliansen vågat sig på sådana djärva mål. Vi vill bygga en stad och planera för hela befolkningen. Vi vill bygga ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm och i dessa svåra politiska tider ett demokratiskt hållbart Stockholm.

För mig är det ytterst märkligt hur Alliansen ens vågar gnälla över den nödvändiga skattehöjningen på 35 öre när man själv knappast har svaret på hur man ska ge lika förutsättningar för alla och bli en stad som alla ska kunna leva och verka i. KD och Erik Slottnér pratar om alla människors lika värde men inte om alla människors lika värde och *rätt*, och det är stor skillnad. Det leder också till väsentligt större skillnader i utformningen av budgeten. Då kan man alltid tycka att skattesänkningar ska vara svaret vare sig det går bra eller dåligt för Stockholm. Det är här den väsentliga skillnaden ligger. Vare sig vi pratar om arbetslösa, bostadsbyggande, utmaningar i äldreomsorgen eller klimatutmaningar ska skatten alltid sänkas. Vem som helst kan förstå att det inte är rimligt.

Ordförande, ärade ledamöter! Vår budget vill mycket mer. Vår budget har ambitioner för Stockholm. Vi kommer att inrätta sociala investeringsfonder, göra demokratiseringar, bedriva miljöarbete, satsa på jobb och skola och trygga äldreomsorgen.

Anförande nr 101

Erik Slottnér (KD): Fru ordförande! Jag undrar vilken demokratisyn Salar har. Nu blir det i och för sig lite rikspolitik. Jag vet att ni har svikit flera vallöften. Vi i Alliansen gick till val på riksplanet på en gemensam budget och lovade väljarna att

rösta på denna i riksdagens kammare. Det skulle aldrig falla mig in att någon skulle frånta oss rätten att rösta på vår egen politik i en demokratiskt vald församling. Där röstade vi för bifall till vår egen budgetmotion precis som vi kommer att rösta för bifall till vår budgetmotion i den här salen. Sedan är det upp till statsministern eller finansborgarrådet att få ihop sin budget. Det är vår demokratiska rättighet och vår demokratiska skyldighet att rösta för vår egen politik.

Ni säger att skattesänkningar verkar vara svaret på allting, och det är det såklart inte. Problemet är att ni har skattehöjningar som svaret på hur man ska nå lycka och framgång oavsett om ekonomin går bra eller dåligt. Det är till stor skada för Stockholm.

Anförande nr 102

Salar Rashid (S): Vi tar alltid ut skatt efter bärkraft. Vi vill inte höja skatten för skattens skull. Vi vill höja den därför att vi ser att det behövs. Det är därför vi höjer skatten.

När det gäller din kritik mot min demokratisyn vill jag bara säga att vi aldrig hade agerat som Alliansen gjorde. Det handlar också om en konsekvensanalys. Det handlar inte bara om att rösta och ta ansvar för det, utan det handlar också om demokratiska värden. Det skiljer det röda, fina blocket och Alliansen åt. För Alliansen handlar det alltid om att det är någon annans ansvar.

Anförande nr 103

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det alltid lika trevligt att prata och debattera med dig, Salar Rashid. I det här fallet är det några saker jag har att invända emot.

Den första är definitionen av demokratibegreppet. Ni går till val och säger till era väljare att ni ska höja skatten i Stockholm med 15 öre. Karin Wanngård sade i sitt första anförande här efter valet: Tack, Sten Nordin, för den goda ekonomiska förvaltningen. Vi kommer till ett dukat bord.

Sedan slår ni till med en skattehöjning som är mer än dubbelt så stor som den ni lovade era väljare.

Den andra invändning gäller detta att ni säger att vi gör fel som röstar på ett budgetalternativ som vi lovat våra väljare att rösta på. Jag kan citera Daniel Helldéns före detta språkrör, Maria Wetterstrand, som sade ungefär så här: Det är väl inget konstigt. Sluta gnälla på Alliansen som röstar på sina egna förslag i riksdagen!

Det är demokrati och ingenting annat, Salar Rashid.

Anförande nr 104

Salar Rashid (S): Då vill jag säga att jag saknar Fredrik Reinfeldt väldigt mycket. Han sade precis det motsatta mot vad du säger här, det vill säga att man inte skulle göra sig beroende av Sverigedemokraterna. Jag måste säga att det är ytterst ledsamt att vi har hamnat i den här situationen. Det är ytterst ledsamt att vi i staden har förlorat ytterligare pengar som skulle kunna falla ned på Stockholms budget för skola, miljö och massor av andra satsningar. Det är ytterst ledsamt att vi inte löser en

sådan enkel situation och inte ger det parti som även sitter här det utrymmet. Då hade vi kunnat slippa detta.

Anförande nr 105

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är lite hög volym på dig, Salar Rashid. Det är bara att titta på hur det har gått när ni har fört er socialdemokratiska politik och höjt skatterna. Förra gången ni hade chansen i Spånga-Tensta höjde ni socialbidragen med 10 procent. Sedan ni regerade har vi sänkt dem med 5 procent. Senaste gången ni regerade i Hässelby-Vällingby höjde ni socialbidragen med 33 procent. Sedan dess har de sjunkit. På Norrmalm ökade ni dem med 25 procent. Sedan dess har vi sänkt dem med 31 procent. På Södermalm ökade de med 28 procent. Sedan vi tillträdde har de sjunkit med 12 procent.

Det tror sjutton att det är skillnad på politik och politik. Driver man högskattepolitik och driver ut företagsamhet och jobb blir det färre jobb och fler som behöver ekonomiskt bidrag och socialbidrag. Ni har ett riktigt dåligt track record på detta. Det ska du ha klart för dig.

Anförande nr 106

S a l a r R a s h i d (S): Om det är någon gång som socialbidragen har höjts så är det under de här åtta åren då man har haft aktivitetsförbud och inte låtit dem söka arbete få hjälp från arbetsmarknaden. Ni har tre månaders aktivitetsförbud för folk.

Vi har nu makten, och under de här fyra åren ska vi få folk i arbete eller åtminstone erbjuda dem ett arbete och möjligheter till utbildning och sysselsättning. Det är där skillnaden ligger.

Anförande nr 107

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Budgeten är mer än pengar. Den ger också uttryck för en samhällssyn. Jag tycker att det framgår tydligt när man läser de olika budgettexterna om stadsdelsnämnderna.

Vi i majoriteten vill utveckla den lokala demokratin. Det är medborgaren, inte kunden, som ska stå i centrum. Liknande tankar – och jag inser att det här kanske kan vara provokativt givet den tidigare diskussionen – ser jag också i Folkpartiets text. De pratar om medborgare och demokrati. Jag tycker att det är bra. Jag sitter i Södermalms stadsdelsnämnd. Jag hoppas att vi tillsammans med de lokala folkpartisterna ska få möjlighet att utveckla just det, det vill säga den lokala demokratin.

Mot oss står den övriga Alliansen. När jag läser Moderaternas reservation ser jag två saker som är tydliga. Först handlar det förstås om rejält mindre resurser. Sedan kan man se att det är kunden, inte medborgaren, som är i fokus. Det står inte en rad om demokrati. Stadsdelsnämndernas uppgift beskrivs närmast i tekniska termer. Stadsdelsnämnderna ska ansvara för dialogen mellan medborgarna och stadens förvaltning och förtroendevalda.

Jag tycker att det är uppenbart att Moderaterna, till skillnad från oss i majoriteten och Folkpartiet, faktiskt snarare vill avveckla än utveckla. Jag har en fråga till er. Borde ni inte i konsekvensens namn föreslå en avveckling eller omvandling? Vi kunde kanske upphandla. Jag har tittat på er upphandlingspolicy för föregående

mandatperiod, och den kanske kan vara vägledande. Egenregianbud kan komma att utarbetas inom områden där konkurrensen kan vara mindre omfattande. Kunde inte det vara något?

Anförande nr 108

Lars Jilmstad (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Kommunfullmäktige är en ny arena för mig, men däremot har jag ganska stor erfarenhet av arbetet i stadsdelsnämnden som ordförande i Farsta. Jag har ibland haft anledning att sucka över hur det som har bestämts här kan leda till en del bekymmer för oss ute i stadsdelsnämnderna. Vi har bland annat haft nära underskott i äldreverksamheten på vård- och omsorgsboendena. För detta har vi fått väldigt mycket kritik från de rödgröna partierna när de var i opposition. De har inte skrätt orden när det har gällt att beskriva hur mycket bättre allt kommer att bli när de fått makten.

Nu har de fått makten, och därmed skulle man kunna tro att bekymren för vår kämpande förvaltning att hålla sig inom budgeten för äldreomsorgen borde vara över. Låt mig då förklara hur verkligheten ter sig när denna skattehöjande majoritet ska göra det bättre för våra gamla.

Det förväntade behovet av vård- och omsorgsboende i Farsta uppgår enligt Sweco för detta år och nästa år till 540 platser. I dagsläget har vi 573 äldre i vård- och omsorgsboende. Resultatet av detta blir förstås ett budgetunderskott. Döm då om min och vår stadsdelsförvaltnings förvåning när det visar sig att tilldelningen för 2015 definitivt inte lever upp till de yviga löften som utfärdats. Räcker tilldelningen till den verklighet som stavas 573 platser? Svaret är nej. Räcker tilldelning till Swecoprognosens 540 platser? Nej. Räcker den till planeringsnivå om 524 platser som vår förvaltning tvingas till i brist på anslag? Svaret är fortfarande nej. De pengar som den nya majoriteten anslår räcker till 518 platser. Om ämnet inte vore så allvarligt skulle man kunna skoja lite om tummetottar och sådant.

Men i stället ska jag citera vad vår förvaltningschef i Farsta skrev till oss gruppledare i stadsdelen för några dagar sedan: Sammanfattningsvis finns inget utrymme i budget till satsningar inom äldreomsorgen i form av exempelvis generösare bedömningar av ansökningar om insatser. Snarare måste förvaltningen bli än mer restriktiv i sina bedömningar.

Mot bakgrund av detta måste jag ställa en fråga till majoriteten. Är det vad ni menar med er proklamation i budgeten om att alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet?

Jag yrkar bifall till Moderaternas budget.

Anförande nr 109

Borgarrådet Lindblom (V): Det är helt rätt, Lars. Ni lämnar efter er ett kraftigt underskott inom äldreomsorgen. 12 av 14 stadsdelsnämnder går in i det här budgetåret med underskott för äldreomsorgen. 113,6 miljoner kronor i underskott lämnar ni efter er. Det är klart som tusan att vi kommer att behöva kämpa för att våra satsningar ska märkas. I den här budgeten satsar vi på äldreomsorgen och övriga verksamhetsområden inom stadsdelsnämnderna därför att det är ett helhetsförslag.

Stadsdelsnämnderna har ett helhetsansvar för missbrukarna, äldreomsorgen och så vidare.

Moderaterna skär i stadsdelsnämnderna med 300 miljoner kronor. Har du tittat på det förslag som Moderaterna lägger fram? Det innehåller ingenting som hade underlättat för Farsta. Vi satsar, och vi kommer att fortsätta att satsa, och vi kommer att följa upp våra beslut för att äldreomsorgen i Stockholm ska bli värdig igen.

Anförande nr 110

L a r s J i l m s t a d (M): Jag kan bara konstatera att när vår förvaltning räknar på det som ni vill ge till äldreverksamheten räcker det till 518 platser i Farsta. Det räcker inte till det behov vi har, 573, och inte heller till prognosmålet. 518 platser är färre än i dag. Dessutom finns det en annan fråga som jag inte tog upp nu. Vi är också mycket oroade över den iver med vilken den rödgröna majoriteten ute i Farsta nu vill återkommunalisera en del av våra äldreverksamheter.

Anförande nr 111

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Joakim Larsson frågade om flyget på Bromma hotas. Flygtrafiken i Stockholm kommer att utvecklas på Arlanda. Någonting försvinner från Bromma och vi får mycket bättre bostäder i stället.

Jag vill kommentera detta med Fortum. Ulla Hamilton undrade vad den andra ägaren tänker och tycker. Vi tycker att det är otroligt viktigt att vi nu har satt ned foten. Vi säger att vi vill att kolet i Värtan ska vara avvecklat 2020. Vi vet att det finns kapacitet och möjlighet för det. Därmed kan vi också klara av det klimatmål som vi sätter upp för staden och som finns i budgeten, det vill säga 2,3 ton till 2020. Det är ett mål och ett ansvar som vi har. Vi måste göra detta. Vi vet att världen är på väg åt fel håll. Det senaste budet är att 2014 blir det varmaste året någonsin i modern tid. Vi kan inte hålla på det här sättet. Det kan vi se här utanför. Det finns ingen snö. Som trafikborgarråd tycker jag i och för sig att det är positivt. Det är bra för budgeten, men det är inte lika roligt för stockholmarna. Det är inte riktigt lika roligt för framtiden och för våra barn och barnbarn. Kommande generationer kommer att få ett helsike om vi inte gör någonting nu.

Jag är otroligt glad över det som en tydlig majoritet i Stockholm nu säger. Vi avvecklar kolet i Värtan. Vi ska ta den diskussionen med Fortum. Det är en tydlig och klar signal från oss som delägare. Jag ser fram emot 2020.

Anförande nr 112

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är inte varje dag man blir apostroferad av Helldén. Då måste man genast upp i talarstolen. Du är snart den enda som tror att man kan flytta allting till Arlanda, Daniel Helldén. Swedavia, tidigare Luftfartsverket, menar att det inte alls är särskilt lämpligt. Dessutom står finansborgarrådet här och hänvisar till Skavsta för övrig trafik. Det jag försöker säga är att detta kan påverka näringslivets utveckling. Bara det faktum att varor till ett värde på över 1 miljard transporteras på flyget per dag borde få er att fundera lite på om det kanske kommer att påverka tillväxten. Det är vad finansborgarrådet säger, det vill säga att tillväxten inte ska hotas av ert dogmatiska beslut att lägga ned flygverksamheten på Bromma.

Då är frågan: Står du för det? Står du för att tillväxten inte får hotas? Jag tror att vi aldrig får höra Daniel Helldén svara på den frågan.

Anförande nr 113

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det står alldeles tydligt i vår uppgörelse att vi inte ska hota jobb och regionens utveckling, och det är det som gäller. Det är ganska stora plan man använder när man transporterar varor med flyg, och Arlanda har en sådan form för flygrörelser att vi kan peta in nästan hur många flygplan med varor som helst på den flygplatsen oavsett om verksamheten på Bromma flyttar dit eller inte. Den flygplatsen har tre landningsbanor. Heathrow har två och har dubbelt så mycket trafik. Den kapaciteten finns. Sedan förs det en viss diskussion om hur man löser peakkapaciteten. Det kommer vi att ägna oss åt under de här två dagarna. Sedan kommer jag att läsa närmare ur Trafikverkets rapporter så ska ni få höra om det senare.

Anförande nr 114

U l l a H a m i l t o n (M): Jag hoppas att du läser riktigt ordentligt när det gäller tillgängligheten på Arlanda, för du har helt fel när det gäller möjligheterna att flytta persontrafiken till Arlanda under peaktider. Det påverkar naturligtvis också övriga flygrörelser på Arlanda om man flyttar den, precis som kollegan är inne på. Oavsett när på dygnet man lägger den påverkar det kapaciteten på Arlanda. Det finns ingen tid för personflyget under peaktiden. Så är det.

När det gäller Fortum Värme tycker jag att det är lite märkligt att man lägger fram ett sådant här förslag till snabbavveckling av kolet dels eftersom vi vet att det finns en avvecklingsplan, dels eftersom ni i majoriteten uppenbarligen inte har tagit reda på vad det skulle kosta att göra en sådan investering och över huvud taget inte pratat med den andra hälftenägaren. Här är vi fifty-fifty-ägare. Det ska lånas upp pengar och göras massor av olika saker, och ni bara lägger in en sådan här grej i budgeten utan att över huvud taget prata med den andra delägaren. Jag tycker att det är ett mycket märkligt hanterande.

Anförande nr 115

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är samma sak som när det gäller Bromma. Det är frågor, beslut och riktlinjer som vi vet är möjliga att genomföra. Kol är tyvärr det billigaste man kan bränna i den här världen, och det kostar pengar att ta bort det. Det kommer helt enkelt att bli någonting som vi får hantera. Det viktiga är att vi tar vårt klimatansvar, och det måste vi göra. Det är möjligt att göra det, och det är klart att det förs diskussioner med den andra parten. Det brukar man göra i förhållanden.

Anförande nr 116

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Du säger att Arlanda har plats för trafiken på Bromma. Ja, det kanske de har när det gäller affärsflyget, trafikflyget, och om man inte behöver åka tidigt på morgonen utan kan tänka sig att åka vid tolvtiden och åka tillbaka klockan tolv dagen därpå. Men det är inte så det fungerar, utan det viktiga har ju varit möjligheten att åka fram och tillbaka över dagen.

Jag är västerortsbo och träffar många i Spånga, där jag bor, och i Bromma. De gillar inte förslaget att ni ska bygga alla de här bostäderna på Bromma utan att ha löst trafiksituation. Ni säger nej till Förbifarten, och ni har inga bra planer för att utvidga.

Ni säger att alla ska åka kollektivt. Jag tycker att det är jättebra, men det kommer att svälla oerhört mycket. Det är någonting som ni inte har löst samtidigt som ni ser till att människor från Stockholm inte kommer att kunna flyga fram och tillbaka över dagen.

Anförande nr 117

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vet inte var jag ska börja någonstans. Det är klart att man måste lösa infrastrukturen till och från Bromma. Med många bostäder måste vi ha mycket kollektivtrafik. Det finns ett problem med att vi har en brist på pengar till kollektivtrafiken, och det behöver lösas. Det är bland annat därför som vi tillsätter personer i kommunen som ska titta på hur man kan göra den här planeringen. Det är viktigt att vi vet hur det här ska gå till. Det är ingen småpotatis att bygga 50 000 bostäder.

Jag förstår inte varför ni envisas med att påstå att peaktiden går över hela dagen. Det handlar om en timme. 98 procent av trafiken får plats på Arlanda. I dag går 75 procent av all inrikesflygtrafik på Arlanda. Det är den flygplats där man flyger till och från Stockholm. Det låter helt plötsligt som om det är Bromma som är den stora flygplatsen i Sverige. Så är det inte. Däremot finns märkligt nog vissa som håller till här borta – jag tänker på SCA:s vd:ar, som flyger sina snabbjetar därifrån.

Anförande nr 118

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag har ingen som helst önskan om att den här debatten ska handla så mycket om Björn Ljungs mamma, men eftersom vi rök ihop om det förut skulle jag vilja ställa en fråga till Björn. Det är jättekul att din mamma har det bra. Jag är jätteglad för det. Jag vill att alla mammor ska ha det bra. Men tycker du att det är okej att det här bolaget tar skattepengar som ska gå till din mamma och till andra äldre och drar till Jersey eller något annat skatteparadis? Kan de inte bedriva den här fantastiska vården utan att sko sig på våra skattepengar?

Egentligen gick jag upp för att prata om Stockholms Stadshus AB. Ni i Alliansen har avyttrat väldigt mycket, inte att förglömma den förskräckliga försäljningen av Boulton som alla har förträngt. Ni har minskat antalet hyresrätter rejält, så vi måste investera i Stockholm. Då måste vi använda Stadshus AB. Stadshus AB är centralt för att bygga bostäder, för att se till att vi får ett bättre klimat och för att öka det sociala ansvarstagandet. Genom att öka investeringar och stoppa utförsäljningar kommer vi, med hjälp av Stadshus AB och våra andra bolag, att öka antalet hyresrätter i Stockholm.

Det vi kan göra för att skapa bättre arbetsförhållanden är att använda Stockholms Stadshus AB och våra bolag som en spjutspets för att ställa sociala krav i investeringar så att våra bolag kan bygga samman staden med bra villkor för de anställda och ge arbetslösa en chans på arbetsmarknaden.

Bifall till vårt förslag!

Anförande nr 119

B j ö r n L j u n g (FP): Tack för din omsorg om min mamma, Ann-Margarethe Livh! Det jag ville säga med mitt inlägg var att om hon inte hade haft chansen att välja hade hon in lyckats få den här fantastiska, iranskfödda kvinnan som hjälper

henne så mycket hemma. Det är detta riskkapitalägda bolag som har sett till att hon kan få den hjälpen. Det är flexibilitet som man bara når när man kan välja mellan olika bolag och höra vilka erbjudanden de har. Jag tycker att det är självklart att man ska kunna göra det likväl som att man kan få välja olika filsorter och mjölksorter i livsmedelsbutiken eller, för den delen, bilar om man vill köpa det.

När vi nu skapat lagen om valfrihetssystem på riksplanet finns det en möjlighet att etablera äldreboenden. Om den möjligheten inte hade funnits hade många av de fina äldreboenden som byggts under de senaste åren inte kunnat byggas, till exempel Stockholms sjukhems.

Anförande nr 120

Borgarrådet L i v h (V): Det finns massor av bra verksamheter för äldre som drivs av stiftelser, non-profit-företag och så vidare. Du svarade faktiskt inte på min fråga, och den var: Måste det här företaget, som tar så bra hand om din mamma, ta våra skattepengar och dra till Jersey? Det var min fråga, och den svarade du inte på.

Anförande nr 121

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är mycket tack vare vår politik som kommunkoncernen har en stark ekonomi. Vi har också haft en aktiv fastighetsförvaltning som har möjliggjort för oss att energieffektivisera och rusta upp våra bestånd. Därför blir jag lite orolig när den nya majoriteten vill frångå det och, som man skriver, funderar på att bilda ett kommunalt byggbolag. Det har redan avfärdats i en utredning för tio år sedan. Och varför vill den nya majoriteten öka den privata byggbranschens vinster genom att sälja stadens mark till underpris?

Anförande nr 122

Borgarrådet L i v h (V): En tio år gammal utredning kanske behöver ses över igen. Anledning till att vi vill testa förslaget om att starta ett kommunalt byggbolag är just att det finns så få byggare i Stockholm. Det är monopol på den marknaden. Vi kommer att bygga mycket. Vi kommer att fördubbla byggandet av hyresrätter. Det är de fyra bolag som nästan är enväldiga på marknaden i Stockholm som bestämmer priserna. Det är de som kan diktera villkoren. Vi tycker inte att det är okej. Därför anser vi att vi också behöver ett kommunalt byggbolag för att kunna pressa ned priserna och i slutändan få lägre produktionskostnader och lägre hyror.

R I FINANSROTELN

R II STADSBYGGNADS- OCH KULTURROTELN

R III ARBETSMARKNADS- OCH IDROTTSROTELN

**Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Stockholm
Globe Arena Fastigheter AB**

Punkt 7, 8, 15, 32)

Anförande nr 123

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande, fullmäktige! Jag tänker inte trötta ut er genom att prata om hur många busslaster, tunnelbanevagnar eller fulla flygplan som Stockholm växer med varje dag. Jag är helt säker på att någon annan kommer att delge er denna information. Men vi vet alla att Stockholm växer och att Stockholm växer fort. Vi vet att det har varit så en längre tid, och vi kan vara ganska trygga med att det kommer att vara så ett antal år framöver. På det stora hela är det naturligtvis någonting positivt. Tillväxten skapar dynamik och ger möjligheter.

Men om vi låter marknaden själv styra hur, vad och för vem vi bygger riskerar vi att på köpet få växande klyftor kombinerat med en ökande bostadsbrist och en trångboddhet som breder ut sig. Det har vi sett nog av under de senaste åtta åren. Nu sätter vi nya mål för bostadspolitiken. På sju år ska vi bygga 40 000 nya bostäder. Det är det högsta mätbara målet som satts upp av någon majoritet i modern tid, och kanske någonsin, i den här staden. Det är ett otroligt ambitiöst mål. Det är ett mål som är möjligt att nå bara om vi ändrar inriktning på politiken.

Det första är att vi måste börja använda alla verktyg i lådan. Vi måste börja bygga fler hyresrätter. Andelen hyresrätter måste vara minst hälften av det som byggs i fortsättningen. Allmännyttan måste ges större utrymme att bygga. Därför har den fått ett tydligt uppdrag i den här budgeten, nämligen att dubblera takten till 2017. Det kommer också att krävas en annan typ av markpolitik. Det krävs en politik som inte kramar sista kronan ur varje kvadratmeter och som gör att vi inte bara kan bygga fler hyresrätter utan också i alla delar av staden och för alla stockholmare.

Till sist rustar vi våra förvaltningar i den här budgeten så att de kan öka takten. Vi stärker samordningen och ökar antalet plananläggare. Det är viktigt. Det möjliggör att få fram fler planer och fler projekt i högre takt och med högre kvalitet. Jag tror att det är någonting fundamentalt. Och jag vill tillägga att här har jag mötts av instämmande nickar från alla aktörer som jag har träffat, privat och offentliga, stora och små. Alla har sagt att detta är en välkommen satsning och att det är någonting som de har längtat efter. Det gäller alla utom tre. De här tre vill säkert vara anonyma, men eftersom ni är här i salen tänker jag ändå våga nämna att Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna inte delar den analysen. De menar i stället i sina budgetar att man kan spara på våra förvaltningar och samtidigt få dem att öka takten.

Ordförande, fullmäktige! Med de orden vill jag yrka bifall till majoritetens förslag till budget.

Anförande nr 124

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag måste säga att jag blir lite fundersam över borgarrådets inledning. Här ser vi plötsligt, tycker jag, ytterligare en

pr-kupp där man försöker få det till att man har gett vallöften som inte riktigt kunde uppfyllas. Man försöker få det till att man har höjt sina vallöften. Det får inte vi det till när vi räknar. Man får det till att det har varit ett lågt bostadsbyggande i Stockholm de senaste åren. Man får det till att man måste ändra på allting. Jag skulle nog rekommendera den här majoriteten att vara försiktig med att ändra på den ökade takt i bostadsbyggande som vi lyckats uppnå under en tid när vi också har haft en global finanskris. Då såg vi en eller två fastighetsförsäljningar under ett halvår i hela Sverige, och stoppet på byggmarknaden skadade faktiskt hela bostadssektorn.

Trots detta har vi, om vi räknar åtta år tillbaka i Stockholm, 38 684 fler färdigställda bostäder nu jämfört med 2006. Under den tiden byggdes 38 684 nya bostäder som människor har flyttat in i. Det har skett tack vare att vi ökade takten. Vi såg till att också genomföra många av de beslut som ni fattade före 2006. Det är viktigt att inte säga till marknaden att vi ska ändra allting. Roger Mogert säger att man ska ändra på allting och ändra inriktning. Jag rekommenderar er att titta på vad som har hänt.

Du säger att minst hälften ska vara hyresrätter. Av dessa 38 684 nya bostäderna som färdigställdes i Stockholm är 50 procent hyresrätter. Då kan man inte säga att man ska ändra inriktning, möjligen ska ni göra någonting annat.

Vi kommer att få höra en debatt i dag som ska handla om markpolitiken och att vi genom markpolitikens instrument ska sänka priset på marken. Då vill jag hemskt gärna höra från majoriteten hur ni tror att bostadsrättspriserna sänks runt om i Stockholm för att ni sänker markpriset. Då måste ni studera marknadsekonomin något närmare, för man betalar nämligen inte efter hur mycket byggaren har betalat för marken. Vi har en hel del att diskutera här i dag. Jag tror att inriktningen ska vara framtiden och hur vi når de mål som vi har och de ambitioner som vi har för bostadsbyggandet. Det gör vi inte genom att sänka ambitionerna som ni har gjort i er budget, Roger Mogert.

Anförande nr 125

Elin Olsson (MP): Fru ordförande, stadsfullmäktige och alla stockholmare som lyssnar! De politiska skiljelinjerna i Stockholms stadsbyggnadspolitik handlar inte främst om hur många bostäder som ska byggas, utan de handlar om för vem och hur. Om fyra år spelar det mindre roll vem i den här salen som lovat att bygga flest bostäder. Det som spelar roll är vad som har byggts och hur väl vi bäddat för ett fortsatt hållbart stadsbyggande. Vi inte bara vill, utan vi visar konkret i vår budget, att vi ska höja takten i bostadsbyggandet.

När Stockholm växer är det avgörande att det skapas både urbana och gröna mervärden. Det är den täta stadens sociala och klimatsmarta kvaliteter som ska kombineras med den stadsnära naturens och parkernas ekologiska och rekreativa funktioner. För att kunna stärka båda samtidigt krävs att vi både vågar och vill använda de verktyg som står till buds i det kommunala planmonopolet.

Vi kommer att presentera en ny markanvisningspolicy som inte bara tar hänsyn till pris utan även kvalitet. Policyn ska premiera en tät, yteffektiv, klimatsmart och kollektivtrafiknära bebyggelse. Vi lägger resurser på att ta fram strategier för ekosystemtjänster och verklig grönkompensation. Urban grönska och vatten av hög kvalitet ger flerfaldiga effekter för klimatreglering, biologisk mångfald, ökad

folkhälsa och livskvalitet. Vi tillsätter en projektgrupp för att påbörja planeringen av stadsutvecklingsområdet på Bromma flygplats. Det blir en av många pusselbitar i en hållbar, jämställd och modern stadsplanering.

De sociala och ekonomiska skillnaderna mellan Stockholms olika bostadsområden är alarmerande. Stockholm är den mest segregerade staden i landets tre storstadsområden. Vi tillsätter därför en hållbarhetskommision som har till uppgift att visa vägen mot en mer jämlik stad. Vi lägger högre fokus på att delaktigheten ska stärkas. Det är genom att i högre grad arbeta med områdesplanering som vi kan ta helhetsgrepp i stället för att låta marknaden planera staden åt oss. Utifrån dialogen med stockholmarna ska staden ta sitt ansvar genom att göra en övergripande planering och utveckla strategier för varje stadsdel, till exempel genom en omvänd planprocess. Vi kommer även att ta fram en stadsövergripande strategi för levande centrum och för ett Stockholm som hänger ihop.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 126

Sebastian Wiklund (V): Ordförande! Vi i majoriteten har uppmärksammat problemet med Alliansens politik där man byggde för de redan välbeställda, en grupp som egentligen inte drabbas av bostadsbristen. Däremot är svårare för undersköterskan, busschauffören eller förskolepersonalen, de som får samhället att gå runt. Att inte bygga staden för dessa är klart orättvist, och det är också ekonomiskt kortsiktigt då det framtida behovet av personal inom förskola och äldreomsorg är stort.

Vi i den nya majoriteten menar blodigt allvar när vi säger att alla ska kunna bo i Stockholm. Förutom att höja bostadsbyggandet rent generellt har vi också ordentliga insatser för att bygga fler hyresrätter, vilket kanske är den mest flexibla boendeformen. Företagare runt om i Stockholm säger också att vi måste göra någonting åt detta. Vi tänker också använda de allmännyttiga bolagen för att kunna bygga ännu mer och tillgodose behovet av att bygga hyresrätter med en rimlig hyra. Vi kommer att ta fram ett Stockholmshus som kommer att vara en modell för hur vi kan pressa hyreskostnaderna och få ned hyrorna i nyproduktionen. Den nya majoriteten kommer att bygga 40 000 bostäder till 2020. För att nå dit tänker vi samordna berörda kontor för att på ett tidigt stadium kunna planera och prioritera bort det som är ineffektivt och dyrt.

Vi kommer att lägga mer resurser på områdesplanering, vilket är nödvändigt om vi ska kunna uppnå Stockholms högsta bostadspotential. Det här problemet kan jämföras med att spela tetris. Planlöst byggande, även kallat frimärksplanering, kommer att skapa luckor som blir obrukbara för framtida bostadsbyggande. Områdesplaneringen skapar också förutsättningar för mer inflytande för medborgare. Därför ger vi i uppdrag till staden att pröva nya metoder och pröva omvänt planförfarande som handlar om att förklara för stadens medborgare vilka behov som finns i Stockholm för att därefter ställa frågan hur vi ska lösa detta i deras närområde och utifrån det utveckla en detaljplan. Detta går hand i hand med den nya majoritetens genomgående ambitioner att höja det demokratiska deltagande i staden.

Till sist vill jag tacka stockholmarna för att de gav oss förtroendet att nu bygga Stockholm och med de medel som står till buds pressa bostadskostnaderna, öka byggtakten och bygga mer demokratiskt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens budget.

Anförande nr 127

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Bästa fullmäktige, bästa åhörare! Inte en utan två gånger har jag fått denna bok i present av Socialdemokraterna. Jag är jättetacksam för det. Det är ingen kritik. De bildar en fin trio tillsammans med mitt eget exemplar hemma i bokhyllan.

Det finns en rad slutsatser att dra av denna bok om Hjalmar Mehr. Den första är väl att vi inte ska ta utvecklingen för given. Jag noterar att stadsbyggnadsborgarrådet säger att vi kan vara trygga med att utvecklingen av inflyttningen till Stockholm kommer att bestå. Det skulle inte jag vara. Precis så sade nämligen Hjalmar Mehr. Vi planerade för att 900 000 människor skulle bo i Stockholm, och de var 800 000 år 1960. Man startade citysaneringen, gjorde om hela innerstaden och byggde våra förorter. Och vad hände? På 20 år sjönk invånarantalet till 647 000. På tio år minskande antalet människor i Stockholm med 100 000. Det är någonting som man måste lära sig av.

Det andra han sade vara att infrastruktur är nyckeln till utveckling, och det återkommer vi till i trafikdebatten när vi talar om Slussen, Bromma, Förbifarten och så vidare.

Den tredje slutsatsen av detta är naturligtvis att man ska lära av den historia som finns och som visar vad som fungerar. Ska man bygga mycket ska man bygga bra, och vi vet vad som fungerar. Vi måste göra upp med den segregerade, likriktade stad som vi bygger.

Hjalmar Mehr skövlade city, och vi ser nu vad som pågår i city. Det pågår ett arbete för att bygga upp något slags dominospel där man inte riktigt vet hur det ska sluta. Man bygger ett högt hus här och ett högt hus där. Det tittas på hus på hus och på fastighet på fastighet. Ingen vet vart detta kommer att ta vägen.

Folkpartiet förespråkar områdesplaner, och det gäller såväl i innerstad som i ytterstad, för att bibehålla promenadstaden och bygga bort barriärer så att vi ska kunna röra oss och komma bort från den Mehrska idén om hur vi ska bygga Stockholm. Vi måste avkontorisera city så att vi inte får en stadskärna som är fullkomligt död efter klockan 18 på kvällen. Vi måste markanvisa efter kvalitet mycket mer än vad vi gör. Arkitekturtävlingar, strikta byggkrav, urban odling och innovationszoner där olika byggare får pröva olika sätt att bygga på måste prövas. Då måste man ha ett mycket öppet förhållningssätt till stadsplanering och markanvisning i Stockholm.

Och framför allt behöver vi en ny byggnadsordning. Vi behöver en byggnadsordning som berättar vilken kvalitet som faktiskt fungerar här hos oss och som visar den stad som de som flyttar till Stockholm väljer att bo i. Det som är skönhetsvärden och det man uppfattar som kvaliteter får inte byggas bort. Jag uppmanar Socialdemokraterna

att läsa *Stockholmskärlek* en gång till, för ibland blir jag lite rädd för att ni inte själva har läst den.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag.

Anförande nr 128

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tror inte att någon har missat att Stockholm går mot en oroväckande framtid när det gäller vår stadsmiljö. Vi ser tiggeri i varje gathörn och en stad som ska förtätas. Jag vet att väldigt många stockholmare är oroliga. Vi blir kontaktade nästan varje vecka av folk som är uppgivna eftersom politiker inte lyssnar på vad de har att säga.

Vi kan läsa i de rödgrönas budget att staden ska byggas tätare. Jag skulle vilja påstå att Alliansen delar den åsikten. Sverigedemokraterna är med andra ord det enda parti som säger nej till att förtäta Stockholm och till att bygga i stockholmarnas parker och närliggande grönområden.

Var vill vi då bygga bostäder? Vi har länge påtalat problemet med bristen på mark att bygga på. Det är därför vi vill att flertalet markrestriktioner lyfts bort så att man får loss mer mark att bygga bostäder på. Det handlar framför allt om buller, och vill även släppa på markrestriktionerna för åkermark, så att vi får möjlighet att bygga nya bostadskvarter i stället för att förtäta vår vackra stad.

Ett annat problem som vi ser är det sveper en rivningsvåg över Stockholm. Vårt kulturarv ska rivas. Det handlar till exempel om Slussen, Tullhuset och så vidare. Man kan nästan säga att när det finns möjlighet står praktiskt taget politikerna där själva med släggan i högsta hugg för att slå sönder vårt kulturarv. Jag skulle vilja påstå att Sverigedemokraterna är det enda partiet som är emot den här utvecklingen. Vi vill i stället avsätta mer ekonomiska medel för att vårda och restaurera våra gamla byggnader i stället för att riva och bygga nytt som resterande partier förespråkar.

Avslutningsvis skulle jag också vilja säga att låt oss folkomrösta när det kommer till de stora besluten som har så stor inverkan på Stockholm och stockholmarnas vardag, till exempel Slussen. Det är ändå stockholmarna, och inte politiker och arkitekter som många gånger har lite väl höga tankar om sig själva och sin förträfflighet, som ska bestämma hur Stockholm ska se ut.

Detta är i grunden en Stockholmsfientlig budget, och därför yrkar vi sverigedemokrater avslag på kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 129

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Ända sedan Centerpartiet kom in i Stadshuset 2006 har vi varit besjälade av uppdraget att bygga den hållbara staden. Varför det? Jo, därför att vi gillar det urbana stadslivet precis lika mycket som vi gillar vidderna och skogarna på landsbygden. Vi ser också möjligheterna att genom att bygga gröna städer attackera klimatproblemet där det är som mest effektivt. Där är vi också överens med alla forskare som finns på området om att täta städer är lösningen. Genom tätare städer och genom att bygga mer på höjden får vi fler bostäder. Vi i Centerpartiet visar i vår budget att vi kan höja bostadsmålet från

140 000 bostäder till 2030 till 160 000 om vi tillåter några våningar till på de ställen där det är nära till kollektivtrafiken.

Genom en tätare stad får vi ett mindre bilberoende. Vi kan gå, cykla och åka kollektivt eftersom allting är mycket närmare. Vi har också råd att satsa på och investera i miljövänliga system såsom mer fjärrvärme, bättre fjärrvärme, matavfallsinsamling, avfallsinsamling i flera fraktioner, sopsugar och en av världens bästa vattenreningar, som vi har i Stockholm. Vi får också en attraktivare stadsmiljö. Där det finns fler människor och fler boende finns det också fler restauranger, fler matbutiker, fler kaféer och fler klädbutiker, det som många brukar karakterisera som en attraktiv stad.

För att på ett mer effektivt sätt jobba för detta föreslår Centerpartiet att staden ska påbörja arbetet med en ny översiktsplan. Vi tycker att Promenadstaden är bra, men det handlar om att ta till sig den senaste forskningen och faktiskt intensifiera de intentioner som finns i Promenadstadsöversiktsplanen och arbeta ännu mer mot en tät stad med inslag av hög bebyggelse. Den nya majoriteten har föreslagit att vi i Stockholm ska bli fossilfria till 2040 i stället för 2050. Då behöver vi en ny översiktsplan. Det säger miljöförvaltningen entydigt. De var till och med inne på det när vi sade 2050. När det är 2040 som gäller måste vi planera staden på ett helt annat sätt än vad vi har gjort tidigare.

Vi i Centerpartiet föreslår också att vi ska ta initiativ till ett skyskrapaprogram, så att vi kan se var någonstans i Stockholm vi kan bygga de riktigt höga husen och kanske också planera för förhandlingar med flygplatser och sådana saker för att få det att fungera.

Sedan vill fråga om det är någon här inne som tycker att det går för fort att planera och förbereda byggbeslut. Nej, jag tror faktiskt att vi är ganska överens om att vi ska göra detta snabbare. Låt oss då sluta tjafsa om det och i stället sätta oss ned och fundera på hur det ska gå till eftersom det är ganska svårt. Visst kan man satsa mer pengar på våra förvaltningar och förenkla lite grann, men det här är en ganska svår nöt att knäcka. När vi är så pass överens borde vi faktiskt sätta oss ned och diskutera hur det ska gå till.

Det är också viktigt att vi bygger staden med kvalitet. Alla vill vi också bygga många bostäder, men vi får inte bygga bort Stockholms attraktivitet. Jag menar att det går att förena valet att bygga mycket, bygga tätt, bygga högt med att bygga vackert. Det handlar om att vi måste få ett annat sätt att dela ut markanvisningar på vissa ställen.

Bifall till Centerpartiets budget!

Anförande nr 130

G i t a N a b a v i (FI): Fru ordförande! Det känns väldigt fint att få stå här som representant för en rödgrönrosa budget, särskilt i de här frågorna där vi går ut med ambitionen att skapa en hållbar, jämställd och modern stadsplanering. Som Elin sade här tidigare är det mycket viktigt att se för vem vi bygger. Det gör vi genom att titta på hur fastighetsnämndens, stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens verksamheter jämställdhetsintegreras. Det handlar om att se vilka faktiska

konsekvenser som de beslut som vi fattar får, vem som får ta del av de resurser och möjligheter som vi erbjuder.

Det är viktigt att fråga sig vem staden är byggd för. Vi vet att i stadsbyggnad tittar man på hur olika grupper prioriteras. När man har byggt tidigare har man prioriterat människor som kanske har bil och mycket goda ekonomiska förutsättningar. Det är därför ett sant nöje att titta på de förslag som vi har. Vi säger att minst 50 procent av de 40 000 bostäder som ska byggas nu ska vara hyresrätter. Och det ska inte bara vara hyresrätter, utan det ska också vara möjligt att efterfråga dem rent ekonomiskt för resurssvaga människor där framför allt kvinnor är en mycket stor grupp. Man bygger alltså utifrån kvinnors möjligheter och villkor.

Vi anser också att det är mycket intressant hur man har tittat på att det ska vara funktionsblandade stadsdelar där man bygger tätare, klimatsmart och tänker på en mångfald av upplåtelseformer. Det gör det också möjligt för resurssvaga människor att vara en del av den här staden.

Det är också mycket intressant hur man tittar på att låta medborgarna vara delaktiga, vara med i dialogen och i samråd få utöva inflytande över hur vi bygger staden. Vi tittar bland annat på hur man skulle kunna skapa typhus anpassade till Stockholms förhållanden. Där skulle man till exempel kunna se till andra typer av familjebildningar än den typiska kärnfamiljen, som många av stadens bostäder tidigare har utgått ifrån.

Vi tycker också att det är mycket bra att man jobbar med en hållbarhetskommision där man försöker motverka den segregation som finns mellan de olika delarna. Det är mycket viktigt att skapa en trygg och levande stad i alla delar av Stockholm och inte bara i innerstaden. Man ska utgå från kvinnors behov av trygghet. De ska kunna gå längs vägen utan att behöva bli utsatta för något.

Det är därför ett nöje för mig att få yrka bifall till majoritetens budget.

Anförande nr 131

Erik S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Vi tycks alla – nästan alla, i alla fall – numera vara överens om att bostadsbyggandet behöver öka och att målet om minst 140 000 nya bostäder 2030 ska uppfyllas. Det kommer till och med under kvällen här att yrkas på att detta mål ska höjas till 160 000. Det är utmärkt med denna gemensamma vilja, för det lägger en bra grund för en fortsatt stark tillväxt och ekonomi. Vi lever dock inte i en planekonomi. Hur många gånger vi politiker än nämner siffran 140 000–160 000 blir inga bostäder byggda förrän det finns rätt marknadsförutsättningar. Vi politiker kan endast skapa förutsättningar för att bygga alla de här nya bostäderna. Detta tema återkommer jag till i ett andra inlägg.

Det räcker dock inte med bara nya bostäder. Stadsbyggnadspolitik är inte synonymt med bostadspolitik, som vissa ibland verkar tro. Att stadsbygga eller att bygga städer gör man inte bara med lägenheter. Bostäder är en del, och en viktig del, i stadsbyggandet. Men det är fortfarande bara en del. Andra delar är att planera arbetsplatser, service, kommersiellt utbud, kultur, parker och mycket annat som tillhör den attraktiva staden. Men också frågor som rör husens placering, gestaltning och möte med omgivningen spelar en stor roll i detta stadsbyggande. Därför är det så viktigt att

vi inte tror att stadsbyggnadspolitik endast handlar om att uppnå ett mål om 140 000 eller 160 000 bostäder. Det handlar om att ge liv i fler delar av Stockholm och att göra en attraktiv stad ännu mer attraktiv.

Kristdemokraterna delar majoritetens ambitioner att få in fler bostäder i city. Det är visionen för city som ska ligga till grund för detta. Budgeten är dock helt tom på hur det nya styret ser på utvecklingen av city i övrigt och hur arbetet ska fortskrida framöver. Om vi ska få ett mer attraktivt city måste det politiska ledarskapet vara tydligt, men när jag läser budgeten känner jag en viss oro för detta.

Jag beklagar att majoriteten har strukit formuleringen om att vi ska hämta inspiration i den klassiska stadens struktur. Vi vet att den klassiska stadens uppbyggnad med tydliga kvarter, levande bottenvåningar och tät bebyggelse fungerar väl. Var än dessa stadsbildningar finns är de populära, och det ska vi såklart dra lärdom av när vi planerar nya stadsdelar.

Man ska inte behöva bo i Stockholms innerstad för att få ta del av stadskvaliteter. De ska finnas i hela Stockholm. Jag tycker att Midsommarkransen och Aspudden är bra exempel på detta. Jag har också i olika sammanhang uppmanat arkitekter att inte vara så rädda för pastischer. Det är inte farligt med färg, brutna tak och snickarglädje bara för att det är 2015. Bebyggelsen i Gamla stan fungerar fortfarande trots att den byggdes på 1600-talet.

Jag återkommer i mitt andra inlägg.

Anförande nr 132

J a n V a l e s k o g (S): Övning ger färdighet, kan jag tala om, när det gäller att komma först på talarlistan. I dag byggs det ungefär 10 000 bostäder för lite i Stockholms län. Befolkningsökningen och den befolkning vi har kräver ungefär 20 000 nya lägenheter årligen i länet. Vissa kommuner bygger för en kraftigt växande befolkning, och andra kommuner är rent ut sagt usla på detta.

Vi har en regionplanering som på ett tydligt sätt framhåller betydelsen av att kommunerna bygger mer, att vi skapar nya regioncentrum och stärker dem som finns och att kommunerna samarbetar bättre. Men det händer väldigt lite, kan man säga. Vi har ingen regional bostadsförsörjning värd namnet. Det politiska motståndet mot bättre regional bostadspolitik har varit hårt. Det är Moderaterna som har varit de största motståndarna, vilket har bidragit till den allvarliga situation som vi har just nu.

Både socialdemokratiska och borgerliga regeringar har flera gånger ryckt ut till länets hjälp och tillsatt kommittéer eller förhandlingsmän och tvingat fram överenskommelser i länet, nu senast i Stockholmsförhandlingen. Utan storebror statens inblandning i infrastrukturfrågor händer väldigt lite i vår region. Det är mycket sorgligt.

Det här vill vi ändra på. Vi vill åstadkomma en regional byggpakt så att kommunerna nu börjar göra åtaganden för mer bostadsbyggande. Vi måste få en starkare regionbildning där bostadsförsörjning, kollektivtrafik och miljöfrågor får en starkare regional hantering. De moderata kungadömena i länet som hittills har vägrat

samarbeta måste förstå att hela Stockholmsregionen måste hjälpa till för att klara ett framtida Stockholms län med hela tre och en halv miljon människor år 2050.

I Stockholms stad kommer vi att bidra med den här budgeten, bland annat, och med allt vi kan göra. Vi har satt upp mål, som vi har hört talas om här tidigare, som vi också är beredda att uppfylla i praktiken. Det är inte teoretiska sådana, utan verkliga, möjliga, mål: 40 000 bostäder till 2020 och 140 000 till 2040. Vi vill alltså bygga fler bostäder i praktiken, och vi vill bygga fler hyresrätter. Vi vill stärka stadens exploaterings- och stadsbyggnadsförvaltningar med mer resurser.

Ungdomar måste få det lättare att få en bostad. Det måste bli fler studentbostäder än de ynka 168 som har byggts de senaste åren. Vi måste se över inkomstkraven för hyreskontrakt i de kommunala bolagen, pröva möjligheten till hyresgarantier och tillåta kompiskontrakt. Även de resurssvaga hushållen måste kunna få bostäder i Stockholm 2050.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 133

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Där fick vi höra mycket om vad Jan Valeskog tycker att länet ska åstadkomma och så vidare. Nu får vi också tänka på att även om vi står inför en valrörelse snart har ni ändå majoriteten här i Stockholm. Då skulle det vara intressant att veta varför ni samtidigt som alla andra ska bygga mer tycker att ni ska sänka er ambitionsnivå gentemot vad ni sade i valrörelsen. Om vi och ni räknade rätt skulle ni bygga 44 000 bostäder fram till 2018 i valrörelsematerialet. Nu har ni sagt 40 000 till 2020; ni förflyttar er alltså något.

Du säger att det här är det enda som är realistiskt. Roger Mogert har i tidningen varit tydlig med att detta med att ha en vision om 140 000 bostäder verkar väldigt onödigt och känns helt orealistiskt. Vad ser du egentligen som ett realistiskt visionärt mål? Vad kan ni genomföra fram till 2030?

Anförande nr 134

J a n V a l e s k o g (S): Som jag sade är detta en regional fråga. Stockholms stad har ett mycket stort ansvar och en viktig uppgift, men självfallet har också övriga länet det. Det är det som är problemet: Många, framför allt moderatkommuner, tar inte detta ansvar. Det är tämligen ödesdigert för den här regionen.

Vi ska självfallet ha mål som är möjliga att genomföra. Senast vi regerade hade vi över 20 000 påbörjade lägenheter. Ni har väl legat ungefär 15–20 procent under i antal påbörjade lägenheter under förra mandatperioden och den tidigare likaså. Det är klart att man kan ha målsättningar, men målen ska faktiskt vara möjliga att genomföra. Detta är en hög ambitionsgrad.

Vi ska även få fart på dina moderata partikamrater. Det är också vår ambition.

Anförande nr 135

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag måste säga att jag blir ganska förvånad över Valeskogs raljerande över Stockholmsöverenskommelsen. Han säger: Det händer ingenting i Stockholm om inte farbror staten blandar sig i och hjälper till.

Jag menar att det här har varit ett otroligt framgångsrikt koncept, där stat, landsting och kommun tillsammans tar ett ansvar för infrastrukturutbyggnaden och bostadsutbyggnaden. Det ena förutsätter det andra. Har inte Valeskog insett detta?

Om 140 000 nya bostäder ska byggas måste också infrastrukturen byggas ut. Om vi kan göra detta tillsammans med staten och landstinget i ett gemensamt grepp tror jag att det gagnar hela regionens utveckling. Och så säger du att utan staten händer det ingenting. Nej, det gjorde det verkligen inte under er tid. Tunnelbanan slutade byggas ut på 70-talet, med något undantag för någon ytterligare station. Det var med en borgerlig regering, där vi tog just det samlade greppet, som det hände något med infrastrukturen. Detta lägger också grunden för bostadsbyggandet framöver.

Anförande nr 136

J a n V a l e s k o g (S): Jag är den förste att hylla att denna överenskommelse har genomförts. Annars skulle det inte hända någonting eftersom vi är oförmögna att fatta beslut i den här regionen på ett sätt som man kanske kan göra i Skåne och Västra Götaland. Det är ändå ett dåligt tecken att det krävs statliga förhandlingspersoner eller kommittéer för att ta en del kommuner i örat och få dem till förhandlingsbordet. Det är en ynkedom att det krävs varenda gång. Oavsett regering har det varit så. Vi borde kunna ta ett större ansvar själva.

När du lyfter fram tunnelbanan kan det få en att skratta på sig. Ni har ju själva varit med och stoppat tunnelbaneutbyggnaden i sex sju år. Det var spårvagn som gällde för er både i landstinget och här. Sedan ändrade ni er till slut. Det ska ni ha all heder av. Men vi förlorade sex sju år på att ni stoppade tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm – du och dina partikamrater.

Anförande nr 137

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Det finns mycket man skulle vilja veta om hur ni tänker bygga. Vi pratar om Danderyd, och det kan vi väl hålla på med i evighet. Nu har Folkpartiet satt sig i koalition med Moderaterna, och nu ska det byggas där ute – tack och lov. Det är fortfarande ganska få sossestyrda kommuner. Vi hoppas på att det byggs mycket, men det är Stockholm vi har ansvar för.

Jag undrar ganska mycket hur ni har tänkt bygga. Hur ser du på city, till exempel? Ni har varit med och trummat igenom olika byggplaner för city som inte innebär bostäder över huvud taget utan som bara innebär extra kontor överallt. Kan vi hoppas på att majoriteten gör en områdesplan för city? Kan vi hoppas på att det blir bostäder i city? Finns det några ambitioner för det?

Anförande nr 138

J a n V a l e s k o g (S): Jag är jättegärna mycket tydlig med att jag delar uppfattningen att vi behöver få ett betydligt mer levande city. Det finns som bekant en hel del kontor där man i många, både privata och kanske också en del kommunala, projekt vill bygga på och ändra. Där finns det säkert möjlighet att få in mer bostäder, för det behövs verkligen. På den punkten är vi helt överens.

Anförande nr 139

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Om vi tittar på nyproduktionshyrorna sedan 2006 ser vi att de har ökat med 50 procent i innerstaden och med 36 procent per kvadrat-

meter i övriga delar av staden. Samtidigt har bostadsbristen, inte minst bland unga, pensionärer och helt vanliga kommunalare ökat mycket under samma period. Detta är grupper som inte har råd med dagens nyproduktionshyror.

Samtliga allianspartier skriver att de vill bygga mindre bostäder för unga och studenter, till exempel. Jag förutsätter att man då menar sådana som unga och studenter också har råd att efterfråga. Men det är bara Kristdemokraterna som nämner konkreta exempel på kommunala verktyg som vi kan använda för att nå dit. Den nya majoriteten ser till att skriva in i ägardirektiven för de kommunala bostadsbolagen att de ska ta ett större ansvar för att bygga, inte minst för unga och studenter och andra grupper som står långt från arbetsmarknaden. Vi tar också bort de höga inkomstkraven som stänger många unga och äldre ute, och vi gör det redan från den 1 januari 2015.

Vi kommer också att använda markpolitiken och se över markanvisningspolicyn. En sak som jag har stångats med i exploateringsnämnden under fem års tid och som man nu hör att Kristdemokraterna och Folkpartiet håller med mig om är något som tidigare inte har synts i den tidigare majoritetens politik. Det är att man inte inser vilken otroligt attraktiv mark Stockholms stad sitter på. Man skulle kunna göra en massa saker för att ställa om delar av nyproduktionen. Man skulle kunna premiera byggherrar som har visat att de kan bygga bra till en rimlig kostnad. Ge förtur till attraktiv mark! Det har man inte gjort.

Man skulle kunna använda exploateringsavtalen för att ställa krav på yt- och kostnadseffektiva lägenheter. Det har man inte heller gjort. Man skulle kunna använda tomträttsavgälden, tomtstorlekar och parkeringstal för att underlätta för byggare som bygger för unga och studenter. Det har man inte heller gjort.

Jag vet tydligen ingenting, hör jag sägas här i salen nu. Det är charmigt när folk uttalar härskartekniker så högt att det hörs ända upp hit till talarstolen.

Vi kommer att göra en helt ny bostadspolitik för Stockholms stad. Det handlar just om att unga ska ha råd att flytta hemifrån och att äldre ska kunna flytta från den stora lägenheten som har höga hyror därför att inkomstkraven numera är på sådana nivåer att man ska kunna flytta till någonting mindre. Man ska kunna bo i den här staden även som kommunalare och som helt vanlig anställd inom stadens verksamheter.

Jag är stolt över att vi ska göra om markpolitiken. Den här staden har potential att gå i bräsch för att bygga billigt och bra för alla.

Anförande nr 140

Björn Ljung (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Eftersom jag råkade prata lite för högt för mig själv kan jag lika gärna ta detta här i talarstolen. Nej, Clara Lindblom, tyvärr vet du inte vad du pratar om när det gäller studentbostadsbyggande, när det gäller att experimentera med parkeringstal och när det gäller tomträttsavgälder. För det är precis det vi har gjort. Vi har parkeringstal i dag i stadsbyggnadsnämnden från 0,1 och uppåt. 0,1 betyder en tiondels bil per lägenhet eller en bil på tio lägenheter. Det arbetar vi med nu. Tomträttsavgälden för studentbostäder är hälften av vad den är för hyresbostäder.

Jag tycker att vi ska föra debatter här i fullmäktige. De kan vara hårda och tuffa, men vi ska föra dem utifrån kunskapsunderlag. Jag tycker att vi ska hålla oss för goda för att kasta ut saker och ting som inte har någon verklighetsförankring. Så enkelt är det.

Anförande nr 141

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag måste säga att jag också tycker att medelålders män ska passa sig lite för att ifrågasätta kompetensen hos någon som har suttit fem år i exploateringsnämnden. Jag tycker inte att den typen av härskartekniker hör hemma i den här salen.

Det jag menade, och det jag sade, är att man kan använda både parkeringstalen och tomträttsavgälden i syfte att pressa nyproduktionshyrorna. Det har ni inte gjort. Ja, ni har sänkt avgälderna för studentbostäder. Men har ni samtidigt tillförsäkrat er att det också innebär att studenterna får lägre hyra? Nej, det har ni inte. Detsamma gäller parkeringstalen. Det går att använda presumtionshyror, och det går att använda exploateringsavtal för att se till att sådana här åtgärder också kommer hyresgästerna till godo i form av lägre nyproduktionshyra. Det har ni inte gjort.

Anförande nr 142

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag ska göra mitt absolut bästa för att hålla ett lägre tonläge, som fru ordförande vädjar om, och för att inte retas alltför mycket.

Var ska man börja? Vi börjar med det sista, tycker jag. Det finns ingen standardlösning för en stad i den här storleken. Det finns inte en enda metod som kan utradera allting annat. Självklart är det så att staden på olika sätt ska premiera snabba huslösningar och idéer om hur man kan bygga smått, stort och attraktivt. Man ska se till att man bygger på både exploaterad och annan mark som kan vara lämplig att bygga bostäder på. Det är precis så som Alliansen har hanterat stadsbyggnadspolitiken och exploateringspolitiken i den här staden under de senaste åren.

Snabba-hus-projektet, som Svenska Bostäder har satt i gång, är för övrigt ett alldeles utmärkt projekt, som jag tror kommer få fram i storleksordningen ett tusental nya studentbostäder, där man genom industriellt byggande har lyckats få ned hyreskostnaden rejält. Man snabbar på byggtakten, och man vinner mycket tid. Pengar ligger ju ofta i tid.

Det handlar också om att den majoritet som nu ska styra den här staden måste inse att markpolitiken är viktigare än vad ni tror. Den handlar inte bara om att genom att sänka priset på marken försöka få fram fler bostäder. Det handlar också om att få projekten att gå ihop. Det handlar om skattebetalarnas mark. Det är 70 procent av stadens mark som ägs av Stockholms stad – Stockholms skattebetalare. Detta är någonting att förvalta. När någon vill bygga bostadsrätter i Norra Djurgårdsstaden måste man ta marknadspris för marken. De kommer nämligen att ta marknadspris för bostadsrätterna. När man bygger hyresrätter har man i stället en annan modell med tomträttsavgäld. Självfallet har vi en annan modell för dem som bygger hyresrätter.

Men det kan inte vara så att ni fortfarande tror att om man sänker priset på attraktiv mark kommer priserna på bostadsrätter att dumpas. Det, Roger Mogert, ska du gå upp och förklara. Hur ska det gå till? Förklara hur ni då ska få ekonomi i projekten!

Bara i Norra Djurgårdsstaden, som exempel, har vi 10 miljarder i utgifter och 10 miljarder i intäkter för att kunna klara av att bygga det som är det gemensamma. De investeringar som Stockholm stad ska göra måste täckas, och det gör vi med de kostnader som vi tog in när vi sålde mark till dem som bygger bostadsrätter. Då har vi också råd att göra allt det som är det kommungemensamma.

Jag inser att man behöver ha flexibilitet när det kommer till ytterstaden. Den flexibiliteten har vi också visat. Där det har varit svårt att få i gång byggandet måste man vara flexibel. Vi har visat hur man gör det. Stå inte och säg att ni har uppfunnit ett hjul som redan finns i flera exemplar!

Anförande nr 143

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nej, Joakim Larsson, vi har aldrig gjort anspråk på att uppfinna markanvisningstävlingar, nedåtsyftande presumtionshyror eller andra sådana saker. Vi vill bara tillämpa de verktyg som faktiskt finns.

Saken är den att kommunen sitter på en rad olika verktyg som man kan använda för att hålla nere hyrorna i nyproduktionen. En sådan viktig sak är vilka byggare man premierar vid marktilldelning. Jag har haft rundabordssamtal med alla privata byggherrar som har byggt hyresrätter eller försökt bygga hyresrätter i Stockholms stad under de senaste åren. En av dem var ganska pricksäker. Han jämförde möjligheterna att få mark för en byggare som vill bygga med en pressad hyra med att försöka komma in på Spy Bar efter klockan fem. Skillnaden är bara att det är lättare att komma in på Spy Bar än att få mark i Stockholm. Ni har inte premierat de byggare som har pressat hyrorna. Det är helt klart. Det har varit anbud, och det högsta anbudspriset är det som vinner. En markanvisningstävling har ni haft där hyrorna har varit ledande, i Aspudden-Midsommarkransen. Är du nöjd med det?

Anförande nr 144

Borgarrådet L a r s s o n (M): Återigen blundar Clara Lindblom för att vi inte alls säljer mark till högstbjudande – till dem som bygger hyresrätter. Låt dig lära dig det! Vi har aldrig gjort det, och vi kommer inte att göra det. Det är en helt annan fråga.

De byggherrar du talar om är 91 stycken som har fått markanvisningar i Stockholm under de senaste två åren. Det är 91 olika företag som bygger i Stockholm. Ert svar är att de kommunala bolagen ska in i en gräddfil. De ska passera dessa. Jag tror att även de byggherrar du har talat med blir lite sura, faktiskt, om de kommunala bolagen ska ha en specialkö eller VIP-kö eller vad det kan heta på Spy Bar. Det är ju det du säger: Man ska ha en VIP-kö för de kommunala bolagen. Det må vara roligt, men jag tror inte att de är lika roade ute på marknaden. Det finns många som vill bygga i Stockholm, och det ska vi vara stolta över. Vi kan konstatera att det kommer att bli färre byggföretag nu när ni tänker starta ett eget, dessutom.

Anförande nr 145

E l i n O l s s o n (MP): Fru ordförande! Du säger att vi på den här kanten inte tycker att markpolitiken är viktigt, Joakim. Det förbryllar mig lite. Någoting som slog mig vid vår första nämnd tillsammans med dig som ordförande var att vi hade en markanvisningstävling där det fanns ett tiotal byggare som ville bygga. Prissättningen var sådan att man hade någon som ville lägga 10 051 och någon som ville lägga 10 053 kronor. Det var promillen som skilde de fyra fem översta

anbudsgivarna åt. Det enda kriterium vi hade när vi skulle välja var priset. Vi hade inga andra kriterier för att kunna kvalitetssäkra vad vi markanvisade för.

Jag undrar därför: Vad tycker du är ansvarsfullt i att hantera markanvisningsinstrumentet på ett sådant sätt att vi inte arbetar med kvalitet utan enbart med pris?

Anförande nr 146

Borgarrådet L a r s s o n (M): Faktum är att vi får en prissättning av marken, och sedan får alla bygga där. Det är klart att vi måste ställa krav på kvalitet, men vi måste också ställa krav på att vi får ut det pris som marken är värd.

Missförstå mig inte! Självklart kan vi ställa kvalitetskrav. Självklart kan vi också förhandla om pris för att se till att vi får någonting som passar in i området. När vi bygger på höjden måste vi diskutera till exempel vad det är för kostnad som det innebär att få ett genomförande av projektet. Det finns massor med saker att diskutera med markpolitiken. Det finns saker och ting som också alliansmajoriteten har ägnat sig åt för att kunna hålla den höga byggtakt som gör att vi i dag bygger på samma nivå som man gjorde när man byggde miljonprogrammen. Sedan 70-talet har det inte byggts så mycket, och det tack vare att vi har fört den markpolitik som vi har gjort samt en offensiv stadsbyggnadspolitik, bland annat.

Anförande nr 147

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag får väl börja med att ge en eloge till borgarrådet Larsson, som lyckas hålla en bra ton och ändå reta upp oss. Det tackar vi för. För mig är det en självklarhet att det vi eftersträvar är en balans mellan exploateringsintressen och stadsplaneringsintressen. Det innebär naturligtvis inte att vi ska subventionera bostadsrättsbyggande. Där har vi samma uppfattning, du och jag.

Men vår poäng i detta är att ni genom att pressa ut den sista kronan ur varje kvadratmeter har skapat en skevhet och en slagsida som vi kan se i en del områden. Det gör att det i dag inte finns tillräckligt med skolor. Det saknas förskolor. Det saknas rum för kultur, och det saknas plats för idrott. För mig handlar inte detta om att vi ska göra en revolution. Det handlar om att vi vill förskjuta maktförhållanden mellan exploatering och stadsplaneintressen. Om jag får fortsätta med att ge beröm till borgerliga politiker: Det är lite som Erik Slottner beskrev att han ville ha det.

Anförande nr 148

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att Erik Slottner från Kristdemokraterna propagerar för precis det som har varit Alliansens politik: att försöka se till att vi håller en hög kvalitet i det som byggs. Sedan måste man självklart vara flexibel. Det måste ni också inse, Roger Mogert. Ibland behöver man bygga på höjden. Ibland kan man bygga på bredden, och ibland ser man till att ta stort avstamp i hur man kan utveckla det hållbara byggandet. Det har gjort att vi har haft tävlingar och annat, vilket vi säkerligen kommer att se mer av.

Jag vet inte om det som du talar om nu – att pressa varje krona ur marken – är en pr-kupp eller något annat. Det är så tramsigt, för det är precis tvärtom. Det ni presenterar nu är ett icke fungerande ekonomiskt system för hur den här staden ska kunna ha råd att göra allt det du säger. Skolor, idrottsanläggningar och allting kostar pengar.

Om du då inte säljer mark till dem som bygger bostadsrätter får du inga intäkter. Då går det inte ihop. Jag tror att du kommer att lära dig det ganska snart.

Anförande nr 149

S u l e i m a n S a i d (S): Ordförande! Situationen i dag på bostadsmarknaden i Stockholm är ganska svår. Det är mycket svårt att hitta en hyresrätt. De hyresrätter som byggs har mycket höga hyror. Det är många grupper i samhället som inte kan hyra en lägenhet. I snitt tar det 7,7 år att få en hyresrätt genom bostadsförmedlingen. Hälften av alla unga vuxna under 27 år har ingen egen bostad. Det leder till att både studenter och arbetsgivare väljer bort Stockholm på grund av bostadsbristen, vilket hämmar tillväxten i staden.

Det vi behöver göra är att bygga, bygga och bygga. Vårt mål är att bygga 40 000 klimatsmarta bostäder till 2020 – bostäder med låg energiförbrukning och rimliga hyror som alla grupper ska kunna hyra. 20 procent av dessa bostäder ska vara anpassade till unga och studerande.

För att nå detta och utveckla vår kära stad yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 150

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Den rödgrönrosa sidan har bildat majoritet. Men om man blandar ihop alla dessa färger blir det inte som min vackra rosa skjorta, utan det blir en enda grå massa. Grå betong och mörkt glas är ungefär vad jag tror att jag kan förvänta mig kommer att byggas med tanke på hur ni har agerat hittills.

Socialdemokraterna tycker att det är jättekul att frottera sig med finanseliten i city och låta husen svälla på höjden och bredden utan några övriga krav på byggherrarna. Miljöpartiet tycker att man ska bygga högre i Stadshagen. Sedan jublar man tillsammans när den nya Citybanans station nu växer långt över Klaras torn och tinnar.

En annan sak som är anmärkningsvärd är den gyllene fyrkant som många tycker ska ”pryda” Blasieholmen så småningom. Då gör det tydligen ingenting om de vackra tullhusen från Axel Fredrik Nyströms ritpenna jämnas med marken.

Miljöpartiet har sin dubbelbluff om Bromma. Man säger: Här ska vi kunna bygga bostäder! Det kommer inte att gå på den tid man säger, man kommer inte att bygga så många som man säger och det kommer inte heller praktiskt att fungera eftersom flyget inte kan flytta över till Arlanda. För övrigt är de lokala miljöpartisterna i Upplands Väsby och Sigtuna emot ett ökat flyg på Arlanda. Det var en trippelbluff!

Miljöpartiet har sagt nej till flera hundra studentbostäder den gångna perioden, bland annat i Albano, eftersom man tycker att huset syns över nationalstadsparken. Det handlar inte om att det är grön mark man bygger på, utan att huset blir för högt och syns i nationalstadsparken.

Nej, stockholmare, det måste till en annan politik om man ska kunna bygga hållbart och vackert i Stockholm. I stadsbyggnadsnämnden har vi under många år arbetat

med – och vi kommer att fortsätta att kräva det – så kallade områdesprogram. Det finns några intressanta områdesprogram som är framtagna.

Jag har några frågor till Roger Mogert som jag kommer att ställa tills jag får svar på dem. Till exempel: Hur blir det med sambandet Hammarby–Björkhagen, som både Miljöpartiet och Vänsterpartiet sätter sig emot? Och hur är det med sambandet Bagarmossen–Skarpnäck, där samma Miljöpartiet–Vänsterpartiet har uttalat sig emot att man ska bygga bostäder?

Slutligen till den tredje eller den första frågan – vilket du vill, Roger Mogert: Hur blir det egentligen med Brommabluffen? De ökade resurser till nämndernas förvaltningar, som ni har tillsatt, går åt till att utreda hela Brommaprogrammet. Det är en bluff där också.

Bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 151

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag begärde replik när du, Björn, sade att du ville bygga hållbart och vackert. Vad vi lägger till i majoriteten är att bygga för alla. Jag tänkte på det här med att bygga vackert för alla också utanför malmarna. Jag tänker på studentbostäder, och jag tänker på det vi inte fick bygga ute i Skarpnäck, där vi kämpade och slet lokalt. Samtliga partier var överens och sade: Kan vi få bygga studentboenden här? Din lokala politiker var väldigt aktiv. Men nej, det fick vi inte. Det skulle bli en rörfirma i stället. Det fanns redan tomma lokaler på andra sidan Horisontvägen, så det fanns absolut ingen anledning att fatta detta beslut.

Kan du tänka dig att också samarbeta mer med oss i ytterområdena för att bygga vackert, och även för studenter?

Anförande nr 152

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Javisst ja, Viktor Barth-Kron har sagt på Twitter att vi också måste nämna medierna – förlåt mig! Men ni tillhör ju också åhörarna, som alla andra.

Ewa Larsson! Som du vet är jag en förortskille. Jag har bott i förorten i stort sett i hela mitt liv. Jag älskar de södra förorterna, och Skarpnäck och Bagis i synnerhet. Det är självklart att vi ska kunna bygga studentbostäder också i Skarpnäck, om det finns efterfrågan på det. Jag kommer inte ihåg ärendet du nämner; det får du ursäkt mig. Men vi har sambandet Bagarmossen–Skarpnäck, där vi kan bygga väldigt mycket spännande och nytt, ungefär som Erik Slottner har beskrivit. Jag hoppas att ni är med på det när ärendet kommer upp trots er tveksamhet nu.

Anförande nr 153

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige och Björn Ljung! Du ställer ett antal frågor om enskilda ärenden och säger: Jag kommer att upprepa dem tills jag får svar! Du får väl fortsätta att fråga, så fortsätter jag att tala om budget, för det är det vi behandlar i dag. Jag hoppas att du tycker att det är okej.

Däremot tycks du tro att en planeringsgrupp för Bromma skulle äta upp alla extra handläggningsresurser på stadsbyggnadskontoret. Då har du väldigt stora visioner för

vad man skulle kunna göra på Bromma, måste jag säga. Du skulle möjligen kunna förklara varför ni väljer att inte satsa mer på handläggare på stadsbyggnadskontoret. För mig är det annars helt obegripligt. Det måste vara en fantasi om en enorm konspiration där alla handläggare ska jobba med detta som gör att ni säger nej till det. Detta är ju utomordentlig politik. Det gör att vi kan få fram fler planer, öka takten och öka kvaliteten i det vi bygger. Hur kan ni vara emot detta?

Anförande nr 154

Björn Ljung (FP): Jag konstaterar att när vi börjar komma till mer konkreta frågor också när det gäller att öka resurserna och vad resurserna ska användas till börjar borgarrådet tala på ett sätt som en proffspolitiker ofta gör. Han säger nämligen: Det förstår du väl att vi behöver mer resurser när vi ska ta fram fler planer! Det är mycket möjligt. Men det behövs mycket mer resurser när ni ska granska Slussen på nytt och när ni ska överväga Förbifarten. Dessutom har ni en kommission eller granskningsgrupp för vad man kan göra med Bromma. Självklart går det åt miljoner till detta.

De andra två frågorna, Roger Mogert, är konkreta områdesprogram som redan är framtagna och på väg fram. Vi tycker att det är utmärkta exempel på hur man ska jobba med områdesprogram. Vi vill ha ett cityprogram – vi gör ett områdesprogram för city. Ni har hittills inte sagt ett ord om att det behövs. Det är en sak att uttrycka sig i skrift och att stå här och tala och en helt annan sak hur det blir i verkligheten. Välkommen till verkligheten, borgarrådet Mogert!

Anförande nr 155

Sebastian Wiklund (V): Det var flera stycken ärenden som räknades upp här. Vi får ta dem ett i taget sedan. Men det roliga var att du började med att säga att vi inte kommer att börja bygga något, och sedan räknade du upp flera exempel där det verkar som att du inte vill bygga. Du nämnde Bromma flygplats, Blasieholmen och Marieberg – jag tror att det var det du menade med höjden. Miljöpartiet har ju talat om det. När det gäller bostäder i city har det inte gått så jättebra tidigare heller, liksom. Ärendena kommer, som sagt.

Jag har en fråga till dig angående budgeten. Det gäller fastighetsnämnden. Ni brukar ju ofta värna kulturmiljövärden och sådant. Ändå finns här en underhållsskuld på ungefär 100 miljoner, tror jag, som man helt enkel behöver underhålla i kapp. Det gäller alla våra fina hus i Stockholm. Ändå slaktar ni budgeten med 28 miljoner till. Hur ska ni få ihop det, egentligen?

Anförande nr 156

Björn Ljung (FP): Jag ska börja med att säga att jag talade om Stadshagen, jag talade om områdesprogram för city och jag talade om ett antal bostadsobjekt som ni har satt er emot, det vill säga sambandet Bagarmossen–Skarpnäck och sambandet Björkhagen–Hammarbyhöjden. Jag vill gärna ha svar av Roger Mogert på hur det var med detta.

Bostäder i city kommer nu, gudskelov. Det är Folkpartiets krav i alla de här sammanhangen; det vet du som har suttit i stadsbyggnadsnämnden. Vi vill inte ha fler kontor i city. Det räcker. Vi behöver fler bostäder. Sedan kan man via varsam renovering och upprustning av de gamla kontorshusen från 60- och 70-talet få city att

bli betydligt trevligare än vad det är i dag. Det tycker jag att vi ska bejaka. Men villkoret är att vi får in fler bostäder och att vi får det i samlad form. Vi ska inte få ett sammanhang där vi plötsligt höjer ett hus med några våningar och breddar ett annat med några meter och det sedan blir en enda stor jäsning över hela city. Det vill vi undvika.

Anförande nr 157

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Man slås både i inledningsrundan och i den fortsatta debatten av att Alliansen inte riktigt finns i den här typen av frågor. Det spretar betänkligt bara efter några veckor. Det är intressant att lyssna på detta.

Borgarrådet börjar med att säga att man ska vara försiktig med att ändra. Han varnar för en ändrad inriktning av politiken för att sedan snabbt ändra uppfattning och säga att de ändringar vi föreslår har han redan genomfört. Det är en intressant vändning. Sedan påstår han att ni har byggt 50 procent hyresrätter och att det hela tiden har varit i fokus. Om man tittar på den senaste mandatperioden, 2010–2014, ser man att ni har byggt 5 500 hyresrätter av de 16 449 bostäder som är byggda. Det är lite närmare en tredjedel än hälften, enligt vad jag fick lära mig i min gamla flumskola.

Sedan vill jag vända mig till Folkpartiet. Jag får börja med att be Madeleine om ursäkt för att du har fått boken två gånger. Du får se det som en komplimang; det är en bok vi ger till någon som vi väldigt gärna vill ska sluta. Jag ber om ursäkt – det var ett skämt. Som sagt: Välj att se det som en komplimang och inte som en elakhet!

Jag blir lite bekymrad när du säger att vi inte ska planera för en ökande befolkning, visserligen baserat på gammal klokskap och på en bra bok. Men när Stockholm växer och när vi har en tilltagande trångboddhet blir det ett märkligt resonemang att säga att vi inte ska planera för en ökande befolkning. Jag förstår inte det. När du stöds av Björn Ljungs resonemang blir det ganska tydligt att Folkpartiet liberalerna är fullmäktiges enda sant konservativa parti.

Till sist: Jag tycker att Centerpartiet är intressant, för ni skiljer ut er ganska tydligt från de andra borgerliga partierna. Det är ni som står bakom öka-takten-satsningen. Ni är de enda som gör det, och ni säger: Varför ser vi inte bara på det här över blockgränserna och försöker komma överens om hur vi gör det? Det är jätteintressant. Men det finns ett problem i att M, FP och KD inte delar analysen. De ser inte behovet av att stärka upp stadsbyggnadskontoret, exempelvis. De ser inte behovet av fler handläggare för att kunna öka takten. Det blir till och med lite komiskt när några av dem tar de intäkter som kommer av ökade planhandläggare i budgeten, men inte utgiften som krävs för att få intäkten. Man skulle kunna tolka det som att det bara är Centern som står bakom de höjda ambitionerna på bostadsområdet. Men jag väljer att inte tolka det så. Jag väljer att tolka det som att ni bara har lagt ganska dåliga budgetar.

Bifall finansborgarrådets förslag till budget!

Anförande nr 158

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är jättespännande att vi får reda på så mycket om hur Alliansen fungerar just nu jämfört med hur den nya majoriteten

ska fungera. Men all right – jag tänkte bara konstatera att vi har en byggtakt nu som är högre än den har varit sedan miljonprogrammets tid. Då börjar man undra hur det egentligen är med de 120 000–140 000 som Roger Mogert brukar tala om. Hur många är det av dessa som är inräknade från Brommaflyget? Är det 50 000 bostäder som ni tar som intäkt? Har Miljöpartiet tagit det här som gisslan för att ni ska få in det i ert program?

Jag tror nämligen precis som Daniel Helldén. Att bygga 50 000 bostäder är inte småpotatis, som han säger. Det stämmer; det är det ju inte. Att bygga 50 000 bostäder på Bromma kommer nämligen att ta minst 50 år. Ta inte med det i er vision för 2030 i den mån ni kommer att starta ett visionsarbete framöver!

Anförande nr 159

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tror inte att vi har någon annan uppfattning. Det är inte småpotatis att bygga så många lägenheter. I vår plan för de närmaste sju åren ligger inte en enda lägenhet på Bromma av de 40 000 lägenheterna.

Anförande nr 160

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige och kära åhörare! Ibland kan man tro att Roger Mogert är en snäll typ med humor. Jag kan nog säga att han faktiskt är ganska elak, och det tyckte jag att han var alldeles nyss. Det var otroligt oförsäamt. Men det är klart; om man vill göra andra människor ledsna kan man göra det. Väl bekomme!

Till saken: Trygghet, säger Roger Mogert, och att staden inte ska fortsätta att växa. Vad jag försökte visa var att Hjalmar Mehr i sin bok gjorde en planering för Stockholm och för att vi skulle bli 900 000 inom några år. Det var vi på väg med, men det bröts. Det tog 40 år innan vi kom dit igen. Det är väl ganska intressanta siffror om man tycker att staden ska fortsätta att utvecklas och att man ska lära sig någonting av det.

Problemet med Socialdemokraterna är att de har vikt ned sig i markanvisningsfrågorna och i stadsutvecklingsfrågorna för Miljöpartiet. Svaret på alla frågor är att man ska bygga på Bromma flygplats. Det kommer inte att hända, för man kommer aldrig att komma så långt under de här åren. Om man anser att problemet i Stockholm är att det är världens vackraste stad och att det är konservativt att tycka att man ska bevara den så väl bekomme – då är jag konservativ.

Anförande nr 161

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag snubblade lite på orden. Det var inte menat att vara elak, och jag ber om ursäkt om du tog illa vid dig. Det gäller dock inte delen med konservativt, för det var menat att vara elakt. Det står jag för. Detta om detta.

Du säger att vi har ett problem därför att vi ska bygga mycket på Bromma. Återigen: Av de 40 000 lägenheter vi har som mål på sju år inte en enda lägenhet på Bromma. Det är en förutsättning.

Anförande nr 162

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare och medier! Om det är att vara konservativ att bevara Stockholms skönhet är jag också det. Jag tror att 80 procent av stockholmarna också är det.

Men att du är socialist vet vi. Låt mig ta några exempel. Astoriahuset på Nybrogatan. Hej och hå – det gör väl inget om vi river 1880-talshuset, gårdshuset, och smäller upp en flerfärgad plåtfasad med kontor! Vad gör det? Det är ju bara ett 1880-talshus. Det handlar om den gyllene låda som planeras på Blasieholmen och att riva det gamla tullhuset från slutet på 1800-talet. Hej och hå – det kan man väl göra! Det handlar om det höga glashuset, som i och för sig är snyggt och som Gert Winberg har ritat, som ska stå på Trygg-Hansa-tomten. Först river man en blåklassad byggnad, och sedan smäller man upp ett glashus på 13 våningar på tomten. Det handlar också om Citybanans station. Jag tycker att det förfular Stockholm, och därför röstar jag emot det. Då är jag konservativ – okej.

Anförande nr 163

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag vill bara lägga till att med den definition av socialism som du använder är även Moderaterna och Joakim Larsson socialister. Det bådär kanske gott inför framtida samarbete i bostadsbyggandet.

Anförande nr 164

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag skymtade en tillstymmelse till något slags beröm från Roger Mogert. Jag vet inte, men om det var så tackar jag för det.

I sak var det så att vi i Alliansen gjorde ett antal satsningar på att utöka kapaciteten på stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret under den senaste mandatperioden.

Jag skulle vilja passa på att ställa en fråga till dig. Du talade dig varm för arkitekturens betydelse tidigare. Jag antar att du också är en anhängare av att bygga en attraktiv stad på olika sätt. Jag skulle vilja be dig beskriva hur du ska lyckas med det när ni nu talar om typhus och Stockholmshus och när ni skär ned på stadsmiljöområdet på ett ganska radikalt sätt.

Är det inte risk att den attraktivitet som gör att människor vill flytta till Stockholm och som skapar de långa köerna faktiskt avtar? Då har du i och för sig blivit av med ett problem, men kanske inte på det sätt som du trodde.

Anförande nr 165

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att säga att det stämmer att ni satsade på stadsbyggnadskontoret framför allt under förra året. Ni gjorde en tillfällig satsning i T1:an. Den lägger vi nu in som permanent. Tre av fyra borgerliga partier reserverar sig då. Det är ett märkligt agerande. Ni är det fjärde partiet, så jag ska inte stå här och skälla på dig. Men eftersom du tog upp det är det värt att poängtera att de är emot den satsning de själva gjorde. Sedan kan du och jag tycka att det var en bra satsning.

Jag är säker på att vi kommer att kunna höja kvaliteten, delvis därför att vi satsar mer resurser på stadsbyggnadskontoret och på planhandläggare, vilket ger större möjlighet att arbeta med planerna och att höja både tempot och kvaliteten.

Anförande nr 166

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Inte ens efter majoritetsskiftet lever vi i en planekonomi. Det är fortfarande marknadsekonomi som gäller i Stockholm såväl som i Sverige. I den bostadspolitiska debatten kan man dock ibland tro annat. Det är Kristdemokraterna skyldiga till, så jag skyller inte ifrån mig. Politiker kan, med handen på hjärtat, lika lite som vi kan lova ett visst antal nya jobb eller ett visst antal nya diskotek, lova ett visst antal nya bostäder. Det är svårt. Det handlar om målsättningar, och vi politiker kan skapa förutsättningar för att nå målen.

För att 140 000 eller till och med 160 000 nya bostäder ska kunna byggas krävs det en marknad där byggföretagen vill bygga. Då ska vi politiker skapa rätt förutsättningar för detta. Och det är inte bara vi i den här salen som avgör förutsättningarna. Viljan är jättebra. Vi står för planmonopolet. Vi står för mycket av den mark som ska säljas. Men det krävs också en regering som fattar rätt beslut. Den föregående regeringen tog flera steg i rätt riktning, och jag tror att det har bidragit till att bostadsbyggandet nu har ökat så kraftigt inte bara i Stockholm utan i stora delar av Sverige. Då gäller det att den regering som sitter nu och den som kommer efter extravalet fortsätter med denna politik så att vi exempelvis får nya bullernormer som gör det möjligt att bygga i täta städer.

Stockholm behöver alla typer av nya bostäder eftersom bristen är så bred. Vi anser – och det har Clara Lindblom gett oss ett erkännande för i dag i debatten – att särskild fokus bör ligga på mindre lägenheter som unga har råd att bo i. Men för att detta ska ske måste vi från politiken göra särskilda satsningar, för jag tror inte att marknaden av sig själv kommer att bygga mindre hyresrätter. Därför föreslår Kristdemokraterna i vår budgetmotion att tomträttsavgälderna för hyresrätter under 35 kvadratmeter ska vara lika höga som för studentbostäder, det vill säga halverad tomträtt. Vi vill att p-normen ska vara mycket mer förutsägbar för byggföretag. Därför föreslår vi att alla lägenheter under 35 kvadratmeter oavsett upplåtelseform ska få en p-norm på 0,2 med undantag för studentbostäder, som kan ha ännu lägre.

Vi vill att fler markanvisningstävlingar utlyses där hyran är avgörande för utfallet. Vi vill också tillskapa 2 000 nya ungdomsbostäder som är reserverade för unga personer under 30 år. Det ska ske både genom nybyggnation och i befintligt bestånd. Därutöver bör vi skyndsamt handlägga markansökningar från aktörer som bygger koncepthus med låg hyra.

Detta är några av de förslag som jag tror är nödvändiga om vi ska nå de mål som vi har på det bostadspolitiska området.

Anförande nr 167

Borgarrådet Linda Blom (V): Jag tycker att ert förslag är bra, Erik. Det har vi sagt till dig i flera debatter tidigare. Jag tycker dock att det är synd att ni har fått så lite gehör för er politik under de här åtta åren. Det handlar framför allt om de saker som jag talade om sist. Jag tror att både du och jag ser den närmast religiösa tilltro till flyttkedjor som till exempel Moderaterna har. Men flyttkedjor fungerar inte. Om

vi ska komma till rätta med den stora bristen på hyresrätter som till exempel unga och studenter har råd med måste vi ställa om delar av nyproduktionen så att vi bygger för just unga och studenter.

Då är en sådan sak som markanvisningspolicy jätteviktig. Vi måste premiera byggherrar som har visat att de kan bygga bra till en rimlig kostnad. Vi måste våga ha lite experimentlusta och lite fantasi. Där tycker jag att ni har flera intressanta förslag. Nu när vi har fått igenom den typen av politik i den nya koalitionen tar jag med mig dem. Många av dem har jag också lanserat före dig, men i alla fall.

Anförande nr 168

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Så många av förslagen finns inte med i den här budgeten. Det är fortfarande väldigt mycket ord om hur det ska uppnås, upplever jag det som. Även för Kristdemokraterna är detta ganska ny politik. Vi har utvecklat vår bostadspolitik och vår stadsbyggnadspolitik under tiden – under mandatperioden. Detta är förslag som vi har kommit fram till under förra mandatperioden och som vi nu gick till val på. Vi kanske inte riktigt har suttit och hårdförhandlat om dem i budgetförhandlingar. En och annan skrivning och idé har vi fått med, bland annat i direktiven till bostadsbolagen. Det var inga problem att få med Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet på dessa skrivningar. Om vi hade suttit kvar hade vi såklart drivit många av förslagen i de budgetförhandlingar vi i så fall skulle sitta i. Nu gör vi inte det, utan vi får vänta några år till.

Jag ser fram mot att ni ska kunna genomföra en del av dessa förslag, men ännu finns de inte för 2015. Vi får se 2016.

Anförande nr 169

M a g n u s N i l s s o n (S): Fru ordförande, kära ledamöter! Jag vill inleda med att säga: Stockholm – vilken fantastisk stad vi har här! Resten av inlägget tänkte jag ägna åt att prata skånska, men nu vet ni i alla fall detta.

Jag tror att alla ni som sitter här vet om att Stockholm på många sätt kan bli mycket bättre än det är i dag. Det gäller inte minst hur Stockholm fungerar för studenter. Stockholm har en miljö där forskning kan växa sig otroligt stark. Det finns mycket man kan göra bättre där. Det finns möjligheter till en miljö där studenter utmanas, där studenter utmanar forskare och där studenter utmanas att göra bättre än vad som sker i dag. Jag skulle vilja säga att Stockholm har de perfekta förutsättningarna för att bli den kunskapsstad man ibland talar lite om. Men om fler ska kunna studera och om fler ska kunna forska, lära ut och lära sig måste vår stad också ge möjligheterna och förutsättningarna att bo i staden. Det krävs en bostadspolitik för att göra detta möjligt, och det krävs även för studenter. Det är en politik som inte har funnits på många år. Enligt regionplaneringen funderar var tredje student på att flytta ifrån Stockholm efter avslutade studier på grund av bostadsbristen.

Det ska sägas att den förra majoriteten hade imponerande bostadspolitiska mål. Man talade om 4 100 studentbostäder. I de budgetförslag som föreligger nu från oppositionen finns löften om 4 500. Jag har sett affischer i tunnelbanan där siffran 6 000 har förekommit. Men faktum är att väldigt lite har gjorts. 168 permanenta studentbostäder som står klara sedan 2010 – det räcker inte. Och inte nog med att det bara är 168 som är färdigställda – ovanpå det har det skett utförsäljning av allmännyttan. Antalet

små hyresrätter, framför allt ettor, har blivit färre vartenda år sedan 2006. Bostadskön för studenter ökar och är nu den längsta på många år.

Det här duger inte om vi vill bli en tillväxtregion och om vi vill behålla den plats vi har som en kunskapsregion för hela Sverige. Då måste vi kunna mer. Jag är glad att kunna stå här och representera en budget där man talar om politik inte bara som ord utan också som det möjligas konst. Det handlar om möjligheterna att gå från ord till konkretion, om möjligheterna att bygga fler studentbostäder och att bygga 40 000 nya bostäder till 2020, om att stoppa utförsäljningen av allmännyttan och att se till att de allmännyttiga bostadsbolag vi har används aktivt för att bygga små hyresrätter och studentlägenheter. 20 procent av alla nybyggda lägenheter ska anpassas för unga och studerande.

Detta i kombination med möjligheter som bättre bostadskö, möjligheter till kombi-kontrakt och så vidare är vad Stockholms studenter vill ha, kräver och ska få.

Anförande nr 170

E r i k S l o t t n e r (KD) Ordförande! Jag är lite trött på majoriteten, som hela tiden insinuerar att Alliansen inte gjorde någonting åt studentbostadsbyggandet. Det planerades inte, och det byggdes ingenting. Inga beslut har fattats om några studentbostäder. Så är det inte.

Ni rabblar siffran 168. Men en studentbostadslägenhet blir inte färdig och inflyttningsbar dagen efter det att beslut har fattats eller pressmeddelandet har skickats ut. Det tar tid. Studentbostäder överklagas. Det ska fattas beslut om dem i både exploaterings- och stadsbyggnadsnämnd. Sedan ska det gå igenom diverse olika domstolar och så vidare, och så vidare.

Nu ligger i pipeline någonstans mellan 7 000 och 8 000 studentlägenheter. På torsdag antar beslutsnämnden en detaljplan om ytterligare 1 100 studentbostäder i Spånga. Det har skett en otrolig sving uppåt i frågan, och det kommer att levereras färdiginflyttade studentbostäder i en rasande takt under de kommande åren på grund av de beslut som Alliansen har fattat.

Anförande nr 171

M a g n u s N i l s s o n (S): Det stämmer absolut att det inte bara tar någon dag från det att beslutet är fattat till dess att man kan flytta in i en studentbostad. Problemet är att ni inte bara har suttit en dag. Ni har suttit år efter år utan att det har hänt någonting. Ni har gett löften om 4 100 bostäder, och ni har byggt 168. Detta faktum kommer ni inte runt oavsett om ni har planerat, tänkt eller haft den goda viljan.

Faktum kvarstår att ni har fört en politik där man har sålt ut små billiga lägenheter ur allmännyttan. 23 000 har sålts mellan 2007 och 2012 samtidigt som det inte har byggts någonting nytt – i alla fall inte i någon större utsträckning. Sedan kan ni ha haft den goda viljan hur mycket som helst. Men faktum kvarstår: Resultaten ligger på bordet. Ni har suttit vid makten. Det är ert ansvar.

Anförande nr 172

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Du har rätt, Magnus Nilsson, i att det är viktigt att man bygger studentbostäder. Jag tycker att du ska vara medveten om att det är precis som Erik Slottnér säger: Det är över 9 000 bostäder, pågående eller i antagna detaljplaner, som säkerligen de kommande fyra åren kommer att behöva invigas. När du går på dessa invigningar – för det utgår jag ifrån att du gör – kan du tänka på att det var vi som satte igång det där.

Men om vi tittar historiskt är det klart att vi alla har en läxa att lära av det faktum att det har gått mycket i vågor när det gäller andelen markanvisade studentbostäder i den här staden. Det påbörjades redan under den period då ditt parti styrde. 2006, då ni styrde, markanvisades faktiskt inte en enda studentbostad, och inte heller året efter, då vi styrde. Vi har alltså alla en läxa att lära.

Vi har tagit detta på allvar. 9 000 lägenheter kommer ni förhoppningsvis att få inviga de kommande åren. Ni glömde Plankan, förresten!

Anförande nr 173

M a g n u s N i l s s o n (S): Ja, vad ska man säga? Faktum kvarstår, som jag har sagt tidigare: Jag är inte särskilt imponerad av resultaten oavsett vad tanken har varit. Det som däremot har hänt under de här åren när vi inte har styrt är utförsäljningen av små lägenheter. Andelen små hyresrätter har minskat vartenda år, enligt de siffror jag har hittat, sedan 2006. Vartenda år har andelen blivit mindre och mindre.

Alla här vet att det inte är så himla lätt att ha råd med nyproducerat när man är student. Nu är det där vi är. Vi måste bygga nyproducerat, för det som är litet och billigt är utsålt. Det är en politik som inte vi förde, utan som ni förde. Det är det som vi alla står här nu och tar ansvar för.

Anförande nr 174

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Väl talat, Magnus Nilsson! Ordförande, fullmäktige, åhörare och medier! Stockholm är en riktigt fin arkitekturstad. Kvalitativt högklassig arkitektur finns både i innerstaden och i våra äldre förorter. Det ska vi givetvis värna och utveckla. Vi har också god boendemiljö med vatten och grönska. Men under de senaste åren har vi sett mycket av att byggherrar x, y och z har hittat ett ofta attraktivt naturområde, fått markanvisning, köpt marken mycket dyrt och i värsta fall smält upp något slags typpunkthus och sålt bostadsrätter dyrt. Utöver bostäder har man inte tillfört kvaliteter till platsen och till området som sådant. Så skapas inte stad.

Det är otroligt skönt att veta att vi i vår majoritet har ambitionen att bygga samhälle. Genom en ny markanvisningspolicy, genom områdesplanering och genom äkta samrådsprocesser kan vi tillföra kvaliteter till platsen och planera helhet. Vi tänker service, kultur, naturområden, grönytefaktor, skola, förskola, kollektivtrafik, p-norm, demokrati och energismarthet i stället för denna kortsiktiga och enbart marknadsstyrda planering.

Så vill vi ha helhet och kvalitet. Framför allt vill vi bygga många bostäder – bostäder som medborgarna ska ha råd att efterfråga. Vi ska möjliggöra för mindre byggentreprenörer att få markanvisningar. Vi ska förbättra planeringsberedskapen. Både

exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens budgetar förstärks. Vi organiserar oss för effektivitet.

Detta känns bra och lovande. Äntligen kan vi få rejäl fart på bostadsbyggandet. Och det är inte bara ord, utan vi ska verkligen se till att vi kommer i gång med nya riktlinjer för markanvisning, med ökad grad av områdesplanering, med framtagande av strategier av grönytor och ekosystemtjänster, med fler studentbostäder, små bostäder och hyresrätter. Detta ska prioriteras i planprocessen. Vi ska också ha ett förbättrat dialogarbete. Detta tror jag kommer att resultera i att vi kommer att lyckas få i gång byggandet på ett bra sätt.

Bifall till majoritetens budget!

Anförande nr 175

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Du har ju hängt i ett annat politiskt sammanhang under en period nu, Cecilia Obermüller. Jag var lite förväntansfull när du gick upp i talarstolen, för jag tänkte: Nu kanske Cecilia har förändrats lite i sin politiska hållning till hur man bygger bostäder och så vidare. Men jag tycker mig inte riktigt se det. Du säger att du vill öka samrådsprocesserna och att du vill ha fler politiska instanser. Du vill alltså byråkratisera hela processen. Tror du verkligen att det gör att det går snabbare att bygga alla de bostäder ni vill? Eller ska du alltid ta Bromma flygfält som gisslan för att komma till stånd med ett stort antal bostäder?

Jag tycker att det är viktigt att man vet att Miljöpartiet i den här majoriteten så fort man ser en liten groda eller någon liten fisk kommer att säga nej till ett antal byggprojekt. Jag är övertygad om det. Vi har sett det förr, och vi kommer att se det igen, Cecilia Obermüller. Eller hur?

Anförande nr 176

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Vad jag tror på, Joakim, är större områdesplanering och helhet och att man har äkta samrådsprocesser. De samrådsprocesser som vi har sett under de senaste åren i Stockholm är patetiska, ärligt talat. Det är inte konstigt att planer överklagas, att medborgare blir frustrerade och att planeringen fastnar i överklaganden därför att man inte har haft riktiga dialoger i samråden. Jag har deltagit i en del som åhörare, och jag måste säga att det är skrämmande.

Man kan inte utveckla staden *mot* medborgarna. Vi måste utveckla den tillsammans med medborgarna. Det är det som vårt arbete kommer att leda fram till – en fördjupad dialog där vi arbetar tillsammans med föreningslivet, med medborgarna och med näringslivet. Så kan man bygga staden tillsammans.

Anförande nr 177

P e r A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Det är kul att du är tillbaka i fullmäktige, Cecilia. Du är en tydlig motståndare på den sidan. Mot bakgrund av vad du säger kan vi verkligen se att stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret kommer att behöva alla pengar för att se till att fixa handläggare med de processer du beskriver och den politiska inriktning du har här.

Jag skulle vilja ställa samma fråga till dig som jag ställde till stadsbyggnadsborgarrådet tidigare. Jag vet att du är en varm anhängare av arkitektur

och hur saker och ting ser ut. Vad är din kommentar till de typhus som Vänsterpartiet vill ha överallt i Stockholm? Det ska byggas Stockholmshus i långa rader som ska vara ekonomiska men samtidigt arkitektoniskt kvalitativa, hur nu det ska gå till när man bara bygger för Stockholmsmarknaden. Vad är din tanke om typhuset? Hur ska det se ut, och hur många sådana ska det finnas?

Anförande nr 178

Cecilia Obermüller (MP): Jag är inte arkitekt själv, så jag ska inte hålla på och bedöma det. Vad jag tror är att man mycket väl kan utveckla typhus som man kanske kan använda i olika former. Det går säkert att kombinera ihop sådant så att det blir spännande. I vissa fall kan man naturligtvis använda dem. Sedan ska vi inte göra som man gjorde under miljonprogramsåren, då man bara smällde upp samma typ av bostäder över stora områden. Man måste ha fantasi och kvalitet även i typhusanvändning. Det går nog att ordna, tror jag. Man behöver nog inte vara orolig för att vi kommer att bygga några nya miljonprogram; det tror jag inte.

Anförande nr 179

Sebastian Wiklund (V): Jag tror att jag tar över precis där ni slutade, för jag håller verkligen med Cecilia. Stockholmshusen ses som något negativt. Varför skulle de inte kunna bli vackra eller kunna planeras in på ett bra sätt här i Stockholm?

Jag skulle också vilja lyfta fram några nya perspektiv som vi har skrivit om i vår budget. Det handlar om de perspektiv som man kanske ibland glömmer bort helt plötsligt när det har byggts. Vi lyfter till exempel fram jämställdhetsintegrering och barnperspektivet och ställer uppgiften till kontoren om hur man skulle kunna arbeta med frågorna. Självfallet är den demokratiska processen alltid det allra bästa sättet att få in allas intressen, men vi anser att det finns en hel del mer här att göra.

En annan sak som vi säkerställer genom en princip är att när vi bygger 100 stycken bostäder ska 5 procent vara bostäder för personer med psykiska eller fysiska funktionshinder, alltså anpassade bostäder. Ytterligare en sak som vi tar upp i vår budget handlar om närheten till god miljö. Den gröna staden har på senare tid utvecklats till att bli en klassfråga. Den trenden vänder vi. Vi har kampanjat tillsammans under valet, och vi ska göra rätt för oss där också när vi säger att vi ska göra Rågsveds friområde till ett naturreservat.

Till sist vill jag gärna hoppa in lite snabbt också på fastighetsbudgeten. Jag fick inget svar av Björn Ljung, men jag vet att ni värnar mycket om kulturmiljö och sådana saker. Jag riktar därför frågan till dig i stället, Madeleine Sjöstedt. Där har vi som sagt en underhållsskuld på kanske 100 miljoner som man skulle behöva underhålla i kapp. Det är såklart inte någonting som man vänder jättesnabbt. Men ni sänker budgeten ytterligare med 29 miljoner. Hur ska ni kunna värna de Stockholmshus som vi äger tillsammans genom en budget som ni minskar med 29 miljoner?

Anförande nr 180

Per Ankersjö (C): Herr ordförande! Sebastian inledde sitt anförande med att tala om den förra frågan, som jag begärde replik på. Jag tänkte att vi skulle fortsätta att tala lite grann om den, för du nämnde den ju tidigare också. Det handlar om typhuset, som ni i Vänsterpartiet är så förälskade i. I budgeten står det att typhuset

ska vara anpassat till de speciella förhållandena i Stockholm. Jag skulle vilja höra med dig: Vilka förhållanden är det mer specifikt? Och hur ska man anpassa huset till dem? Vad kommer det att kosta?

Ni talar om att detta ska vara både otroligt billigt – så att vi får de billiga bostäder som ni talar om – och samtidigt ha en fantastisk arkitektur. Jag undrar lite grann hur det där går ihop. Har du något exempel där man har lyckats göra ett sådant typhus för en specifik marknad, som det i det här fallet handlar om? Det är ju ett Stockholmshus ni ska göra. Ni ska inte göra ett hus som man kan använda på flera ställen i världen. Har du något exempel på ett sådant hus – ett typhus som är vackert och samtidigt jättebilligt? Och vad är de här speciella Stockholmsförhållandena för någonting?

Anförande nr 181

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Absolut! När man tänker på Stockholmsförhållanden kan man inte bygga ett helt miljonprogram helt plötsligt. Det handlar om enskilda hus som man kan placera ut på olika ställen där det passar in, så att säga. På det sättet kan man utveckla det.

Prio ett handlar om att få ned boendekostnaderna. Det hymlar vi inte med. Men varför skulle det bli fula hus, om det är det du insinuerar? Så kommer det inte att vara, utan vi kommer att arbeta på det här så mycket som vi kan. När du talar om exempel finns det exempel från andra städer – Berlin med flera. Sabo har också gjort ett hus här, till exempel. Visst går det att göra de här sakerna. Men det är helt klart en prioritering för att få ned boendekostnaderna.

Anförande nr 182

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (FP): Det finns en stor underhållsskuld i staden; det vet Sebastian. Den har funnits sedan väldigt lång tid, och den finns på många olika områden. Dessa underhållsåtgärder planeras över tid. Man gör dem år för år. Anledningen till att man drar ned för nästa år är att ni har lagt till 29 miljoner på fastighetskontoret för underhållsåtgärder. Men dem kommer ni aldrig att kunna göra av med, för det kräver planering som inte är från månad till månad för att kunna vidta sådana här åtgärder. Om man vill göra planerat underhåll krävs det en långsiktig planering. Det gör man inte över en dag. Det är svaret.

Anförande nr 183

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Där är vi lite oeniga i den här salen. Ni är de som har minst att lägga på underhållsreparationer även bland andra allianspartier, som har en annan ingångsbild här. Jag håller inte med dig.

Anförande nr 184

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Herr ordförande! Jag tror att vi kan hålla med om att Stockholm växer så att det knakar och att behovet av nya bostäder är stort.

Jag tycker nog att det är beklagligt att vänstermajoriteten i ett sådant läge väljer att öka byråkratin och förlänga detaljplane- och bygglovsprocessen. Vi kommer nu att få ett mer omständligt remissförfarande och mer byråkratiska och utdragna processer. Du nämnde till exempel jämställdhetsintegrering och stadsplanering. Varje beslut ska jämställdhetsintegreras. Stadsutvecklingen ska även barnkonsekvensanalyseras.

Jag undrar: På vilket sätt kommer denna ökade byråkrati och dessa förlängda processer att leda till fler bostäder?

Anförande nr 185

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du är väl överens med mig om att om vi på något sätt skulle bygga fel eller orättvist är det väl bättre att komma på det innan vi bygger än efter det att vi har byggt? Det är vad det handlar om; det handlar om att upptäcka saker i tid och att göra om dem på ett bra sätt.

Stadsbyggnadsnämnden arbetar med flera stycken remissinstanser och flera stycken olika perspektiv redan i dag. Detta är inte någon jättebyråkrati; det kan man inte riktigt hävda. Å andra sidan är det såklart väldigt dyrt att bygga fel redan från början, eller att bygga orättvist, för den delen. Det vill inte vi bidra till att göra. Om detta kostar några kronor mer eller tar någon dag extra är vi helt beredda på att ta det, för det är väldigt små marginaler det handlar om.

Anförande nr 186

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! När det gäller stadens fastigheter ska inte hyressättning hindra det allmänna som föreningsliv och kultur att använda lokalerna. En ren marknadshyra kan tvinga bort hyresgäster som staden ser som ett strategiskt, politiskt och socialt värde att ha kvar i centrala lägen. Från Alliansen har man sagt att den marknadsliknande hyra som Stockholm har i dag ska kompenseras kulturinstitutioner vid budgettilldelning. Det är en högst rimlig tanke, som ni inte har genomfört.

Detta är ett fortsatt arbetsområde, helt enkelt, där vi nu börjar med att sänka avkastningskrav. Fastighetsnämnden gör många både stora och små upphandlingar. Nu ställer vi ökade krav på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår oavsett om det är varor och tjänster eller byggnader och renoveringar. På lång sikt menar vi att det alltid är en vinnande modell.

Fastighetsnämnden ska särskilt bidra till att fler jobb skapas i söderort. Här förutsätts samarbete – samarbete och åter samarbete – mellan facknämnder, stadsdelar och lokalt näringsliv. Både sociala och privata företag samt nya företagsetableringar och kultur ska ha möjlighet att finna lämpliga lokaler.

En utvecklad stad ska vara en integrerad stad. Vi ger nu resurser för ökad upprustning av idrottsanläggningar och ställer krav på jämställdhetsintegreringar. När det gäller förvaltning av naturreservat behöver mer hänsyn tas till den växande staden och spridningskorridorer för biologisk mångfald förstärkas. Samarbete med stadsdelar och föreningar ska utvecklas, och vi ser gärna att arbetet med Flatenbadet kan få utgöra ett gott exempel på hur gott samarbete kan se ut.

Att Stockholm får ökad tillgång till nära producerad färsk mat är en utmaning, och den efterfrågas. Samordning och samdistribution kan utvecklas, och vi ser dagens fastighetsnämnds samordningskompetens som en bra förebild. Hela omdaning av det gamla Slakthusområdet i Johanneshov ställer höga krav på samarbete mellan facknämnder och de olika stadsdelar som omgärdar området.

Vi ser alla möjligheter att utveckla Stockholm till att bli fossilfritt. Solel tar fler och fler marknadsandelar, och jag hoppas att äntligen snart få se solpaneler på Eriksdals-

badets tak. Den som tycker sig höra att jag har sagt ordet samarbete många gånger på dessa tre minuter har hört alldeles rätt. Vi tror att det är just så som vi kan, tillsammans med facknämnder och stadsdelar, snabba på, lyfta in, fördjupa och förankra en hållbar stad.

Anförande nr 187

P e r A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Jag tyckte att du sade en hel del bra saker, Ewa, om solceller och sådana satsningar som vi drog igång på vår tid under de föregående fyra åren. Det jag tänkte fråga dig om var det du talade väldigt varmt om – naturreservat. Vi har säkert också en hel del gemensam mark där vi tycker att det är viktigt med den här typen av inriktningar där det passar.

Jag skulle därför vilja fråga dig varför ni drar ned på underhållet av naturreservat i er budget. Jag tycker att det är lite tråkigt. Det finns mindre pengar till underhåll av stadens befintliga naturreservat i den budget som ni lägger fram. Det är den första frågan.

Nu kommer jag till min andra fråga. Under Alliansen jobbade vi under förra mandatperioden med att inrätta tre stycken naturreservat. Allting låg färdig för beslut. Det vi sade var att vi vill inrätta dessa tre naturreservat senast 2014. Det kunde ha skett. Varför har ni inte lagt fram detta, och när kommer beslutet om att inrätta dessa tre naturreservat?

Anförande nr 188

E w a L a r s s o n (MP): Först ska jag säga att vårt tjt och gnat om energieffektivisering har rönt framgång. Det har börjat tas fram kartering i fastighetsnämnden när det gäller gröna tak och möjligheter att sätta upp solenergi. Men det är bara en liten bråkdel av beståndet. Vi ser fram mot att nu ger resurser så att man kan fullfölja karteringen på samtliga våra egna fastigheter. Det var det första.

Det andra är det som är brukligt när man byter majoritet. Då brukar man sätta sin egen prägel på de budgetposter där man lägger medel för att visa vilka satsningar man gör. Det är så vi brukar göra när vi byter majoriteter. Nu har vi lagt pengarna på andra ställen och gett dem andra namn. Daniel Helldén berättade tidigare om bland annat 45 miljoner ur den centrala medelsreserven, som vi kommer att använda. Vi har också lite andra ställen.

Du behöver inte vara orolig, men var ändå gärna lite av en blåslampa på oss! Alla partier behöver blåslampor.

Anförande nr 189

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det har sagts många gånger härifrån talarstolen att Stockholm står inför en stor och viktig uppgift när det gäller att försörja vår snabbt växande stad med bostäder. Det brådskar, och det ska bli bra. Vi får inte glömma bort att detta inte får ske så snabbt att det sker till priset av att vi bygger dåliga bostäder med dålig stadsplanering, såklart.

Vi får inte glömma att de hus vi nu bygger antagligen kommer att stå här i staden i minst hundra, men antagligen flera hundra år. Vi får inte ha alltför bråttom; det vill

jag mana till. Det är viktigt att husen blir vackra, funktionella, energieffektiva och till för alla – helst dessutom till rimliga kostnader.

Hur ska det gå till? Vi har varit inne på det lite grann här i talarstolen. Det målas ofta upp en motsättning mellan att bygga bra hus och att bygga hus till låga kostnader. Sebastian blev nyligen lite pressad i den frågan. Ska vi bara bygga typhus, och ska det se ut som under miljonprogrammets dagar?

Vi har pekat på några sätt: Om det handlar om vinst och att all mark ska säljas ut till högstbjudande pressas ofta företagen som vinner upphandlingarna till att bygga hus med tveksamma estetiska värden, måttlig energiprestation och i överexploaterade stadsplaner. Ett slags kostnader lastas då över på bostadsrättsföreningarna. Det blir en skillnad här. Först har byggbolagen byggt husen, och sedan säljs de vidare till en bostadsrättsförening som får ta över de extra kostnaderna för detta icke-optimala förfarande från stadens sida.

Därför menar jag att den nya majoritetens inriktning på att satsa just på hyresrätter och på att höja allmännyttans bostadsproduktion är väldigt viktig. Genom att låta långsiktiga ägare bygga överbryggs motsättningen mellan hög kvalitet och rimliga kostnader lite grann. Om byggherren också är den värd som ska ta över husen är en liten extra kostnad i byggnadsfasen oproblematisk om den kan tas igen på de löpande kostnaderna. Det blir ingen kostnad att bygga energisnålt, utan en vinst – en vinst för hyresgästerna, som får lägre hyra, en vinst för samhället och en vinst för miljön, framför allt genom lägre energiåtgång för uppvärmning.

Att bygga energisnålt och framtidsinriktat handlar inte bara om själva husens energiprestanda utan också om god områdesplanering, som vi har varit inne på. Det gäller att ge plats för viktig service i närområdet som skolor, vårdcentraler och dagligvaruhandel. Det handlar om att ge plats för detta, fast det kanske kostar några slantar extra i bygghuset, och om att bygga kollektivtrafikhänsyn.

Skärpta energikrav, fler miljöhus, att ge ökad plats åt service i stadsplaneringen och att låta allmännyttan få en god portion av nybyggnationen är klok politik i dag och i flera hundra år framåt.

Anförande nr 190

J o n a s N i l s s o n (M): Herr ordförande! Jag undrar angående typhusen. Den nya vänstermajoriteten vill att man ska gå med i Sabo för att man helt enkelt vill gå med där. Jag har kritiserat detta utifrån att jag tycker att det är onödigt att skicka i väg pengar för att göra ytterligare en politisk överbyggnad. Vi har ju redan politiska styrelsen i våra bostadsbolag, och jag förstår inte varför vi måste kalla in politiker från landsbygden som vi ska arvoda med stockholmarnas pengar ytterligare en gång. Ni har försvarat er med att säga att det är för att ni vill kunna bygga Sabos typhus. Jag tycker att det är en dålig idé. När Stockholm bygger mer än vad alla Sabos medlemmar bygger tillsammans – vi bygger fyra gånger mer än Göteborg, Malmö, Norrköping och Västerås – är det helt obegripligt att vi ska slänga ut en massa pengar på politiker i Sabo.

I den här budgeten säger man: Vi ska bygga ett Stockholmstyphus. Kommer det att bli ett eget typhus eller kommer man att sno Sabos typhus och sedan bara döpa om

det till Stockholms typhus? Hur många typhus ska ni egentligen ha i den nya majoriteten?

Anförande nr 191

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Om jag ska vara lite kritisk till en del av det som har byggts under de senaste åtta åren skulle jag kunna säga att variationen kanske inte är det som utmärker det hela. Hur mycket vita huskroppar med stora fönster och rejält tilltagna balkonger har vi inte sett byggas i den här staden under de senaste åtta åren alldeles utan att Alliansen har föreslagit något slags typhus? Det är min första kommentar.

Det andra är att jag tycker att det är rimligt att vi som ägare av allmännyttiga bostadsbolag också söker medlemskap i de nationella föreningar som finns. Som redan har påpekats vill vi inte ta över Sabos typhus exakt, bland annat därför att vi ställer högre energikrav. Det är en av de viktiga anpassningar som krävs för att det ska bli Stockholmshus.

Anförande nr 192

P e r A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Vi är miljöintresserade, både du och jag, Rickard. Jag tänkte passa på att ställa en fråga till dig. Du sade att vi ska skärpa energikraven. Då undrar jag lite grann vilken nivå vi ska lägga oss på. I Stockholm har vi i dag haft landets tuffaste energikrav på 55 kilowattimmar per kvadratmeter. Vi har dock fått lite problem med att bibehålla det eftersom det har kommit en olycklig lagstiftning.

Jag tänkte höra vilken nivå du ska lägga det på. Och hur ska du få möjlighet att göra det? Jag är gärna med på det hela om du har en trovärdig plan för det. Men det här har varit en fråga som har varit lite svår att lösa och där man har varit lite otydlig från regeringens sida om vad man tänker göra. Ska man tillåta det här eller inte?

Nu har vi de här typhusen igen. Det är väl bra om det kommer fram ännu en person, som kanske kan bringa lite klarhet i hur typhusen ska se ut och vilka egenskaper de ska ha. Det vi nu kan bocka av att döma av debatten är att de ska vara billiga och att de ska ha en fantastisk arkitektur. Nu lägger du till att de dessutom ska vara miljövänliga och ha en extra tuff energinivå, och de ska vara anpassade till Stockholms speciella förhållanden. Ni ska också utveckla dem själva, så ni ska inte använda marknadens mekanismer för att få det bästa. Ni ska tydligen göra det helt själva.

Ni har talat om Sabo. De är allt annat än anpassade till Stockholm, kan man säga. Hur ska ni göra detta?

Anförande nr 193

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tycker att det är bra – och där ger jag dig en viss del av äran – att Stockholm har haft och har de tuffaste energikraven. Detta är naturligtvis en process där vi inte kan nöja oss med 55 kilowattimmar per kvadratmeter. Vi ska pressa det vidare. Jag kan inte i dag ange en exakt målsättning, men det byggs ju redan hus med ännu bättre energiprestanda än så.

Jag tycker inte att det är så komplicerat att ta fram ett typhus som är flexibelt och som går att anpassa. Det är naturligtvis väldigt bra, men man ska också kunna dra nytta av massproduktionens fördelar. Genom att använda vissa standarder går det att massproducera bitar som man kan återanvända i lite olika sammanhang. Det pressar ned kostnaderna. Det är ungefär detta hela vår moderna civilisation bygger på.

R V MILJÖROTELN

**Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB, Avfallsnämnden,
Servicenämnden
Punkt 12, 27, 6, 13)**

Anförande nr 194

Borgarrådet L u h r (MP): Herr ordförande! Varje dag får vi politiker chansen att möta samhällets stora utmaningar. Precis som i vardagen är det lätt att bli uppslukad av det som är akut och då glömma bort det viktiga långsiktiga arbetet. Klimatfrågan är just en sådan fråga. Men om man glömmer bort det som är långsiktigt finns det risk att de problem som förut låg så långt in i framtiden en dag har blivit akuta. Vi har nått det läget. Redan i dag ser vi konsekvenserna av klimatförändringar med extrema väder och översvämningar i Stockholm. Vi måste ta klimatfrågan på allvar, och vi måste agera nu.

Därför satsar den rödgrönrosa majoriteten 1 miljard kronor på klimatåtgärder. Pengarna ska bland annat användas till solceller på stadens tak, i en ny biogasanläggning och till klimatanpassning i staden. Vi vet att stockholmarna är medvetna och vill leva miljövänligt. Vårt jobb är att göra det lättare för våra medborgare att leva upp till de krav som miljön och klimatet ställer. Det måste vara enkelt att leva miljövänligt i Stockholm.

Samtidigt är det svårt för stockholmarna att vara klimatsmarta när vi har ett kolkraftverk som varje år öser ut 500 000 ton koldioxid. Därför ska kolkraftverket i Värtahamnen läggas ned senast 2020 och ersättas med förnybara drivmedel. En modern stad ska inte ha kolkraftverk mitt i staden.

Jag vill att vi lämnar efter oss en stad som är renare än den vi tog över. Det är något som vi i den här salen har möjlighet att förverkliga. Men för att göra detta krävs modiga och framtidsinriktade politiska beslut och medvetna val för oss alla.

Min vision av Stockholm är en grön, klimatsmart stad med frisk luft och rent vatten – ett Stockholm där våra barn kan leka i grönområden och bada ute på sommaren. Vi kommer därför att behöva planera staden smart när vi bygger, bland annat för att kunna spara natur att vistas i. Vi kommer att inrätta fyra nya naturreservat och utreda ytterligare tre. Vi satsar 50 miljoner kronor om året på arbetet med renare vatten.

Antalet nya kemikalier ökar explosionsartat även i Stockholm. Användningen av alla tusentals kemiska ämnen kan ge effekter på framför allt barns hälsa och på miljön. Arbetet med att få bort skadliga ämnen måste därför inledas där barnen finns. När vi satsar på kemikaliecentrum får vi möjlighet att göra Stockholms förskolor fria från skadliga kemikalier. Miljöarbetet handlar även om vad vi gör med vårt avfall. År 2020 ska staden ta hand om 70 procent av stockholmarnas matavfall, och arbetet med hushållsnära källsortering ska öka.

I den nya rödgrönrosa majoriteten tar vi miljön och klimatet på allvar. Därför ska alla nämnder och förvaltningar tillsammans arbeta för att göra Stockholm mer miljövänligt och mer klimatsmart. Stockholm har fantastiska förutsättningar att gå

före och inspirera andra städer att följa efter. Det här gäller både lokalt klimat- och miljöarbete och andra miljöfrågor.

Jag är i dag stolt och glad över att kunna lägga fram en budget som ger oss chansen att förverkliga detta.

Anförande nr 195

L a r s J i l m s t a d (M): Herr ordförande och ledamöter! Stockholm utsågs 2010 till Europas första miljöhuvudstad. Vi har både före och efter det sett många delegationer från hela världen komma hit för att se efter vad vi gör rätt.

Ett litet försynt påpekande kan vara att 2010 styrdes Stockholm av Alliansen. Utnämningen är resultatet av ett mycket målmedvetet arbete. Vi har arbetat systematiskt med mängder av miljöförbättrande åtgärder, och jag vågar säga att på detta område är Stockholm en klart annorlunda stad nu än den var 2006. Vi har energieffektiviserat, och vi söker ständigt ny användning för fossilbränslefria energikällor. Koldioxidutsläppen har minskat, till och med i snabbare takt än vi trodde var möjligt. Målet för 2015 är redan uppnått. Vi i Alliansen och inom Moderaterna ser också på detta område tillväxt och teknisk utveckling som en väsentlig del av framtidslösningarna.

Bland många bra saker som Alliansen har gjort vill jag särskilt nämna att fastighetskontoret, Svenska Bostäder och Familjebostäder har installerat solceller på taken på ett fyrtiotal fastigheter i Rinkeby, Husby och Kista. Genom projektet Hållbara Järva kommer Järva att bli den mest solcellstäta stadsdelen i Sverige. Vi har arbetet med att minska luftföroreningar och skadliga partiklar genom bland annat dubbdäcksavgift. Tidig vårstädning och spolning av gatorna pågår. År 2018 ska 50 procent av allt matavfall i staden samlas in för att bli biogas. Kemikaliecentrum har redan nämnts, och det ställer vi upp på.

Vi moderater vill verka för ett växande och tätare Stockholm. På så vis blir staden samtidigt mer långsiktigt hållbar genom den minskade miljöpåverkan som den täta staden ger. Vi vill fortsätta arbetet med att göra det enklare för stockholmarna att göra miljösmarta val. Vi vill säkerställa att stadens byggnader är miljömässigt hållbara. Vi vill förbereda en kraftig utbyggnad av vår laddinfrastruktur om 2 000 laddstolpar, som kan påbörjas 2015. Jag har tidigare nämnt dubbdäcksförbud på Hornsgatan och att vår inställning är att dubbdäcksavgift är att föredra framför ytterligare förbud i syfte att minska dubbdäcksanvändningen.

Som boende i Farsta är jag särskilt glad över att mitt parti vill restaurera sjön Magelungen. Eftersom detta också nämns i majoritetens budget ser jag fram emot att arbetet påskyndas. Det har varit mycket långbänk där.

Jag yrkar bifall till det moderata budgetförslaget.

Anförande nr 196

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm ska naturligtvis ligga i framkant när det gäller miljöarbetet. Vi vill ju vara föregångare för andra städer i Sverige och i Europa. Vi har satt upp tuffa mål för att minska stockholmarnas klimatavtryck. Vårt mål är, som ni har sett i budgeten, att stockholmarnas utsläpp av

växthusgaser ska minska till 2,3 ton per person och år fram till 2020. Det är en mycket tuff målsättning, men vi måste vara ambitiösa. Miljöfrågor handlar ju om vår gemensamma framtid.

Vi säger att energianvändningen i stadens egna byggnader ska minska med 10 procent till 2019. Jag vill nog påstå att det är just på fastighetssidan, som vi talade om tidigare här, som vi generellt har den största potentialen för åtgärder som kan minska utsläpp av klimatgaser i den här regionen. Det var något som Stockholms läns landsting visade för några år sedan i en energistudie. Man tittade då just bland annat på var den största potentialen fanns för minskning av skadliga klimatgaser ur ett regionalt perspektiv. Man kan alltid diskutera om man ska ha ett regionalt perspektiv på frågan, men det kan i alla fall vara pedagogiskt. Det visade sig att 50 procent av potentialen för minskade utsläpp låg på existerande bestånd av bostäder och kontor i länet utifrån konsumtion av energi för fastigheterna och även produktion av energi, apropå diskussionen om kolet och annat. 25 procent av potentialen låg enligt studien på trafiken i Stockholms län, och övriga 25 procent gällde områden som handlar om avfall, industriverksamhet med mera.

Detta får en att inse att vi måste satsa betydligt mer på att få våra fastigheter, bostäder och kontor mer energieffektiva. Vi bedriver ett bra arbete på området, till exempel i Norra Djurgårdsstaden, med nyproduktionen. Men eftersom det stora beståndet är existerande bostäder är det där vi måste sätta in betydligt mer resurser.

Vi bör också se till att försöka utnyttja och utveckla solenergin för produktion av el till fler fastigheter. Det är viktigt att vi får en fungerande marknad som gör att fler vill investera och arbeta för att åstadkomma mer solenergi på tak i bra sollägen. Här behövs också en del förändringar i lagstiftningen för att kunna få detta riktigt väl utvecklat.

Vi vill se tuffare åtgärder för att skydda människor mot farliga kemikalier. Ny forskning visar ett samband mellan vissa kemikalier och olika typer av cancer, reproduktionsstörningar och även fetma. Det är en alarmerande utveckling som vi alla måste ta på stort allvar. Substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen måste självfallet gälla ute i stadens verksamheter.

Utifrån detta vill jag med glädje yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 197

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Nu ska jag tala allvar, för det behövs i den här frågan. Civilisationen som vi känner den är hotad. Det är inte jag som säger det, utan det är de ledande klimatforskarna som säger det. Insikten om klimatförändringarnas allvar måste därför förändra allting. Den slutsatsen drar författaren Naomi Klein i sin nya bok *This changes everything*. Klimathotet är skrämmande stort, och det är akut. De goda nyheterna är dock att världen kan räddas. Det är fullt möjligt att minska utsläppen så pass mycket att vi slipper de värsta klimatförändringarna. Vi slipper inte alla, men i alla fall de där riktigt mardrömsliknande scenarierna med havsnivåhöjningar på flera meter, ökenutbredningar i bland annat Medelhavsområdet och glaciärsmältningar så att Asiens stora floder slutar förse miljarder människor med dricksvatten. Dessa förändringar kan vi fortfarande slippa. Men om vi ska klara det måste vi vara beredda på att förändra allt – hur

mycket och vad vi producerar, hur vår energi alstras, hur vi reser och transporterar saker, hur och var vi bor, vad vi lägger på våra tallrikar och var vi gör oss av med avfallet.

Det kan låta lite jobbigt, men om vi bara sköter övergången på ett ordnat och planerat sätt är jag säker på att våra liv kommer att kunna vara minst lika bra som de är nu. Det är bara det att hur vi har det nu inte är någon relevant jämförelse. Alternativet till politisk förändring är inte att det förblir som nu. Det är allvarlig klimatförändring, och det är dit vi är på väg. Det, mina borgerliga vänner, är långt mer skrämmande än en grön omställning kan vara.

Ännu återstår förstås mycket innan Stockholms utsläpp är nere på en hållbar nivå och innan våra ekologiska fotavtryck ryms på den enda planet vi har att bebo. Jag är stolt över att Stockholms styre nu tar stora steg i rätt riktning. Senast 2040 ska Stockholm inte släppa ut mer växthusgaser. Det markerar slutet på den fossila eran i den här staden. Det är en viktig signal, men ännu viktigare är att vägen mot hållbarhet beträds redan nu. Därför har vi också skärpt målet till 2020. Då ska stockholmarnas utsläpp per person ha gått ned till 2,3 ton koldioxid. Det är ambitiöst, men möjligt att nå.

Bara några veckor återstår nu av 2014, och allt tyder på att det blir det varmaste år som någonsin har uppmätts. Vi behöver lära oss att se att det finns en rak länk mellan vår milda höst och våra kolkraftverk och de tyfoner som nu härjar i Filippinerna. De rödgrönrosa utsläppsmålen är som sagt ambitiösa, men det är banne mig vår plikt att nå dem.

Anförande nr 198

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Folkpartiets viktigaste prioriteringar under mandatperioden är att Stockholm ska utvecklas till att vara en del av lösningen på vår tids största miljöhot, det vill säga klimatförändringarna – därav ambitiösa mål för energianvändningen i stadens byggnader och fordonsflottan och för utsläppen av växthusgaser. Vi vill dessutom se en fortsatt grön stad – och jag ber om ursäkt för användningen av ordet – i världsklass. Vi föreslår därför nya naturreservat, och vi anslår pengar för en tillgänglighetssatsning så att de ska komma alla till del.

För oss i Folkpartiet är förstås skolan en särskild hjärtefråga. Skolmiljö i bemärkelsen giftfri miljö får därför stort utrymme i vår budget. Budgetdebatter över lag rymmer ofta ganska mycket av floskler, men ibland syns också tydliga prioriteringar. Folkpartiet har i den här budgeten satt skolan främst. Miljöpartiet har alltid tidigare satt miljön främst, och jag har alltid beundrat detta, ert kunnande och er ambition. Jag tror att Folkpartiets miljöpolitik har blivit bättre i konkurrens med er. Vi har sällan samma lösningar, men vi tävlar om att vara bäst och snabbast för att nå viktiga mål för staden.

Därför är det med viss förvåning som jag ser att vi inte tävlar längre. Vi har fortsatt att höja våra ambitioner, men ni verkar ha avstannat lite grann i era. Tidigare har ni alltid velat mer – mer än vi tror att man skulle kunna göra. Men nu ser det annorlunda ut. 2020 talar vi om när det gäller matavfallsinsamlingen. Där tycker vi plötsligen lika, medan Miljöpartiet tidigare tyckte att man ska skulle klara det tre år tidigare. För utsläppet av koldioxid tycker vi också helt plötsligt lika, trots att

Miljöpartiet hade ett mer ambitiöst mål och tyckte att man skulle kunna klara det två år tidigare. Vi tycker lika om miljökvalitetsnormerna i vattnet. Vi talar om kemikalieplanen på samma sätt och i samma tidsperspektiv. När det gäller det stora målet om ett fossilbränslefritt Stockholm tycker vi också – hör och häpna – lika. Både Vänsterpartiet och Miljöpartiet tyckte så sent som vid förra budgetfullmäktige att det där skulle man kunna greja tio år tidigare.

Säkert har Miljöpartiet vunnit en hel del i majoritetssamarbetet. Slussen, Förbifart och Bromma – vi behöver inte ens tala om det. Men frågan är om det inte är pyrrhussegrar. På miljöområdet tycks Socialdemokraterna ha vunnit allt, och ambitionerna är därmed lägre än vad ni tidigare har hoppats på och talat om. Det är en pyrrhusseger. Var är miljöprioriteringarna i det här samarbetet? Vad var det han sade, Pyrrhus, en gång i tiden efter det att han hade vunnit slaget men höll på att förlora kriget? En sådan seger till, och jag är förlorad.

Vi har förstått att ni inte vill ha En stad i världsklass som slogan. Vi hade inte förstått att det också innebär att ni sänker ambitionerna.

Bifall till Folkpartiets budgetförslag!

Anförande nr 199

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Herr ordförande, ledamöter, miljövänner! Att vara sverigedemokrat betyder att man är konservativ. I dag har vi hört ”konservativ” användas som ett skällsord. Jag är stolt över att vara konservativ. Att vara konservativ betyder att man har en vilja att bevara. Av alla politiska partier som värnar miljön är vi det mest naturliga valet. Vi vill verkligen bevara vår miljö och vår natur.

Mycket tack vare de insatser som våra företrädare i den här salen har svarat för hör Stockholm i dag till föregångsländerna i världen när det gäller att omsätta tankar och idéer om miljöarbete i praktisk handling. 2010 var Stockholm Europas första miljöhuvudstad, precis som Lars Jilmstad sade tidigare här. Vi ska med rätta känna oss stolta och tacksamma för Alliansens arbete. Vi är fast beslutna att fortsätta att jobba för att Stockholm ska bli en ännu renare och friskare stad.

Ett viktigt led i att bevara natur och minska transporter är att vi i stället för att välja billig mat fokuserar på att våra skolor och äldreboenden i staden får närproducerad mat. Vi sverigedemokrater har velat pröva det EU-direktiv som står i världen för att endast upphandla närproducerat.

Stadens grönområden är både vida kända och vackra att vara i och titta på. Det är Stockholms lungor. Vi vill inte ha nybyggnation i stadens grönområden. Vi håller med majoriteten om att man ska utöka arbetet mot klotter, men vi vill tillägga att mer måste göras mot nedskräpningen i vår unika stad.

Anförande nr 200

P e r A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Staden har under den senaste mandatperioden under Centerpartiets och Alliansens styre växlat upp miljöarbetet. 2010 blev Stockholm Europas första gröna huvudstad. 2013 blev stadens arbete med grön tillväxt prisat av OECD i en rapport om Stockholm. 2014, i år, blev staden utnämnd till årets klimatstad av WWF:s internationella expertjury.

Mot denna bakgrund har vänstermajoriteten mycket att leva upp till. Och det tycker jag att man gör; man följer ganska ordentligt i Alliansens och Centerpartiets fotspår med denna budget. Vi kan faktiskt från Centerpartiets sida ställa oss bakom en hel del av förslagen – till och med en större del av dem.

Jag tror att det är viktigt att manifesteras ett brett stöd för att denna fråga ska ligga långt upp på vår gemensamma agenda. Nu har majoriteten tyvärr avvecklat stadsmiljörådet, men jag tror ändå att det finns möjligheter att försöka få en enighet bakom frågans vikt och de stora dragen i frågan. Från Centerpartiets sida ska vi göra vad vi kan för att jobba enligt den devisen.

Klimatfrågan nämndes i miljöborgarrådets inledningsanförande. Vi från Centerpartiet vill växla upp klimatfrågan ännu mer. Vi tycker i enlighet med det som majoriteten skriver i sin budget att det skulle behövas ett utskott under kommunstyrelsen för klimatfrågor och klimatanpassningsfrågor. Detta är en fråga som egentligen ligger över hela staden och alla verksamheter både när det gäller klimatfrågan och de förebyggande åtgärderna och klimatanpassningsfrågan, som är en allt större fråga för kommunerna att syssla med. Det är lite synd att det inte har kommit till ett sådant utskott, men vi föreslår i vår budget att man ska ha detta. Man ska inte bara ha en klimatkommision utan också en klimatavdelning på stadsledningskontoret.

Förnybar energi är ett stort område för staden att jobba med. Där har vi till exempel det mål som Alliansen satte för att öka ambitionen för matavfallsinsamling. Vårt mål var 50 procent till 2018. Majoriteten talade om 70 procent till 2018 för något år sedan. Nu har man ändrat det till 70 procent för 2020. Det kan vi ansluta oss till; vi tror nämligen att det är en logisk följd av det mål som vi hade tidigare, men det är ändå inte någon riktig ambitionshöjning.

Däremot är det en ambitionshöjning när det gäller färdplanarbetet. Vi har i fullmäktige tagit en färdplan för en fossilfri stad till 2050. Nu kör man 2040 igen. Vi säger: Okej, kör på det. Vi tror att det blir svårt att nå eftersom det kräver en massa omvärldsfaktorer som vi inte kan påverka i salen. Men under förutsättning att det kan uppnås eller att det sker säger vi: Absolut – om vi kan skärpa det kravet ytterligare ska vi göra det!

Arbetet med att få ett giftfritt Stockholm är en av de allra viktigaste frågorna, inte minst när man frågar stockholmarna själva. Vi som har barn kan vittna om den oro som finns för vad de här kemikalierna ställer till med för våra barn. Detta arbete påbörjade vi under förra mandatperioden och växlade upp det ordentligt. Kemikaliecentrum inrättades, och vi antog en kemikalieplan. Nu när man tar det nya miljöprogrammet är det viktigt att verkligen inkorporera detta och satsa på frågorna även fortsättningsvis.

Med dessa ord yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetförslag även på detta område.

Anförande nr 201

G i t a N a b a v i (FI): Herr ordförande! Hållbar utveckling är en förutsättning för välfärd. Miljöområdet har länge varit ett område som har undantagits maktanalys – detta trots att vi vet att många maktordningar samverkar. Det vi gör är att ifrågasätta

vår självpåtaga rätt att dominera, exploatera och manipulera natur, djur och människor. Vår syn har sitt ursprung i den kamp som har förts av många kvinnor överallt i världen för miljö, demokrati och mänskliga rättigheter.

Vi ifrågasätter dagens ensidiga bild av välfärd som liktydig med materiell, resursslukande privatkonsumtion. Det är denna typ av konsumtion som har försatt oss i en stor klimatskuld till stora delar av vår värld. Vi behöver leva på ett sätt, och vi behöver förändra vårt sätt att leva och förändra vår produktion, så att vi inte förstör förutsättningarna för vår egen fortlevnad.

Jag måste säga att med den budget som den rödgrönrosa majoriteten har lagt fram får jag tillförsikt för framtiden. Vi vill till exempel minska stockholmarnas ekonomiska fotavtryck. Det tror vi att vi kan göra på två sätt – dels genom att utveckla metoder för att kunna mäta detta på ett mer tillförlitligt sätt, dels genom att jämställdhetsintegrera arbetet i miljönämnden. Det handlar om att låta sig inspireras av dem som gör ett mindre avtryck på vårt klimat, nämligen kvinnor och mindre resursstarka grupper. Det handlar också om att redan nu arbeta med att bli klimatneutrala och att sträva efter ett fossilbränslefritt Stockholm till 2014.

Det handlar också om att med offentlig upphandling utveckla staden i en mer hållbar riktning där vi använder kvalitetskrav som sociala, etiska och miljömässiga krav i upphandlingarna för att få bättre resursanvändning. Det gör vi genom att avsätta resurser till att utbilda upphandlingsenheter för att kunna använda sig av det som finns. Vi vill också att man ska sänka energin i stadens verksamheter med 10 procent. Det är ytterligare ett sätt för oss att garantera vår fortlevnad.

Därför yrkar jag bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 202

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! För att nå sina mål är det gott och bra att ha en tydlig målbild. I våras, inför valrörelsen, skaffade jag mig en tydlig målbild. Den vaknar jag upp med, och den somnar jag med. Det är den tatuering jag visar här – en bild på ett hus med tre kronor högst upp. Som ni ser funkade målbilden; här står jag nu i kommunfullmäktige i mitt Stockholm.

Stockholm är grönt, och Stockholm är attraktivt. Det är kanske den grönaste huvudstaden i Europa. Det lockar människor, och Stockholm växer. Därför måste vi vårda de gröna och blå värden som vi har. De av er som är lite äldre kanske minns hur Kristdemokraterna för decennier sedan kallades för vatten- och luftpartiet när vi talade om förvaltarskap, om solidariskt ansvar och om att lämna ifrån oss en bättre värld till våra barn. Lite självkritiskt måste jag säga att om vi hade hållit fast vid det hade man aldrig behövt bilda något miljöparti.

Nu får vi i stället jobba tillsammans för ett bättre och mer hållbart Stockholm. Partierna i Stockholm är ganska överens om att ha höga ambitioner. Vi tycker lite olika om takten och omfattningen av åtgärderna. Jag tänkte ta upp några små punkter för att sätta någon del av målbilden.

En målbild är fler elbilar. Då måste vi ha fler laddplatser. Miljö- och hälsoskyddsnämnden måste fortsätta att hitta incitament för att stockholmarna ska köra mindre

bil och skaffa renare fordon. En annan målbild är att öka takten i matavfallsinsamlingen. Jag är lite nyfiken på hur vi ska nå dessa 70 procent. Jag når gärna dit, men jag skulle vilja att någon så småningom utvecklar hur vi praktiskt når dit. Det finns många hus i Stockholm.

På den lilla skalan talar många om att skapa fler möjligheter att odla i stadsmiljö. Det gillar jag, och det kommer jag att jobba för. Jag vill prata mer smått; precis som Per Ankersjö vill jag prata om barnens rätt till en giftfri miljö i förskola, skola och utomhus. Det måste få kosta pengar.

I lite större perspektiv har vi de så poetiskt beskrivna historiskt förorenade områdena. Det är gamla fabriker som har skitad ned och som hindrar exploatering och ger en smutsig och kanske farlig miljö. Kristdemokraterna vill att vi kartlägger hur giftigt och hur farligt detta är och ser till att minska spridningen avgifterna så att vi kan utnyttja marken på bästa sätt i stället.

I Kristdemokraternas målbild ser vi mer gång-, cykel- och kollektivtrafik och rent och snyggt i parkerna. En tydlig målbild leder framåt.

Därför yrkar jag bifall till Kristdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 203

J o n a s N i l s s o n (M): Alliansen införde för några år sedan energieffektiviseringsmål för stadens fastighetsbestånd. Vi införde miljöbils mål, vi skärpte klimat- och utsläppsmål. Vi kastade ut symbolpolitik och fokuserade på åtgärder som ger stora miljövinster. Alliansen började utveckla nya miljöprofilområden i staden. Hammarby sjöstad är naturligtvis ett exempel. År 2008 formulerades en vision för Norra Djurgården och andra projekt såsom Farsta, Gullmarsplan och Midsommarkransen.

Bland klimatmålen som Stockholmsalliansen satte upp kan nämnas max 3 ton koldioxidutsläpp per stockholmare till 2015. Det målet nådde vi två år tidigare än utsatt tid, 2012. Det innebär en utsläppsminskning på 45 procent sedan 1990 samtidigt som vi faktiskt har växt med ett helt Malmö. I sammanhanget kan nämnas att Malmö släpper ut 8,3 ton koldioxid per malmöit. Det är mer än dubbelt så mycket som vi släpper ut här i Stockholm. Även andra stora städer såsom Göteborg, Norrköping och Västerås släpper ut långt mer klimatgaser än vad vi gör i Stockholm.

Klimatpakten formerades redan 2007. Det är ett frivilligt nätverk som har vuxit från 7 till 180 företag i dag. Det gäller att förankra miljöpolitiken och hjärta och själ hos människor, företagare och medborgare.

År 2010 utsågs Stockholm till Europas första miljöhuvudstad. Det var ett beslut som vi alla här i Stockholm kan ta åt oss äran av, men det var framför allt ett pris för de planer som Stockholm har framför sig.

Sedan dess har Stockholm och Norra Djurgårdsstaden utpekats som ett av 18 stadsutvecklingsprojekt inom Clinton Climate Initiative. Det betraktas som ett spjutspetsprojekt för hållbart stadsbyggande, där innovativ svensk miljöteknik och kreativa lösningar utvecklas, provas och visas upp.

Något som jag särskilt vill lyfta upp som har lyfts upp här tidigare är den massiva satsningen på solcellsel i Stockholm som flera av bolagen gör. Satsningen innebär att Järva, det vill säga Tensta, Rinkeby, Husby, Kista och Spånga, blir landets solcellstätaste stadsdel.

Vad händer nu då? Förbifarten är faktiskt en miljöstatsning för stockholmarna – men den skrotar vänsterstyret i staden. Slussen är en miljöstatsning. Kollektivtrafikens funktionssätt och tillgänglighet sätter vänstermajoriteten bromsklossar på. Hållbara Järva är en miljöstatsning. Järva vann precis första pris i årets upplaga av Sweden Green Building Awards. Projektet visar att man kan halvera energiåtgången i befintliga bostadsområden och samtidigt skapa delaktighet och ge boendeinflytande över renoveringsnivåer. Det projektet avslutas nu.

Ytterstadsarbetet är också i stora delar ett kraftigt miljöprojekt, och det läggs också ned.

Jag yrkar därför på Moderaternas budget.

Anförande nr 204

Borgarrådet L u h r (MP): Det känns väldigt roligt att du, Jonas Nilsson, är nöjd med den politik ni har fört, och det finns väldigt många bra saker i den politik som har förts. Men det räcker inte att ta emot priser. Nu måste vi verkligen öka takten och visa stockholmarna att här har vi en ren och miljövänlig stad.

Jonas Nilsson pratar om miljöspetsområden. Det här är små, små områden som man tittar på i stället för att, som vi, vilja bygga klimatsmart överallt. Alla hus måste byggas klimatsmart nu. Vi ska bygga jättemycket, och det är superviktigt att de här husen byggs klimat- och miljösmart.

Förbifarten är inget miljöprojekt – absolut inte!

Anförande nr 205

J o n a s N i l s s o n (M): Vi har haft resonemanget tidigare att när man ska göra riktigt bra miljöprojekt är det bra om de också betalar sig. Vi har haft väldigt många förslag på vad man borde göra i Stockholm, där man sett att det inte finns någon lönsamhet. När man då skalar upp den typen av projekt är risken den att man också skalar upp väldigt stora underskott.

När det gäller vad Alliansen har gjort under den här tiden, exempelvis solcellsstatsningen, så klipper man in den precis när den blir lönsam, och då skalar vi upp väldigt radikalt. Det är den största statsningen som är gjord i Sverige i kvadratmeter och också i energi tillbaka.

Det är så vi jobbar. Man riskerar tyvärr att det blir miljöpolitikens Bai Bang om man bara satsar hej vilt på allt möjligt i alla möjliga riktningar.

Därför gäller det verkligen att göra det här smart så att det inte bara blir klimatsmart utan också effektivt smart så att man kan skala upp rejält. Det kommer nämligen miljön att vinna på och även stockholmarna.

Anförande nr 206

J a n V a l e s k o g (S): Om man ska se några år tillbaka har det verkligen svängt i hur åtminstone Moderaterna har sett på miljöfrågorna. Det var ju inte så himla länge sedan man skämtade om att det här med partiklar inte var något större problem eller att trängselavgifter inte var en viktig komponent för att få ned biltrafiken. Matavfallsinsamling var någonting som man också skämtade om för inte alls länge sedan. Det är naturligtvis passerat nu.

Varför jag begärde replik var naturligtvis på grund av Jonas Nilssons påståenden till exempel om att arbetet med Slussen skulle vara stoppat. Det får jag dementera igen. Det är inte alls stoppat, utan det är tvärtom. Det finns skäl att titta över en del miljöaspekter, vilket expertgruppen nu gör, så att det blir ett väldigt bra genomfört projekt när vi sedan sätter igång till 100 procent snart igen. Vi håller som vi har sagt tidigare fortfarande på.

När det gäller Förbifarten kommer den att köras igång. Där väntar vi bara på Moderaterna i landstinget som ska bestämma sig om de ska förhandla om kollektivtrafikpengar eller inte. Annars hoppas jag att vi kommer igång mycket, mycket snart med det projektet.

Anförande nr 207

J o n a s N i l s s o n (M): Jag kan bara säga en sak: Jättebra!

Anförande nr 208

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Ärade ledamöter, presidium och åhörare! Jag tycker bättre om att tala om framtiden.

Att säkerställa stockholmarnas hälsa, säkerhet och god utemiljö är en betydande del av miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete. Ett av de senare årens bekymmer som är betydligt mer märkbar på lite andra håll i landet än Stockholm är det som händer i större och tätbebyggda städer där man inte har planerat in gröna kilar eller områden i stadsbilden.

Ihållande perioder av häftig nederbörd och snösmältningstillfällen medför att avloppssystem som finns i de här städerna inte är dimensionerade för att ta emot allt det dagvatten som strilar ned. Det gör att vattnet inte i tillräckligt stor utsträckning kan ledas bort från gator och byggnader, med översvämningar och materiella skador som följd.

Det har visat sig att gröna stråk i stadsbilden inte bara är en fröjd för ögat utan faktiskt till stor del fungerar som en naturlig dränering och leder bort en stor mängd dagvatten som annars skulle kunna hamna där det gör skada.

I samband med en ny stadsplanering i en stad som växer så snabbt som Stockholm gör är det av största vikt att planlägga större och mindre grönytor som en del av helheten i stadsplanen. Tilltalande nog har miljö- och hälsoskyddsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden – som borde byta namn till något trevligare – fått i uppgift att planera in grönytor, ekosystemtjänster och grönytekomensation, såväl som planering och utredning av nya naturreservat.

I arbetet med våra stockholmares hälsa står trafiken och dess avtryck på miljön i centrum, båda vad gäller utsläpp och ökning av partikelhalten i luften. En viktig aspekt av hälsan är också utsattheten för buller. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer under den här mandatperioden att ha i uppgift att bland annat säkerställa korrekta beräkningar av flygbuller till och från Bromma flygplats och hur det påverkar boende i området samt en kartläggning av miljögifter av förorenad mark på flygplatsen. Det gäller även ökad tillsyn av båtclubbarna i Stockholm.

Tre minuter, kära vänner, räcker inte tillnärmelsevis för att nämna de frågor som ligger mig varmt om hjärtat när det gäller miljö och hälsa. Jag vill därför överlämna resten av tiden till nästa talare och avslutningsvis yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2015 och inriktning för 2016 och 2017 för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tack för att ni har lyssnat!

Anförande nr 209

J o a r F o r s e l l (FP): Det är trevligt att höra majoriteten prata om civilisation, men det är inte lika trevligt att höra dem prata om Naomi Klein.

Tillväxt leder ju till teknisk utveckling och till civilisation. Det är tillväxten som gör att vi kan agera miljömässigt och ha råd att göra så i dag. Miljö- och klimatproblemen är ett av vår tids största hot. Men det är också så att de är aggregerade resultat av individuella ageranden. Det är därför det är så viktigt att miljöpolitiken bygger på åtgärder som både skapar en hållbar miljö och också gör det i samspel med individens fria val, i samspel med tillväxt och i samspel med en modern livsstil.

Vi måste kunna internalisera negativa externa effekter och skapa infrastruktur för hållbara Stockholmsval. Men vi måste också gå före och visa att vi kan göra det samtidigt som vi har en god tillväxt, för annars sviker vi de människor som i dag lever i delar av världen där man inte har haft den goda tillväxt och den goda ekonomi som vi har i Sverige och i Stockholm i dag. Vi måste visa att vi kan ha bilpooler och laddstolpar, samla in matavfall och utveckla solcellerna i Järva eller i Tensta där jag bor. Vi måste också visa att vi kan göra det samtidigt som fler personer kan leva i välstånd.

Tillväxten ska nå fler, och då måste vi gå före. Det är klart att vi i oppositionen är glada över att majoriteten väljer att ta många av våra miljömål som vi har haft och som vi har jobbat med och gjort dem till sina egna. Men jag blir i alla oroad, både när Vänsterpartiet har Naomi Klein som sin främsta referens och när FI går upp och inte nämner att tillväxten till exempel har lett till att avlasta människor som tvingas hålla på med hemarbete mycket eller inte nämner att tillväxten leder till att vi kan göra tillgängligare miljöreservat för människor som annars inte hade nått dit.

Vi måste se till att människan får ta del av miljön, att människan får ta del av naturen och att det görs i samspel med tillväxten. Annars är inte det arbetet värt någonting.

Anförande nr 210

R i k a r d W a r l e n i u s (V) Jag uppfattade att jag blev indirekt apostroferad, så jag för försvara Naomi Klein lite grann – denna fantastiska författare, denna kanadensisk-amerikanska gigant vars senaste bok handlar om klimatfrågan och som

faktiskt gör den koppling som alltför få gör, nämligen att koppla ihop ekonomin med det som händer med vår ekologi och med klimatet.

Hon är inte emot tillväxt, om nu Joar Forssell tror det. Det är inte så att hon kritiserar all form av tillväxt. Det ska inte jag heller göra. Det intressanta är däremot att säga att tillväxt oftast leder till ökad miljöpåverkan, och om vi vill ha tillväxt och samtidigt vill ha en beboelig planet är det någonting som vi behöver fundera över. Det hör inte jag riktigt från Joar Forssell, så utveckla gärna det. *Hur* ska vi ha tillväxt utan att det leder till en ökad miljöpåverkan?

Anförande nr 211

J o a r F o r s e l l (FP): Ett exempel är bilpoolerna som vi vill satsa på. Där ser vi till exempel att om man lägger sina pengar på ett gemensamt införskaffande har man pengar kvar som man kan lägga på annan konsumtion. Då kan man fortfarande ha konsumtion samtidigt som den konsumtionen blir mer miljövänlig – kreativ förstörelse i någon mening och i ekonomiska termer.

Naomi Klein kallade en gång Liberala ungdomsförbundet för nyliberala trotskister. Jag skulle kanske inte gå så långt i min beskrivning, men jag tror fortfarande att jag är i opposition mot Naomi Klein, trots att hon har skrivit en bok där hon försöker vara ekonom.

Anförande nr 212

G i t a N a b a v i (FI): Tillväxt är inte ett självändamål utan man måste sätta det i relation till andra saker som vi eftersträvar. Det vi pratar om när vi pratar om tillväxt har vi byggt på bekostnad av andra delar av världen. Vi har en enorm klimatskuld gentemot de delar av världen som inte har samma typ av möjligheter som vi har haft, som vi har tagit oss på bekostnad av dem. Därför behöver man faktiskt förändra tillväxtbegreppet. Tillväxt är inte ett självändamål.

Anförande nr 213

J o a r F o r s e l l (FP): Tillväxt sker när människor byter saker med varandra och utökar det värde som de själva har. Det tillväxt innebär för människor som lever i fattiga delar av världen är att de får möjlighet att skaffa sig mer välbstånd. Det innebär att människor som lever i fattiga delar av världen på sikt kan få tillgång till mer miljömässig teknik som kanske är dyrare i dag, får tillgång till bilpooler, får tillgång till laddstolpar och så vidare på lång sikt.

Det är klart att om inte vi går före och visar att vi satsar på miljöteknik och vill köpa det i Stockholm, då kommer inte företagen att producera det, kostnaderna kommer inte att tryckas ned och då kommer det definitivt inte att komma fattigare delar av världen till del.

Tillväxt är A och O om vi ska få till miljömässighet i Stockholm och i övriga delar av världen.

Anförande nr 214

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tycker att den förra majoriteten gjorde en hel del bra i miljöfrågan; det ska jag ställa upp på och säga. Gudarna ska veta att

Stockholmshögern är betydligt bättre i miljöfrågan än högerbröderna och -systrarna på andra håll i världen. Det är viktigt att slå fast.

Icke desto mindre tycker jag att Alliansen hade en tendens att sila miljömyggorna och svälja klimatkamelerna. Visst är det som Joar Forssell påpekade möjligen bra med bilpooler. Visst är det bra med laddstolpar och satsning på elbilar. Problemet är att de åtgärderna inte tillnärmelsevis lyckades kompensera för de stora och direkt klimatskadliga beslut som samma majoritet också tog, varav beslutet om den här enorma motorvägen framstår som det kanske mest besynnerliga – att kalla det miljöstatsning är förstås närmast ett skämt – tätt följt av beslutet att skapa en storflygplats tre kilometer från Stockholms innerstad.

Jag skulle vilja prata om Bromma. Det har pratats väldigt mycket om Bromma från alla möjliga håll och kanter, men nu skulle jag faktiskt vilja ta upp Bromma som en miljöfråga. När man skapar den här storflygplatsen tre kilometer från Stockholms innerstad får det konsekvenser. Jag fick själv besök av några mammor som hade barn som bodde i Brommaområdet. Barnen går i skola där. De berättade att varje gång ett flygplan passerar, vilket är ganska ofta, med några minuters mellanrum, så måste läraren avbryta undervisningen för att det dundrar så mycket. Bromma har också så klart allvarliga klimateffekter på grund av att det helt enkelt handlar om flygtrafik.

Någonstans måste vi fråga oss om det är rimligt att flyga så mycket som vi gör nu och framför allt om det är rimligt att flyga så mycket inrikes som vi gör nu. Vet ni hur många gånger mer klimatsmart det är att ta tåget till Göteborg i förhållande till att ta flyget? Inte 15 gånger. Inte 1 000 gånger. Det är 15 000 gånger smartare, alltså mindre utsläpp, ger en tågresor till Göteborg än en flygresor.

Vi lägger inte fram något förslag om att reglera flygtrafiken, det är viktigt att säga, utan vi säger att det mesta eller egentligen allt flyg på Bromma kommer att kunna ges utrymme. Jag tror att utvecklingen mot en stor medvetenhet i klimatfrågan på sikt kommer att göra att vi är tvungna att ifrågasätta en del av framför allt inrikesflygandet, och då kommer det att räcka med de andra flygplatserna i Stockholmsregionen.

Anförande nr 215

J o n a s N i l s s o n (M): Det är klart att tillväxt bidrar till att vi får en bättre miljö. Katarina Luhr sade att vi vill lämna en bättre stad efter oss när vi är klara, och så är det ju – alla generationer under 1900-talet har hela tiden lämnat en bättre stad efter sig. Det har blivit renare och så vidare.

Det kanske enskilt största vi kan göra nu är att vi har ett miljonprogram som gör av med 200 kilowattimmar per kvadratmeter och år, och nu bygger vi för 55 kilowattimmar. Det är en åtgärd som ger ett till fyra. Det finns ingenting vi kan göra som ger en bättre utväxling än att bygga hus som folk kan flytta in i i stället för att flytta in i dem som slukar mycket el. Det är väl det bästa vi kan göra för tillväxten.

Anförande nr 216

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag upprepar att jag inte har sagt att tillväxt med nödvändighet är dåligt för miljön. Men vi måste diskutera tillväxtens innehåll. Det är lätt att bara studera kurvor över ökad tillväxt och jämföra dem med ökade koldioxid-

utsläpp, och då är det väldigt enkelt att se att de följer varandra ganska nära. Den enda gången utsläppen minskar är i stort sett i samband med ekonomiska kriser, och det är en utmaning som vi måste ta på allvar och fundera över vilka åtgärder som vi kan göra som leder till minskade utsläpp.

Att renovera miljonprogramsområdena är jättebra och någonting som Vänsterpartiet har föreslagit massor med gånger.

Anförande nr 217

P e r A n k e r s j ö (C): När vi ändå tittar på kurvor tycker jag att vi kan passa på och titta på kurvorna mellan tillväxt och miljöengagemang också. Men jag tänkte gå djupare in på detta i ett senare anförande.

Rikard Warlenius inledde med att säga att vi är bättre än högern i resten av världen. Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka det. Sedan fortsätter han ändå att svartmåla det som vi gjorde under vår alliansperiod, att vi tog fel beslut och så vidare.

Jag kan dra några av de saker som vi gjorde under den förra perioden. Vi såg till att vi i förtid nådde stadens klimatmål på 3,0 ton i utsläpp per stockholmare och år. Vi antog en färdplan för hur staden ska bli fossilfri. Vi antog en kemikalieplan. Vi inrättade Kemikaliecentrum. Vi tog fram ett jättetufft miljöprogram som bland annat innehöll Sveriges tuffaste krav på energiförbrukning i nybyggnationer. Vi påbörjade en stor solcellssatsning. Vi såg faktiskt till att vi minskade biltrafiken i Stockholms innerstad. Dessutom har vi arbetat så mycket med luftkvalitetfrågan att man tror att vi kommer att klara luftpartikelnormen för 2014.

I allt väsentligt fortsätter ni med den här politiken, även om man ska tro majoritetsledaren Wanngård i frågan om Förbifart Stockholm.

Anförande nr 218

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag inledde mitt anförande med att säga att ni har gjort mycket bra och att ni är betydligt bättre än era högerbröder och -systrar på andra håll i världen. I det låg det faktiskt ett erkännande också.

Jag upprepar att jag tycker att medan ni tenderar att sila vissa miljömyggor så svalde ni vissa klimatkameler, och jag förstår inte riktigt hur Per Ankersjö med sitt engagemang kan ställa sig bakom att det byggs gigantiska motorvägar och att det anläggs storflygplatser mitt i Stockholms innerstad.

Tidigare i kväll sades det att det kostar väldigt mycket cykelbanor att lägga ned Värtaverket. Ja, och cykelbanor är jätteviktigt. Jag vill inte ställa det i motsättning till varandra, men det är intressant att se att Stockholms alla bilar ger lika stora utsläpp som Värtaverket. Så när vi lägger ned Värtaverket behöver vi inte ställa krav på exakt alla stockholmsbilister att börja cykla. Där är en klimatkamel.

Anförande nr 219

J o a r F o r s e l l (FP): Ni säger att ni egentligen inte vill reglera flygning, men ni vill att det ska vara längre till flygplatsen. Det är väldigt konstigt att man tänker sig att det inte ska bli så många färre flygningar men att transportererna ska bli längre för att ta sig dit.

I stället för att behålla Bromma flygplats vill ni lägga pengar som ni hade kunnat lägga på miljöutveckling på att jämna flygplatsen med marken och slå upp nya hus där som man hade kunnat bygga någon annanstans. Det verkar också orimligt att inte göra den miljöprioriteringen.

Flygplatsen behövs för att säkra Stockholms och stora delar av Sveriges jobb, tillväxt och miljösatningar i framtiden. I stället väljer Rikard Warlenius och hans majoritet att lägga pengarna på att jämna den med marken och få längre transporter till flyget.

Anförande nr 220

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Transporterna till och från flygplatser är fullständigt marginella i förhållande till de utsläpp som själva flyget orsakar. Återigen: Ni silar miljömyggorna och sväljer klimatkamelerna!

Anförande nr 221

Borgarrådet L u h r (MP): Närheten till vatten är en av Stockholms absoluta fördelar. Det är fantastiskt att man kan bada mitt i en av Europas huvudstäder. Men för att vi ska kunna fortsätta göra det krävs insatser för vattenvård.

Stockholm Vattens bildande för 150 år sedan kan ses som Stockholms första miljösatning. Men bolaget har fortfarande en grundläggande roll för Stockholms fortsatta miljöarbete, inte minst nu när bolaget har fått ta över avfallshanteringen från trafik- och renhållningsnämnden.

Det är därför väldigt roligt att få chansen att få ge nya miljöinriktade direktiv och ekonomiska möjligheter till ett bolag som tidigare haft effektivisering och Sveriges lägsta vattentaxa som huvuddirektiv. Nu får vi möjlighet att säkra vår vattenhantering men även möjlighet att utveckla bolagets miljöarbete, både genom en genomlysning av bolagets egen miljöpåverkan, till exempel hur bolaget ska minska sin egen klimatpåverkan och genom investeringar i förnybar energi. Vi vill undersöka hur läkemedelsrester kan minimeras i utsläppt avloppsvatten, och vi vill minska de mängder av orenat avloppsvatten som släpps ut i naturen vid häftiga skyfall.

Vi ger också bolagets experter på vattenvård i uppdrag att tillsammans med andra nämnder och bolag genomföra åtgärder för renare sjöar och vattendrag. Vi ger bolaget möjlighet att kunna göra det här genom att tillföra ekonomiska resurser.

Bolaget får även en viktig roll i arbetet för stadens klimatanpassning, till exempel för att minimera riskerna för att stockholmarna ska drabbas av översvämningar och förorenat vatten vid häftiga regn.

Vad vi gör med vårt avfall är också en viktig del av bolagets miljöarbete. Vi vill öka arbetet med fastighetsnära källsortering, och med det nya direktivet för 70 procents matavfallsinsamling har bolaget i sista sekunden kunnat omplanera dimensioneringen av den nya förbehandlingsanläggningen som nu planeras långsiktigt för framtiden för att kunna ta emot en större andel matavfall än vad som tidigare var planerat.

Det här är framtidsinriktade och långsiktiga direktiv, direktiv som löper längre än fyra år och som kommer att ge både ekonomiskt och miljömässigt positiva effekter långt in i framtiden, för det är så vi måste jobba för en hållbar stad.

Anförande nr 222

P e r A n k e r s j ö (C): Det var väldigt mycket bra du sade där, Katarina, men jag tänker förstås fokusera på det jag inte tyckte var så bra. Nej, det ska jag inte riktigt göra.

Däremot var det mycket som Katarina skulle få med där, och hon säger att hon kommer att höja taxan. Det tror jag att man måste göra, inte minst eftersom det kommer att kosta pengar att genomföra denna ambitionshöjning för matavfallsinsamling – redan den som vi hade och den som nu fortsätter med det målet som ni har uttryckt i budgeten.

Just därför tror jag att med de saker som Katarina Luhr räknar upp och matavfallsambitionen blir det svårt att få råd med allting om ni dessutom ska ha en helt ny doktrin för underhållet av ledningsnätet som hon också gett uttryck för. Jag undrar lite hur hon tänker där.

Sedan pratar Katarina Luhr om läkemedelsrester. Det är någonting som kommer att bli möjligt tack vare det nya projektet som vi har tagit beslut om här i fullmäktige med Stockholms nya vattenrening. Min nästa fråga är då: Du var ju emot den, och jag läste i Dagens Nyheter om hur dåligt det här var. Nu verkar du inte vara emot det längre – jättebra att du har tänkt om, men vad var det som fick dig att ändra dig?

Anförande nr 223

Borgarrådet L u h r (MP): Om vi börjar med taxan så har vi gett direktiv till Stockholm Vatten att ta fram förslag på en ny taxa. Där får vi se vad det kommer att kosta med de åtgärder som vi tycker är nödvändiga för bolaget att göra för att ha en långsiktigt hållbar utveckling.

Vad gäller läkemedelsresterna som Per Ankersjö tog upp kommer vi att ha en ny membranrening. Det kommer dock att släppas igenom vissa läkemedelsrester, och därför måste vi ha tilläggsdirektiv och titta på om vi behöver ozonering därefter eller hur vi behöver göra. Det kan alltså hända att vi behöver lägga till åtgärder även där för att få ett renare avloppsvatten.

Sist men inte minst var jag ju inte emot själva utbyggnaden av Henriksdal. Men jag tycker fortfarande att det finns ekonomiska betänkligheter med det som vi gör, och därför tycker vi fortfarande att man ska titta på hur ekonomin funkar. Vad kommer staden att betala för den mark vi lägger ned? Samtidigt som vi söker miljötillstånd nu så tittar vi därför även på ekonomin och hur det här kommer att fungera på ett bra sätt.

Anförande nr 224

L a r s S v ä r d (M): Det är väl bra att man har en massa direktiv för att vi ska få ett bättre och renare vatten. Men när jag läser ert förslag ser jag att majoriteten också säger att bolaget ska ta ansvar för att vattnet vid badplatser och vattendrag inte förorenas av mikroorganismer.

Det uppdraget ligger mig enligt mig långt utanför bolagets kärnverksamhet, varför både kompetens och sådant måste införskaffas. Någon finansiering av denna verksamhet finns inte i budgetförslaget.

Dessutom lägger ni på bolaget oerhört många andra extrauppgifter, så man kan faktiskt ifrågasätta om inte det här är sådant som går så pass långt att det strider mot vattentjänstlagen.

Anförande nr 225

Borgarrådet L u h r (MP): Vad gäller förorenade badplatser har vi ju, och det vet Lars Svärd också, ganska många tillfällen vid häftiga skyfall där vi bräddar vårt avloppsvatten som går rakt ut i Mälaren i närheten av våra badplatser. Det här ska inte ske. Det måste vi avstyra. Vi måste åtgärda våra bräddpunkter, och det kommer att göra att badplatserna får en bättre kvalitet.

Vad gäller finansiering av bräddpunkterna tror jag att det kan tas på vattentaxan, för där ser man att det handlar om vår avloppsrening. Sedan tillför vi pengar i central medelreserv på 50 miljoner för vård av sjöar och vattendrag. Där kommer även Stockholm Vatten att kunna söka pengar.

Anförande nr 226

M a t h i a s T o f v e s s o n (S): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Jag gör härmed mitt första debattinlägg, och det känns bra att få göra det på ett område som jag verkligen brinner för, nämligen att skapa ett ekologiskt hållbart samhälle.

Stockholm är som sagt en förebild för många städer i Europa. Det ska vi vara stolta över, men det krävs mer. I Stockholm är engagemanget för miljö- och klimatfrågan kanske störst i landet, och här förväntar man sig en politik som gör skillnad. Inte minst den yngre generationen som inget annat vill än att vara delaktiga i det här arbetet och som får leva med konsekvenserna av de beslut vi fattar.

Marknaden kommer själv inte att kunna lösa den här frågan, och ansvaret kommer heller inte att kunna läggas på den enskilde som kund. Att lösa en av vår tids största utmaningar med förändringar i vårt klimat och våra livsförutsättningar är och förblir ytterst ett politiskt ansvar. Valresultatet har gett majoriteten ett mandat att agera, och det kommer vi att göra.

Därför är jag stolt över det gemensamma mål för Stockholms stad som vi har satt upp på området om ett fossilfritt Stockholm till 2040. Det är ett viktigt mål eftersom vi är nära att missa tvågradersmålet, det vill säga att begränsa jordens medeltemperaturökning till två grader, vilket krävs för att undvika de värsta klimatförändringarna som Rikard Warlenius i Vänsterpartiet har pratat om.

Genom att inrätta en klimatkommision ska det här arbetet möjliggöras genom mål om en minskad energiförbrukning, energieffektivisering och en övergång till förnybar energi inom stadens alla verksamhetsområden. Att öka insamlingen av stadens matavfall är en viktig del i det arbetet för att vi ska kunna få över trafiken till mer förnybara drivmedel. Vi kommer även att främja alternativ till bil genom satsning på gång, cykel och kollektivtrafik vilket ökar framkomligheten i staden och minskar oönskat buller.

En annan viktig satsning jag vill lyfta fram är just att vi ska ta fram en strategi för att öka andelen ekologisk mat till 50 procent i stadens verksamheter och på så sätt stimulera en ökning av ekologiskt producerad mat. Det gör stockholmarna på ett enkelt sätt delaktiga i att leva mer miljövänligt. Jag är övertygad om att all mat i framtiden kommer att behöva vara ekologisk, så därför är det här ett nödvändigt steg i rätt riktning.

Genom dessa investeringar och de nya arbetstillfällen som uppstår kan vi göra alla delaktiga i omställningen till ett hållbart samhälle och i stället för ett hot göra klimatfrågan till något som förenar oss. Jag ser verkligen fram emot det konkreta arbete som vi socialdemokrater kommer att bedriva i stadens nämnder och styrelser tillsammans med övriga partier i majoriteten.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 227

Ellinor Rindvall (S): När jag och min syster var små hälsade vi emellanåt på vår faster i Västerås. Under besöken använde vi soptunnan ibland. Det här kan te sig som någonting ganska alldagligt, men en dag hände någonting oväntat: Min faster fick nämligen en tillrättavisning för att sopor kastades på fel ställe. Hon fick be om ursäkt och förklarade att brorsbarnen var från Stockholm och där fanns det ingen sophantering, så vi visste helt enkelt inte hur man gjorde.

Det här hände för 20 år sedan. I dag är Stockholms befolkning en av de mest miljömedvetna i världen. Stockholms stads vision är att vara en stad i världsklass. Det här är två utmärkta grundförutsättningar för att en positiv utveckling ska ha skett på det här området, men i dag bor jag i ett hus med ett sopnedkast – 20 år senare!

Ingen organiserad sortering av något slag förekommer. I mitt hushåll kastas därmed all överbliven mat i soporna, men trots att vi lever trångt och har pressade scheman så försöker vi hitta utrymme och tid för att återvinna så mycket som det går.

Det här är självfallet inte ett bra system, vare sig för våra medborgare eller för vår miljö. Här ligger Stockholm hopplöst efter sina egna ambitioner, framför allt avseende matavfallshanteringen som vi verkligen måste utveckla, men även gällande övrig avfallshantering sett utifrån ett större perspektiv.

Därför är jag väldigt stolt över att den nya majoriteten i Stockholms stad lyfter fram vikten av att minska våra ekologiska fotavtryck och att vi visar att vi vill verka aktivt för minskade klimatutsläpp den kommande mandatperioden. Vi vill skapa en hållbar stad och ser därför till att det också skapas utrymme i budgeten för det.

För att kunna leva upp till visionen om ett hållbart Stockholmsliv och en stad i världsklass måste vi se svagheter men också våga satsa för att kunna finna lösningar på de områden där vi har halkat efter.

Vi är beredda att ta ansvar, och vi vill att de här ambitionerna genomsyrar alla delar av stadens verksamhet. Då är det också viktigt att budgetutrymme skapas för att kunna genomföra de förbättringsplaner vi önskar se.

Vi vet att våra medborgare är medvetna och oroade och vill göra rätt för att vårda miljön. För att uppnå mål om en hållbar stad måste vi se till att det är lätt för stockholmarna att göra miljömedvetna val i sin vardag. I detta ingår att satsa ordentligt på att hitta välfungerande sätt att återvinna matavfall och även att minska avfallet i stort.

Jag ser därför fram emot att verka för att driva utvecklingen framåt på det här området och göra det enklare för våra medborgare att göra bra miljöval. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 228

P e r A n k e r s j ö (C): Jag tänkte ge mig in i diskussionen om miljö och tillväxt som jag tror är väldigt viktig. Det är nämligen så här att hur jag än försöker så kan jag faktiskt inte komma på något exempel på ett väldigt miljöengagerat samhälle som också är demokratiskt och fattigt. Där det finns tillväxt finns det också ett starkt miljöengagemang. Det största miljöengagemanget finns i länder där det finns stor tillväxt.

Det här är ett sätt att se på att vi faktiskt måste försöka få ihop tillväxt och miljö på något sätt och kanske inte prata om att tillväxten ska avskaffas eller att den inte är viktigt, detta sagt med tydlig adress till Vänsterpartiet som har varit väldigt otydliga i den frågan.

När det sedan gäller miljöbudgeten finns det som jag sade tidigare en hel del bra i den. Det ska jag säga. Men jag saknar också det som Centerpartiet och Miljöpartiet diskuterade mycket den förra perioden, nämligen att man kan driva på kraftigt, men man måste också ha en plan för hur man ska göra det. Som vi jobbade under den förra mandatperioden var det ofta så att vi lade fram vad vi ville göra, sedan fick vi en plan på det och sedan klubbade vi igenom det i fullmäktige.

Nu har man valt att göra tvärtom. Man har antagit ett antal ganska uppseendeväckande mål som jag tror är bra, men jag tror också att de behöver beredas lite innan så att vi vet vad de innebär när vi väl antar dem.

Ett sådant är ju att komma ned till 2,6 ton koldioxidutsläpp per person till 2020. 70 procents insamlingsnivå av matavfallet är något enklare, eftersom det som man ursprungligen sade var 70 procent till 2018. Det har man reviderat nu och lagt det mer i linje med Alliansens mål som var 50 procent till 2018, och så har man då från majoriteten sagt 70 procent till 2020 i stället. Det är bra att ni har anpassat er där, tycker jag, men jag skulle fortfarande vilja se en plan för hur det ska gå till, för det är ganska stora pengar som är involverade i dessa investeringar.

Det största frågetecknet gäller ändå det nya målet om att vi ska ha en fossilfri stad 2040. I fullmäktige klubbade vi bara för något år sedan att vi skulle ha en fossilfri stad till 2050, och alla som har läst den färdplanen ser att det är en ganska tuff agenda som är mycket beroende av omvärlden för att det ska kunna ske. Från Centerpartiets sida har vi nu sagt att vi gärna ansluter oss till det nya och kraftfullare målet om att få en fossilfri stad till 2040, men vi har också en reservation som handlar om att vi gärna vill veta tydligt hur exakt det ska gå till. Hur mycket är man beroende av omvärlden? Vad måste ske i omvärlden för att det här ska kunna bli

verklighet? Om det är så att saker händer i omvärlden som vi inte kan påverka så att detta sedan inte händer, ja, då måste vi ta väldigt kraftfulla åtgärder i Stockholm, och då vill jag gärna veta vad.

En sådan grej är att vi måste kunna klimatkompensera som kommun i Stockholm, och det är någonting som med dagens lagstiftning faktiskt inte är tillåtet.

En annan del i det här är förstås avvecklingen av kolet i Värtahamnen. Jag tar upp detta eftersom det ingår i diskussionen om Färdplan 2040. Vad är planen för det? Vi har sett ett stort uppslag i Dagens Nyheter om det, men vi har fortfarande inte fått se hur vi ska få de finska ägarna till den andra delen av verket att faktiskt fatta det här beslutet.

Anförande nr 229

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tycker inte att jag har varit särskilt otydlig, om det nu var mig Per Ankersjö syftar på. Någon annan vänsterpartist har väl inte uttalat sig om tillväxt här i dag. Jag tycker att jag har varit ganska tydlig. Det direkta och enkla sambandet mellan tillväxt och miljöpåverkan är att det göder varandra. Jag har däremot inte sagt att det är omöjligt med ekonomisk tillväxt och miljöhänsyn.

Däremot tycker jag att Per Ankersjö verkar företräda den linjen när han säger att det verkar finnas något slags automatiskt samband mellan tillväxt och miljöengagemang. Då vill jag påminna om att Kina kanske är det land som har starkast tillväxt i världen nu, och det finns ett visst miljöengagemang även där, men fortfarande ökar utsläppen alldeles våldsamt. USA har stark tillväxt och höga utsläpp. Vi ser det gång på gång. Det där enkla sambandet finns liksom inte, och det tycker jag är viktigt att inse.

Eller tycker Per Ankersjö att man kan säga att alla länder med hög tillväxt också är miljöengagerade?

Anförande nr 230

P e r A n k e r s j ö (C): Alla som är verksamma inom cleantechsektorn, och nu har vi också sett det från Stockholms stad eftersom vi är väldigt involverade i de frågorna, föregår med gott exempel och har satsat mycket på svensk miljöteknik, ser också att i takt med att Kina har blivit ett tillväxtland och har fått mer och mer tillväxt så har utsläppen ökat – så är det, därför att de har haft det mycket på fel premisser. Men vi har också sett att det har varit en enorm ökning i intresset för miljöteknik från Kina som inte alls fanns förut.

Visst, Kina är ett svårt exempel, men man ser ändå att samma förhållande finns också där: Miljöengagemanget växer när man också har tillväxt.

Det är bara att titta på resten av världen också. Som sagt, jag tror att det är svårt att komma till de nya tillväxtländerna i till exempel Afrika och säga att nej, ni ska inte ha någon tillväxt. Vi hade det, och det var inte bra för miljön, så vi avråder er. Det kommer inte att funka. Man måste först ha mat på bordet och känna trygghet för sig och familjen. Sedan bryr man sig om klimathotet. Det är tyvärr så vi människor funkar, och vi måste ta hänsyn till det i vår politik.

Anförande nr 231

Borgarrådet L u h r (MP): När det gäller matavfallsinsamlingen pratar ni om att vi har skjutit lite på målet, och det är ju för att det har gått för långsamt hittills. Vi kommer inte att hinna nå det mål som ni har satt upp förut med den takt som har varit. Men nu ökar vi!

Per Ankersjö vill ha en plan för att nå målen om en koldioxidfri stad 2040. Detta har miljöförvaltningen tillsammans med den nyinrättade klimatfunktionen fått i uppdrag att ta fram under året, så han kommer att få se en plan för hur det här ska gå till.

Sedan är jag lite nyfiken på om det är så att vi ser en liten splittring inom Alliansen. Folkpartiet ansluter sig ju till våra mål men tycker att de är för svaga. Ni ansluter också till våra mål, men Per Ankersjö tycker att de är uppseendeväckande. Det skulle jag gärna vilja höra mer om.

Anförande nr 232

P e r A n k e r s j ö (C): Jag tror att det är så här att när majoriteten kommer och säger 70 procent till 2018 så tror jag att tjänstemännen kommer att säga att det inte går och att ni är galna, om Katarina Luhr ursäktar ordvalet. Det hade de nog sagt till oss också; de lät antyda att den typen av mål var galna även för några år sedan.

Det mål vi har antagit ligger i linje med det nationella målet. Det nya målet ni har ligger i linje med Alliansens mål, men det innebär också att man tittar på vad som händer två år därefter. Jag tycker att det är sunt och bra, men det är som sagt inte en ambitionsökning, och jag tycker att det är bra därför att det är realistiskt. Det har jag också varit noga med här.

Jag ser fram emot planen om 2040. Jag tror att den blir ganska tuff. Eftersom jag, liksom Katarina Luhr, har varit väldigt involverad i 2050-arbetet vet vi också att det finns en rad osäkerhetsfaktorer, och nu kommer man att behöva anta bort en massa saker. Den planen som kommer att antas blir troligtvis lite mindre säker än den plan som fullmäktige har antagit.

Med detta sagt så är jag med på det. Jag har velat ha en positiv inställning till detta. Går det så är det jätteroligt, och vi ska vara konstruktiva.

Anförande nr 233

J a n V a l e s k o g (S): Jag tänkte bara kommentera den delen som Per Ankersjö tog upp om 2020 och kolet i Värtan. Jag kan absolut medge att det är en stor och svår utmaning. Det kommer inte att vara lätt, men det är likväl viktigt att ha den här tydliga målsättningen ifråga om samtal med den andra delägaren som är Fortum Finland.

Jag skulle vilja säga, som jag sade tidigare när jag hade ett längre inlägg om detta, att vad det handlar om för att klara detta är att få ett samarbete i regionen kring fjärrvärmen, koppla ihop näten och få en annan gemensam produktion och inte hålla på att suboptimera produktionsresurserna, vilket sker i dag i norra Stockholms län. Här finns det väldigt många möjligheter som också kommer att få direkt inverkan på detta med kolet.

Vi vet som sagt att vi har investerat över 7 miljarder i en sopförbränningsanläggning i Brista, och 2016 blir det klart med biobränsleändan i kraftverket i Värtan. Detta kommer inte att räcka, men det kommer att underlätta processen, och samarbete kommer att krävas.

Anförande nr 234

P e r A n k e r s j ö (C): Jag uppskattar den något ödmjuka tonen i detta svar. Ambitionen är som sagt var jättebra. Går det att stänga av detta i morgon tror jag att alla här inne skulle tycka att det vore fantastiskt. Problemet är dock att vi som har jobbat med frågan ett tag vet att det finns ett antal problem med detta, och ett av dem är att hälften av bolaget ägs av ganska duktiga affärsmän i Finland, om man säger så.

Det ni gör nu när ni tar med detta i till exempel Färdplan 2040-resonemang och andra planer är att ni bygger in en ganska stor osäkerhet i stadens klimatpolitik. Mitt råd är väl att försöka lösa detta först och sedan bygga in det i klimatmål och sådant. Ta inte ut det här i förskott, för jag tror att det blir ganska svårt att övertyga finländarna om detta, eftersom det är ganska mycket pengar inblandade.

Jag skulle också någon gång – vi behöver inte ta det nu – få ett svar på exakt hur mycket pengar ni är beredda att ta för att få finnarna att gå med på en avveckling i förtid. Det är kanske rimligt att det får kosta lite, men frågan är hur mycket.

Anförande nr 235

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): I dag saknar jag Vänsterpartiets Stellan Hamrin. Jag saknar honom och hans drömmar om kommunal elproduktion. Jag tror att det hade hört hemma här, och jag tror att han hade trivts så bra i dagens debatt.

Jag känner dock en viss oro inför den skepsis mot konsumenter, konsumentmakt och samarbete med näringslivet som man kan höra från den nya majoriteten. Näringslivs-samarbetet ser vi i budgeten när det gäller klimatpakten. Man kan väl säga att det är avvaktande, men det är oroande att man flyttar engagemanget och inte breddar det tillsammans med näringslivet såsom den gamla majoriteten har försökt göra.

När det gäller konsumenten har vi hört Socialdemokraternas representanter tala om att det ska vara enkelt att vara miljövänlig. Det har varit Folkpartiets slogan väldigt länge. Men det måste vara svårt för Socialdemokraterna att göra det tillsammans med partier som helst vill tala över huvudet på väljarna och bestämma själva och kommunalisera de flesta val som finns och avskaffa valfriheten.

En anledning till att Kemikaliecentrum skapades var just för att kunna vägleda konsumenten. Det är också därför vi tycker att det är så viktigt att fortsätta att arbeta med det, att se till att miljö- och hälsoskyddsnämnden och förvaltningen tydligt kan se till att facknämnder och stadsdelsnämnder hålls uppdaterade.

Därför är vi lite oroad över att den kompetenssatsning som vi gjorde i den förra budgeten nu försvann. Jag har fått lite småpytsar här och där utpekade för mig, men jag vet att förvaltningen är väldigt oroad, och jag hoppas att det i alla fall är möjligt att reda ut så att Kemikaliecentrum och miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att vara den kompetenshubb som det har varit hittills.

Ett annat perspektiv i konsumentfrågan är att konsumenterna säger ja till Bromma. Vi ska inte diskutera Bromma. Ni säger nej, och det får ni möta väljarna med. Men ärligt talat, borde det inte synas lite mer i budgeten? Jag har hört flera miljöpartister i debatten säga att man kan bygga på Bromma om tre år. Det handlar om ett ganska ordentligt saneringsarbete. Borde vi inte se lite mer reella kostnader i budgeten? Jag är förvånad.

Katarina Luhr frågade om det är en schism i Alliansen – tvärtom. Vad jag efterfrågade var att ni har valt att landa på de ambitionsnivåer som vi har landat på. Utmärkt att vi är överens om vad som är rimligt och möjligt att göra; jag har ju alltid fått jaga er i alla debatter för att fråga hur ni tänker ni uppnå det och det, och nu ligger vi på samma nivå. Min uppfattning är, om jag tittar på er budgetreservation från förra året, att det är ni som har sänkt er.

Min fråga i mitt första anförande var om era ambitioner har sänkts eller om det är så att samarbetet med Socialdemokraterna inte är så bra för miljön?

Anförande nr 236

Borgarrådet L u h r (MP): Mitt enkla svar är ni har höjt era ambitionsnivåer, inte att vi har sänkt våra.

Anförande nr 237

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Fast det är ju inte sant när det gäller exempelvis matavfallsinsamlingen, för nu har ni ju senarelagt målet med tre år. Det är inte heller sant när det gäller koldioxidutsläppen, för nu ligger det målet två år senare och har dessutom en lägre ambition än tidigare. Det är heller inte riktigt sant när det gäller 2030 och 2040 för fossilbränslefritt.

Anförande nr 238

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Med den här budgeten påbörjar vi arbetet med att ställa om Stockholm till en socialt och ekologiskt hållbar stad, ett arbete som jag tror att stockholmarna har längtat efter. Stockholmarna kan bland annat se fram emot att det ska bli enkelt att leva miljövänligt, att Stockholm på sikt ska bli klimatneutralt och att vi ska få ren luft och rent vatten.

I vår budget finns det satsningar som jag är extra stolt över. En av dessa är att förskolorna ska bli fria från skadliga kemikalier. Det är i dag ett stort problem att kunskapen kring kemikaliefrågorna är så dålig. I Naturskyddsföreningens projekt Giftfri förskola där man inventerade förskolor över hela landet upptäckte man att på de allra flesta förskolor leker barnen med gamla plastleksaker och gammal elektronik, vilket man tror är bra ur miljösynpunkt, men det är inte bra ur hälsosynpunkt, för de här är fulla med hormonstörande ämnen, med bromerade flamskyddsmedel och ftalater. Dessutom har elektronik över huvud taget inte klassats som leksaker. Madrasserna som barnen vilar på är ofta överdragna med galon som är mjukgjord PVC. Golven på förskolorna är i de flesta fall även de gjorda av PVC.

Med den här budgeten påbörjas arbetet med att utbilda både upphandlingsansvariga och förskolepersonal. Vi är övertygade om att vi ganska snabbt kan komma en bra bit på väg.

En annan satsning som jag också är lite extra stolt över är den stora satsningen på ekologisk mat. Den är viktig både för miljön och för att våra barn inte ska exponeras för onödiga kemikalier i form av bekämpningsmedelsrester eller kontaminerat grundvatten.

Med ett fokus på en giftfri miljö där man undviker skadliga kemikalier i möjligaste mån, väljer miljömärkta produkter och miljövänliga alternativ får vi en win-win-situation. Vi får en hälsosammare miljö, vi får ett avfall med mindre gifter och inbyggda problem och vi får friskare barn. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 239

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Fler än jag har konstaterat att vi numera är ganska överens i de flesta frågor på det här området. Jag sade i ett tidigare inlägg själv att det inte var alls så länge sedan det inte alls var på det viset, utan vi bråkade om synen på partiklar, trängselavgifter och annat. Det är väldigt bra att det finns en stor enighet kring de flesta frågor, även om det kan vara olika årtal som gäller för olika partier och oro för det ena och det andra inte ska vara realistiskt och genomförbart.

Jag tänkte febrilt där jag satt i bänken för att hitta någon fråga som vi kan vara oeniga om och därmed få fart på debatten, och jag kom kanske på en fråga. Det är i alla fall en fråga som har varit uppe här flera gånger tidigare under den förra mandatperioden, och det handlar om buller.

Detta är ett allvarligt hälsoproblem, tycker många av oss. Andra tycker att det inte är ett hälsoproblem utan att det är någonting som storstadsbor ska kunna tåla – något genetiskt kanske. Samtidigt har vi haft fullständigt oklara regler kring bullerfrågorna under lång tid. I åtta år har den förra regeringen försökt hantera den frågan, och man landade i något slags bullersamordningsutredning som den borgerliga regeringen sedan delvis sågade men som blev en proposition med andra riktvärden och tanken om att man skulle göra undantag, vilket inte blev möjligt.

Vi är alltså egentligen på rutan noll. Det är ett problem att vi inte har kommit längre på alla dessa år, och den regering som väljs efter nästa val i mars får vi hoppas kan ta tag i den här frågan. Det är viktigt att vi å ena sidan i Stockholm faktiskt kan bygga, att man har en realistisk syn på buller i fasad och å andra sidan måste man där man bygger också kunna ha tysta sidor så att man också när man bor i Stockholm kan öppna ett fönster.

De flesta tror inte, som gällande i dag, att man kan ha olika regler i Stockholm och andra delar av världen, för om nu bullerfrågan är en hälsofråga så borde det gälla lika för alla, och vi skulle svårligen klara en domstolsprövning.

Det vore intressant att höra hur inte minst det borgerliga alliansgänget här som ändå har jobbat med frågan i åtta år utan att komma någonstans ser på dagsläget i frågan.

Anförande nr 240

P e r A n k e r s j ö (C): När Jan Valeskog först sade att han letade efter en fråga som vi kunde vara oense om trodde jag att han skulle landa i Förbifart Stockholm, men sedan insåg jag att det inte riktigt var den gränsytan han hade tänkt sig.

Bullerfrågorna är svåra. Det har också karaktäriserat det arbete som har skett både i regeringen och här under den förra perioden, även om regeringen landade i att man faktiskt flyttade fram positionerna ganska ordentligt. Den frågan hänger fortfarande med och kommer i sena remisser till staden efter valet också.

Däremot kan man säga att det vi gjorde här i Stockholm var att anta en egen tillämpning i de här frågorna. Vi gick lite grann i förväg, och jag har för mig att Jan Valeskog kritiserade mig och oss för det liksom även andra. Det som nu visar sig är att det som vi tog i kommunfullmäktige för något år sedan har varit vägledande både för statliga bullerutredningar och för tillämpningar och ett otroligt viktigt arbete som gjordes i Stockholm.

Det vi gjorde i Stockholm och det som vi tog beslut om här pushade agendan framåt. Sedan finns det fortfarande mycket kvar att göra, det är jag den första att säga, för att kunna kombinera byggande i storstad med ordentliga bullerregler.

Anförande nr 241

J a n V a l e s k o g (S): Jag håller med. Det måste absolut ändras, och framför allt måste reglerna bli klarlagda. Vi kan inte ha olika myndigheter som har olika tolkning som det fortfarande är.

Jag håller med Per Ankersjö men tycker att det är väldigt trist att frågan har varit uppe i åtta års tid och att vi har debatterat här men att det har hänt så lite. Det är en sak vi får ta och börja diskutera från april när vi vet hur regeringen ser ut nästa år.

Anförande nr 242

G i t a N a b a v i (FI): Jag skulle vilja prata om tillväxt och det tillväxtbegrepp som vi i dag utgår från. Det bygger ju på oändlig konsumtion, och jag anser att det inte är rimligt. Vi behöver ställa om, och vi behöver ta ansvar för de privilegier som vi åtnjuter på bekostnad av fattigare delar av världen.

Vi är extremt privilegierade här i Stockholm, och många stockholmare väljer att leva miljövänligt. Men i stora delar av världen har man inte privilegiet att välja. Vi behöver därför ta ett större ansvar. Det kan handla om närhet till källsortering och hantering av matavfall, men det är inte bara det som det handlar om, utan det handlar även om att vi måste minska vårt ekologiska fotavtryck.

Detta kan man göra på många olika sätt. Jag tror att det är väldigt viktigt hur vi hanterar detta i offentlig upphandling. Det har vi tagit upp i vår budget, och där har vi avsatt en hel del pengar för att utbilda de upphandlingsenheter som jobbar med dessa frågor för att kunna ge dem verktyg att göra de här valen i vardagen.

Det här är väldigt viktigt för att vi ska kunna uppnå en fortsatt fortlevnad globalt sett, inte bara för Stockholm.

Anförande nr 243

P e r A n k e r s j ö (C): Nu får vi äntligen diskutera tillväxt igen, och det är jättebra.

Vi måste komma bort ifrån det här att prata om tillväxt är bra eller dålig. Jag tror att man måste landa i tillväxt oavsett vad man tycker om det. Det finns dem som kan tycka att det är dåligt för att man inte vill ha det och för att man tror att det ska leda till något slags rättvisare samhälle om vi inte har tillväxt. Det tror inte jag.

Men alla är vi överens om att om tillväxten försvinner så försvinner också miljöengagemanget. Man måste ha mat på bordet, man måste ha trygghet för familjen och så vidare för att kunna bry sig om miljön. Tyvärr är det så, och det höll även Vänsterpartiet med om tidigare.

Jag tycker att man kan titta på de exempel som finns när det handlar om att få till en cirkulär ekonomi, för det är det som vi måste se som en stor del av lösningen. Titta på Audi som nu erbjuder upp till åtta familjer att köpa en bil tillsammans, titta på SKF som har inställningen att det ska vara bättre för världen att de finns som företag än att de inte finns. Man kan titta på nya sätt som industridesigners använder för att tillverka delar av en pryl så att man ska kunna använda de delarna igen till nästa pryl när man har kraschat prylen.

Det finns många goda exempel, och alla bygger på tillväxt och företagande.

Anförande nr 244

G i t a N a b a v i (FI): Jag måste hålla med Per Ankersjö där. Jag anser också att en cirkulär ekonomi är vad vi bör eftersträva, men det förändrar också tillväxtbegreppet. Tillväxtbegreppet bygger ju inte på oändlig konsumtion, utan det handlar om hur vi kan göra detta möjligt. Hur kan vi använda de resurser som vi faktiskt har?

Om resten av världen skulle leva som vi lever här i västvärlden skulle vi inte ha något jordklot. Vi behöver ha möjligheten att också ta ansvaret, så där håller jag med Per Ankersjö.

Anförande nr 245

J o n a s N i l s s o n (M): Miljöpartiet och Vänsterpartiet är ju tvärsäkra på att någon förbifart inte ska byggas. Med alla till buds stående medel ska man se till att det inte byggs någon förbifart. Man ska lägga ned Bromma, för allt i världen.

Var står FI i den frågan? Vi har ju fått lite småsvävande besked från Socialdemokraterna. Men var står FI inom fyrpartisamarbetet? Är det bara ett parti som är halvt osäkra på det här med förbifart och Bromma? Är resten av er tvärsäkra på att det bara ska stängas och avslutas?

Anförande nr 246

G i t a N a b a v i (FI): Vi stöder självklart det rödgrönrosa förslaget som föreligger, och vi anser att genom att man har begränsade resurser så behöver man också se hur vi kan använda dessa resurser. Förbifarten kan inte byggas på bekostnad av andra alternativ, och därför stöder vi det föreliggande förslaget.

Anförande nr 247

J o a r F o r s e l l (FP): Självklart finns det få resurser som är oändliga, även om det kanske finns några. Det som krävs är att vi har tillväxt så att vi kan få bättre teknik, så att vi kan investera i avfallsinsamling, så att vi kan investera i bilpooler och använda pengarna effektivare eftersom inte alla behöver varsin bil – då får vi både tillväxt och ett grönare klimat. Då får vi både tillväxt och mer frigjorda resurser.

Det är kanske så att upphandlingen borde fokusera på freetrade i stället för fairtrade, eftersom det snarare räddar miljön och tillväxten, lyfter människor ur fattigdom och skapar rättvisa.

Anförande nr 248

G i t a N a b a v i (FI): Freetrade är inte den lösning som vi strävar efter i och med att man också behöver ta ett socialt ansvar. Det handlar inte bara om ett ekonomiskt ansvar och ett miljömässigt ansvar, utan det måste också vara möjligt för människor att kunna försörja sig på det som de erbjuder.

Vi har lyckats roffa åt oss rätt mycket av de resurser som finns i världen på bekostnad av de här människorna, och där behöver vi ta vårt ansvar. Fairtrade är ett bra sätt att göra det.

Anförande nr 249

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Jag tror att vi är överens om här i staden att Stockholm Vatten som jag tänker uppehålla mig vid har som kärnverksamhet att vi stockholmare ska ha tillgång till ett av världens renaste och godaste dricksvatten. Vi ska ha tillgång till en fungerande avloppsrening som kan möta framtidens krav, och självklart ska det göras med ett ambitiöst miljöarbete som grund. Det är vi också överens om.

Bolaget har under 2015 tre stora utmaningar, enligt mig. För det första ska verksamheten flytta från Torsgatan till Ulvsunda – ett inte alltför litet projekt. För det andra ska bolaget driva arbetet framåt gällande planering, tillståndsinhämtning och påbörjande av byggandet av Stockholms framtida avloppshantering, en investering på 6 miljarder. Och för det tredje ska bolaget säkerställa att uppdraget och samordningsvinsterna tillvaratas i den övertagna verksamheten avseende avfallshanteringen i staden.

Så långt har vi säkert samsyn här i salen gällande Stockholm Vattens verksamhet och utmaningar för 2015. Men när vi kommer fram till verksamheten 2015 har vi inte längre en total samsyn, enligt mig. Ni lägger i årets budget ett alldeles för stort antal nya uppgifter på bolaget, utan finansiering. Vissa av uppgifterna kanske till och med strider mot vattentjänstlagen, men framtiden får utvisa vilka konsekvenser det i så fall får för bolaget och staden.

Låt mig lyfta fram några exempel. Bolaget ska enligt majoriteten ta ansvar för att vattnet vid badplatser och vattendrag inte förorenas av mikroorganismer. Detta uppdrag ligger mig veterligen långt utanför bolagets kompetens och jurisdiktion, och något förslag till finansiering av denna verksamhet finns inte heller i budgetförslaget. Bolaget hänvisas i stället till att söka medel från medelreserven, enligt Katarina Luhr.

Alla bolagets bilar ska vidare vara miljöfordon, fastslås det i majoritetens budget. Vi som suttit i Stockholm Vatten vet att delar av deras verksamhet kräver specialfordon som inte finns att erhålla som miljöfordon. Nu läggs ett mål som inte går att följa och som allvarligt kan påverka bolagets verksamhet om man följer det. Man lägger också ett fördjupat uppdrag om en utredning avseende Stockholms framtida avloppshantering.

Majoriteten föreslår vidare att bolaget ska ändra sin strategi och gå från behovsprövat underhåll, vilket mer eller mindre blivit en branschstandard, till att införa ett kalenderstyrt underhåll av ledningsnäten.

Det sistnämnda förslaget ser jag som ett tydligt exempel på att politisk klåfingrighet går före kompetens. Bifall till Moderaternas förslag till budget gällande Stockholm Vatten!

Anförande nr 250

Borgarrådet L u h r (MP): Vad gäller finansieringen kan vissa saker finansieras via taxan, och det handlar om vatten- och avloppshantering.

Vad gäller badplatser är det så att om vi släpper ut orenat avlopp i närheten av badplatser så tror jag att avloppstaxan kan användas för att stoppa de här bräddpunkterna och för att bygga ut vårt avloppsnät så att det kan ta hand om det orenade avloppet.

Vi har också lagt pengar, 50 miljoner i den centrala medelreserven, som är till för att vi ska kunna uppnå miljökvalitetsnormer för sjöar och vattendrag. Här är det ju meningen att Stockholm Vatten ska kunna söka pengar för att kunna göra åtgärder som inte kan finansieras via taxan. Detta är väldigt tydligt i vår budget.

Anförande nr 251

L a r s S v ä r d (M): Om det gäller återställande av tidigare påverkan från den VA-verksamhet som Stockholm Vatten bedriver, då kan taxemedlen användas, men i annat fall får man söka finansiering på det sätt som Katarina Luhr säger.

Utöver detta läggs det på flera andra uppdrag, till exempel motta besök i vatten- och avloppsverk, sjörestaureringar, återskapande av öppna vattendrag, mindre våtmarksanläggningar, övervaka ekologisk status, LCA-analys, ekonomisk genomlysning, ta fram kartor – listan kan göras hur lång som helst, och sammantaget kan det alltså ifrågasättas om allting går att finansiera via VA-taxan.

Anförande nr 252

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag vill återkomma till det här med matavfallet. Jag är verkligen positiv till att sortera. Jag har bott i Sollentuna som har sorterat i många år, men jag är fortfarande nyfiken på hur man ska nå målet på den ganska korta tid som har ställts upp. Det finns oerhört många äldre hus i staden. Det finns en massa privata hyreshus och bostadsrättsföreningar med trånga källare och en nästan total avsaknad av gårdar. Jag får inte ihop det. Vilka ska undantas? Vilka är de 30 procent som inte ska sortera?

Jag vill poängtera att jag verkligen vill nå dit, men hjälp mig att förstå hur det praktiskt ska gå till och vad jag ska gå hem och säga till min bostadsrättsförening!

Anförande nr 253

Borgarrådet L u h r (MP): Det finns väldigt många olika sätt som vi måste jobba på för att uppnå det här målet, men det är absolut inte omöjligt. Som det har varit hittills har man haft möjlighet att lämna matavfall, men man måste själv leta upp ett telefonnummer och ringa och anmäla att man vill lämna matavfall. Vi tror att man måste styra avfallstaxan bättre så att det blir mer lönsamt att lämna sitt matavfall, men vi tror också att man måste upplysa folk och kanske också inrätta det hela på så sätt att man till exempel säger att nu börjar vi samla in på Norrmalm och vill du inte vara med så får du anmäla det.

Sedan måste vi använda olika sätt, för som Mikael Valier säger så kanske vissa bostadsrättsföreningar inte har möjlighet att ha kärl i källaren, och då kanske man måste använda den optiska metoden, medan andra ställen inte behöver ha den optiska metoden.

Vi måste se över detta under året och se hur vi kan nå målen, men det finns massor av olika små styrmedel, och jag är övertygad om att vi kommer att nå detta om vi bara har viljan att göra det.

Anförande nr 254

M i k a e l V a l i e r (KD): Då går jag inte så mycket i polemik med borgarrådet, men vi är överens om att det är ganska bråttom och det är ganska många små saker som ska göras. Vila inte!

Anförande nr 255

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Att målsättningen måste senareläggas är inte så konstigt. Vi har haft en allians som i många frågor knappt hållit styrfart under åtta år. Vi som ny majoritet kan ju inte låtsas att det fortfarande är 2006. Hur mycket vi än skulle vilja ha åtta år av alliansstyre ogjort så kan vi inte få det, utan vi måste ta situationen som den är nu, kavla upp ärmarna och göra det bästa av det.

Ett exempel är dubbdäcken där det inte har gjorts någonting. Trots att Alliansens så kallade gröna röst, Centerpartiet, hade makten både i staden, landstinget och dessutom miljöministerposten lyckades man inte göra någonting åt dubbdäcken under åtta år, varken dubbdäcksavgift eller ett utökat dubbdäcksförbud.

Man pratar om att man gjort så mycket under sina åtta år, men om man tar PM10-partiklarna skriver miljöförvaltningen att det faktum att man klarade värdena 2012 tack vare fuktiga körbanor som till stor del bidrog till att PM10-halterna minskade. Men vi i den nya majoriteten kan inte sätta vår lit till vädergudarna, utan vi tror på politikens kraft.

Samma gäller avfallsfrågorna som under en längre tid behandlats styvmoderligt i Stockholm. I jämförelse med andra kommuner ligger vi väldigt dåligt till, både som storstad och som en stad i Stockholms län. Som före detta ledamot i trafik- och renhållningsnämnden kan jag nu glädja mig åt att den nya majoriteten har höjt

ambitionerna på detta område. Om vi lyckas nå 70 procent till 2020 innebär det mer än en fördubbling av insamlad mängd matavfall.

Vi vill nu intensifiera arbetet med att minska matsvinn och öka matavfallsinsamlingen. Ett nytt system för insamling av matavfall i hela staden ska utvecklas tillsammans med bostadsbolagen, både för hushåll och för verksamheter. Några av våra verktyg som man frågade efter är bland annat optisk sortering, ett sätt att sortera ut. Vi kommer också att ge ett tydligt uppdrag till stadens egna verksamheter att öka mängden avfall som sorteras in.

Med en ökad insamling kan vi inte bara ta hand om vårt avfall på ett bättre sätt. Vi kan också använda vårt matavfall som en resurs. 1 000 kilo matavfall kan omvandlas till biogas som motsvarar 110 liter bensin. Om vi ger en familj möjlighet att lämna sitt matavfall kan denna familj köra 10 mil på bara den gas som skapas av det matavfall som de själva har lämnat in.

Därför yrkar jag bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 256

P e r A n k e r s j ö (C): Jag tycker att det var en onödigt konfrontativ ton från Vänsterpartiet i den här frågan. Om man tittar på det som de facto har hänt är det så att den borgerliga regeringen införde möjligheten att införa dubbdäcksförbud, någonting som Stockholms stad genast gjorde på Hornsgatan, vilket har betytt mycket för partikelutsläppen på Hornsgatan. Tillsammans med massor med andra åtgärder under alla dessa år har faktiskt situationen nu blivit så att vi återigen kommer att klara partikelnormen på Hornsgatan och i innerstaden under det här året, detta som en direkt följd av alla åtgärder.

Sedan har jag och många sagt att vi gärna vill ha längre spelregler än så, och därför har vi legat på regeringen om dubbdäcksavgifter – faktiskt något mer än vad ni har gjort, om jag ska vara ärlig.

När det gäller matavfallsinsamlingen drev vi igenom detta. Vi införde en taxa som ökade källsorteringen. Vi har påbörjat det ganska långa arbetet med att få detta att fungera, så jag förstår inte riktigt vad Tobias Johansson har att komma med.

Anförande nr 257

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Om man tittar på dessa åtta år – vad hände? Varje gång det togs upp sade regeringen att det här var inget problem, det kan vi lösa. Stockholms stad kan utöka dubbdäcksförbudet. Sedan när vi fick bollen, vad hände då? Nej, vi vill inte utöka dubbdäcksförbudet, vi vill i stället införa en dubbdäcksavgift.

Nu har åtta år gått. Ni har styrt i landstinget, kommunen och i regeringen, och ändå har inget hänt där.

Anförande nr 258

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tänkte på Tobias Johanssons sätt att tala om de förlorade åren, att det är kortare tid nu och då behöver man sänka

ambitionerna och så där. Det är inte 2006 längre, så vi behöver sänka ambitionerna lite grann.

Fast det är ju underligt, för de här siffrorna som jag har pikat Miljöpartiet för under hela debatten stämmer ganska väl överens för er också, och det är väl inte så att Vänsterpartiet de senaste åren har lagt fram en åtta år gammal budget varje år? Förra året hade ni ju samma mål. Om vi tittar på det viktiga målet när det gäller fossilbränslefritt exempelvis, där vi nu tycker lika, det vill säga 2040, så stod ju företrädarna för Vänsterpartiet här i den förra budgetdebatten och sade att vi klarar det tio år tidigare! Var det för att man hade ett åtta år gammalt budgetförslag då, eller hur funkar det?

Anförande nr 259

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det blir ju naturligt, eftersom för varje år som saker och ting går och någonting inte har hänt, så kan vi liksom inte backa tillbaka.

Jag tror att Stockholm hade varit en betydligt mer miljövänlig stad om vi hade fått styra de senaste åtta åren, men tyvärr har vi inte fått det.

Anförande nr 260

U l l a H a m i l t o n (M): Snälla Tobias, du har ju faktiskt suttit i trafiknämnden och lyssnat på de här föredragningarna och hört att vi, när vi tog över makten 2006, gjorde det som ni inte hade förmått göra, det vill säga införa dubbdäcksförbud på Hornsgatan.

Det har lett till att dubbdäcksandelen i Stockholm har minskat från då 70 procent till nu under 50 procent i genomsnitt. Det kallar jag en förändring; Tobias Johansson säger att ingenting har hänt.

Dessutom är det så att jag precis nu fick se siffror på hur det ser ut när det gäller luftkvaliteten och PM10-normerna. Det ser ut som om vi återigen klarar det i Stockholms stad.

Det har hänt massor, men Tobias Johansson har uppenbarligen suttit och sovit på trafiknämndens sammanträden när de här sakerna har redovisats.

Anförande nr 261

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Det kan alltid vara besvärligt att bli uppläxad av någon, men när jag blir det av Ulla Hamilton tar jag det med stor ro.

I frågan om trängselskatterna – var stod Moderaterna i den frågan när den började diskuteras? Var ni för eller emot i folkomröstningen till exempel?

När Ulla Hamilton försöker ta åt sig äran över dubbdäcksförbudet var det faktiskt så att kontoret hade ett förslag som innebar att betydligt fler gator skulle ha dubbdäcksförbud. Det gick ni emot. Därför blev det bara Hornsgatan som fick ett dubbdäcksförbud.

Därför tar jag det här med väldigt stor ro.

Dessutom skriver kontoret självt att en av anledningarna till att man har klarat luftkvalitetsnormerna för PM10 är just att det har varit rätt väderlek. Om ingenting annat görs är det inte säkert att vi lever upp till normerna igen om väderförhållandena är sämre kommande år.

Anförande nr 262

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Ärade ledamöter, presidium, mötessekreterare och åhörare! Jag tänkte ta en välbehövlig paus i miljödebatten och prata om lite annat.

Man kan fråga sig vad det går att åstadkomma med administration. Administration låter inte särskilt upphetsande. De flesta vill måla med lite bredare penseldrag. Det låter liksom lite mer om regionutveckling och stadsplanering.

Den förra majoriteten skapade 2007 en liten nämnd som heter servicenämnden. Där gör man mycket tråkiga saker. Nämnden finns i princip till för löneadministration och sammanlänkande funktioner för stadens upphandlingar. Vad skulle man då kunna göra för skojigt med denna lilla nämnd? Pondera nu att man i denna nämnd lägger fler av stadens upphandlingar och att dessa upphandlingar styrs av tydliga krav på till exempel kollektivavtal och vita jobb såväl som sociala, etiska och miljömässiga krav. Till exempel bemanning och utbildningsnivå i äldreomsorgen.

Tänk vidare på möjligheten att om en upphandling innebär underleverantörer att också dessa i sin tur följer indikatorerna som Stockholm stad har lagt och om servicenämnden dessutom har i uppdrag att erbjuda utbildning till såväl kommunala som upphandlade enheter kring inköp och upphandling.

Servicenämndens verksamhet är helt intäktsfinansierad. En prislista för att tillhandahålla tjänster görs upp med kommunstyrelsen, och därefter tecknas avtal med varje beställare.

Vidare får ersättningen för verksamheten inte överstiga servicenämndens självkostnad för den beställda verksamheten, det vill säga nämnden tar inte ut någon vinstmarginal. Man kan verkligen få ut väldigt mycket för väldigt lite!

Det finns också någonting som heter Kontaktcenter Stockholm som ligger inom nämndens hägn. Där finns utrymme att förbättra informationen till stockholmarna och våra företagare. Dessutom ska informationen vara lättillgänglig och ges på flera språk förutom de erkända minoritetsspråken finska, meänkieli, samiska, jiddisch och romani chib. Kontaktcenter Stockholm är också intäktsfinansierat.

Man får med andra ord en hel och ren kedja av service till Stockholm stad med vita jobb, sjösta förutsättningar för upphandlingar med tydliga indikatorer för hållbar miljö, offentlighet, tillgänglighet och omsorg om god kvalitet där inte bara den utföraren som lovar mest för minsta möjliga pris är lämpligast för uppdraget. Och allt detta till självkostnadspris – det smakar, det!

En klok man sade en gång att politik är att vilja. Han hade alldeles rätt. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2015 och inriktning 2016 och 2017 för servicenämndens godkännande. Tack för att ni har lyssnat!

Anförande nr 263

Borgarrådet L u h r (MP): Som nytt miljöborgarråd i min första miljödebatt vill jag tacka alla som har varit med i debatten. För tre mandatperioder sedan var den här debatten inte lika livlig. Även då var det Miljöpartiet som hade miljöborgarrådsposten, men jag är väldigt glad över att ha en lite större diskussion nu än vad dåvarande miljöborgarråd hade. Även som miljöpartist behöver jag en opposition på tårna.

Därför är jag också väldigt glad över att partiföreträdare för flera partier har fört fram att det ska vara enklare för stockholmarna att vara miljövänliga. Det överensstämmer helt med min ambition som miljöborgarråd. Jag hoppas också att den offensiva budget vi lägger på miljö- och klimatområdet kommer att göra precis det och att den också kan göra det lättare för oppositionen att vara klimat- och miljövänliga. Kan jag göra det är det bara en bonus.

Intressant är att höra att oppositionens kritik rör att vi har för liknande mål för hur vi vill att staden ska vara. Jag kan inte riktigt bestämma mig för om det här är ett problem eller inte. Jag tror nämligen att alla stockholmare vill leva i en ren och hälsosam stad. Om vi vill hitta skiljelinjerna i vår politik kan vi titta i budgeten på våra åtgärder och på vår finansiering, för det är där skillnaderna finns.

År 2010 utsågs Stockholm av EU-kommissionen till Europas miljöhuvudstad. Det är självklart någonting som vi i den här salen ska vara stolta över. Men jag hoppas också att vi är överens om att det behövs fler saker att hänga i julgranen. Vi behöver satsa 1 miljard på klimatet. Vi behöver inrätta fler naturreservat, och vi behöver skydda värdefulla grönområden. Vi behöver ta hand om vårt avfall på ett bättre sätt, och vi behöver inrätta en central klimatfunktion så att klimatfrågan kan genomsyra all vår verksamhet.

Låt oss hjälpas åt med att lämna den här staden renare än när vi tog över den!

R VII TRAFIKROTELN

**Trafiknämnden, Stockholms Stads Parkerings AB, Stadsdelsnämnderna:
Stadsmiljöverksamhet, Kyrkogårdsnämnden, Policy mot klotter och liknande
skadegörelse i Stockholm (Bilaga 13:1)
Punkt 16, 30, 4, 11)**

Anförande nr 264

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande, kära stockholmare! Varje dag reser en majoritet av stockholmare till jobbet, skolan och vänner med kollektivtrafik. Varje dag väljer allt fler stockholmare att använda cykeln som transportmedel. När fler går, cyklar och åker kollektivt blir det mindre trängsel på våra gator och mer utrymme för det som är viktigt – fler träd, parker och folkliv.

Dessutom minskar vi utsläppen av koldioxid och luftföroreningar så att vi når våra klimatmål.

Resandet i Stockholm ska vara modernt, effektivt och klimatsmart. I stället för att fortsätta låsa in oss i femtiotalets avgaser och motorvägsideal måste vi möta framtidens utmaningar med nya lösningar, inte gamla.

Detta är utgångspunkten för Miljöpartiets trafikpolitik. Därför prioriterar vi gång-, cykel- och kollektivtrafik i årets budget, helt i enlighet med stadens framkomlighetsstrategi och mål om ett fossilbränslefritt Stockholm till 2040. Vi prioriterar att öka framkomligheten för Stockholms stombussar genom att införa fler busskörfält, bättre trafikövervakning och bättre signalprioritering. På så sätt kommer fler resande att komma fram på kortare tid med en lägre miljöpåverkan än i dag.

Det finns prognoser från länsstyrelsen som visar att antalet bilresor kommer att öka med en miljon till 2030 och att antalet bilar kommer att öka med 50 procent. Som de flesta förstår är det här en ohållbar situation. Om vi ska klara Stockholms framtida utmaningar måste stadens gator utnyttjas på ett mer effektivt sätt, och i årets budget ser vi till att fler bilar parkeras i garage i stället för på stadens gator. Vi tar fram en ny parkeringsstrategi under 2015, och vi ser till att uppmuntra bilpooler som alternativ till parkeringsplatser vid nyexploatering.

Stockholms gator är till för alla, inte bara för bilarna. De kommande åren kommer vi att arbeta aktivt för att förbättra förutsättningarna för fotgängare genom att sänka hastigheten på gator där oskyddade trafikanter blandas med motortrafik.

Vi tillsätter 35 miljoner kronor för att implementera en ny gångplan. Det innebär att vi kommer att minska biltrafiken, införa fler bilfria gator, sänka hastigheten och minska dubbdäcksanvändningen så att alla stockholmare får en ren luft att andas.

Vi prioriterar ett klimatsmart och modernt Stockholm i vår budget. Det kräver innovativa idéer för att lösa Stockholms trafikutmaningar. Därför satsar vi nu 1 miljard kronor de närmaste fyra åren för att bygga ut cykelnätet, öka framkomligheten, höja säkerheten, förbättra underhållet och förbättra skyltningen på våra cykelbanor. Vi kommer att investera i fler cykelgarage och bygga 2 000 nya säkra cykelparkeringsplatser under 2015.

Sedan hade jag en hel del annat att säga, för det är så mycket i den här budgeten, men jag yrkar bifall till vår budget.

Anförande nr 265

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Stockholm växer, om det är med två bussar om dagen eller femtio bilar om dagen – det kan vi kanske diskutera i ett annat sammanhang. Vad vi kan vara överens om är att detta är en utmaning. Den här snabba växten ställer krav på staden när det gäller service och infrastruktur, och det är vår uppgift som politiker att försöka leverera.

Vi moderater prioriterar framkomlighet för alla trafikslag – för gångtrafikanter, cyklister, bilister och kollektivtrafik på spår och på väg. Därför föreslår vi bland annat ytterligare en cykelmiljard, fortsatt byggande av nya Slussen, fortsatt tunnelbaneutbyggnad, fortsatt byggande av Förbifart Stockholm och fortsatt flygtrafik på Bromma och att den östliga förbindelsen byggs. Den östliga förbindelsen är en förutsättning för att både förbättra framkomligheten i innerstaden och förbindelserna i ytterstaden.

Fungerande infrastruktur i Stockholm är en nödvändig förutsättning för fortsatt utveckling och tillväxt, inte bara i Stockholm utan i hela landet. Om vi vill fortsätta bygga bostäder, skapa förutsättningar för nya jobb och utveckla Stockholms attraktivitet måste vi satsa på infrastruktur.

Det finns anledning till betydande oro på den punkten. Låt mig citera: ”Men det här projektet kan ni knappast stoppa, påstår du att Förbifart Stockholm inte kommer att byggas?” frågar Dagens Samhälle Daniel Helldén den 30 januari i år. ”Ja, det påstår jag” säger Daniel Helldén.

Förbifart Stockholm kommer att byggas även om det blir maktskifte i nästa val, sade Karin Wanngård i en debatt i denna sal den 10 juni i år. Det kommer att kosta otroligt mycket att bryta ingångna avtal med byggherrar för att stoppa det, och det är jag inte beredd att göra, sade Karin Wanngård den 22 augusti.

Tror du att Förbifarten kommer att byggas? Nej, jag tror inte det, sade trafikutskottets ordförande Karin Svensson Smith till Dagens Industri den 21 november.

Samma dag sade Stefan Löfven till Dagens Industri att Förbifart Stockholm kommer att byggas.

Bromma ska vi bara inte tala om. Där är ni ju på total kollisionskurs med partikamraterna i Rosenbad. Majoritetens budget är full av uppdrag till förvaltningarna att börja planera för bostadsbyggande på Bromma. Ambitionen är att flygtrafiken ska vara avvecklad till 2022.

Men det är ett missförstånd att tro att Bromma flygplats ska stängas. Något sådant beslut har inte fattats, sade Stefan Löfven i en interpellationsdebatt i riksdagens kammare den 13 november.

Det är så här det blir när man inte förbereder sig. Då bildar man regering eller majoritet i kommunen efter principen ”äsch, det ordnar sig”. Men det ordnar sig inte! Och under tiden som det inte ordnar sig med Förbifarten och med Bromma flygplats

går taxametern. 4 miljoner om dagen kostar stoppet av Förbifarten, och det är inte nya pengar som ni trycker i källaren. Det är skattepengar, vartenda öre!

Vår budget däremot är en budget för utveckling och tillväxt. Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetreservation och till vårt dukade tilläggsyrkande om bibehållen nolltolerans mot klotter.

Anförande nr 266

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Om jag i tre punkter skulle sammanfatta den nya majoritetens budget på trafikområdet skulle jag vilja säga: 1. Ökad trafiksäkerhet i Stockholmstrafiken, 2. Bättre framkomlighet för gående och cyklister och 3. Mer resurser till kollektivtrafik på spår, vägar och vatten.

Jag menar att trafiksäkerhetsfrågorna är ett alltför nedprioriterat område i dag. Skadade cyklister, gående och även bilister kostar samhället många miljarder per år i samhällsekonomiska kostnader. Allvarligast för trafiksäkerheten är de oskyddade trafikanterna, inte minst cyklisterna. Här finns också det största mörkertalet. Sjukhusen registrerar bara en liten andel av cykelolyckorna. Trafiksäkerheten för cyklisterna måste verkligen öka radikalt. Vi måste investera i fler trafikseparerade cykelbanor, trafikdämpande åtgärder och ökade kommunikationsinsatser för att öka förståelsen mellan trafikantgrupperna. Det får inte vara som det kanske har varit hittills att informationen om riskerna tonas ned bara för att öppen information om riskerna med cykling skulle kunna innebära att färre cyklar. Så kan det inte få vara, utan vi måste i stället ta tag i de verkliga problem som finns för att åstadkomma bättre trafiksäkerhet för de oskyddade trafikanterna.

Vi kommer att satsa på fler gångstråk, fler busskörfält, bättre trafikövervakning och tillgänglighet för varustransporter. Vi måste få en ökad samlastning hos speditörerna. De senaste tio åren har antalet lätta lastbilar ökat med ungefär 50 procent i Stockholmstrafiken. Vi kan inte fortsätta att öka varustransporter i ofta halvfulla fordon till en kraftigt ökande befolkning och samtidigt förorsaka mer trängsel.

Vi kommer också att arbeta för att få loss mer pengar via staten till ökade kollektivtrafiksatsningar. Vi vill ju växla delar av de 23 miljarder som i dag går till Förbifarten och få staten att ta över och betala mer än de ynka 6 miljarder man beslutat om i den nationella planen. 6 miljarder är en bråkdel av vad staten genom tidigare socialdemokratiska regeringar till exempel har betalat för Södra och Norra länken och en mindre andel än vad man betalar för andra projekt i landet.

För att klara detta bör helst de utlovade förhandlingarna om Förbifarten genomföras och Moderaterna i landstinget delta. De går nu som en åsna mellan hötapparna. Förhandlar de kan de få loss kanske ett antal miljarder; förhandlar man inte blir man utan extra pengar. Moderaterna avgör alltså själva om det blir förhandling eller inte. Här vore det intressant att få höra vad stadens moderater rekommenderar sina pressade kamrater i landstinget.

Oavsett utgången av detta kommer Förbifarten att byggas. Ju snabbare förhandling, desto tidigare start av bygget. Även ett tydligt nej är ju faktiskt bättre än en långbänk. I ett sådant läge kan Förbifarten påbörjas när besluten i mark- och miljödomstolen

kommer efter årsskiftet. Här krävs inte bara ett beslut utan också att man får börja bygget.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 267

L o r e n a D e l g a d o (V): Den rödgrönrosa tråden som följer genom hela budgeten är demokrati, rättvisa och hållbarhet, så även i trafikbudgeten. Det är nämligen så att stadens trafik ska utformas för många och inte bara för några få. Vi ska prioritera kapacitetsstarka transporter, och vi ska ha fokus på kollektivtrafik, gång och cykel.

Vad betyder detta? Vilka är det som använder de här trafikslagen? Kollektivtrafiken används i stor utsträckning av låginkomsttagare, barn, ungdomar, pensionärer och kvinnor. Dessutom är det så att om kollektivtrafiken effektiviseras så kan den korta ned tiden för resor. Därför är det mer demokratiskt att förbättra möjligheterna för kollektivtrafik, gång och cykeltrafik.

Som vi vet är det så att om vi vill ha en hållbar stad är det den vägen vi ska gå. Fler bilvägar kommer knappast att leda till ett mer hållbart klimat. Det är glädjande att vi nu ska respektera medborgarnas val angående trängselskatten, där pengarna som kompensation nu ska gå till den gemensamma kollektivtrafiken i första hand eftersom alla pengar gått till vägar sedan 2007.

Att förbättra kollektivtrafiken går hand i hand med framkomlighetsstrategin. Dels behöver vi fler busskörfält, dels kommer en parkeringsstrategi att tas fram – det vill säga parkeringar ska inte ta upp gator och torg, utan bilar ska hänvisas till garage. Framkomlighetsstrategin kommer också att bidra till att olika delar av Stockholm knyts samman i ett naturligare flöde. Till exempel är det viktigt att få till tvärförbindelse såsom bland annat Spårväg syd. I Skärholmen där jag kommer ifrån var alla partier överens om att det där var superviktigt för oss. Tyvärr har inte allianspartierna i Skärholmen fått gehör centralt.

Stadens gångstråk ska utökas. Till exempel ska sträckan Mariatorget-Stockholm Södra testas redan till sommaren, och en utredning om andra gångstråk, till exempel Medborgarplatsen-Norrtull, tillkommer. Vi vet vad som händer med gator som förvandlas från trafikerade bilvägar till levande gångstråk. Vi får liv och rörelse, vi får restauranger och kaféer.

Vi kommer också att förbättra trafiksäkerheten genom att till exempel sänka hastigheten på gator. Vi kommer att ha det tänket runt skolorna, det vill säga det ska vara säkert för våra barn att ta sig fram och tillbaka till skolan.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 268

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! I dag och i morgon antas Stockholms stads budget för 2015, och jag ser riktigt hur det lyser i ögonen på en del i majoriteten som nu har suttit i åtta år i opposition. Jag förstår er; det är mycket roligare att få bestämma. Personligen hade jag gärna sett att

ni fått sitta i minst fyra år till i opposition, men jag ska med stort intresse jaga er från den nya oppositionsbänken.

Winston Churchill sade en gång att vi formar våra byggnader, och därefter formar de oss. Jag är övertygad om att detsamma gäller vår övriga infrastruktur, våra parker, hur vi utnyttjar och bygger gator, vägar och kollektivtrafik. Vill vi ha en hållbar och fungerande stad, och det vill jag och Folkpartiet Liberalerna, krävs det att vi antar de utmaningar som en kraftigt växande stad står mitt i. Det gäller givetvis såväl bostäder som en alltför eftersatt infrastruktur.

När vi blir fler och fler stockholmare betyder det att vi måste använda vårt gaturum annorlunda. Yteffektiva transportslag ska prioriteras, liksom trafik i rörelse framför stillastående trafik. På fler sträckor bör kollektivtrafiken ges helt egna körfält och prioritet vid trafiksignaler. På gator som är särskilt viktiga för kollektivtrafiken ska parkerade bilar helt förbjudas för att öka framkomligheten.

Folkpartiet avsätter därför 3 miljoner kronor mer än majoriteten till framkomlighetsfrämjande åtgärder

Cykelbanor och gångtytor måste också prioriteras framför bilvägar, särskilt i innerstaden. I områden där trafikbelastningen är särskilt hög bör parkeringsavgifterna för boendeparkering och gatuparkering tas ut under längre tid. Vi föreslår därför att parkeringsavgift för boendeparkering ska utökas till mellan 08.00 och 18.00. I stället för att göra en ny parkeringsstrategi föreslår jag att vi ska använda den som redan finns. Den är utmärkt.

Som alternativ, mina vänner, till att ha en egen bil finns det bilpooler. Det finns taxi – man kan åka ganska mycket taxi för samma kostnad som en bil – och sedan finns det ganska många biluthyrningsföretag i staden, till exempel Avis och Hertz för att nämna två. Om fler hyr i stället för att äga kanske de till och med får byta namn till Jätteavis och Megahertz.

Om bilen hade haft samma utveckling som datorn skulle en bil i dag vara mer miljövänlig, kosta några tusenlappar och dessutom skulle man kunna lagra tusen bilar på samma ställe där det tidigare bara rymdes en. Möjligen skulle de krascha oftare, behöva ständig laddning och vara fulla med virus. Men ändå – ni fattar. Bilar med förbränningsmotorer är inte framtiden.

Man brukar säga att den kortaste vägen mellan två punkter är en rak linje. I den här staden är den kortaste vägen mellan två punkter alltid under renovering. Att ytterligare försena Slussen gör ingenting bättre, mina vänner. Vi skämmer ut Stockholm med denna påkostade snabbutredning.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 269

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Ordförande, ledamöter! Vi ser i majoritetens budget att framkomligheten ska ökas för alla färdmedelsslag utom för ett: bilen. För den ska framkomligheten minskas, till exempel med hjälp av hastighetssänkningar och andra hinder. Det är ett uppbromsande system för individuella transporter. Detta

avspeglar ett synsätt som i dag förknippas med en omodern trafikpolitik för en modern storstad. Jag håller alltså inte med tidigare talare.

Sverigedemokraterna ser ett behov av ett omfattande kollektivtrafikresande i Stockholm. Vi vill stärka kollektivtrafiken, liksom många andra vill. Där är vi överens. Men samtidigt ser vi biltrafiken som en intim del av ett modernt transportsystem. Vi vill se ett Stockholm som en pulserande storstad där människors behov av snabba förflyttningar förenas med en god och säker trafikmiljö. Att cykla eller att ta bilen behöver inte stå i opposition mot varandra.

För att få säkrare och billigare taxiresor vill vi återreglera taxinäringen i Stockholm. Vi vill inte gå tillbaka till samma system som det som har frångåtts. Däremot vill vi att alla taxor följer samma mall för att undvika de ibland enorma prisskillnader som finns. Vi önskar också bättre kontroll av vilka som får bli taxiförare. Dessa åtgärder vill vi se inte minst för att värna Stockholms turister. Många är de som luras varje år i Stockholm och som därför lämnar staden med ett negativt intryck.

Vi sverigedemokrater värnar stadsbilden. Slussen med sin planerade form är mycket omdebatterad i Stockholm. Vi tycker att stockholmarna borde få säga sitt och folkomrösta om hur renoveringen av Slussen ska fortlöpa. Plan B är i avsaknad av en folkomröstning ett seriöst alternativ. Vi ser värdet av att vi politiker håller ingångna avtal även efter majoritetsskiftet. Det gäller bland annat Bromma flygplats. Vi vill att den ska vara kvar åtminstone till år 2038.

Vi vill fortsätta arbetet med att separera olika färdmedelsslag från varandra i transportsystemet. Här finns åtskilligt mer att göra.

Anförande nr 270

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Trafikpolitik och infrastruktur är ödesfrågor när Stockholm växer och utvecklas. Det går därför inte att föra en sådan här debatt om trafik och infrastruktur utan att nämna det faktum att den styrande majoriteten för tillfället stoppar såväl Slussen som Förbifarten och Bromma flygplats. Det är olyckligt, det är oansvarigt och det är oanständigt att slösa med skattebetalarnas pengar på det här viset. Att försöka stoppa och försena så välbehövlig infrastruktur är tillväxtfientligt, och det hjälper inte till när det gäller att skapa framtidens Stockholm.

Det Stockholm som vi i Centerpartiet ser framför oss är ett tätare Stockholm med många fler invånare. Det kommer att ställa stora krav på infrastruktur och på hur vi väljer att utveckla staden. Vi vill minska bilberoendet och bygga högt och tätt i kollektivtrafiknära lägen. Vi måste då också fortsätta att prioritera framkomligheten. Det innebär att vi måste minska på gatuparkeringen för att kunna bygga kollektivtrafikkörfält och riktiga cykelbanor.

Ordförande! Det är väl redan känt att vi tänker jaga Helldén i miljöfrågorna. Men när det handlar om cykelfrågorna handlar det nog mer om att Miljöpartiet ska försöka cykla ifatt oss nu när ni har det verkliga ansvaret. Det handlar nämligen om hårda prioriteringar om Stockholm ska kunna bli en av världens bästa cykelstäder. Vi har förslagen, och i vår budget fortsätter vi att utveckla förslag och idéer för att skapa en riktig cykelstad. Det handlar såklart om nya cykelfartsgator och säkra korsningar och

om att omvända bilkörfält till cykelfält. Projekt som Pilotplats cykel på Götgatan tycker vi ska permanentas, och konceptet ska genomföras på flera gator, bland annat Sveavägen och Folkungagatan. Cykelplanen ska givetvis genomföras. Strategin för ökad cykling ska också implementeras. Vi föreslår ytterligare en cykelmiljard som ska investeras efter det att den nuvarande miljarden har byggts.

Jag skulle kunna stå här och prata hur länge som helst om våra cykelsatsningar. Det har varit min ambition med det här anförandet: att tala om vad vi vill för någonting. Men jag måste uppehålla mig kring det faktum att vänstermajoriteten skrotar vår kraftiga satsning på att utveckla stadsmiljön. Ni minskar anslaget till stadsmiljöutveckling med 73 miljoner i trafiknämnden. Det är en fullskalig nedmontering. När vi har ansvaret för stadsmiljön har vi satsat mycket pengar på att skapa en grönare och skönare stad, och nu vill majoriteten med Miljöpartiet i spetsen montera ned denna satsning. Det gör mig djupt upprörd, och det är väldigt beklagligt.

Jag vill därför yrka bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 271

Isabella Pettersson (FI): Sedan mitten av förra seklet har staden planerats kring bilismen. På gator och vägar har andra trafikanter som fotgängare, cyklister och kollektivtrafikanter fått anpassa sig efter bilarna och bilisterna. En stad byggd för bilismen är därför en ojämlik stad eftersom bilanvändningen skiljer sig utifrån faktorer som kön, ålder, inkomst och funktionsnedsättning.

Kvinnors och mäns vardagsliv ser olika ut. Kvinnor står för merparten av det obetalda arbetet, medan män ofta rör sig mellan två platser i staden – jobbet och hemmet. Det vanligaste färdmedlet som män i storstäder väljer är bilen, medan kvinnor främst åker med kollektivtrafiken mellan flera platser i staden.

Kollektivtrafiken är även ett färdmedel som barn, ungdomar, äldre och låginkomsttagare måste ta. Ojämligheten i trafiken syns därför då pengar läggs på bilvägar samtidigt som trycket på kollektivtrafiken blir allt större. Därför ska trafiknämndens verksamhet jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av beslut och resursfördelning utifrån kön. Investeringar vid trafikplanering ska fördelas jämställt. Mätningar av trafikströmmar och resvanor ska göras, och en gångplan ska tas fram. Staden ska prioritera gång-, cykel-, kollektiv- och nyttotrafik. Fler människor ska kunna förflyttas effektivt, och snöröjning av gång- och cykelbanor ska göras utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Funktionshinder är något som uppstår i mötet mellan en person med funktionsnedsättning och en otillgänglig omgivning som präglas av fördomar och funktionsnormer. Funktionshindret ligger därför inte på en enskild person utan på hur samhället ser ut och organiseras. Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla. Vi ska därför genomföra en översyn av kontrastmarkering av trappor, och stadsdelsnämnderna ska i sin verksamhetsplanering naturligt genomsyras av tillgänglighetsfrågor. Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem, och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder.

Staden ska ta ansvar för alla som befinner sig i staden oavsett vilken stadsdel man bor i och oavsett vilka förutsättningar man har. Rörelsefrihet är inte någonting som ska bestämmas utifrån ekonomisk eller social ställning, utan antidiskriminering måste sättas i fokus för det politiska arbetet.

Vi yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 272

M i k a e l V a l i e r (KD): Herr ordförande! Jag vet inte vilken kategori jag tillhör av dem som har räknats upp här under eftermiddagen när det gäller kön, ålder etcetera. Men jag åker inte bil, och jag har busskort.

Alliansen har efter år av utredande lyckats besluta om nio nya tunnelbanestationer och en kraftig förlängning av Tvärbanan. Vi utgår från att de överenskommelserna gäller även med den nya majoriteten.

Kristdemokraterna vill också gärna se Spårväg syd mellan Flemingsberg och Älvsjö och tunnelbana mellan Hagsätra och Älvsjö. Vi vill också att Spårväg city ska ha en eller flera hållplatser i Hjorthagen eller nära Norra Djurgårdsstaden. Jag hoppas att det blir spade i marken för flera av de här satsningarna inom kort.

Apropå spade i marken: Det är inte acceptabelt att samma gator grävs upp flera gånger av olika aktörer. Ingen gillar det, och ändå händer det stup i kvarten. Det retar stockholmarna mer än vad som är nyttigt. Hål i gatan är mer än bara irriterande; det är också en tillgänglighetsfråga. Funktionshindersråden måste kanske involveras bättre i planeringen framåt. Apropå tillgänglighet är det pinsamt att enkelt avhjälpna hinder – och här får vi vara självkritiska och ta åt oss – inte blir enkelt avhjälpna. Det måste de börja bli.

Under föregående mandatperiod initierade Kristdemokraterna en satsning på att vitmåla viadukter för att få ljusare och tryggare stadsmiljöer. Det har påbörjats, men det är långt ifrån klart. Den miljon som den nya majoriteten har avsatt för detta är för lite. Vi föreslår att man avsätter ytterligare 5 miljoner för vitmålning av viadukter.

Om vi kunde se ut skulle vi kunna se att det är mörkt ute. Så är det under en stor del av året efter ett visst klockslag här i Stockholm. Stockholm är en mörk stad som behöver lysas upp. Vi vill lysa upp broar och offentliga byggnader. Därför beklagar vi att den nya majoriteten verkar vilja kraftigt banta det beslutade ljusprogram som finns. Jag hoppas att vi har fel, och jag hoppas att det bara har gömt sig i majoritetens budgetförslag. Men för oss kristdemokrater är det viktigt att ljusprogrammet fortsätter med full kraft för ökad skönhet och förstärkt trygghet.

Apropå skönhet är ett kännetecken för Stockholm att det är en ren och vacker stad. Det varumärket vill Kristdemokraterna stärka. Därför avvisar vi absolut den nya majoritetens förslag att minska budgeten för att hålla staden ren. Daniel Helldén har tidigare i kommunfullmäktige påstått att råttorna i staden var Alliansens fel. Vi delar inte den uppfattningen. Men er budget kommer inte att räcka till för att ens bekämpa råttorna.

Yrka bifall till vår budget i stället!

Anförande nr 273

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Jag vill dela med mig av ett av de vackraste uttrycken i det svenska språket, nämligen Barnets århundrade. Det myntades i början av förra seklet av Ellen Key, men det skulle dröja många år innan man började tänka på barnen i politiken. Men från införandet av barnbidragen, förskoleutbyggnaden och förbudet mot aga blev Sverige ett av de länder som gick i täten för barns rätt.

Här i Stockholm, i kommunstyrelsens budget, fortsätter man att ta några steg till – faktiskt på en redan inslagen väg som den tidigare borgerliga majoriteten har gått. Jag vill särskilt yrka bifall till det som står om ökad tillgänglighet på lekplatser i staden. Efter att ha jobbat sju år inom förskolan och några år inom förskolan här i Stockholm vet jag att lekplatsen är en av de bästa mötesplatser vi har för barn. Det är där man möts, det är där åsikter bryts och det är där samarbete startar. Man behöver inte ens ha jobbat inom förskolan för att se detta. Här i Stockholm finns otroligt många fantastiska lekplatser, och det är fantastiskt bra att vi fortsätter att tillgängliggöra dem så att fler barn kan få ta del av dem. Detta är kommunpolitik när den är som vackrast.

Därför vill jag från djupet av mitt hjärta yrka bifall till kommunstyrelsens budget.

Anförande nr 274

K a r i n E r n l u n d (C): Fullmäktige, ordförande! Det känns jättekul att få stå i den här talarstolen för första gången. Som ni alla vet växer Stockholmsregionen. Den växer med två SL-bussar per dag – med nästan 40 000 invånare varje år. Den växer så det knakar, växer snabbast i hela Europa och så vidare. Ni har alla hört det förut.

Ni har också hört, och säkert själva sagt, att detta medför stora utmaningar. Fler bostäder behöver byggas, fler skolor behöver byggas och fler investeringar i infrastruktur behöver göras. Alla är vi rörande överens. Så vad gör då den rödgrönrosa majoriteten som första åtgärd när de tar över den så kallade styråran i Stockholm och i Sverige? Satsar de på stora, viktiga infrastruktursatsningar? Nej, tvärtom – de stoppar. De stoppar bygget av Förbifarten, de stoppar bygget av nya Slussen och de aviserar att stoppa och lägga ned Bromma flygplats.

Under den senaste mandatperioden har Alliansen och Centerpartiet visat att det går att kombinera tillväxt med en väldigt ambitiös miljö- och klimatpolitik. Centerpartiets mål är att Stockholm ska vara världens grönaste stad samtidigt som Stockholm växer och utvecklas. Vi har visat att tillväxt och miljö går hand i hand och att de dessutom är nödvändiga för varandra. Klimatet är vår tids största ödesfråga, och vi ska se till att jaga utsläppen men inte transporterna. Vi ska se till att ställa om fordonsflottan, och det arbetet måste gå mycket snabbare. Vi ska se till att flyget också kan hitta fossilfria bränslen, och vi ska se till att vi har en hög andel kollektivtrafik på Förbifarten. Det behövs för att knyta ihop de norra och södra delarna av Stockholm.

Centerpartiet vill bygga en stad som kan välkomna alla människor som vill flytta hit. Därför ska vi bygga högt, vi ska bygga tätt och vi ska se till att bostadsbyggande och investeringar i infrastruktur går hand i hand. Det är på det sättet som vi bereder plats för fler, och det göra att vi blir mindre beroende av bilen.

Därför vill jag yrka bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 275

J a n V a l e s k o g (S): Jag repeterar: Förbifarten är inte stoppad. Vi väntar på en reaktion från Moderaterna om huruvida de vill förhandla eller inte. För Slussen pågår arbetena i vanlig takt – de arbeten som är av vikt och betydelse eller som kostar pengar. Icke akuta arbeten har ett lägre tempo. Den sista januari kommer en rapport från expertgruppen. Det är inte någon problematisk försening över huvud taget.

När det gäller Bromma finns det över huvud taget inget beslut om att stoppa det. Vad det handlar om är att förhandla – att få en utredningsman som utreder en hel del saker som jag tänker återkomma till i mitt senare inlägg. Det finns inte något beslut.

Det enda vi vet när det gäller att stoppa infrastrukturprojekt är att Centern har varit mer framgångsrika med att göra det. Bland annat stoppade man 2006 Citybanan i ett år helt i onödan. Ni har varit helt emot tunnelbaneutbyggnaden i sex sju år, men nu ska ni ändra er. Det vet alla. Det finns inte ett enda inlägg från landstingscentern från föregående period eller under den förrförra där man pläderar för detta. Ni ville ha spårvagn i stället för tunnelbana. Det är väl verkligen att stoppa projekt.

Anförande nr 276

K a r i n E r n l u n d (C): För det första finns det inte en enda ny satsning på infrastruktur aviserad sedan ni kom till makten. Däremot har ni aviserat tre stycken stopp.

Det är häpnadsväckande att du säger att Centerpartiet inte har drivit på för en utbyggnad av tunnelbanan. Vi var det enda alliansparti som gick till val 2010 på att bygga ut tunnelbanan i Stockholm, och vi har nu levererat resultat i form av nio nya tunnelbanestationer som ska byggas. Den stora frågan är: Vad är det egentligen ni vill omförhandla? Vill ni omförhandla hela Stockholmsöverenskommelsen från 2007, eller bryter ni bara ut en del som passar er när ni aviserar en omförhandling av finansieringen av Förbifarten? Stockholmsförhandlingen från 2007 innehåller ju inte bara Förbifarten; den innehåller många viktiga investeringar i spårtrafik. Ska de också omförhandlas?

Anförande nr 277

J o a r F o r s e l l (FP): Ordförande och vänner! Det är ganska obegripligt och till och med ganska barockt att den samlade vänstern har stoppat Förbifarten. Jag skulle vilja tala lite om alternativkostnader i dag. Det är ofta så, kan man tycka, att vänstern ser till siffror snarare än till människor. Men i det här fallet är det så pass extremt att fler än jag förmodligen är upprörda. I den samlade vänsterns egen budget satsas det till exempel 8 miljoner extra på kvinnojourer. Det är två dagar med stoppad Förbifart. Fler socialsekreterare är fem dagar. Lite mer pengar på barn och unga är tio dagar. Daglig verksamhet i LSS är ungefär en dag. LSS-boenden är en till dag. 11 miljoner kronor för EU-migranter är tre dagar. Satsningen på rätt till tryggt boende är fyra dagar. Fler feriejobb är tre dagar. Kultursekreterare är två dagar. Sammanlagt är detta 29 dagar; det är alltså mindre än en månad av stoppad Förbifart som motsvarar precis de här sakerna.

Det är ganska tråkigt och fullständigt barockt att den samlade vänstern tillsammans har gått med på detta bara för att Miljöpartiet inte ska tappa sitt tillväxtfientliga ansikte. Då går man med på att till exempel inte dubbla de här satsningarna och att inte göra någonting som faktiskt hjälper människor. I stället stoppar man Förbifarten, stoppar Stockholms infrastruktur och stoppar framtiden för Stockholms tillväxt. Detta gör man i stället för att hjälpa människor som kanske behöver det och i stället för att satsa pengar på det som man egentligen verkar vilja satsa på. I stället stoppar man alltså Förbifarten och tappar 4 miljoner kronor per dag. Det är riktiga pengar det handlar om, och det är riktiga människor som går förlorade i det politiska och cyniska spel som majoriteten håller på med.

Anförande nr 278

J a n V a l e s k o g (S): Det går inte att sätta in en enda grävskopa på Förbifarten i dag. Det krävs ett domstolsbeslut i mark- och miljödomstolen. Det kommer förhoppningsvis direkt efter årsskiftet. Dessutom behöver man en tillåtlighet för att göra det. Vad vi väntar på, som jag sade, är att Moderaterna ska bestämma sig för att förhandla. Vad tycker du att man ska göra? Ska man förhandla eller inte? Det är det ena.

Det andra är att jag bara kan konstatera att ni är precis som Centern. Mellan 2006 och 2010 var Centern de största motståndarna mot tunnelbanan. Era företrädare har tack och lov avgått. Men ni har motverkat tunnelbanan i sex sju år. Vad har inte det kostat samhället? Ni stoppade i den här salen Norra länken i tre års tid tillsammans med Moderaterna och Stella Fare, som då var stockholmspartist. Ni stoppade det i tre års tid. Gissa hur mycket det kostade? Det här är en västanfläkt mot det som ni har stoppat.

Anförande nr 279

J o a r F o r s e l l (FP): Alliansen och Folkpartiet har drivit igenom den största satsning på kollektivtrafik som det här landet har sett på väldigt, väldigt länge. Det är vi stolta över.

Dessutom är det huvudskäl som ni har angett här att ni vill inleda nya förhandlingar och förhandla igen. Regeringen säger att det inte finns några nya pengar. Landstinget säger att man inte vill förhandla. Vem ska ni förhandla med? Ni kommer med ett bord som är lika tomt som talarstolen är tom när det gäller dina argument.

Nu får ni faktiskt göra hemläxan och sätta i gång med Förbifartbygget!

Anförande nr 280

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Herr ordförande! Jag stod i talarstolen här för ett par veckor sedan och angav en uppgift om att den stoppade Förbifarten kostar ungefär 1 miljon kronor per dag. Min källa är projektchefen på Trafikverket. Det är alltså Trafikverkets projektchef för Förbifart Stockholm.

Jag undrar: Du återkommer med argumentet om att det kostar 4 miljoner kronor per dag. Det är fyra gånger så mycket; det är en inte oväsentlig skillnad. Jag undrar därför om du har en bättre källa än vad jag har. Eller ska vi kanske gå över till att använda min uppgift i stället? Det var det ena.

Det andra är att jag tycker att det är helt rimligt att man begär rådruum i en sådan här enorm infrastrukturpolitisk fråga när man tillträder eftersom man som opposition ofta inte har haft någon särskilt bra insyn i vad som gäller. Jag kommer ihåg ett liknande agerande i en annan stor infrastrukturfråga, nämligen bygget av Citybanan och hur ni i början agerade efter tillträdet 2006.

Anförande nr 281

J o a r F o r s e l l (FP): Då kan vi väl vara överens om att det kostar någonstans mellan 1 och 4 miljoner per dag. Det verkar som ett bra jämningsförslag mellan dig och mig. Det är fortfarande ganska bråttom. Vi kan göra dubbla satsningar på de här områdena på fyra månader i stället. Snart har ni suttit i fyra månader. Det är det här som ni har gått miste om under dessa fyra månader. Under den tiden har ni gått miste om kvinnojourer, socialsekreterare, LSS-daglig verksamhet, fler feriejobb, kultursekreterare och så vidare. Det är precis det ni har gått miste om.

Vi kan dribbla här om det är 1 eller 4 miljoner per dag. Men i slutändan handlar det om riktiga människor, och det är till dessa riktiga människor som ni säger: Nej, vi satsar inte på er. Vi satsar på att stänga ned tillväxten, och vi satsar på att stänga ned infrastrukturen. Det är den politiken du står för. Det spelar ingen roll om det är 1 eller 4 miljoner kronor per dag. Det relevanta är att det är riktiga människor det handlar om, och er politik suger ut pengar från människor som faktiskt behöver dem bättre.

Anförande nr 282

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är i många debatter här som det låter som att när det är ett majoritetsskifte ska allting pågå som vanligt. Men ett majoritetsskifte innebär förändringar, och här handlar det om att titta över saken och att få rådruum och möjlighet att se vad man kan göra med de pengar som finns, *och* med dem som inte finns. Det är väl det som är det viktiga.

Vad vi kan se är en katastrof i Landstingshuset längre bort här, där pengarna till kollektivtrafiken är slut. Man har satt i gång projekt som är på väg och som är finansierade på olika sätt, men sedan är det slut. Därför stoppar man nu Spårväg citys utbyggnad till Norra Djurgårdsstaden, till exempel. Det är ett område där vi behöver ny, bra kollektivtrafik. Man stoppar ett antal andra projekt, och man har ett stort, stort hål i sin budget i landstinget. Det är detta som är det centrala att titta på. Vad kan vi göra för någonting? Miljödomen kommer på fredag, tror jag, så vi får se vad som händer med Förbifarten.

Anförande nr 283

J o a r F o r s e l l (FP): De pengar som inte finns och som ni vill använda är de pengar som ni säger att ni vill förhandla om extra med regeringen. Regeringen säger att dessa pengar inte finns. Detta är den regering som ni själva står bakom. Det är ni som söker efter mer medel som inte finns.

Vi har stått bakom den alliansregering som är den regering som på mycket länge har satsat mest på kollektivtrafik i Sverige. Vi har talat om det. Vi har också sagt att vi vill bygga Förbifarten. Den är inte ett hinder mot kollektivtrafik. Vi har sagt att vi vill satsa på både kollektivtrafik och Förbifart. Ni säger att ni vill förhandla om pengar som inte finns. Jag tycker att du ska ta en titt på ditt förhandlingsbord också.

Anförande nr 284

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag skulle vilja tala vidare om den viktiga framkomlighetsstrategi som den förra majoriteten så förtjänstfullt tog fram och som vi nu har för avsikt att rätt kraftfullt utveckla.

Strategins grundläggande tanke är att de mest kapacitetsstarka färdmedlen som gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras framför de färdmedel som tar upp mest yta per person som förflyttar sig. Bilarna och personbilstrafiken ska alltså prioriteras ned – detta för att människor och varutransporter ska kunna komma fram så effektivt som det bara är möjligt.

Vi trappar nu upp detta arbete med bland annat ännu fler cykelbanor och gångator samt färre gatuparkeringar för att frigöra värdefull gatumark. Förutsättningar för en bättre samlastning av stadens upphandlade varuleveranser, fler kollektivtrafikkörfält samt en ökad signalprioritering för kollektivtrafik och cykel bidrar även till denna strategi.

När jag läser Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till budgetreservation slås jag dock av att satsningarna på flera av dessa åtgärder mer eller mindre har blivit nollade, vilket förvånar mig mycket. Budgeterade medel, till exempel till insatser för hållbart resande, samlastningsarbete, bilpooler, signalprioritering för cykel och buss samt en ny parkeringsplan saknas. I stället lägger man ökade resurser på diverse ljusprogram.

Har Moderaterna och Kristdemokraterna i Stockholms stad för avsikt att prioritera ned sin egen strategi nu? Det vore i så fall väldigt tråkigt.

Anförande nr 285

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! I er budget har ni duttat mycket på trafiknämnden – någon miljon här och två miljoner dit. Totalt är det en neddragning på trafiknämnden; det ska man inte glömma bort. Det beror på att ni drar ned rejält på detta med att hålla rent i staden, på insatser mot nedskräpning och på trygghetssatsningar runt tunnelbanan. Där drar ni undan 42 miljoner. Sedan duttar ni lite hit och dit på enmiljonsprojekt.

Daniel Helldén brukar ofta säga att renhållningen ska skötas inom ram, så vi behöver inte ha några extra insatser när det gäller att hålla rent efter nedskräporna. Men vi har nog resonerat så att de småduttarna med någon miljon hit eller dit eller något projekt för signalprioritering – jag höll på att säga signalspaning – skulle kunna rymmas inom ramen, medan 35 miljoner för att hålla rent på gator och torg inte är lika rätt att hålla inom ramen. Det är svaret på frågan.

Anförande nr 286

M a r t i n H a n s s o n (MP): Även om det kan tyckas vara lite pengar i vissa sammanhang är det ändå konkreta projekt som ni i era budgettexter står bakom men som ni sedan inte vill skjuta till pengar till. Det gäller till exempel samlastningsarbeten, signalprioritering och satsningar på bilpooler.

Anförande nr 287

Borgarráðet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! När vi har denna budget just på trafikområdet känns det på ett sätt skönt att läsa även oppositionens budgetar. Vad jag kan se är vi överens när det gäller satsningarna på cykel. Det handlar om de investeringar som vi gör nu för att öka framkomligheten på cykel. Egentligen borde vi få i gång cykel- och kollektivtrafiken. När det gäller kollektivtrafiken finns det några undantag, men annars är vi en enig stad bakom detta, och det känner jag mig trygg med som trafikborgarråd för de kommande fyra åren. Nu kan vi göra verkliga och ordentliga satsningar.

Vi lägger 1 miljard under dessa fyra år på cykelinfrastrukturen. Man ska då notera att den cykelmiljard som den tidigare majoriteten talade om gällde under sex år. Detta är alltså en kraftig förstärkning i sammanhanget. Ingen har i sina oppositionsbudgetar tagit bort pengarna. Därför är vi överens om det här.

Så nu kör vi! Nu ser vi till att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vi gör det ordentligt. Vi låter cykelplanen vara styrande. Det känns skönt att jag får ha detta mandat med mig med en sådan stark majoritet – och inte bara en majoritet, utan en kvalificerad majoritet.

Vi sätter i gång med de projekt som vi har, till exempel när det gäller cykelstråket mellan Gullmarsplan, Tegelbacken och Odenplan. Vi tycker att det är viktigt. Det finns ett antal viktiga ställen för cykelinfrastrukturen, men detta är ett som vi pekar ut. Vi vill se till att detta verkligen blir ordentligt gjort. Vi har ett problem uppe vid Götgatsbacken, och det ska vi se till att få ordning på.

För området gång är numera en gångplan på gång – det låter ju lite... men det var inte meningen! Där avsätter vi nu 35 miljoner för att få i gång arbetet. Så mycket blir det när det är klart. 35 miljoner är inte allt, men det är den början som vi har i budgeten och som kan göra att vi får även detta trafikslag prioriterat och separerat på ett bra sätt. Som vi specifikt pekar ut i budgeten finns ett gångstråk mellan Medborgarplatsen ned till Norrtull, egentligen från Skanstull, som vi tycker är centralt. Jag vet att man talar om detta i flera andra budgetar som positiva saker. Vi gör Klarabergsgatan till gågata i denna del. Det är också någonting som jag tycker att jag känner starkt stöd för från hela stadens politiker. När det gäller Swedenborgsgatan ska vi i sommar prova detta med sommargata. Det ser jag fram emot.

Jag kan verkligen se dessa fyra år och hur vi kan göra mycket på detta område, och det är jag otroligt glad för.

Anförande nr 288

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det är spännande att se att när Miljöpartiet kommer till makten finns det inte några problem. Då behöver man inte jämka olika intressen som finns just kring cykelbanorna. Där har vi kämpat under föregående mandatperiod. Ibland står det träd i vägen, och ibland är ytan begränsad. Men jag är också glad över att ni kommer att fortsätta satsningen på cyklar; om det tvistar vi inte.

Däremot undrar jag vad som kommer att hända med stadsmiljön och utvecklingen av den. Jag är besviken på att man inte tar höjd och fortsätter att utveckla detta. Hur ska det gå med våra open streets? Kommer de bara att försvinna ut i intet? Det var en positiv sak som vi drev igenom. Och hur ska det gå med våra food trucks när det blir för dyrt att ansöka om tillstånd för dem? Det tycker jag att vi ska fundera på. Hur kommer det att gå med stadsmiljön?

Anförande nr 289

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jonas Naddebo! När det gäller de olika trafikslagen handlar det om prioritering och vad som kommer först. Och visst finns det en massa ställen där det inte är så enkelt. Men eftersom vi nu säger så tydligt att vi prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik kommer vi också att göra det. Det kommer att märkas. Det blir helt enkelt ett paradigmskifte i detta sammanhang.

Du nämner food trucks. Det kommer nu att fattas beslut om att de kommer att vara kvar. Det kommer att bli en höjning av avgiften. Vi kan se att den var nödvändig eftersom nivåerna var för låga. De är fortfarande låga, och därför kommer verksamheten att fortsätta på ett bra sätt; det är vi helt övertygade om.

När det gäller open streets är det någonting som vi inte skriver om på det sättet i budgeten. Men vi inrättar nya gågator. Swedenborgsgatan är ett sådant exempel.

(J o n a s N a d d e b o (C): Det är inte samma sak.)

Det är något som har ett någorlunda annat koncept. Dessa pengar ligger inte i kulturbudgeten, men vi kommer att se till att det blir verksamheter där ändå. Det är någonting som vi kommer att arbeta med.

Anförande nr 290

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Ni inom vänstermajoriteten skriver i er budget mycket om medborgardeltagande och lokal demokrati. Det är med anledning av detta anmärkningsvärt att man då väljer att dra in finansieringen för idéburen stadsförbättring. Syftet med en sådan idéburen stadsförbättring är just att ge stockholmarna en möjlighet att påverka sin närmiljö. Det kan handla om stadsodling på ej utnyttjade gräsytor och upprustning av ogästvänliga betong- och asfaltsytor. Du, Daniel, har tidigare ställt dig positiv till att öppna upp för stockholmarna att påverka stadsrummets utseende och trygghet.

Min fråga är: Gäller det inte längre?

Anförande nr 291

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är helt riktigt att det begrepp som Centerpartiet förde in om idéburen stadsutveckling inte nu används som begrepp alls. Det betyder inte att medborgarnas inflytande över miljön kommer att minska. Jag kan snarare säga så här: Det kommer att öka. Ert projekt avsatte inte, såvitt jag vet, så mycket spår i verkligheten. När det gäller till exempel gågatorna och de projekt vi har för dem har vi tänkt involvera dem som bor runt omkring, restauranger och annan verksamhet för att få dem att utveckla gatumiljön.

Vi kommer också, vilket ligger i vår budget, att utveckla stadsdelarna och deras demokrati och inflytandet för medborgarna där. Den vägen kommer vi att se till att det här blir gjort på ett bra sätt. Stockholmarna kommer att känna det.

Anförande nr 292

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja återkomma lite grann till majoritetens budget och en del märkligheter i den som man kan fundera på. De riktigt stora frågorna har vi redan talat om, men det finns en del mindre frågor som är nog så viktiga.

Nolltoleransen mot klotter ska bort. Av skäl som jag aldrig riktigt har förstått verkar vänstermajoriteten tycka att rätten att sprejmåla på andra människors egendom är en rättighet som man måste försvara. Pengar till julbelysning i ytterstaden har försvunnit. Varför det? Varför finns inte de kvar i budgeten? Vi vill ha julbelysning även i ytterstaden, och vi vill generellt förbättra belysningen i staden och fortsätta ljusprogrammet. Speciellt viktigt är detta på platser som upplevs som otrygga.

Vi stöder majoritetens arbete med framtagandet av en gångplan inom ramen för framkomlighetsstrategin. Fotgängarna är en trafikantgrupp som lätt glöms bort fast de är många. Men varför inte invänta den innan man sätter i gång att göra gågator? Majoriteten vill redan i sommar på försök göra gågata av Swedenborgsgatan mellan Mariatorget och Södra station, och på sikt också av hela sträckan mellan Medborgarplatsen och Norrtull. Varför man vill göra just detta är inte alldeles klart, åtminstone inte om man utgår från budgeten. Man frågar sig vem det är som skulle vilja promenera längs Norrtullsgatan i dag men som inte kan göra det därför att det inte är gågata. Hur ska trafiken ledas i stället? Och var ska de som bor där parkera? Eller visst nej, det ska de ju inte – för de ska inte ha någon bil. Det förefaller vara ett illa genomtänkt och dåligt utrett förslag.

Vi vill höja stadens ambitioner när det gäller städning. Det ska vara snyggt och tryggt i hela staden. Det vill inte majoriteten. Man gör tvärtom och plockar bort 35 miljoner från anslaget till städning. Vi vill göra särskilda trygghetssatsningar kring tunnelbanestationer. Det är miljöer som upplevs som otrygga av många. Vi vill satsa på fler laddstolpar för elbilar, och vi vill satsa på kollektivtrafik. Det vill förvisso majoriteten också, säger de, men de avsätter inga pengar för det utan hänger helt upp det på möjligheten att styra om trängselskatteintäkter. Det är ju, som alla vet, pengar som vi inte har rådighet över i den här salen.

Vår budget är en budget för utveckling och tillväxt. Jag frågar mig vem det egentligen är som utformar majoritetens infrastrukturpolitik. Är det de tillväxt- och utvecklingsvänliga, eller är det de närsynta bakåtsträvarna? Jag undrar också om ni tänker berätta detta före den 22 mars.

Jag kan upplysa om att den siffra för kostnaden av uppskjutandet av Förbifarten som Anna König Jerlmyr nämnde i förmiddags nu har växt. Den är nu drygt 186 miljoner mot 184 i morse. Den kostnaden, 4 miljoner om dagen, utgår från Trafikverkets egna uppgifter.

Jag önskar yrka bifall till vår budgetreservation.

Anförande nr 293

L o r e n a D e l g a d o (V): Herr ordförande! Jag häpnar varje gång Alliansen tar upp graffitifrågan. Jag har aldrig sett människor som är så allergiskt rädda för en konstform. Graffiti är faktiskt ett slags muralkonst, och den har funnits sedan ungefär år 30 000 före Kristus. Man kan göra detta på ett legalt sätt. Man kan backa upp ungdomarna genom att lära dem att samarbeta, genom att ta fram ett projekt och måla en vägg så att de kan känna sig delaktiga i sitt närområde. Det finns en stor vinst med att tillåta denna konstform i Stockholms stad. Detta har vi sett i andra städer, där det finns stadsdelar som är målade överallt och dit turister vallfärdar för att se det här.

Jag önskar bara att Alliansen skulle vara mindre allergisk mot en historisk konstform.

Anförande nr 294

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag har inga problem med konstformen. Jag har problem med att man utför den på egendom som andra människor äger.

Du säger att det finns legala sätt. Det gör det absolut. Men vad ni gör när ni upphäver nolltoleransen är att ni fullständigt utplånar gränsen mellan legalt och illegalt. Det är det som är problemet.

Anförande nr 295

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det var många saker på en gång. Jag börjar med klotterpolicyn. Paragraf nr 9, som vi föreslår att ta man ska ta bort, är den förbudsparagraf som gjorde att man över huvud taget inte fick syssla med sådant här. Den gjorde också att man var tvungen att ta bort olika affischer för evenemang och så vidare. Ni känner till hela storyn. Det är alltså inte så konstigt.

När det gäller ljuset och julbelysningen i ytterstaden är det något som vi för in i den ordinarie budgeten. Det är klart att det ska vara julbelysning även på andra ställen än bara i Stockholms city. Det är alltså någonting som finns där.

När det gäller gångstråk undrar ni varför vi vill göra så här. För det första har vi som en idé att utnyttja mer av gaturummet för gående, cyklar och även kollektivtrafik. Då behöver vi ta i anspråk ... oj då – talartiden är slut!

Anförande nr 296

Borgarrådet B r i n c k (M): Ja, den tar ju slut! Det är alltså med julbelysningen som det är med till exempel städningen – ni plockar bort pengarna och säger att man får lösa det inom ram. Det där har vi sett förut; det brukar inte bli så mycket pengar kvar till de sakerna.

Jo, jag känner till historien om punkt – inte paragraf – 9 i klotterpolicyn. Den är inte lag, utan ett kommunalt policydokument. Det är det som är nolltoleransen. Det är det som står i punkt 9. Jag tycker fortfarande att det är märkligt att ni med en sådan enorm entusiasm försvarar människors rätt att sprejmåla på andra människors egendom.

Anförande nr 297

Patrik Silverudd (FP): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och kvarvarande ärevördiga åhörare! Det sägs att när man åker bil eller diskuterar politik är det klokt att stanna när man ser rött. Men när det gäller Förbifarten är det faktiskt svårt att stanna upp debatten. 186 miljoner – så mycket har Förbifartsstoppet kostat hittills, för absolut ingenting. Det är lustigt, eller möjligen olustigt, att höra Jan Valeskog i sitt anförande och i replikskifte efter replikskifte tala om Moderaterna i landstinget som om de skulle slitas mellan flera alternativ när det gäller att omförhandla om Förbifarten.

Det är helt enkelt inte sant. Antingen vet inte Valeskog vad han talar om eller så far han helt enkelt med osanning. En av oss två har förhandlat om hur Alliansen i landstinget ska hantera frågan, och det är inte du. Du får gissa vem det var. Det var en ganska enkel förhandling. Vi sade nej till att omförhandla Förbifarten. Jag vet också att vi har svarat regeringen, och det var ett rungande nej. När vi säger nej menar vi det. När ni säger något i valet som ni gjorde om Förbifarten, Slussen och annat menar ni uppenbarligen någonting annat. Det kanske är det som spökar – vad vet jag?

Det är märkligt att vi inte ens i dag kan få ett tydligt svar från de rödgrönrosa. Är Förbifarten stoppad på riktigt, eller är den inte det? Är Slussen stoppad eller inte? Vi får fortfarande olika besked. Det tycker jag är mycket märkligt.

Mina vänner! Jag har en särskild relation till träd. Likt Asterix hund Idefix gråter jag lite inombords när någon mördar ett träd i min stad. Jag blev lite småkär i före detta trafikborgarrådet, måste jag erkänna, när hon i nyheterna tydligt fastslog att mördade träd på Norr Mälarstrand skulle ersättas av nya, minst lika höga träd och att staden inte tänkte ge sig för några utsiktstörstande trädmarodörer. Som trädälskare, miljövän och anhängare av en stad som växer kan jag konstatera att träden behövs – inte bara för att skapa en trevligare stad utan för att bokstavligt talat göra det möjligt att leva och skapa skönhet och skugga. Träden syresätter luften samtidigt som de tar hand om mycket av de skadliga partiklar som finns i vår luft. Minst ett nytt träd ska planteras i staden för varje ny bostad som byggs, enligt Folkpartiets budgetförslag.

Gångstråk föreslås i majoritetsbudgeten. Det är jättebra. Jag gillar det. Folkpartiet gillar det också. Men i stället för att ensidigt fokusera – som vi tycker att ni gör – på en sträckning mellan Medborgarplatsen och Norrtull, som till stora delar redan i dag är gågata, skulle vi vilja se till att man bygger om trista citygator och sätter gångtrafiken i centrum, exempelvis längs Mäster Samuelsgatan och Norrlandsgatan. Götgatsbacken ska bli gågata på riktigt, tycker vi. Om vi kan hjälpas åt att göra det som i dag är en gata utan bilar till att äntligen kan bli en riktig gågata vore det en välgärning, mina vänner. Jag skulle därför vilja fråga de rödgrönrosa om vi kan få ett löfte från den rödgrönrosa majoriteten att så kan ske.

Med detta yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag.

Anförande nr 298

Cecilia Obermüller (MP): En trädkramare – härligt! Ordförande, fullmäktige och åhörare! Observera att ingen Förbifart får byggas innan miljödomarna är tagna och lagakraftvunna! De är inte tagna. De är inte antagna.

Förbifart Stockholm är ett gigantiskt projekt. Den sammanlagda längden på tunnlarna är enligt Vägverket 52 kilometer. Det är mer än dubbelt så mycket som alla vägtunnlar som finns i Sverige i dag. Under Lovön läggs två nya St Gotthardstunnlar på vardera närmare 17 kilometer. I hela världen finns bara två vägtunnlar som är längre. Volymen på sex miljoner kubikmeter bortsprängt berg är det bara järnvägstunneln under Engelska kanalen som överträffar. Och detta är YIMBY:s text, ska ni veta. Det är inte jag som har hittat på det här.

Vi från Miljöpartiet anser att pengarna kan användas bättre.

Anförande nr 299

Patrik Silverudd (FP): Enbart under detta replikskifte blåser ni skattebetalarna på nästan 6 000 kronor för ingenting. Pengarna kan användas bättre. Ja, det har du helt rätt i.

Anförande nr 300

Jan Valeskog (S): Det verkar vara ett folkpartidrag att ha otvättade öron. Det är inte bara Jan Björklund som har det. Slussen pågår. Den är inte stoppad, utom det som inte är akut. Jag kan rekommendera läsning av byggbranschens tidningar, som har gått igenom projektet och konstaterar att det mesta av det som är viktigt och akut och som kostar pengar pågår för fullt. Jag rekommenderar örontvätt.

När det handlar om Moderaterna i landstinget har de sagt att de inte vill förhandla om Förbifarten. De vill förhandla om kollektivtrafik. De tänker komma upp till ministern, enligt det senaste som jag har hört – den 15 eller när det var – och diskutera detta. Men om det är nya bud är det bra att veta det, för det kan kanske påskynda processen. Det kan vara ett historiskt misstag från landstingsledningen att missa tillfället att ta en förhandling och växla trängselavgiftspengar mot anslag som gör att det kommer mer pengar till kollektivtrafiken. De har sagt att de vill komma och diskutera kollektivtrafiken med regeringen. Men det kanske har hänt något i dag eller i går.

Anförande nr 301

Patrik Silverudd (FP): Jag tycker ärligt talat att du tramsar. Det finns ingenting som någon majoritet i landstinget någonsin har sagt nej till när det gäller att diskutera om man kan få mer pengar från staten till att finansiera kollektivtrafik. Det har väl aldrig hänt i världshistorien. Jag tror inte ens att det har hänt i den här salen.

Det som är skillnaden är att ni vill att man ska ta ett redan undertecknat avtal och riva upp det för att göra någonting annat. Vi tycker att det är dåligt. Vi tycker att man ska hålla ingångna avtal. Socialdemokraterna har tidigare alltid tillhört de partier som, oftast efter ganska hårda förhandlingar, har sett till att ingå för denna region och för denna stad viktiga avtal om avgörande infrastruktursatsningar. Tyvärr har också ni blivit allt bättre på att svika sådana ingångna avtal.

Anförande nr 302

Bo Arkelsten (M): Herr ordförande, fullmäktige! Mitt inlägg kommer att handla lite grann om Stockholms Stads Parkerings Aktiebolag. Detta bolag har som

främsta uppgift att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade bilar. Det gör man enklast genom att man finansierar, bygger och förvaltar parkeringshus.

Bolaget har tagit fram en bra modell som gör att man kan utnyttja p-platserna bättre. Det handlar om samnyttjande så att någon kan använda platsen på dagtid, när de är där och jobbar, medan en boende kan ha den på natten. Denna effekt har gjort att man får mycket bättre beläggning i parkeringshusen.

Man har även inriktat sig på parkeringsköp, som är en form där man samarbetar med bostadsbyggarna och bolaget för att kunna göra bättre parkeringsplatser i garage i nybyggda områden.

För att stimulera elbilsanvändningen ges laddningsmöjligheter i bolagets anläggningar. I samarbete med trafiknämnden installeras laddstolpar på lämpliga ställen i Stockholm. Ett bra exempel är Högalidsgaraget, där man har laddmöjligheter på alla 200 p-platser. Man har även låtit supermiljöbilarna parkera gratis på de öppna parkeringsplatser som bolaget har, och man kommer att göra en utvärdering för att se om det har varit effektivt eller inte. Det kommer att komma så småningom. Bolaget ska även hjälpa till när det gäller bilpooler så att man kan reservera p-platser och laddstolpar vid behov.

Stockholms stads parkering ska tillsammans med trafiknämnden och exploateringsnämnden vara med och delta i arbetet med att utveckla Strandvägen, som ska bli ett mer levande promenadstråk med fokus på gångtrafikanter, cyklister, grönska och lite fler uteserveringar. I samband med detta planeras även ett underjordiskt garage i närheten av Strandvägen.

Ägardirektivet är tydligt för bolaget: att inrätta nya parkeringsanläggningar och skapa fler laddplatser. I samverkan med SL, exploateringsnämnden och berörda grannkommuner verkar man för att bygga attraktiva och trygga infartsparkeringar med bra skyltning och med möjlighet att låsa fast sin cykel.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 303

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det var mycket bra som du sade, Bo. Som blivande ordförande för Stockholm Parkering kan jag understryka att det mesta av det du sade stämmer och att det är det som är uppdraget till Stockholm Parkering. Dock fanns det några andra saker. I den budget som kommer att antas i morgon finns kanske inte just Strandvägsprojektet med. Men det kan ju vara något att titta på ändå. Jag ska inte säga att det är helt förbi bara för det, men det står inte i budgeten.

Jag tror att du hoppade över uppdraget att bygga och driva stadens cykelgarage, vilket jag tycker är ett viktigt och bra uppdrag för det bolag som ägnar sig åt just garagefrågor. Garage är inte bara bilar; det är också cyklar. Därför ser vi det som nästa steg i denna omsvängning i staden att göra den för alla trafikslag och prioritera om.

Anförande nr 304

B o A r k e l s t e n (M): Nej, jag hoppade inte över att man ska bygga cykelgarage. Det är bara det att i de garage som redan finns finns det också platser för cyklar. Om man tittar på Åkeshov, exempelvis, ser man att det där finns speciella tårtbitar som det är lämpligt att stoppa in cyklar i. Grundtanken är att i de nya garagen kommer man på de platser där man inte får plats med garageplatser för bilar att sätta in olika former av cykelboxar. Eftersom cyklarna i dag har blivit så lätta kan man göra cykelboxar i flera våningar. Det kan nästan vara så att man slipper att gå på gymmet! Det kommer alltså att utvecklas ännu fler cykelparkeringar.

Anförande nr 305

U l l a H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det är nästan så att man inte kan hålla sig för skratt när man ser den dans kring Förbifarten som majoriteten håller på med. Det är helt uppenbart att ni inte är överens i frågan, och ni försöker lägga ut en massa dimridåer för att vi ska tro att det bara är en massa andra argument som gör att ni inte sätter spaden i marken.

Vi vill ha extrapengar från regeringen, säger Valeskog. Det är inte aktuellt, säger Magdalena Andersson. Jag skulle vara jätteintresserad av att få veta var någonstans Jan Valeskog hittar de här extrapengarna från regeringen i den budget som visserligen föll under förra veckan i riksdagen.

Jag tror att ni har koll på frågan. Men när överenskommelsen om länsplanen och den nationella planen gjordes 2009 i Stockholm gjorde man en korsfinansiering av 61 olika projekt. Ni talar om att staden och landstinget ska diskutera. Det är bara – ursäkta – bullshit! Det är så många fler kommuner som är involverade. Tack vare att man kunde använda sig av trängselskattepengarna fick man så mycket bättre finansiering. Vi har 61 projekt i länsplanen och den nationella planen som omfattas av denna finansiering, som totalt uppgår till över 100 miljarder kronor under tidsperioden 2010–2021. Detta har bekräftats också i en senare länsplan. Det är 50–50-finansiering – 50 procent spår och 50 procent väg.

Ni talar om att ni vill ha bussfiler. Jag undrar vad era bussar går på om det inte är på vägar. Detta är till 100 procent kollektivtrafiksatsningar, som ni nu ständigt försöker förhala för att ni inte är överens. Jag tycker faktiskt att ni från Socialdemokraternas sida borde skämmas när ni har gått till val på, och gång på gång säger, att detta är en jätteviktig infrastruktursatsning. Vi vet att det kostar näringslivet hur många miljoner kronor som helst när vi nu sitter och väntar på Förbifarten, förutom att det kostar skattebetalarna massor med miljoner varje dag.

Var lite ärliga! Tala om att ni inte är överens! Sedan kanske vi kan kroka arm – Socialdemokraterna och Alliansen – och se till att vi får spaden i marken ordentligt. Alla tillstånd är på plats. När ni säger att vi väntar på miljötillstånden är inte det korrekt. Vi väntar på villkoren för miljöarbetet. När Norrbotniabanan började byggas gjorde man det innan miljövillkoren var fastställda, och det kan man göra här också.

Bifall till vårt förslag till budget!

Anförande nr 306

J a n V a l e s k o g (S): Enligt Trafikverket får man inte börja med några grävskopor innan man har miljödomen. Däremot kan man göra en del andra konsultarbeten. Men just grävandet kan man inte börja med.

Huruvida vi kommer att lyckas i förhandlingarna eller inte kan inte jag svara på. Jag kan konstatera att regeringen har sagt att man vill ta upp förhandlingar om detta och är beredd att göra det. Då antar jag att man har någonting i bakfickan; annars vore det konstigt. Det är väl också därför Moderaterna uppenbarligen – fast vi hör lite olika bud här – i landstinget vill träffas, förhandla om och diskutera detta och se om man kan växla pengar. Det är ganska ointressant vad man kallar det för. Sakfrågan handlar om att få loss en del trängselpengar till investeringar för landstinget som så väl behövs.

Om jag hette Ulla Hamilton och hörde till Moderaterna skulle jag vara väldigt försiktig med att tala om att skämmas. Ni har ju den historia ni har, där ni har försenat Norra länken i tre års tid. Det kostar många hundratals miljoner kronor. Ni försenade Citybanan i ett helt år helt i onödan. Moderaterna här i staden och i landstinget stoppade tunnelbanan i sex sju års tid. Vilka kostnader har inte det varit? Det här är småpengar i jämförelse.

Anförande nr 307

U l l a H a m i l t o n (M): Det är inte vanligt, Jan Valeskog, att du gömmer dig bakom regeringen. Det är klart att regeringen har förankrat detta i Stadshuset innan man gör några sådana här saker. Det har också framgått av allt annat material som ni har tagit fram i sammanhanget att ni är samkörda i den här delen.

Det handlar om att ni inte är överens. Det handlar om att ni tror att man ska kunna hitta andra möjligheter att komma överens bara man förlänger tiden lite grann. Detta drabbar stockholmarna, och detta drabbar näringslivet i Stockholm. Man ska förhandla med två av många parter i sammanhanget; det visar också bara hur oseriöst det är.

Jag rekommenderar läsning av detta. Det finns på nätet. Jag kommer att lägga ut det på Twitter så att alla får möjlighet att tanka ned och läsa det. Då kanske ni ser att frågan är lite mer komplex än vad ni försöker ge sken av i debatten.

Anförande nr 308

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande, ärade ledamöter! Jag måste säga att jag tycker att det är den borgerliga sidan som rör till det här med Förbifarten hela tiden, inte minst genom att man blandar samman de olika nivåer som besluten har fattats på. Det är nämligen regeringen, som visserligen består av rödgröna partier men där till exempel inte mitt parti ingår utan andra, som har bestämt en viss sak. De har bestämt att skjuta upp Förbifarten och sedan börja bygga den 1 maj.

Det enda vi här i Stadshuset har gjort är att ta emot erbjudandet om att förhandla om trängselskatten. Det är faktiskt olika saker. Jag tycker att det är viktigt att poängtera det och förhoppningsvis bidra till lite mer klarhet.

Det är ingen hemlighet att de enskilda partierna i majoriteten har olika syn på Förbifarten. Men det är regeringen som har fattat besluten. Vi har bara gått med på att förhandla. Vänsterpartiet är alltså emot bygget av Förbifarten, främst av klimatskäl. Vi hade förut en diskussion om grön tillväxt. Om det är Förbifart Stockholm och flyg på Bromma som är Centerpartiets syn på vad som är grön tillväxt måste jag säga att jag blir lite förvånad. Det gröna Centern som uppträdde under den förra debattpunkten här försvann lite grann när vi kom till trafikfrågorna, tycker jag.

Detta är inte en debatt om Förbifartens vara eller icke vara, för de besluten har redan passerat fullmäktige. Jag kan ändå inte låta bli att delge er lite av vad mottagaren av det alternativa Nobelpriset, Bill McKibben, en annan hjälte som jag uppskattar mycket – jag nämnde Naomi Klein förut – sade i gamla Riksdagshuset när han mottog priset i förra veckan. Han är en blid och kristen författare. Han berömde många av Stockholms miljösatningar, inte minst Hammarby sjöstad. Men så sade han ungefär så här: Man kan inte ta ett steg framåt och ett steg bakåt. Detta är den punkt då jag blir den oartiga middagsgästen som kritiserar värden för att till exempel fortsätta att planera en massiv motorväg. Fråga er själva om ett decennium eller två om detta är det arv som planeten behöver eller om en skarp och dramatisk satsning på kollektivtrafik och bildelning kanske inte vore bättre. Han fick en lång applåd.

Jag fortsätter med Bill McKibben: I går kväll fick jag privilegiet att gå ombord på det vackra skeppet Vasa. Det slog mig att den där motorvägen kanske representerar samma slags storslagna och dyra företag som inte är perfekt anpassade efter den värld i vilken det måste segla.

Där fick jag faktiskt en applåd, men också ett skratt! Jag är alltså lite sämre än Bill McKibben.

Anförande nr 309

Borgarrådet B r i n c k (M): Nu blir det riktigt spännande! Nu gömmer ni er inte bakom regeringen bara när det gäller finansieringen, utan också själva stoppet. Enligt Jan Valeskog är det inte något stopp, men som vi alla kan se är det faktiskt vad det är. När man har påbörjat ett projekt och sedan slutar upp med det är det ett stopp.

Jag hyser respekt för din och Vänsterpartiets åsikt i sak. Man kan absolut vara emot Förbifarten. Men försök vara lite ärliga när det gäller vad som händer och vems ansvar det är!

Anförande nr 310

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det är en regering bestående av två rödgröna partier, men icke mitt, som har bestämt att skjuta upp Förbifarten för att inleda en förhandling om trängselskatterna. Vänsterpartiet har inte uttalat sig om den uppgörelsen. Vi har bara här i Stockholms stadshus varit positiva till att omförhandla trängselskatten eftersom vi tycker att Alliansen bedrog stockholmarna på folkomröstningsresultatet 2006, där det stod att pengarna skulle gå till vägar *och* kollektivtrafik.

Anförande nr 311

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Först och främst står det på sidan 8 i majoritetens budget att Stockholm ska begära en omförhandling av användningen av

trängselskatterna. Det är alltså inte bara regeringen, och det är inte så att ni sitter här helt oskyldiga och inte alls har någon lust att omförhandla Stockholmsöverenskommelsen från 2007.

Jag antar också att du antydde att mitt anförande om grön tillväxt inte går hand i hand med att vilja bygga Förbifarten. Centerpartiets ambition delar vi – den debatten lyssnade du precis på under miljöavsnittet. Det handlar om att vi måste ställa om fordonsflottan. Det är inte transporterna som är problemet. Stockholm behöver transporter. Annars kommer vi aldrig att kunna vara den ledande tillväxtregion som vi behöver vara. Vi ska jaga utsläppen från transporterna – inte transporterna som sådana.

Anförande nr 312

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Återigen: Det är regeringen som har bestämt att stoppa Förbifarten. Vi är med på att förhandla om trängselskatterna, precis som du säger. Det har Vänsterpartiet stött. Men vi har inte uttryckt någon åsikt om detta med att Förbifarten ska stoppas. Det är regeringen, och vi ingår inte i den. Det är det första.

Det andra handlar om att jaga utsläppen och inte transporterna. Visst, självfallet är det så. Men det är såklart inte så enkelt. Det finns inte en massa miljövänliga flygplan där ute som går på förnybar el eller så. Inte ens Trafikverket, bilindustrin eller de mest optimistiska anhängarna av bilsamhället tror att Förbifart Stockholm inte kommer att åstadkomma en massa utsläpp av koldioxid. Det kanske är några politiska partier som ibland påstår det, men ingen som har en djupare sakkunskap säger så.

Anförande nr 313

J a n V a l e s k o g (S): Jag får väl säga lite glatt att så här långt har det varit en del konsumentupplysning. Vi har konstaterat att Slussen inte är stoppad utan att det pågår en hel del arbete, dock inte allt. När det gäller Förbifarten hör vi av Moderaterna här att de är beredda att i landstinget diskutera finansieringsfrågorna när det gäller kollektivtrafiken utifrån trängselavgifternas växling, eventuellt redan den 15, om jag har förstått det rätt.

Jag tänkte fortsätta denna konsumentupplysning, kanske något förmätet, också när det gäller Bromma. Jag roade mig med att titta på den utredning som gjordes för 17 år sedan eller något sådant. Man kan konstatera att det förfarande som kommer att ske med Bromma inte handlar om någon direkt förhandling i den första vändan. Det kommer naturligtvis att vara en förhandlingsperson som regeringen utser som kommer att tillsätta en utredning, som säkert kommer att få jobba ett tag eftersom det är en hel del frågor som man ska belysa. Det finns frågor som talar för en nedläggning av Bromma. Det kan röra punkter, argument, siffror och utvärderingar som visar att man inte vill lägga ned flygplatsen.

Jag punktade upp en hel del här bara för att illustrera vad man kunde hitta i den tidigare utredningen. Man kan konstatera att en sak som skulle tala för Brommas nedläggning är markvärdet och bostäder. Om man tittar på dagens värde av 32 000 bostäder på flygplatsen, som säkert kan vara mer om man bygger utanför, ser man att

det motsvarar ett markvärde på 100 miljarder kronor om man skulle sälja marken. Om man upplåter hälften med tomträtt ligger det på 65–70 miljarder.

Skatteeffekter av bostadsbebyggelse på Bromma får man titta över. Det handlar om rationaliseringsvinster av flytt av drift och underhåll, brandkår och allt möjligt och minskade terminalkostnader. Effekter av ökad tågtrafik till Malmö får man också titta på. En eventuell fjärde bana på Arlanda kommer säkert upp i sammanhanget. Bullerfrågor och besvär finns runt Bromma i dag. Det finns oförbränt flygbränsle, och det handlar om den oro som finns hos många. Vad får effekter av större flygplan för inverkan? Det är absolut en sak som man kommer att titta på.

Det handlar om Arlandas position över huvud taget och Skavsta i en framtid, inte minst utifrån att vi kommer att ha en kraftig befolkningsökning. Det talar både för och emot. Om vi nu blir 3 ½ miljoner människor år 2050 och 1 ½ miljon som också behöver resa talar det naturligtvis både för och emot. Det behöver man förstås titta på.

Det kommer annat som möjligtvis kan tala emot nedläggningen. Det gäller naturligtvis kapacitetsfrågorna och konkurrensfrågorna. Brommas betydelse som lokaliseringsfaktor för näringslivet är sådant som vi har sammanfattat i orden jobb och tillväxt. Det handlar om affärsflygets roll, som i och för sig är mycket mindre i dag men som ändå finns. Som jag sade påverkar detta jobb och tillväxt i alla kommuner. Regeringen har tydligen sagt att det inte bara handlar om Stockholms stad utan om alla de kommuner som har anslutning till Bromma i dag.

Det är en lång rad punkter som naturligtvis kommer att utredas av konsulter, trafikverk och andra. Då kommer debatten säkert att bli mer nyanserad.

Anförande nr 314

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Fru ordförande! Eftersom du fortsätter, my dear Valeskog, att hitta på vad Moderaterna och Alliansen i landstinget tänker angående Förbifarten skulle jag vilja ställa en fråga till dig som anknyter till detta.

Spårväg syd är en viktig del i utvecklingen av Älvsjö, Fruängen och Skärholmen, säger ni i er budget, vilket vi i Folkpartiet håller med om. Men då undrar jag hur du tänkte hantera dina partikamrater i landstinget, som numera säger att den inte är samhällsekonomiskt lönsam. Den prioriteras definitivt inte alls i det socialdemokratiska förslaget till landstingets budget. I stället för att bekymra dig så mycket om vad Moderaterna tänker i landstinget kanske du skulle fokusera på de dina när det gäller detta. Jag skulle gärna vilja ha svar på det.

Jag skulle också vilja ha svar på den fråga jag ställde tidigare, nämligen: Vad tänker Socialdemokraterna göra åt Götgatsbacken så att den äntligen kan få bli en riktig gågata?

Anförande nr 315

J a n V a l e s k o g (S): När det gäller Moderaterna i landstinget undrar jag bara om de kommer till förhandling eller inte. Det har varit dubbla budskap. Jag har förstått att de gör det nu, så det är bra att veta.

När det gäller spårvagnstrafik kan jag, oavsett om vi talar om landstinget eller om Stockholms stad, tala om det kommer att bli en förändring jämfört med hur Alliansen hanterar spårvägsfrågorna. Vi kommer att ha samhällsekonomiska analyser. Vi kommer att göra analyser av resandet. Vi kommer inte att köra i gång Spårväg city när det på vissa sträckor, till exempel över Kungsholmen, knappt finns några resande.

Samhällsekonomiska analyser ska göras i grunden för att se om det verkligen är motiverat med stora investeringar och sådana här stora projekt oavsett om det är spårvagn på 4:ans busslinje, Spårväg syd eller någonting annat. Det ska vara samhällsekonomiskt lönsamt. Det hoppas jag och tror att även den nya ledningen när ni nu har bytt ut vissa personer – jag ska inte nämna några namn – i Alliansen i landstinget kommer att göra i fortsättningen.

Anförande nr 316

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag får väl å fullmäktiges vägnar tacka Jan Valeskog för hans folkkupplingsnit. Den skulle möjligen gå hem lite bättre om Jan Valeskog också någon gång lyssnade på vad någon annan sade. Men det är kanske nästa lektion.

Vi har förstått att det är lite dit ni vill komma när det gäller Bromma. Men det föranleder några frågor, till exempel: Vad tycker ni? Vad tycker Socialdemokraterna? Och hur ska ni förena det med vad Miljöpartiet tycker? Framför allt: Hur i all världen ska ni hinna utreda detta färdigt så att flygtrafiken på Bromma kan vara avvecklad 2022? Det är faktiskt det som står i er budget, Jan Valeskog.

Anförande nr 317

J a n V a l e s k o g (S): Vi har sagt två saker från vår sida. På lång sikt tror inte vi att Bromma kan finnas på den här platsen. Men vi har också sagt att åtgärder inte får vidtas och beslut inte får fattas som hotar jobb och tillväxt. Det är väldigt tydligt. Det handlar om den lista som jag räknade upp här. Den kommer att belysa frågorna otroligt tydligt. Det kommer att vara ett otroligt transparent material för alla att ta del av. Jag lovar att varenda en som är berörd i det här landet kommer att gå igenom materialet och analysera det kors och tvärs.

Jag är inte ett dugg orolig för att detta kommer att kuppas igenom på något sätt. Tvärtom kommer det att finnas ett bra material som alla, också i den här salen, kan ta del av och diskutera på ett mer seriöst sätt.

Anförande nr 318

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Ni har hört mig säga det här förut: Jag vill att Stockholm ska bli en skönare och grönare stad. Jag och Centerpartiet vill skaffa en mer tillåtande stad. Vi gillar en levande och föränderlig stad med kultur, gatukonst och urban stadsodling. Vi vill också att dessa idéer ska växa underifrån. När vi regerade kallade vi det för idéburen stadsutveckling. Bakom idén låg tanken att våra stockholmare skulle kunna ta egna initiativ för att utveckla och förbättra sitt närområde utan att deras idéer skulle malas sönder av byråkratiska kvarnhjul. Nu har vi redan varit inne på succén open streets, och vi har också talat om de food trucks som ger oss fräschare och godare mat på stan. Jag fick någon sort svar från Daniel om att det eventuellt skulle bli något med open streets eller så. Men

jag är faktiskt lite orolig för att detta kommer att slätas ut till någon gågata på Södermalm. Det var inte riktigt tanken när vi drev igenom idéerna.

Ordförande! Centerpartiet tänker inte tappa initiativet när det handlar om att föreslå kreativa idéer för en levande skön och grön stad. Vi vill till exempel utveckla wasted spaces genom idéernas Stockholm. Vår förhoppning är att det finns till synes döda ytor i staden som kan användas till stadsodling, till marknader, kaféer, uteserveringar och andra kulturella uttryck. Vi vill bland annat kunna använda Slussen, som förhoppningsvis kommer att renoveras om det inte stoppas alltför länge, för att även ha en kulturell scen, musik, konstutställningar och andra kreativa kulturella uttryck där.

Centerpartiet är ett parti som vill skrota den innevarande klotterpolicyn. Vi vill sluta koppla ihop graffiti med klotter och kriminalitet. Vi vill kanske även i framtiden se en så kallad laglig vägg.

Jag vill med detta anförande återigen yrka bifall till Centerpartiets budgetförslag med fortsatta satsningar på att utveckla stadsmiljön till en grönare, skönare och kreativ stad.

Anförande nr 319

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan lova dig, Jonas, att det kommer att bli en kreativ utveckling av staden när det gäller våra gator och vårt gemensamma offentliga gaturum. Det kommer vi att se till.

När det gäller detta med idéburen stadsutveckling är det någonting som egentligen inte gick i gång. Det kunde vi konstatera när vi tittade på det. Vi har sett att det finns andra sätt att göra det här på, och det kommer vi att sätta i gång med. Som jag sade tidigare när det gäller open streets var det ett projekt som ni körde tillsammans med kulturnämnden. Vi kan konstatera att de gågator som vi kommer att utveckla kommer vi successivt att se till att vi får fler av i staden. Vi får då ett större gatuliv med mer verksamheter och så vidare, och det ska göras i samarbete och tillsammans med dem som bor och lever där. Så kan vi se en levande och sprudlande stad även fortsättningsvis.

Anförande nr 320

J o n a s N a d d e b o (C): Daniel! Om jag ska vara riktigt elak verkar det som att ni blev lite förvånade över att få ta makten. Det verkar inte som om ni har tänkt klart. Vi brukar ofta få kritik för att vi ger saker engelska namn när vi föreslår nya saker. Men det beror på att vi tittar lite bortom horisonten och ser vad som kan ha funkat i andra städer. Jag hoppas att det kommer att bli lite mer konkreta förslag framöver i budgeten, för nu känns det lite som att ni tänker att det finns andra sätt, att ni ska lyssna in och sådana saker. Det finns några saker som vi har provat och som har varit riktiga succéer. Jag hade önskat att ni inte var alltför sturska, utan att man kunde inkorporera de saker som faktiskt har fungerat. Vi får väl se om det blir lite mer konkret i framtiden.

Anförande nr 321

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill precis som flera andra här i kväll tala om Stockholm som en cykelstad. Ärligt talat är vi ju inte

riktigt där än. Om cykeln ska vara ett riktigt alternativ för fler stockholmare måste vi skapa ett fungerande och utbyggt pendlingsnät för just cykel. Ett sådant måste då, precis som flera andra också har talat om här i kväll, också bli trafiksäkert. För det är det nog inte heller i dag.

Jag tror ärligt talat att vi har ett ganska stort mörkertal när det gäller olyckor med cykel – speciellt singelolyckor. Jag tror att många olyckor aldrig anmäls. Men om vi hade en riktigt bra analys av var problemen finns skulle det också finnas många alternativa lösningar att jobba med, och det kan vi göra i alla fall. Vi kan se över snöröjningen ur ett cykelperspektiv. Vi kan se över beläggningen och belysningen. Vi kan se över korsningspunkter och breddning. Framför allt kan vi se över kommunikationsinsatserna. Det finns ganska många insatser som vi kan göra och saker att se över.

Om vi ska få en bra cykelstad behöver det också finnas platser där man kan parkera sin cykel. Vi föreslår därför bland annat 2 000 nya cykelparkeringsplatser. De uppförs under 2015. Men vi vill också undersöka möjligheterna för cykelgarage – även det en fråga som flera har talat om i kväll. Speciellt, och inte att förglömma, handlar det om platser där man på ett bra sätt kan anknyta till kollektivtrafiken.

När det handlar om att göra Stockholm till en cykelstad skulle jag framför allt önska att alla föräldrar som vill också ska våga cykla med sina barn till skolan. Framför allt skulle jag önska att de vågade släppa i väg ungarna själva, på egen hand, till och från plugget. Jag tror att det är viktigt att vi tar ett helhetsperspektiv gentemot andra trafikslag och ser till att få ett regionalt cykelnät som hänger ihop och är överblickbart.

Om det här funkar och blir bra för cyklisterna tror vi att det också kommer att bli mycket bättre för alla andra som rör sig i Stockholmstrafiken. Alla blir säkrare och tryggare. Därför satsar vi i vår budget på att göra Stockholm till en cykelstad. Det är inte bara klimatsmart, utan det är smart på riktigt.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 322

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Fru ordförande! Jag blir glad över att du talar om cyklingen i staden, Gabriella. Vi delar denna uppfattning i mångt och mycket. Jag tror att stora delar av den här salen egentligen har en mycket lika politik när det gäller cykling. Om man vill vara skämtsam kan man säga att en lösning på problemet med att det mest är singelolyckor bland cyklister skulle vara fler tandemcyklar. Men låt oss bortse från detta, möjligen lite tramsiga.

Jag har en fråga. Den rör Götgatsbacken. Detta blir tredje gången jag ställer den till Socialdemokraterna. Det är ett jätteproblem med cyklingen. Detta är inte bara en riktig gågata, utan här blandas cyklar och gångtrafikanter. Ingen har hittills lyckats lösa detta på ett bra sätt.

Jag undrar vad ni tänker göra åt Götgatsbacken så att den kan få bli en riktig gågata och man kan ha en trygg cykling där.

Anförande nr 323

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Det är jätteroligt att höra att vi har en sådan samsyn om väldigt mycket här i kväll när det gäller just cykling. Man kan säga att lite av poängen med det som jag talar om är att vi har en helhetsbild över alla trafikslag. Då måste man också göra precis så: Man tittar på såväl gångtrafik som cykel och övriga trafikslag även på Götgatan.

R IX BOSTADS- OCH DEMOKRATIROTEN

**Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem
Punkt 25, 23)**

Anförande nr 324

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Det finns en lösning på bostadskrisen, kära stockholmare. Men lösningen är varken marknadshyror eller att vi tränger ihop oss hur mycket som helst. Självklart ska vi se till att flyttkedjor fungerar, men vi löser aldrig bostadskrisen om vi inte bygger mer. Vi i staden, vi i den rödgrönrosa majoriteten, tar vårt ansvar. Vi fördubblar byggandet – 40 000 lägenheter fram till år 2020. Hälften ska vara hyresrätter.

Ni i Alliansen har drömt om att marknaden skulle lösa bostadskrisen. Det har den inte gjort. När vi ska lösa bostadskrisen är det självklart att vi ska använda våra allmännyttiga bostadsbolag. Därför ska markanvisningarna till stadens bolag fördubblas. År 2017 ska de ha påbörjat 2 500 lägenheter.

Som jag har sagt många gånger: Vi ska bygga för alla stockholmare. Vi ska se till att det finns bostäder även för dem som inte har tjocka plånböcker. Sedan 2006 har allmännyttans bestånd minskat med ungefär 26 000 hyresrätter. Samtidigt är det hyresrätter med överkomliga hyror som efterfrågas av de 60 000–80 000 som är aktivt sökande i bostadskön. Därför, stockholmare, har vi stoppat alla ombildningar och därmed räddat tusentals lägenheter med överkomliga hyror till hyresmarknaden. Som jag sade tidigare i dag: Konsulterna får fixa sina miljonklipp på något annat sätt än genom att vända grannar mot varandra.

Vi har ändrat godkännandekraven så att det nu räcker med en summa motsvarande existensminimum när hyran är betald för att bli godkänd som hyresgäst. Det betyder att många fler stockholmare som tidigare inte har haft en chans att få en lägenhet nu kan bli godkända. Vi kommer att ta fram ett eget Stockholmshus, som likt Sabos kombohus ska ha till syfte att sänka produktionskostnaderna och därmed nyproduktionshyrorna.

I vår kan Svenska Bostäder förmodligen sätta spaden i marken för att börja bygga de första snabba husen med låga hyror för ungdomar i Råcksta. Vi kommer också att se till att hyresgästinflytandet vid upprustning ökar. Under åtta år har de kommunala bolagen fått minimalt med markanvisningar. De har inte ens nått de blygsamma mål som kommunfullmäktige har satt upp. Det kommer att ändras. Våra kommunala bolag är vårt viktigaste redskap när vi nu ska börja bygga för alla stockholmare.

Bifall till den rödgrönrosa majoritetens förslag!

Anförande nr 325

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Vi har en skiljelinje i denna sal som handlar om att se potentialen i att vi har så många som vill vara med och utveckla Stockholm och så många bostadsbolag som vill vara med och bygga och skapa nya möjligheter för dem som vill flytta till Stockholm och dem som växer upp här. I majoritetens värld finns det i praktiken bara tre bolag som ska lösa allt. I vår,

Alliansens, värld finns tre stora kommunala bostadsbolag – jag höll på att säga byggbolag, och det är de väl förresten snart – som jämte en stor andel privata aktörer är med och bygger Stockholm.

Vi har nått en rekordnivå i andelen byggda bostäder. Det har inte byggts så pass mycket i Stockholm som det gör just nu sedan 70-talet. Sedan miljonprogramsåren har det inte byggts lika mycket. Det beror på att vår politik under de här åtta åren har lett till att många aktörer är med och delar på detta. Vi har inga gräddfiler – inga gräddfiler för kommunala bolag. Men de är viktiga aktörer, och de är även Sveriges största.

Lösningen på detta är inte att skapa egna kommunala byggbolag; det kan jag försäkra. Den utredningen gjordes för ett antal år sedan av er själva. Utredningen – om jag minns rätt var det Jan Valeskog som presenterade den – avförde tanken på att få ett nytt Kungsfiskaren som skulle kosta skattebetalarna en massa pengar och skapa nya risker. Nu är ni i majoriteten inne på att skapa detta på nytt. Det är obegripligt.

Vår politik handlar om en aktiv fastighetsförvaltning – att se till att våra bolag används till bostadsförsörjningen och att se till att vi är beredda att ibland sälja, ibland köpa och ibland byta. Vi ska se till att Stockholm får blandade upplåtelseformer i alla sina delar. Det säger majoriteten tvärt nej till. Varför skulle det skada att hyresgästerna i någon fastighet ute i Rinkeby, Ann-Margarethe Livh, skulle få ombilda om de så önskar? Vad är det som skulle skada ditt politiska inflytande om hyresgästerna skulle få köpa loss sin fastighet i Rinkeby? Det leder nämligen till att vi kan få en mer blandad stad med olika upplåtelseformer där människor kan leva och bo med olika önskemål i olika skeden av livet.

Målet, fru ordförande, är att få en stad som är blandad i alla sina delar. Det kan vi inte få med den nuvarande majoritetens inställning.

Jag yrkar bifall till Alliansens förslag till budget.

Anförande nr 326

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! För att illustrera hur snabbt Stockholm växer brukar det sägas att Stockholm växer med två SL-bussar per dag fram till 2020. Borgarrådet Helldén valde i sitt inledningsanförande att illustrera det med att Stockholm växer med 50 bilister per dag. En får välja vad som passar när en ska illustrera Stockholm.

Det är två SL-bussar med människor som drömmer om ett liv i Stockholm – två bussar med människor från hela landet och hela världen. Det ställer krav på oss i den här församlingen. Det ställer krav på att vi inte bara klarar välfärden för de nya stockholmare som behöver förskola eller skola. Det ställer inte bara krav på vår kollektivtrafik och övrig infrastruktur. Det ställer framför allt krav på att vi har bostäder till de människor som kommer till vår stad med drömmar om ett liv i Stockholm.

I dessa två SL-bussar finns unga män och kvinnor som har antagits till en studieplats vid något av alla de lärosäten som finns i Stockholm. Det är unga män och kvinnor som vill studera i vår stad och kanske efter studietiden bygga ett liv här. Vi vet att det

i Stockholms län finns cirka 80 000 studenter men bara knappt 12 000 studentbostäder. Den ekvationen går inte ihop.

Jag vet att de flesta av oss vill se fler stockholmare, bland den gruppen även studenter. Jag vet att de flesta av oss ser att varje ung kvinna eller man som avstår från att studera i Stockholm är ett misslyckande för oss alla. Jag är stolt över att få representera en majoritet som lägger fram en budget som dubblar nyproduktionstakten till 2017. I vårt budgetförslag ges stadens allmännyttiga bostadsbolag ett uppdrag som innebär att 20 procent av de bostäder som bolagen planerar och bygger ska vara bostäder anpassade för unga och studenter.

I de två SL-bussar som kommer till Stockholm finns människor som drömmer om ett liv i vårt land och som har valt Stockholm som sitt hem. Vi vet att vi inom välfärdssektorn står inför stora utmaningar på personalområdet. Vi kan se att vi i framtiden kommer att behöva mycket personal inom vård- och omsorgsyrdena och inom lärarkåren. Flera branscher signalerar att de saknar arbetskraft.

Jag är stolt över att få representera en majoritet som lägger fram en budget som tar fasta på att vi behöver öka takten i bostadsbyggandet. I den budget som vi lägger fram i dag har vi för avsikt att bygga 40 000 nya bostäder fram till 2020 och totalt 140 000 nya bostäder till 2030. Hälften av dem ska vara just hyresrätter. Med vår budget tar vi ett steg på vägen när det gäller att tillse att ingen ung tackar nej till en studieplats för att det inte finns någonstans att bo och att ingen avstår från att flytta till vår stad eller till vårt land för att de inte kan finna ett hem.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2015!

Anförande nr 327

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Hallå, hallå! Det känns jättekul att stå här för första gången. Det är lite annorlunda mot vad jag är van vid i ungdomsförbund och så vidare, men det ska bli kul att ta del av kommunfullmäktigedebatterna framöver.

Det kanske inte är i en debatt om bostadsbolagen i den kommunala verksamheten som man tänker sig att ens klimathjärta ska klappa hårdast. Men jag tänkte återkomma till varför mitt gör det. Först tänkte jag belysa ett annat möte som pågår lite längre härifrån, nämligen i Lima. Det är FN:s klimattoppmöte – det 20:e i ordningen, som inleddes för exakt en vecka sedan. Där samlas världens ledare från alla möjliga håll för att se hur man kan lösa klimatförändringarna.

Det är många som hoppas på de här mötena och att de ska leda fram till någonting – den revolutionerande lösning som ska göra att vi kan säkra att lämna över vårt jordklokt på ett hållbart sätt så att även framtida generationer kan leva ett gott liv. Men faktum är att vi nu börjar se att det inte är här de stora lösningarna kommer att finnas. Det är i stället på det lokala och det regionala planet som vi måste driva fram klimatarbetet. Det är också det vi ser ske runt om i världen när olika städer går före och får med sig fler.

En annan lite otrolig sak är att man också kan gå i gång på det här med avfall och sopor. Men faktum är att i just de kommunala bostadsbolagen har vi en jättestor möjlighet att göra en insats för klimatet. Svenska Bostäder, Familjebostäder och

Stockholmshem förvaltar mer än 70 000 lägenheter tillsammans. I dag samlar staden bara in ungefär 10 procent av allt matavfall. För Sveriges del är det transporterna som är akilleshälen när det gäller klimatfrågan. Det är här vi måste skära ned utsläppen allra mest. Därför är jag glad att vi ökar målet för att samla in matavfall till 70 procent till 2020. Det är på tiden att Stockholm hänger med i utvecklingen.

Vi vill också göra fler saker för klimatet med hjälp av bostadsbolagen. Vi vill bygga tätt och nära kollektivtrafik. Vi vill sätta upp solceller på alla fastigheter. Vi vill förbereda infrastruktur för bilpooler och elbilar, förbättra möjligheten att källsortera, rusta upp miljonprogrammen och energieffektivisera. Vi måste också verkligen ifrågasätta den parkeringsnorm vi har, som tvingar alla stockholmare att subventionera privatbilism.

Den klassiska boken om Stockholms utveckling, *Mina drömmars stad*, inleds med orden: Pojken drömde. Staden väntade.

Fullmäktige! Den gröna visionen för Stockholm är klar. Vi vill bygga en antirasistisk och feministisk stad där alla är välkomna och en stad som tar klimatet på allvar. Det är vår dröm. Nu är det bara Stockholm som väntar.

Därför yrkar jag med stolthet i rösten bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 328

Björn Ljung (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det finns en hel del bra som är sagt från Joakim Larsson, Karin Gustafsson och nu senast Magda Rasmusson. Det finns också några bekymmer med er politik på de här områdena. Ett exempel är de stockholmare som bor i miljonprogrammet och som vill göra bostadskarriär i sina bostadsområden och möjligen skulle vilja i gemensam och kooperativ form ta över och bilda en bostadsrättsförening och köpa sin fastighet. De är numera förbjudna att göra det. Det är ett rött skynke för den nya majoriteten. Många av er bor själva i bostadsrättsförening. Jag bor i hyresrätt.

Ann-Margarethe Livh ska styra ännu mer över människors liv än hon har gjort tidigare. Hon har upprepade gånger här i fullmäktige sagt att också hyrorna borde beslutas här. Vänsterpartiet har till och med under tidigare mandatperioder ställt detta under särskild proposition här i salen, men de har gudskelov blivit nedröstade av alla andra.

I Folkpartiet tycker vi att det är alldeles utmärkt att vi har bruksvärdessystemet. Men hyressättningen måste reformeras för att få bättre förutsägbarhet. Den så kallade Stockholmsmodellen, som vi har försökt genomföra under ungefär 15 år, borde genomföras. Men det är parterna som ska förhandla om hyrorna; det ska inte Ann-Margarethe Livh göra, och det ska inte jag göra.

Stockholmshem är juvelen i kronan bland de kommunala bostadsbolagen. Det senaste året har bolaget gått före när det gäller energieffektivitet, Magda. Det första guldhuset i Green Building Society's rankning är Stockholmshems hus i det kvarter som jag just nu inte kommer på namnet på. Men det ligger i alla fall i veckohusområdet i Hökarängen. Hela detta bostadsområde rustas upp och energieffektiviseras. Den nya majoriteten slår in öppna dörrar när det gäller detta.

Det är samma sak när det gäller solceller på våra fastigheter. Det finns en genomgång som har gjorts av miljöförvaltningen på ett utmärkt sätt. Den visar var vi kan sätta upp solceller. Det är bara att skrida till verket och börja nu. Det är ett mycket bra arbete.

Vi lämnade Sabo för rätt många år sedan. Nu verkar majoriteten vilja söka medlemskap igen. Men vad är det egentligen ni har saknat? Varför ska vi slösa bort flera miljoner om året för att träda in i en organisation som vi egentligen inte har nytta av?

Stadsdelsutvecklingen går väldigt snabbt. Stockholmshem har genomfört Hållbara Hökarängen, som var en stor succé. Bagarmossen står på tur och sedan Solberga. Men grunden är att det finns fler bostäder och ökad service. Därför undrar man då om sambandet Bagarmossen-Skarpnäck, till exempel. Vad säger Vänsterpartiet om det?

Jag vill framhålla politiska hjältar som Ann-Katrin Åslund och Burhan Yildiz, Joakim Larsson för Järvavisionen och Ali som stöder kriminellas återgång till samhället.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets budget för 2015.

Anförande nr 329

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tänkte hoppa direkt till den hetaste frågan av dem alla – bostadsbristen. Jag tror att alla partier i den här salen är överens om att vi behöver bygga fler bostäder. Jag tror att vi också kan vara överens om att detta är ett kolossalt misslyckande både från det röda och det blå blocket.

Vad finns det för andra anledningar till att vi har en bostadsbrist i Stockholm? Varför får inte de stockholmare som står i bostadskö en lägenhet? Varför kan inte stockholmarnas vuxna barn få flytta hemifrån och starta sina vuxenliv? Jag tänkte tala lite om detta med tanke på att inget annat parti gör det.

Nya siffror kom den senaste veckan som visar att 46 procent av alla nya stockholmare kommer från andra länder. Om det kommer så ofantligt många människor hit till Stockholm, där stora delar får förtur till kommunens hyreslägenheter, får vi också bostadsbrist – som vi i dag har i Stockholm och i stora delar av Sverige. Om invandring är viktigare än allting annat får inte heller Emma, Ida, Emil och alla som är vuxna och bor hemma och mår extremt dåligt av detta någon lägenhet. Det handlar inte om främlingsfientlighet. Det handlar om att vi först och främst måste se till att våra egna mår bra och att de inte mår dåligt. Det måste vi göra innan vi hjälper andra.

Bostadsbristen slår också enormt hårt mot tillväxten i hela Stockholmsregionen. Som det är i dag blir svenskar som får ett arbete i Stockholm tvungna att tacka nej eftersom det inte finns några bostäder. Vi har även människor som kommer från andra länder och som har en unik spetskompetens som vi behöver här i Stockholm men som får tacka nej till arbete eftersom det inte finns några bostäder. Vi har ungdomar över hela Sverige som får tacka nej till utbildningsplatser eftersom det, som sagt, inte finns några bostäder. Stockholm förlorar miljoner varje år på grund av bostadsbristen, som övriga partier har skapat till förmån för en stor invandring. Det

är just därför vi alla går och röstar om detta den 22 mars 2015. Det är en ödesfråga inte bara för Sverige utan även för Stockholm.

Hur löser vi då detta? Som politiker måste vi helt enkelt göra vad vi kan för att minska inflyttningen till Stockholms stad. Det gör vi genom att driva en ansvarsfull invandringspolitik. Det är dags att vi börjar prioritera stockholmarna på bostadsmarknaden. Det är dags att vi börjar prioritera våra egna ungdomar på hyresrättsmarknaden. Det gör vi sverigedemokrater.

Anförande nr 330

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det var ju ett intressant anförande. Jag fortsätter med något helt annat, ordförande, fullmäktige och åhörare!

Det ska byggas 100 nya små hyreslägenheter 25 meter från där jag bor i hipstertäta Aspudden. Det är 100 meter från tunnelbanan på ett par tomter som just nu knappast används av någon annan än dem som tar en genväg eller kanske inte riktigt hinner vänta tills de kommer hem. Vi i Centerpartiet är glada för just denna typ av byggen – förtätning, nära tunnelbanan och små hyresrätter i en stad med många singelhushåll och där många, i synnerhet de med låga inkomster, har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Centerpartiet vill att staden får 160 000 nya bostäder till år 2030. Vi vill att det ska byggas mycket utan att göra avkall på kvalitet och arkitektur. Vi vill att det ska finnas olika boendetyper – hyresrätter såväl som eget ägande, för olika människor, för olika behov, för olika möjligheter och inte minst för olika viljor. Vi tycker att det är viktigt att alla typer av fastighetsägare – både allmännyttan och andra – får chansen att bidra.

Ordförande! För åtta år sedan, när Centerpartiet kom tillbaka till Stadshuset, var vi ensamma om att vilja bygga på höjden. Nu är det fler och fler som anammar den tanken, och det är vi glada för. Men vi nöjer oss inte med att bara bygga högt i ytterstaden. Vi vill bygga högt även i innerstaden. Vi vill förtäta, och vi vill bygga i kollektivtrafikhöga lägen. Så bevarar vi parker och grönområden. Så behåller vi Bromma flygplats. Så skapar vi också fler bostäder i attraktiva områden och minskar resandet. En tät stad är en grön stad.

Ordförande! För att klara att bygga 160 000 nya bostäder krävs effektiv samordning. Vi i Centerpartiet vill därför tillsätta en projektledare – en bostadsgeneral direkt under kommunstyrelsen. Hens viktigaste uppdrag ska vara att ta bort flaskhalsar och andra problem som kan försena och fördyra byggandet. Hen samarbetar med både allmännyttan och de olika förvaltningarna samt de privata fastighetsägarna och byggherrarna.

Ordförande! Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Bostadsbristen slår hårdast mot dem som har lägst inkomst och minst besparingar. Våra höga mål kommer att minska bristen på sikt. Men vi behöver också ta till akuta åtgärder. Därför föreslår vi att kommunstyrelsen och Stockholm Stadshus AB arbetar fram en ny boendeform för Stockholm med billiga bostäder. Vi vill att vinsterna i allmännyttan ska användas till att bygga billiga bostäder i hela staden. Vi vill att vi redan under våren 2015 fastställer hur den formen ska se ut så att den blir

hållbar för alla dem som behöver bostad och så att den bidrar till en diversifierad och stark huvudstad. Genom alla dessa åtgärder hoppas vi att Stockholm ska bli en stad där alla som vill får rum utan problem.

Bifall Centerpartiets budgetmotion!

Anförande nr 331

I s a b e l l a P e t t e r s s o n (FI): Rätten till bostad är inskriven i vår grundlag, men bostadsbyggandet hänger i dag inte med. Hårda krav ställs för att köpa en bostadsrätt och för att hyra en hyresrätt. Värst drabbas de som har osäkra arbetsförhållanden, deltider och låga löner. Det är kvinnor, unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning som främst drabbas. Arbetslöshet och otrygga arbetsvillkor hänger tydligt ihop med bostadslöshet. När det är svårt att få tag på en bostad blir ungdomar tvungna att bo kvar hemma. Stora familjer får trängas i små lägenheter, och personer som utsätts för våld i hemmet saknar möjlighet att snabbt flytta ifrån den våldsamma.

Staden har ett ansvar för att dess invånare har tillgång till bostäder. Därför måste det byggas tillräckligt många för att möta befolkningstillväxten. Det måste också finnas ekonomiskt tillgängliga bostäder för alla. Stadens bostadsbolag ska därför aktivt verka för fler hyresbostäder som unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga. Godkännandekraven ska ses över, och tillgänglighetsanpassningen av fastigheter ska fortsätta. Bostadsförmedlingen ska ta ett ansvar för det bostadsbehov som uppkommer för dem som utsätts för våld i hemmet, och man ska utreda möjligheten att skapa ett system med utbyteslägenheter i andra länskommuner för dem som på grund av hot inte kan bo kvar i sin hemkommun.

För en inkluderande bostadsmarknad kan inte heller normen om kärnfamiljen styra. Bostadsbolagen ska ta hänsyn till olika typer av familjekonstellationer och boendeförhållanden vid planeringen av nya bostäder och även erbjuda möjlighet till så kallade kompiskontrakt. Bostadsbristen och den segregerade bostadsmarknaden är en brist i både välfärd och jämlikhet. Bostadsförmedlingen ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etniskt segregerad och könssegregerad bostadsförmedling. Ytterstadsområden ska stärkas genom satsningar på lokalsamhällen, upprustningar och nyproduktion av bostäder. Allmännyttan måste skyddas och utvecklas då den är en del av den grundläggande välfärden.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 332

E r i k S l o t t n e r (KD): Allmännyttan har två viktiga uppdrag. Det ena är att bidra till bostadsbyggandet i kommunen, också sådana lägenheter som marknaden kanske inte alltid klarar av att bygga på egen hand. Det andra är att ta ett socialt ansvar.

Jag vill börja med att säga att jag tycker att majoriteten har flera goda ambitioner i den här budgeten. Jag tycker att det är bra att man vässar den sociala pennan och stryker under bostadsbolagens viktiga sociala ansvar. Det tycker jag är bra. Den nya

lagen om allmännyttan går uppenbarligen att tolka på olika sätt, och det är viktigt att Stockholms allmännyttiga bolag tar ett socialt ansvar.

Jag befärar dock att många av majoritetens ambitioner, både vad gäller det sociala ansvaret och den kraftigt ökade bostadsproduktionen, blir svåra att uppnå eftersom man samtidigt tänker sig upphöra med den aktiva fastighetsförvaltningen. Genom att sätta stopp för alla försäljningar och ombildningar riskerar bristen på kapital att bli uppenbar, och risken är stor att bostadsbolagen återigen blir tungt skuldsatta. En sådan utveckling är kanske det största hotet både mot det sociala ansvaret och mot bostadsbyggandet.

Sunda bolag kräver en aktiv förvaltning, och jag har så oerhört svårt att förstå detta dogmatiska motstånd mot försäljningar av det befintliga beståndet som man gör i syfte att utveckla fastigheter och att kunna bygga nytt. Kristdemokraterna anser också att totalstoppet för alla ombildningar till bostadsrätt är olyckligt. I de delar av Stockholm där hyresrätten fortfarande är den dominerande ägandeformen är det positivt om fler bostadsrätter kan komma till stånd, och därför ska möjligheten till ombildning i de här stadsdelarna kvarstå i syfte att skapa blandade stadsdelar och möjliggöra många människors drömmar om det egna ägandet.

Se inte privata aktörer som ett hot utan som en möjlighet till att utveckla och förbättra! Det gäller här såväl som inom välfärdens område. Stopplagar är just lagar som stoppar utveckling och ska därför inte införas.

Ambitionen att allmännyttan ska bidra till att pressa priserna i nyproduktionen är lovvärda, men samtidigt önskar sig majoriteten väldigt många andra krav vad gäller arkitektur, miljö, tillgänglighet och mycket annat, och ibland kan dessa mål och ambitioner vara svårförenliga med målet om en låg hyra. Vi måste kunna erkänna att det ibland finns en konflikt häremellan. Jag önskar ändå majoriteten lycka till i detta arbete.

Det var mycket prat om koncepthus, men hjulet behöver inte alltid uppfinnas på nytt. Vi har redan kunnat se exempel på hur yteffektiva enrummare med balkong kan byggas till en månadshyra på 4 500 kronor. Vi vill se mer av detta så länge dessa hus kan inkorporeras i promenadstaden och bidra till en utveckling av stadsqualiteter.

Jag yrkar därmed bifall till Kristdemokraternas budget.

Anförande nr 333

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Den här debatten öppnades betydligt lugnare och lamare än vad jag egentligen trodde.

Det som är lite bekymmersamt med den nya majoriteten är att man har hittat orden ”typhus”, ”normhus” och ”Sabohus” – men gudskelov inte ”rödgrönrosa hus”. Det kan vara ganska snygga färger. Dock inte tillsammans, för då blir det som sagt var kommunalgrått, och jag är rädd för att det blir så när man börjar använda sig av uttryck som att det är typhus som ska gälla i Stockholm.

Då blir det nog tyvärr inte bättre än en del privata stora byggherrar som är jätteförälskade i mörkt, lite glansigt tegel. Det är inte vad vi behöver i Stockholms stad. Vi

behöver inte mer av enformigt byggande; vi behöver mer av mångkulturellt byggande. Vi behöver mer av mångfald i byggandet. Vi behöver fler byggherrar som kan bygga lite olika. Vi behöver inte fler typhus!

Däremot vill jag ge en stor eloge till den tidigare majoriteten och borgarrådet Joakim Larsson under vars ledning huset som Svenska Bostäder – Pelle Björklund sitter där uppe på läktaren och vinkar – tog fram och visade på Norr Mälarstrand i valrörelsen. Där hade man alltså har en enrummare med balkong för en väldigt modest hyra på omkring 4 000 kronor i månaden. Vi har ett typhus – varför använda ännu mer tid, energi och pengar till att utreda fler typhus, för att inte tala om att börja använda Sabos otroligt trista moduler?

Nej, fullmäktige, åhörare och stockholmare! Det vi ska göra är att använda de kommunala bostadsbolagen på ett effektivt sätt. Vi ska göra det vi är bra på, nämligen bygga bostäder för alla stockholmare. Vi ska inte ha någon speciell inriktning som går ut på att de kommunala bostadsbolagen ska ta ett alldeles särskilt ökat socialt ansvar, därför att då, mina vänner, gränsar vi till det vi inte gillar, nämligen social housing. Det vill vi inte ha i Stockholm, det vi vill inte ha det i Sverige. Vi ska ha en bostadsmarknad som är öppen för alla, oavsett vem som är hyresvärd. Därför är det viktigt att vi från de kommunala bolagen inte tar över ett större bostadssocialt ansvar, därför att då slipper de privata hyresvärdarna sitt.

Därför yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 334

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag tänkte hyfsa diskussionen kring typhus lite grann. Vi har inte sagt att vi ska bygga Sabohus, vilket Björn Ljung säger nu, men vi ska ta fram ett Stockholms hus.

Vad är det vi vinner på att göra de här sakerna? Som vi pratade om tidigare handlar det om att vi kan standardisera för att få ned bostadskostnaderna. I stället för att köra 20 upphandlingar så kör vi en upphandling, och vi börjar efterfråga den här typen av hus som inte har fungerat tidigare. Marknaden har ju inte löst den här frågan trots att det går, så att säga.

Dessutom finns det exempel från Sundsvall där man har gjort detta och där din exbostadsminister Stefan Attefall var och invigde. Alliansens exbostadsminister har själv talat varmt om de här husen, och därför är det så himla konstigt att nu när vi genomför det här på ett riktigt sätt så har Björn Ljung dessa åsikter.

Vi delar inte uppfattning här. Vi tänker bygga dessa hus.

Anförande nr 335

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är intressant det du säger på slutet, Sebastian: Vi bryr oss inte om vad du tycker, för vi kommer att bygga det här ändå.

Låt oss först se hur de här husen ser ut, sedan får vi se om det går igenom nålsögat vad gäller Skönhetsrådet och annat som inte direkt Sundsvall har så gott om. Men det

har vi. Sedan kanske jag ska påminna om att Stefan Attefall är kristdemokrat och inte folkpartist, men han har många bra idéer.

Sedan är det en sak till, Sebastian. Du och jag har ju gemensamt röstat igenom en massa bostadsprojekt den gångna perioden i stadsbyggnadsnämnden. Ibland har vi varit överens om att vi inte är särskilt stolta över hur vackert vi har byggt, för det är inte så snyggt. Det är himla svårt att rå på det rådande etablissemanget bland experterna som bygger, och där kan vi göra någonting. Men det hjälper inte att komma med nya typhus. Det finns flera typhus, och Sabos typhus vill vi inte ha i Stockholm. Snabba hus från Svenska Bostäder är däremot jättebra – därför bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 336

S a l a r R a s h i d (S): Det är ett väldigt roligt resonemang Björn Ljung för, även om jag faktiskt håller med i mycket och mycket, framför allt i diskussionen kring social housing.

Björn Ljung utgår från att vi försöker få en utredning kring vilka typhus som kan vara möjliga, precis som Sebastian Wiklund säger här och som jag håller med om, och så landar han ändå i det estetiska i stället för i en funktionell diskussion om det över huvud taget är möjligt att skapa billiga och bra bostäder. Det är där diskussionen borde landa och inte alltid som med Björn Ljung, att det alltid handlar om estetik. Det finns andra värden som vi också måste ta hänsyn till, framför allt värden som handlar om att skapa fler bostäder som folk kan bo i.

Anförande nr 337

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag håller helt med Salar. Det är klart att vi ska ha bostäder som folk vill bo i, men du är enligt min mening väldigt farligt ute när du börjar tala om att det egentligen inte är skönhetsvärdena som är det viktiga, utan det viktiga är att saker och ting är funktionellt.

Exakt så sade dina och mina kompisar när man började bygga 60- och 70-talets miljonprogram. Låt oss för guds skull inte göra om våra politiska företrädares misstag att bygga miljonprogram bara för att vi nu har bostadsbrist! Låt oss tänka lite längre än så.

Sedan kan jag inte låta bli att travestera en jämförelse som ni själva använde förr: Det går inte att bo i en markanvisning. Nej, det gör det inte. Det går heller inte att bo i en kommunal utredning om typhus.

Bifall till Folkpartiets förslag!

Anförande nr 338

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker nog att modellen för att komma in på talarlistan behöver reformeras något, även om det är roligt att komma efter Björn Ljung ibland. Vi kompletterar varandra, eller hur, Björn?

Vi fortsätter med bostadsbolagen som är något av aktiva aktörer i Stockholm i dag. Vi är stolta över dem. Vi är stolta över att framför allt ett av våra bolag har gått från att ha haft ganska stora renoveringsskulder i det vi lite slarvigt ibland kallar miljon-

programmet. Sedan vi tillträdde har det gjorts hyresgästsundersökningar med nöjd-kund-index. Vi har kontrollerat vad man tycker om sin bostad, sin hyresvärd och förvaltningen av fastigheten, och vi konstaterade ganska snart att där man var mest missnöjd i hela Stockholm var i Järvaområdet. Man var mest missnöjd med hur förvaltningen sköttes och hur bostaden hanterades av hyresvärderna i praktiken.

Vi lämnar i dag över ett område i Järva i samma bolag där vi har Stockholms nöjdaste hyresgäster. Stockholms nöjdaste hyresgäster bor efter ett antal år i ett område där man tidigare var mest missnöjd. Det är en resa som jag är väldigt stolt över. Det är en resa som väldigt många fastighetsförvaltare tittar på, och man kontakter Svenska Bostäder för att se vad de har gjort för att kunna få en sådan utveckling.

En del handlar om att se hyresgästerna, att se att man i dialog med hyresgästerna kan klara av det som Miljöpartiet var uppe här alldeles nyss och diskuterade, nämligen hur man ska kunna klara av både energieffektivisering, renovering av miljonprogramsfastigheten och se till att man byta stammar och göra det i så nära dialog som det bara går med hyresgästen så att man får en nöjd hyresgäst som också är beredd att flytta tillbaka efter renoveringen.

80 procent av de hyresgäster som har berörts av renoveringen av dessa 1 600 bostäder har flyttat tillbaka. Det är en mycket hög siffra.

Jag är stolt över den utvecklingen, och jag väddar till den nya majoriteten att fortsätta med det nära samarbete vi har haft med hyresgästerna kring hur vi ska kunna fortsätta att renovera de bestånd som fortfarande inte är renoverade.

Jag vill också vädja till er om att inte vara så rädda för de privata aktörerna. De har varit med och byggt Stockholm, de är med och vill bygga Stockholm. Se till att de får del av kakan när ni säger att ni ska öka byggandet! Räkna inte bara de kommunala bolagen, utan se dem som aktörer. De ska de vara, men de är inte ensamma aktörer. Glöm inte de privata!

Anförande nr 339

Sebastian Wiklund (V): Joakim Larsson pratar om att han lämnar över saker och ting i gott skick. Jag står här med siffrorna från Familjebostäder, som Joakim Larsson säkert känner till, som visar hur mycket man har byggt. Jag måste säga att det är svårt att göra det sämre än så här. Ni har ju inte lyckats nå upp till era siffror över huvud taget de senaste åren, och det kommer så klart också att ge efterverkningar lite längre fram.

Vad har Joakim Larsson själv för kommentarer till att det absolut inte har fungerat på den här fronten? Varför har Familjebostäder inte byggt bostäder?

Anförande nr 340

Borgarrådet Larsson (M): I Vänsterpartiets värld är det bara de kommunala bolagen som ska räknas. 50 procent av alla färdigställda bostäder som har byggts sedan 2006 har varit hyresrätter i Stockholm – 50 procent! Men Sebastian Wiklund räknar bara de kommunala.

För mig är det inte särskilt viktigt. Jag tycker att de kommunala bolagen ska vara viktiga aktörer på bostadsmarknaden, men de har också haft annat att göra. Man måste vara en bra förvaltare som ser över sitt bestånd, och särskilt ett av bolagen har fått jobba mycket intensivt med detta. Men det är någonting som Sebastian Wiklund inte ens ser. Jag tycker faktiskt att det är tråkigt, därför att det här är tre aktörer bland ett nittiototal som vill bygga Stockholm, och dem vill du ge en gräddfil framför alla andra. Det är ingen bra signal till marknaden. Det är ingen bra signal till alla dem som vill bygga bostäder i den här staden.

Anförande nr 341

A w a d H e r s i (MP): Det var länge sedan jag såg dig i Järva, Joakim. Ni lovade väldigt mycket när det gällde Järvalyftet, men ni har hållit väldigt tunt. Joakim Larsson säger att Järvaborna är dem som är mest nöjda. Har han då glömt protesterna i Husby och att väldigt många som flyttade ut när man renoverade lägenheterna inte har kommit tillbaka? Har Joakim Larsson glömt att väldigt många barnfamiljer är så trångbodda att barnen inte klarar av skolan.

Hur har Joakim Larsson mage att säga att de är så nöjda? Det vill jag gärna veta. Det är inte bara jag, utan det är många andra just i Järva som vill veta det. Tala om det för dem!

Anförande nr 342

Borgarrådet L a r s s o n (M): Mycket enkelt, Awad. Man frågar hyresgästerna, år efter år, och så ser man om det blir en förändring. Man frågar samma frågor, och det förvånar mig att du inte har tagit del av detta. Jag tror att jag har överlämnat det i den här salen ett antal gånger.

Efter fem år såg vi den här utvecklingen: Man är mycket mer än nöjd med förvaltningen av våra bostäder i dessa områden. Man har fått de mest nöjda hyresgästerna i dessa områden. Det är någonting att vara stolt över, och då kanske till och med Awad borde sätta sig ned och läsa på lite kring detta, för det här är en modell som man kan använda sig av på flera områden. Det är ingenting att skämmas över.

Sedan finns det självklart utmaningar som vi är beredda att anta, men man kan inte blunda för verkligheten: Hyresgästerna är mycket mer nöjda i dag än när vi tog över, och det är inte bara vår förtjänst. Bolagen har jobbat intensivt med detta, för man såg att man inte hade en god relation till sina hyresgäster.

Anförande nr 343

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Om vi ska tolka tonen här i dag känns det väldigt tryggt att det kommer att finnas ett gott samarbete mellan opposition och majoritet för att se till att vi ska bli fler stockholmare, fler som kan välja att bo här.

Joakim Larsson har självklart helt rätt i att även de privata bolagen måste vara med. Ska det byggas så måste alla goda krafter bygga i Stockholm. Men det jag tänker på då är att det inte riktigt känns som om den handen var utsträckt när det gäller de allmännyttiga bostadsbolagen under er period. Vi vet att mer än hälften av alla stockholmare under 27 år saknar en bostad i Stockholm i dag. Studenter väljer bort Stockholm på grund av bostadsbristen, och antalet hyressettor har de senaste 20 åren minskat med nästan 40 000 på grund av utförsäljning och en låg nyproduktionstakt.

Det känns lite som om det är så dags nu, Joakim Larsson.

Anförande nr 344

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det första man kan påpeka är att lägenheter som har ombildats inte har försvunnit i praktiken. Det här är ett argument som ni alltid kör. Lägenheterna försvinner från jordens yta, för de boende tycks ha gjort det här till något annat än en bostad! De finns inte längre, de räknas inte längre i statistiken, de är borta. Det är ingen som bor där!

Jag kan säga att det ofta är samma folk som bor där nu som innan. Man bodde där, och det hade inte gått att flytta in där då heller. Men vi har skapat möjligheter för våra bolag att få ekonomiska muskler att både klara av renoveringar, upprustningar, energieffektiviseringar samtidigt som man antar utmaningen att vara stora aktörer när det gäller att bygga nya bostäder.

Detta är en ekvation som det är viktigt att ni ser, därför att om ni ska klara av att bygga i den takt som ni säger, som i och för sig är lägre än vad ni sade i valrörelsen, måste ni vara beredda att också vara aktiva i fastighetsförvaltningen. Annars får ni inte det här att gå ihop ekonomiskt.

Anförande nr 345

I s a b e l l a P e t t e r s s o n (FI): Joakim Larsson talar om att ni ser till fler aktörer än tre bolag och menar att det finns flera privata bolag som vill vara med. Men ni har främst byggt bostadsrätter och ombildat hyresrätter, trots att flera grupper stängs ute från bostadsmarknaden.

Därför undrar jag: Vad är Joakim Larssons lösning för dem med osäkra arbetsförhållanden, deltid och låga löner? Vad är lösningen för dem som måste lämna en våldsam partner men som inte har möjlighet att köpa en bostadsrätt och som inte uppfyller de krav som många gånger ställs för att få en hyresrätt? Vad är Joakim Larssons lösning för de grupperna?

Anförande nr 346

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är en väl befäst myt att det inte byggs hyresrätter i Stockholm. Jag har vid ett antal tillfällen här i dag att beskriva Swecos siffror, de siffror som finns på stadsbyggnadskontor och exploateringskontor, av hur många hyresrätter som har färdigställts de senaste åtta åren. Det är 50 procent.

Därutöver har vi alltså de senaste åren fått arbeta väldigt mycket med studentlägenheter som varken den här majoriteten eller den som var före 2006 jobbat tillräckligt med. Vi har legat efter med studentlägenheter, men i dag är det över 9 000 i pågående och antagna detaljplaner. Det är ett arbete som vi har satt igång, ofta tillsammans med de partier som i dag ingår i majoriteten.

Vi har inte glömt hyresrätter under resans gång.

Det Snabba-hus-koncept som Svenska Bostäder lanserade under året tror jag att vi kommer att se mer av. Vi tyckte att man skulle bygga i storleksordningen 1 000 stycken. Fortsätt gärna med det, för där har vi en modell för en billig bostad som jag tror att vi kommer att behöva se mer av!

Anförande nr 347

G u l a n A v c i (FP): Som många har påpekat växer Stockholm så att det knakar. Om mindre än tio år är Stockholm en miljonstad, och det är väldigt positivt för vår stad att människor vill flytta hit. Det är också viktigt för jobben och ekonomin, och inte minst viktigt är det för vår välfärd när fler människor vill flytta hit och bidra till utvecklingen.

En växande stad ställer givetvis också krav på ett högt tak i bostadsbyggande, och Folkpartiet har väldigt höga ambitioner för hur vi ska bygga fler bostäder. Vi har sagt att fram till 2030 är vår ambition att bygga 140 000 nya bostäder, och av dem vill vi att 40 000 ska vara klara fram till 2018. Hälften av dessa ska upplåtas som hyresrätter.

Vi vill bygga billiga bostäder. Vi vill bygga för unga och för studerande, och därför tycker vi att man ska prioritera planprocesserna för att just fler studentbostäder ska komma till. Fram till 2018 vill vi också att 5 000 av studentbostäderna ska stå klara.

Till skillnad från den nya majoriteten vill vi bygga en blandad stad. För oss i Folkpartiet är blandade upplåtelseformer det bästa sättet att bygga Stockholm starkt. Det förutsätter givetvis att våra kommunala men också privata aktörer är med och bidrar gemensamt till byggandet av fler bostäder.

Ordförande! Ann-Margarethe Livh sade i sitt huvudanförande väldigt stolt att deras politik numera sätter stopp för omvandling av hyresrätter till bostadsrätter. Konsekvensen av borgarrådets djupt ideologiska besatthet av hyresrätter är att just de boende i Rinkeby, samma stadsdel som Ann-Margarethe Livh själv bor i, kommer att drabbas när de inte ges möjlighet att bo i en annan boendeform än just hyresformen.

Det är nämligen varken innerstadsborna eller de som bor i närförorterna som kommer att drabbas av detta, för det såg vi i den dåvarande majoriteten till att sätta stopp för redan 2009 när vi sade att det är i ytterförorterna som det är viktigt med blandade upplåtelseformer.

Låt mig också avslutningsvis vända mig till Sverigedemokraternas Martin Westmont och hans påståenden om hur förmedlingen av lägenheter går till i Stockholms bostadsförmedling. Jag tycker att det är väldigt allvarligt att man inte håller tungan rätt i mun utan kommer med fakta som inte är korrekta och påstår att invandrare har en gräddfil till allmännyttans lägenheter. Det är glasklart, och det står också i policydokumenten, att det är den som har längst boendetid om man uppfyller alla de krav som ställs för att man ska kunna få en lägenhet. Står man i den här talarstolen måste man också ha rätt fakta när man pratar.

Med detta vill jag bifalla Folkpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 348

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det känns lite som en mytbildning när ni säger att vi inte vill bygga hyresrätter, för det är inte sant. Vi vill bygga blandade upplåtelseformer. Vi vill ha bostadsrätter, hyresrätter, stora lägenheter, små lägenheter, kollektivhus – vi tror också på att en stad mår väldigt bra av en blandad bebyggelse.

Vi vill dock att allmännyttan ska ta ett särskilt stort ansvar för att bygga prisvärt, bygga små hyresrätter och studentbostäder. Det är där vi kan styra. Det är i vårt ägande, i vårt bostadsbolag, som vi kan ta det ansvaret, och det är därför vi också är väldigt tydliga i vår budget med att det ska byggas både bostadsrätter och hyresrätter. Detta vill jag vara väldigt tydlig med.

Däremot säger vi att allmännyttan ska ta ett särskilt ansvar.

Anförande nr 349

G u l a n A v c i (FP): Det är jättebra att Karin Gustafsson och Socialdemokraterna har denna höga ambitionsnivå, men tyvärr ser vi inte den ambitionsnivån i den budget som ni har lagt fram. Det är ju Vänsterpartiet och Ann-Margarethe Livh som har fått lägga ribban för hur ni ska bygga och hur den blandade formen som Karin Gustafsson pratar om ska se ut.

Den lyser med sin frånvaro, och jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt att Vänsterpartiet som har ganska hög svansföring när det gäller just att bryta utanförskapet faktiskt sätter käppar i hjulet för de människor som bor i miljonprogramsområdena. Därför tycker jag också att det är synd att Socialdemokraterna har lagt sig platt för de krav som Vänsterpartiet uppenbarligen har haft på er när det gäller hur den här staden ska utvecklas och byggas, hur vi ska skapa denna mångfald och hur vi ska kunna möjliggöra för människor i miljonprogramsområdena att kunna få välja boendeform.

I detta har ni tyvärr lagt er platt, och det beklagar jag.

Anförande nr 350

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare! Nu tycker jag att det får vara slut på det här tjetet om att vi hindrar de boende i Rinkeby från att ombilda till bostadsrätter! Ni pumpade in över 20 miljoner av våra skattepengar till konsulter för att försöka övertala folk på södra Järva att bilda bostadsrätter. 20 miljoner kostade en omvandling i Tensta! Kom sedan inte och säg att det är vi som har hindrat detta!

Om ni hade velat hade ni kunnat ge markanvisningar till dem som ville bygga bostadsrätter i Rinkeby. Det gjorde ni inte; ni gav markanvisningar till Svenska Bostäder. Ni gav också till Hotellhem. Men ni pumpade in 20 miljoner till konsulter för att övertyga folk om att de skulle omvandla sina hyresrätter till bostadsrätter. De vill inte – ni lyckades inte!

Anförande nr 351

G u l a n A v c i (FP): Ann-Margarethe Livh står som vanligt här i talarstolen och pratar så högljutt om vad vi har gjort och inte gjort. Men sanningen är att hon har sådana skygglappar på sig när hon pratar om bostadsbyggande och den så kallade mångfalden. Det blir i praktiken väldigt ensidigt eftersom hon inte ens driver en politik för att möjliggöra för människor ute i miljonprogramsområdena att själva få välja.

Jag hoppas att du, Ann-Margarethe Livh, går upp och svarar på den här frågan vid nästa tillfälle. Varför vill du förhindra människor i vissa områden i Stockholm att

kunna välja vilken typ av boendeform man vill ha? Varför låter du din ideologiska kompass styra politiken så till den grad att du inte vill ge människor i dessa områden det alternativ som du och jag och många andra har haft förmånen att få? Det tycker jag att du ska svara på!

Anförande nr 352

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Så här ligger det till: I dag förmedlas väldigt många lägenheter genom så kallade särskilda skäl. Ett sådant skäl kan vara att du ska förflyttas från ett asylboende. Många kommer till Stockholm, och de får förtur.

Jag vet det här och har redan kollat upp det, men jag kommer att återkomma till den här punkten vid ett senare tillfälle och skriva en motion någon gång efter det extra valet, då jag kommer att presentera vilka exakta siffror som det handlar om. Men jag vet som sagt att det är flera hundra, troligen tusentals lägenheter som förmedlas på det här sättet.

Anförande nr 353

G u l a n A v c i (FP): Nu råkar det vara så att jag sitter i det utskott som Martin Westmont hänvisar till och som heter förtursutskottet. Alla de ansökningar som kommer in behandlas i tur och ordning, och är det så att det föreligger särskilda skäl, oavsett vem det är som är sökande, så tar man ställning till varje enskilt fall.

Därför är det väldigt oroande när Martin Westmont står här i talarstolen och blandar ihop det utskottet med den allmänna bostadsförmedlingens arbete och påstår att det finns någon speciell gräddfil för människor med utländsk bakgrund för att få en lägenhet. Det är ganska allvarlig vilseledande information.

Till nästa gång föreslår jag att Martin Westmont läser rätt i handlingarna, för det han står här och påstår skapar en enormt upphetsad diskussion, och det tycker jag att vi ska akta oss för.

Anförande nr 354

Borgarrådet L i v h (V): Som jag sade tidigare är det ingen som hindrar någon enda människa, vare sig i miljonprogrammen eller någon annanstans, från att köpa en bostadsrätt – om de har råd.

Det som jag sade och som jag var väldigt tydlig med var att trots att ni pumpade in över 20 miljoner av våra skattepengar till konsulter lyckades ni genomföra en enda omvandling på Järvafältet. Det kostade alltså 20 miljoner att omvandla en bostadsrättsförening i Tensta. Det var ganska dyrt för skattebetalarna, skulle jag vilja säga.

Björn Ljung säger att jag ska fortsätta styra. Jag har tyvärr inte bestämt så mycket tidigare, men nu kanske vi från vår sida har lite större inflytande, och då kommer det att hända saker, det lovar jag dig! Det är ni som har gjort den här staden mer segregerad, fast ni pratar om en blandad stad. Fler och fler områden byggs för människor som har råd att bo i just de områdena. Vad beror detta på? Delvis kan det bero på att allmännyttan verkligen inte har haft någon gräddfil. Allmännyttan har fått väldigt få markanvisningar.

Däremot har jag absolut inget emot att de privata bolagen bygger – tvärtom! Låt dem bygga, men varför kan inte de också bygga med låga produktionskostnader och därmed låga hyror, alltså lägenheter som människor har råd med? Det står fritt för alla privata byggare att göra det. Varsågod! Jag välkomnar dem!

Som ansvarstagande politiker är det dock vår skyldighet att se till att människor i den här staden har råd att bo, och allmännyttan kom till just för att vara allmännyttig – jo, det gjorde den faktiskt när den startade för länge sedan, Björn Ljung! Allmännyttan kom till för att se till att människor oavsett storleken på plånboken skulle ha någonstans att bo.

Den traditionen för vi vidare, och jag tycker att det är en tydlig skillnad mellan oss i den nya majoriteten och Alliansen i synen på allmännyttan. För oss är den inte bara en kassako; det är en bra hyresvärd som kan stå modell för många privata hyresvärdar. Vår politik för bostadsbolagen tar avstamp i det faktum att vi ska vara stolta över vår allmännytta som vi ska låta växa. Vi ska inte sälja ut den och ombilda den som ni har gjort i åtta år.

Anförande nr 355

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Ann-Margarethe Livh, det finns en del bra saker i det du sagt. Jag är väldigt mycket i Rinkeby och Tensta nu för tiden. Jag träffade häromsistens företrädare för kurder och somalier där. De sade så här till mig: Du, 90 procent av dina grannar vill inte bo här. Jag hajade till: Njae, så kanske det är. De fortsatte: Och 90 procent av mina grannar vill inte bo granne med dig!

Vad säger det här? Det är ett ganska roligt sätt att säga att vi har *valt* att bo i Tensta eller Rinkeby. Så fortsatte de: Du, ser du någon fattigdom här runt omkring? Njae, det vet jag inte, jag tycker att det är fint här ute, sade jag sanningsenligt. Just det! Kom inte och säg att vi är fattiga och eländiga i Rinkeby och Tensta! Vi trivs här och vi har det bra.

Stigmatisera inte dessa områden, Ann-Margarethe Livh! Ta ditt politiska ansvar och se till att vi gemensamt gör saker och ting bättre i stället.

Anförande nr 356

Borgarrådet Livh (V): Ursäkta, Björn, men jag stigmatiserar faktiskt inte det område där jag själv bor. Jag tycker absolut att när man skulle ge nya markanvisningar så skulle man kanske ha gett till någon som ville bygga bostadsrätter. Men det gjorde ni inte, för ni gav dem till Svenska Bostäder. Varför gjorde ni det då, om ni nu vill ha det här blandade området?

Kanske det beror på att de privata byggarna inte vill bygga? Det kanske är där det ligger, men om man vill ha blandade bostadsområden – varsågod! Ge markanvisningar till byggare som vill bygga bostadsrätter! Jag sätter mig inte emot det. Men sälj inte ut de gemensamma lägenheter som vi har så att de försvinner från hyresmarknaden.

Anförande nr 357

Stina Bengtsson (C): Ann-Margarethe Livh, jag tycker ibland att det kan vara problem med segregation. Jag tycker också att det kan vara problem med likriktning.

Ann-Margarethe Livh pratar om de här Stockholmshusen som ni plötsligt har hittat på. Jag tycker att Stockholm är väldigt speciellt, det tycker vi allihop, och det är bra på många sätt. En anledning till att det är speciellt är att det är så olika. Vi har många vackra byggnader i den här staden: Stockholm stadshus, Kista Science Tower, you name it.

Men vad är det som gör den här staden så speciell så att ni måste hitta på en helt ny typ av byggnadsform? Vad är det som gör att ni måste bygga något som är anpassat efter Stockholms förhållanden? Vad är det för förhållanden ni pratar om?

Anförande nr 358

Borgarrådet Livh (V): Det kan jag förklara för dig, Stina. Sabo har tagit fram en modell för hur man genom att producera många hus kan pressa produktionskostnaderna och därmed få lägre hyror. Men vi tycker inte att den modellen som Sabo har tagit fram passar i Stockholm. Det som passar till exempel i Trelleborg eller i Degerfors, vad vet jag, kanske inte passar för Stockholm, för Stockholm är, precis som Stina Bengtsson säger, en speciell miljö.

Därför har våra kommunala bostadsbolag fått i uppdrag att ta fram ett hus som kan passa in just i Stockholm. Det är därför vi tar fram en egen modell och inte bara tar den modellen som Sabo redan har tagit fram.

Anförande nr 359

Erik Slottnér (KD): Det blir lite dubbelt här, för majoriteten pratar gärna i goda ordalag om den starka ekonomin i våra kommunala bolag, men sedan har ni motsatt er väldigt många av de beslut som har gett den här starka ekonomin, bland annat det aktiva fastighetsförvaltandet där det har ingått ombildningar och avyttringar till privata fastighetsägare.

Detta har ni motsatt er och tänker motsätta er, så jag är lite orolig för vad som kommer att hända med ekonomin i bolagen framöver.

Ann-Margrethe Livh säger sedan att det inte byggs några bostadsrätter på Järva, men Byggvesta ska bygga Rinkebyterassen. Det är ett exempel på där man bygger en hel del bostadsrätter och, tror jag, 175 hyresrätter. Den förnyelse som Alliansen satte igång i Järva bland annat med Rinkebystråket, Rinkebyterassen och mycket annat har gjort att attraktiviteten har ökat på Järva, vilket kommer att leda till att fler privata byggherrar vill investera i Järva.

Anförande nr 360

Borgarrådet Livh (V): Just projektet med Byggvesta är ganska osäkert, och när det gäller motsvarande bebyggelse i Tensta så drog sig det bolaget ur.

Däremot tycker inte jag att såsom man har utformat Rinkebystråket höjer kvaliteten i den delen av Rinkeby. Jag tycker att man skulle ha rustat upp centrum i stället. I

centrum, som är stadsdelens hjärta, skulle man ha gjort en rejäl satsning. Det hade varit mycket bättre än att bygga det här Rinkebystråket.

Men nu har vi det på gång, och nu ska vi göra det bästa av det, trots att vi kommer att få jättestora problem med en kockskola som Joakim försökte starta och som vi nu har väldigt svårt att ro i hamn.

Jag tycker att man ska ge markanvisningar till bostadsrätter i de här områdena. Problemet har varit, Erik, att det inte är några privata byggare som har velat bygga. Jag har absolut inget emot att Svenska Bostäder då får en markanvisning, för hyresgästerna kan nämligen få inflytande över sin stadsdel om de får mer makt. Man behöver inte äga sin bostad bara för att få vara med och bestämma.

Anförande nr 361

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ann-Margarethe Livh talar väldigt mycket om den här öppenheten hos de rödgröna. Kan du inte visa lite på det och berätta för vem ni egentligen bygger de 40 000 nya lägenheterna? Är det till våra svenska ungdomar, till stockholmare som står i bostadskön eller är det för att kunna bibehålla en väldigt hög invandring till Stockholms stad? Ni kan ju inte bygga till alla.

Anförande nr 362

Borgarrådet L i v h (V): Vi kan bygga till alla stockholmare. Det där var någon av de dumaste frågorna jag har fått i den här talarstolen någon gång!

Jag har sagt det till andra i oppositionen; om jag tycker att någonting inte är bra, då säger jag det, och det här var väldigt dumt! Vi bygger för alla stockholmare, oavsett varifrån de kommer, oavsett var de är födda!

Anförande nr 363

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I Alliansens budget ingår en fortsatt hög bostadsproduktion med 40 000 bostäder till 2018. Det är en stor skillnad på 40 000 till 2018 och som den nya majoriteten vill, 40 000 till 2020. Varför tänker ni minska byggtakten så kraftigt? Är det så att Socialdemokraterna anser sig tvungna att tillmötesgå vänsterns krav på att Stockholm inte ska växa? Eller är det för att tillmötesgå Miljöpartiets kända ståndpunkter att det inte går att bygga just på den platsen, inte så högt eller inte på så stor area?

Majoriteten vill att de tre kommunala bostadsbolagen ska bygga i de områden där det finns en övervikt av bostadsrätter. Varför då inte även göra det omvända, nämligen bygga bostadsrätter där det i dag är en övervikt av hyresrätter? Det är väl då även rimligt att öka andelen bostadsrätter i dessa områden genom att boende får friköpa sina hyresrätter och ombilda dessa till bostadsrätter. Det skulle de få i ytterförort med Alliansen.

Nej, där är ni inte lika mycket för att det ska vara både hyresrätter och bostadsrätter. Nej, ni är till och med så dogmatiska motståndare till ägande att ni inte ens kan låta dem ombilda som genomfört köpstämman, fått lånelöfte och var övertygade om att de skulle ha blivit ägare före jul. Den julklappen tog ni ifrån dem. Det är många av

dess hyresgäster som är mycket besvikna. De frågar om det finns något de kan göra. Mitt svar har varit att de får hjälpa till så att det blir en annan majoritet 2018.

De senaste åren har Alliansen lyckats färdigställa över 33 000 bostäder. Flera tiotusental är i produktionsleden, detta med hjälp av de tre kommunala bostadsbolagen plus närmare 100 privata byggare. Vad är då nyttan med ytterligare ett byggbolag när ni ändå ska dra ned på byggtakten? Jag ser ingen anledning till att vi ska köpa in hyresrätter på marknaden. Var ska ni få pengar ifrån? Ni ska inte sälja något, bara köpa. Likviditeten kommer att urholkas väldigt snabbt, och därmed kommer kreditvärdigheten och Stockholms högsta ranking med trippel-A att försvinna. Det blir mycket dyrare att låna. Hur ska ni då klara Stockholms finanser?

Finansborgarråds kandidat Anna König Jerlmyr kommer inte att kunna vara lika berömmade om en välskött ekonomi när hon tar över som finansborgarråd 2018. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 364

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det är så spännande att lyssna på er från oppositionen, för nu slår ni er för bröstet och säger att det inte är tillräckligt. Vi kan vara helt överens om att målsättningar inte bygger bostäder, och man kan faktiskt inte bo i en markanvisning. Det är helt riktigt.

Det har ni visat tydligt de senaste åtta åren när ni har slagit er för bröstet och sagt att ni ska bygga. Jag tycker att det är så spännande. Studentbostäderna är ett exempel. Ni lovade, om jag inte missminner mig, 1 000 stycken eller var det 4 000? Det var dock bara 168 färdigställda permanenta studentbostäder.

Det är lätt att slå sig för bröstet när man är i opposition!

Anförande nr 365

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Som Karin Gustafsson mycket väl vet tar det ungefär sju år från byggplan till färdigt hus. Det har vi jobbat med, och det har vi nu fått färdigt.

Nu har vi flera tusen studentlägenheter i pipeline, och de kommer ni att få äran att inviga. Eller nej, kanske inte, de kommer inte att bli färdiga före 2018, så det blir väl vi som får inviga dem i alla fall. Det ska bli trevligt!

Anförande nr 366

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag tänkte att vi får hyfsa debatten en smula här, för Ann-Margarethe Livh sade precis att det är klart att vi kan bygga bostadsrätter. Det är bara att sätta igång; det har vi så klart ingenting emot.

I och med att vi pratar om bolagen vill jag kommentera vad Berthold Gustavsson sade om att vi ska bromsa bostadsbyggandet. Har han läst vår budget över huvud taget? Som jag visade Joakim Larsson tidigare nådde ni inte ens upp till era egna mål med allmännyttan. Ni byggde inte ens så mycket som ni själva trodde att ni skulle bygga – år efter år efter år. Det här är ett skepp som ni har sänkt till havsbotten!

Anförande nr 367

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Nu är det så att vi låter även andra bygga. Har det funnits både privata byggare och de kommunala bolagen så har vi tyckt att det kanske är lika bra att de privata bygger – bostad som bostad under förutsättning att de blir lika bra, och det har de blivit. Det finns som jag sade nära 100 privata bolag som bygger bostäder, och nästan alla är väldigt duktiga på att bygga väldigt bra bostäder. Varför ska då bara de kommunala bostadsbolagen bygga? De har haft mycket annat att göra. De har haft renoveringsbehov som är oerhört stort, och de har gjort det väldigt bra med renoveringarna och med att sköta om sina hyresgäster, vilket Joakim Larsson har redovisat.

Anförande nr 368

L o r e n a D e l g a d o (V): Jag vill återigen lyfta upp den tyngd som denna budget har avseende demokrati, antirasism och jämlikhet. Det handlar om folks möjligheter att delta fullt ut i samhället. Majoritetens budget ger stadsdelarna mer ansvar och fler rättigheter, vilket leder till att fler får vara med och utforma staden.

I och med demokratiarbetet samt att stadsdelsnämnderna får mer ansvar ökar nämligen möjligheterna för medborgarna att vara delaktiga och utforma sin egen ort. Vi kommer också att ge barn och ungdomar större makt genom att ge dem forum med inflytande på riktigt. Vi kommer också att demokratisera genom att jobba för att få fler att delta i val. Detta är en enormt viktig demokratisk process eftersom det i dag finns stora grupper som är helt oreprresenterade inom svensk politik.

Att få mötespunkter i förorterna är också en viktig demokratiseringsprocess. Där har det varit ordentligt eftersatt. I Skärholmen till exempel har vi inte ett eget Folkets hus. Vi har inte ens en träffpunkt. Ett sådant utrymme leder till att fler föreningar skapas och utvecklas. I det här kommer kultursekreterarna att ha en central roll.

Det är en lättnad att se att vi verkligen ska ta tag i den strukturella diskrimineringen. Det här ger större möjligheter för ungdomar i orten att få jobb, och vi ska se till att det finns en annan representation på alla nivåer inom staden. Vi kommer att jobba med antirasism, mänskliga rättigheter och normkritik från förskola till kommunstyrelse.

Stockholm visar vägen i det här och många andra förslag som leder till mer jämställdhet, rättvisa och demokrati. Den demokratiska tråden som majoritetens budget står för står i stark kontrast till hur det politiska läget i landet är, där några få tillåts diktera vår framtid.

Anförande nr 369

J a n J ö n s s o n (FP): Trevligt att se Lorena här! Det är ju så att vi i Skärholmen såvitt jag vet har fyra mötesplatser för ungdomar upp till 16 år. Vi har Andra hemmet eller Ungdomens hus för ungdomar upp till 19 år som också går att låna eller hyra av olika föreningar, vilket också görs. Därför tycker jag att vi nog är ganska väl tillgodosedda jämfört till exempel med grannkommuner som Huddinge och Botkyrka.

Jag har en fråga angående demokratin. Det står att majoriteten vill utreda stadsdelsnämndernas indelningar. Hur går tankarna där? Ska stadsdelsnämnder slås ihop, eller finns det några andra planer?

Anförande nr 370

L o r e n a D e l g a d o (V): Angående möteslokaler kan jag berätta att jag har växt upp i Skärholmen. I Skärholmen fanns det för ett bra tag sedan både teatrar, träffpunkter och lokaler där man kunde ha stora fester och kulturföreningar kunde visa upp sina danser och teatrar och så vidare.

Det finns inte i dag. De har blivit sålda bland annat till kommersiella lokaler och är inbäddade i Skärholmens centrum. Det här är ingenting som medborgarna i Skärholmen får ta del av. Visst kan en förening hyra in sig i till exempel olika folkhögskolor och så vidare. Men priserna är rätt så dyra, så om man är en liten eller nystartad förening har man inte en chans att kunna ha kontinuerliga möten där.

Anförande nr 371

E r i k M a l m (MP): Ordförande, ärade kommunfullmäktige och åhörare! Förtroendet för demokratin är ingenting som vi politiker ska ta för givet. Jag är därför stolt över att yrka bifall till en budget där arbetet med en levande demokrati är tydligt närvarande.

Ett exempel på detta arbete är det nya ytterstads- och demokratiutskott som inrättas under kommunstyrelsen. Det här är ett utskott som ska verka för att stärka den representativa demokratin och öka valdeltagandet. Det finns redan i dag ett grunduppdrag i stadsdelsnämnderna med att stödja och utveckla dialogen med medborgarna, men utförandet av detta kan absolut bli bättre och det finns mycket kvar att göra.

Med anledning av det här förslaget är det några saker som jag särskilt vill nämna och som ett sådant här utskott och även stadsdelsnämnderna behöver ta fasta på. Att bli lyssnad på, att bli sedd och att bli hörd stärker inte bara vår tilltro till politiken. Det gör att vi också växer som människor. För att ett sådant här arbete ska fungera krävs det att de medborgardialoger som genomförs också görs med förutsättningar för medborgare att bidra konstruktivt. På den här punkten borde jag hävda att staden kan genomföra dessa lite mer kreativt än vad som har gjorts under den föregående mandatperioden, inte minst genom att använda ny teknik, men också genom att pröva nya samtalsformer. Vi måste bli bättre på att följa upp resultaten av medborgardialogerna men också återkoppla till såväl deltagare som till politiker så att själva dialogen inte bara blir en pappersprodukt.

Det sistnämnda är särskilt viktigt, både för att skapa tilltro och för att förse oss politiker med kompletterande underlag som gör att vi kan fatta bättre beslut. Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Jag ser fram emot en mandatperiod med beslut som är väl förankrade hos medborgarna och där demokratiutveckling ska prioriteras särskilt.

Anförande nr 372

J o n a s N i l s s o n (M): Man kan fråga sig om bolagen bara ska förvalta 1900-talets bostadsbestånd eller om de ska bygga 2000-talets bostäder åt våra nya

stockholmare. Jag tycker inte att man behöver välja, men den nya majoriteten verkar vara inne på att det är väldigt viktigt att förvalta bestånd i stället för att bygga.

Om man bara bygger och förvaltar får man en sämre ekonomi. Vad vi har haft för strategi under åtta år här med ett aktivt förvaltande är att hålla en god ekonomi. Vi har stambytt i princip allting, och vi har samtidigt kunnat bygga. Det beror också på att vi har ombildat och fått in pengar och kunnat vara i kontroll.

Titta på Sigtuna, Norrköping och Botkyrka där man inte har velat sälja eller ombilda och där man har hållit hyrorna så låga som det bara går. Till slut kommer man i en situation då det krisar ihop och man måste sälja i panik.

Det är inte bra. Det är bättre att sälja lugnt och försiktigt och sedan försöka bygga så mycket det går med en god soliditet i bolaget. Det är så alliansstyret gjorde under den förra mandatperioden. Vi ska bygga mer, och vi har också byggt fyra gånger mer än både Göteborg, Malmö, Norrköping och Västerås har gjort. Det är de fyra kommuner som har byggt mest vid sidan av Stockholm, och Stockholm har byggt fyra gånger mer än vad de kommunerna har klarat av.

Om man tittar på Familjebostäder har vi haft svårt att få fram markanvisningar och så vidare. Men som det ser ut just nu, och det är ju många års arbete med det, är att man har en projektportfölj på 6,8 miljarder kronor, man har 3 266 bostäder i 22 projekt framför sig att ta tag i, så det finns väldigt mycket att göra. 940 av de här lägenheterna är små lägenheter och studentbostäder.

Så en sista fråga: Behöver Stockholm Sabo? Det tror inte jag. Det är möjligt att Sabo behöver Stockholm. Men vi behöver inte ett ytterligare lager av politik. Vi har politiska styrelser i våra bostadsbolag. Vi behöver inte gå med i en organisation som är politisk. Tittar man i Hyresgästföreningens tidning på deras förankringar och Sabos medlemmar så undrar man vad Sabo egentligen står för. Vad betyder det egentligen? Står det för Slösaktiga och ansvarslösa bostadsorganisation? Eller vad står det för egentligen?

Anförande nr 373

Borgarrådet L i v h (V): Jonas, 300 allmännyttiga bostadsföretag är med i Sabo. Ska vi inte vara med i en politisk organisation tycker jag kanske att vi ska gå ur Fastighetsägarna, eller tycker Jonas Nilsson att det är en opolitisk organisation?

Nu har vi skrivit i budgeten att vi tills vidare är med i Fastighetsägarna, men det är väldigt märkligt att Jonas Nilsson tycker att det är självklart att vi kan betala till Fastighetsägarna men inte till Sabo som faktiskt har i uppdrag att stödja de allmännyttiga bostadsbolagen i hela Sverige.

Sedan tycker jag att det är väldigt märkligt att bli anklagad för att bara vilja förvalta när vi just har presenterat en budget där vi vill fördubbla byggandet, både när det gäller privata byggare och allmännyttan. Vi har otroligt höga ambitioner när det gäller att bygga! Sedan när det gäller bolagens ekonomi vet Jonas Nilsson mycket väl att våra bolag har en otroligt bra ekonomi, bättre än många privata byggare.

Anförande nr 374

J o n a s N i l s s o n (M): Vi har samma siffra på hur många lägenheter vi vill bygga, men vi har sagt att vi ska bygga dem på kortare tid, så det innebär att man bygger fler lägenheter per år, om man kan sin matematik.

Vad gäller Sabo kan de ha 3 000 eller 7 000 bostadsbolag – Stockholm bygger mer än deras medlemmar gör tillsammans. Vi behöver inte dem, det är de som behöver oss. De är misskötta.

Anförande nr 375

B a w e r K e v i r (S): Ordförande, kära fullmäktige! Jag är stolt över att jag som har invandrarbakgrund kan vara här i dag och tillsammans med många andra styra Stockholm. Den främmande idé som Sverigedemokraterna har skulle ha hindrat mig och hundratals andra från att bidra till Sveriges och Stockholms tillväxt om de vore i majoritet. Jag tycker att svenska folket är så kloka att de inte gav den majoriteten i går, och de kommer aldrig att ge den majoriteten i framtiden heller. Det ser jag tydligt här i salen i dag.

När det gäller bostadsbyggandet är vi jätteglada över alla som vill bygga i Stockholm. Men jag har en bild från verkligheten med mig. Danderyds kommun vill bygga 1 000 bostäder de kommande tio åren. Sundbybergs kommun vill bygga 10 000 bostäder de kommande tio åren. Det är en tydlig bild. Om man har viljan att bygga måste man stå upp för och trycka på att de kommuner man styr också ska bygga.

Både kommunala och privata företag ska bygga, men man måste ställa krav. Man måste ställa krav på att det ska finnas lokaler för barn och för ungdomar. Det ska finnas lokaler för omsorg.

I Liljeholmen där jag bor byggs det hur mycket som helst till exempel i Vinterviken och Årstadal, men det finns inga förskolelokaler för barnen. Barnen har baracker i stället för riktiga byggnader med förskolor. Om man inte ställer krav blir det så i framtiden också.

Vi i majoriteten tänker bygga, och vi ger uppdrag till privata och kommunala bolag och ställer krav på att det måste finnas lokaler för fritidsaktiviteter så att våra ungdomar inte behöver flytta från ett område till ett annat. Det ska finnas lokaler för skolor så att våra barn inte behöver gå i förskola i baracker.

Med dessa förutsättningar yrkar vi bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 376

D e r y a U z e l (MP): Det har under alltför lång tid rått akut bostadsbrist i Stockholm. De som har svårast att ta sig in på bostadsmarknaden är framför allt ungdomar, arbetslösa och flyktingar. Många av dessa människor som har en svag ställning på bostadsmarknaden har tvingats ut på en osäker andrahandsmarknad.

Vi vill därför gemensamt för de tre bolagen hitta nya lösningar för billigare byggande och aktivt verka för fler hyresbostäder som alla har råd att efterfråga.

De senaste åtta åren har vi sett att det inte har satsats tillräckligt på ytterstadsområdena. Bostadssegregationen har ökat, och det är en tydlig uppdelning av Stockholm. Ökande klyftor begränsar individens möjligheter och stadens utveckling. Jag är glad och stolt över att den budget jag kommer att bifalla tar hänsyn till de människor som har en svag ställning på bostadsmarknaden, som har en nollvision när det gäller hemlöshet och som har ett långsiktigt demokratiarbete för att nå målet om en jämlik och jämställt hållbar stad fri från diskriminering.

Jag kommer därför att bifalla kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 377

Borgarrådet L a r s s o n (M): Välkommen till fullmäktige, Derya Uzel! Jag kan glädja dig med att i ytterstadsarbetet har vi arbetat väldigt mycket med investeringar under den period som nu har varit och de fyra åren dessförinnan.

Vi har i praktiken lagt ned över 1 miljard per år genom våra bolag och annat på energieffektiviseringar, på att renovera och på att se till att vi får en bättre miljö, och vi har försökt göra det i väldigt nära dialog med de boende.

Mitt råd till Derya nu är att hålla ögonen på att detta fortsätter, för jag tror att det finns en risk för att man tappar ytterstadsfokus just nu om man inte tillåter de här bolagen att med sina ekonomiska muskler också arbeta i ytterstaden. Vi har verkligen jobbat med det den här perioden, och det är jag stolt över. Jag är också stolt över att våra hyresgäster i dag har en mycket högre nöjdhet än när vi tillträdde.

Anförande nr 378

D e r y a U z e l (MP): Jag tycker att det är jättekul att ni har försökt arbeta med ytterstadsområdena. Vi i majoriteten kommer att fokusera ännu mer med det demokrati- och ytterstadsprojekt som vi har.

Gällande den enkät som Joakim Larsson har hänvisat till några dagar undrar jag hur svarsfrekvensen har varit, för verkligheten ser inte ut som enkäterna visar. Därför kan jag tyvärr inte svara något jättekonkret i dag.

Anförande nr 379

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! ”Stockholmshus” – jag får lite samma känsla som när jag säger ”stockholmsvitt”. Den känslan är inte jätteskön. Likadana kolosser ska droppas ned lite varstans. Ni får ursäkta, men har vi inte lärt oss mer än så av miljonprogrammen?

Det är jättebra att ni i den sossestyrda majoriteten vill bygga. Jättebra! Det vill vi också. Vi i Centerpartiet vill till och med bygga mer än ni till 2030, utan att förstöra landets infrastruktur genom att stänga Bromma flygplats.

Till skillnad från er vill vi också bygga diversifierat. Vi vill inte se ett Stockholm som ser ut som Östberlin 1987, och det tror vi inte heller att stockholmarna vill. De vill ha många nya bostäder i ett blandat bestånd.

Tidigare fick jag ett svar på frågan om vad som är så speciellt med Stockholm. Då handlade det mer om Vänsterpartiets egen smak snarare än någonting annat. Kom

igen! Släpp miljonprogrammet 2.0 och kliv in i det grönare, skönare Stockholm – Centerpartiets Stockholm! Bifall till Centerpartiet budgetmotion!

Anförande nr 380

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jagvillhabostad.nu hade ett projekt i Huddinge som hette Villbo, tillsammans med Huga 2002, och då lyckades man bygga med länets lägsta nyproduktionshyror. Då kan man fråga sig: Om man utarbetar ett koncept där man lyckas bygga bra och funktionella yt- och kostnadseffektiva lägenheter, varför då inte sprida det till fler ställen?

Ann-Margarethe Livh har sagt kanske tio femton gånger att vi inte vill ha ett nytt miljonprogram. Men återigen: Om vi ska arbeta fram ett hus, varför inte använda det på fler ställen?

Jag rekommenderar Stina Bengtsson att läsa vad länsstyrelsen, jagvillhabostad.nu och Boverket skriver om hur upprepningar av stora byggvolymmer kan vara ett sätt att pressa kostnader. Sedan kommer vi att jobba med små tomtstorlekar, och vi ska arbeta med en mångfald av aktörer. Vi är för byggemenskaper till exempel. Vi kommer att ha en mångfald av hustyper och aktörer på Stockholms bostadsmarknad, men om det nu finns bra koncept, varför inte använda dem?

Anförande nr 381

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ni pratar om en mångfald av aktörer och samtidigt utesluter ni privata fastighetsägare. Det är också så här, och det har vi lärt oss av miljonprogrammen, att vi inte ska ge avkall på arkitekturen, men det gör vi om vi droppar ned stora kolosser runt om i staden.

Anförande nr 382

S a l a r R a s h i d (S): Man kan undra om Stina Bengtsson har hängt med i debatten. Jag har inte hört någonstans att vi vill bygga ett stort miljonprogram 2.0. Jag har hört att vi har många idéer för bostadsbyggandet. Jag har hört att vi har idéer för blandade upplåtelseformer. Jag har hört idéer om hur vi kan pressa byggkostnaderna. Men ingenstans har jag hört att vi ska bygga ett miljonprogram 2.0

Däremot vill vi bygga i stora volymer för att kunna planera för hela staden, i stället för det småduttande som vi har sett från Alliansens håll. Det är då man kan planera för en hel stad. Det är då vi kan få in förskolor, det är då vi kan få in allmännyttiga bostäder med mötesplatser. Det är det vi är ute efter.

Stina Bengtssons alternativ slutar bara i kaos.

Anförande nr 383

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det är lite intressant att två partier som båda kallar sig feministiska inleder sina repliker med härskartekniker.

Jag vet att ni inte säger ordet ”miljonprogram”. Men det är de facto det ni pratar om. Jag vill inte att Stockholm ska bli på det viset igen. Vi måste utveckla staden bättre än så. Ni måste komma längre än 60-talet!

Anförande nr 384

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Jag tänkte ta upp en fråga som jag ännu inte har hört någon ledamot tala om, nämligen kommunstyrelsens förslag om att inrätta en barnombudsman i Stockholm.

Kanske är Astrid Lindgren den som bäst uttryckte sig om barnens rätt och rättigheter. I ett berömt tal berättade hon en gång om en mamma, präglad av en konservativ indoktrinerad syn på barnuppfostran, som bad sin lille son att gå ut i skogen för att hämta ris som hon sedan skulle slå barnen med. Pojken var ute väldigt länge och letade i skogen. Till slut kom han gråtande tillbaka till sin mamma och sade: Jag hittade inget ris, men här är en sten som du kan kasta på mig.

Då började mamman också gråta, för plötsligt förstod hon och såg allting ur barnets ögon. Hon såg helt enkelt ur ett barnperspektiv.

Är inte detta en helt fantastisk berättelse som lyfter fram barnperspektivet? Med kommunstyrelsens budget kommer vi också att stärka barnperspektivet med en barnombudsman i Stockholm. Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 385

J o e l L a u r é n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Att som ung få möjlighet att flytta hemifrån till en egen första bostad innebär för många möjligheten att kunna bli självständig och vuxen på riktigt. Jag ser det som ett hinder för Stockholms utveckling varje gång en ung vuxen måste stanna kvar i barndomsrummet ett eller flera år för länge, eller när en student tvingas tacka nej till en utbildning i Stockholm på grund av att man inte hittar någonstans att bo.

Tyvärr är det många unga i Stockholm i dag som hindras av att det är svårt att hitta en bostad. Under de senaste åren har Alliansen tagit ansvar för situationen och varvat upp bostadsbyggandet i Stockholm. Vi tog över en bostadsmotor på lågvarv 2006 och har nu växlat upp den på högvarv. Vi kan lämna över en stad med en urstark ekonomi och med det snabbaste bostadsbyggandet sedan 70-talet.

Moderaterna vill bygga vidare på den utvecklingen i vår budget genom att påbörja 40 000 nya bostäder till 2018. Av dessa ska 20 000 vara små lägenheter, och det är ett tydligt budskap till Stockholms unga att vi ser problemen i deras vardag och vill bygga bostäder som passar dem.

Våra bostadsbolag spelar en viktig roll i att säkerställa en god bostadsförsörjning och att Stockholm kan erbjuda både hyresrätter och bostadsrätter, eftersom unga stockholmare efterfrågar olika boendeformer. Sedan 2006 har hälften av alla markanvisningar varit hyresrätter, och vi vill också i vår budget att denna fördelning ska fortsätta.

Jag hoppas att den nya majoriteten kan förvalta den utveckling som just nu pågår i Stockholm så att vi lyckas möta bostadsbristen och göra den enklare för unga att få en bostad. För att möjliggöra fler bostäder behöver vi ta bort stoppklossar och flaskhalsar för bostadsbyggandet i Stockholm, exempelvis genom att lätta på bullerregler, snabba på överklagandeprocesser och lätta på strandskydd etcetera. Det

är hinder som i dag är problem i hela regionen och som vi kommer att behöva ta ställning till inför regering och riksdag så att dessa nödvändiga reformer kan genomföras.

Jag hoppas under de kommande åren kunna få se att den stad som vi lämnar över, med en bostadsmotor på högvarv, kommer att förvaltas väl. Över 8 000 studentbostäder är nu på gång i olika planprocesser. Hälften är redan antagna, och många är redan i produktion. Färdigställs dessa under de kommande åren har vi kommit en lång väg mot att möta bristen på studentbostäder i Stockholm. Det kommer att vara upp till bevis för den nya majoriteten att se till att dessa planer genomförs. Både det vi gör i bostadsbolagen och i stadsbyggnadsnämnden är avgörande för om bostadsbristen ska kunna mötas.

Redan på torsdag i stadsbyggnadsnämnden är det upp till bevis för den nya majoriteten. Då kommer nästan 3 000 nya bostäder upp för beslut, och över 2 000 av dessa är studentbostäder. Då kan vi få ett första besked om den nya majoriteten kommer att förvalta Alliansens ambitiösa politik. Jag hoppas att beskedet till Stockholms unga blir att de planerna genomförs och att den nya majoriteten kommer att låta Stockholm växa under de kommande åren.

Med detta vill jag yrka bifall till Moderaternas budget.

Anförande nr 386

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag delar helt den oro som Joel Laurén ger uttryck i talarstolen. Jag är också jätteorolig för att unga avstår från att komma till Stockholm och studera för att de inte har någonstans att bo. Jag är orolig för att unga aldrig kommer ifrån mammas och pappas vardagsrum därför att de inte har någonstans att bo.

Men ni lovade faktiskt 4 100 studentbostäder, och det bidde 168 permanenta studentbostäder. Det kallar inte jag höga ambitioner. Nu lovar ni 6 000 studentbostäder. Då är frågan vad facit blir.

Facit när det gäller unga, efter åtta år med ett moderatstyrt Stockholm, är att hälften av alla 21–27-åringar saknar egen bostad i Stockholms län. Det är facit efter era åtta år vid makten.

Anförande nr 387

J o e l L a u r é n (M): Då har vi återigen fått lyssna till ett siffertrixande från majoriteten som säger att vi bara har byggt 168 studentbostäder under de senaste fyra åren. Faktum är att vi har byggt 1 088 studentbostäder totalt, och det innefattar både permanenta bygglov och tillfälliga bygglov.

Utöver dem är det nu 8 000 studentbostäder på gång. Hälften av dessa har staden redan fattat beslut om. År 2002-2006, alltså senast ni hade makten, markanvisade ni 185 studentbostäder per år. År 2010-2014 har Alliansen markanvisat 850 stycken per år.

Det är en markant ambitionshöjning och ett tydligt tecken på att Stockholms bostadsmotor nu går på högvarv. Det är ert jobb att förvalta detta under åren framöver.

Anförande nr 388

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Jag tror att vi är många som delar bilden av att det inte är helt lätt att få en lägenhet i den här staden. Bland mina kompisar är inte den första frågan när man fått en lägenhet var den ligger eller om man trivs utan hur man fått tag på den.

Därför kan jag glädjande nog ge besked om att vi vill öka takten i bostadsbyggandet. Vi vill bygga dubbelt så många bostäder med all hjälp av allmännyttan, och av dem vill vi att 20 procent ska gå till unga och studenter, just så att man kan få sin första lägenhet.

Vi vill dessutom göra det lättare att få så kallade kombokontrakt så att fler kan bo tillsammans med sina kompisar och modernisera synen på lägenheten.

När det gäller att bygga bostäder måste man också få mark till det. Här gäller det att hitta bra mark som redan är exploaterad som ligger nära kollektivtrafik så att vi kan förtäta staden.

Min fråga till Joel Laurén är varför ni säger nej till att bygga lägenheter på Bromma flygplats. Det skulle ju vara ett väldigt bra sätt att ta itu med Stockholms bostadsbrist.

Anförande nr 389

J o e l L a u r é n (M): Jag tror att det är viktigt för Stockholms unga att Stockholm under åren framöver också är konkurrenskraftigt, att vi kan locka jobb och företag hit så att unga faktiskt kan få ett arbete och inte bara en bostad.

Vi vill bygga 140 000 bostäder till 2030 utan att riva Bromma flygplats. Till 2018 vill vi påbörja 40 000 bostäder varav 20 000 är små bostäder som passar för unga personer. Vi kan lyckas med våra bostadsmål utan att riva Bromma flygplats och förstöra möjligheterna för Stockholms tillgänglighet och jobb framöver. Det tror jag är den bästa lösningen.

Anförande nr 390

L o r e n a D e l g a d o (V): Jag vet inte riktigt vilken värld du kommer ifrån, Joel, men i min värld är det så att år efter år har studenterna jättesvårt att hitta lägenheter. På KTH där jag pluggade tältade folk inför varje skolstart för att de inte hade någon lägenhet att komma till. Man använde också gymnastiksalar och så vidare för att bo i.

Ni har haft väldigt många år på er att bygga de här studentbostäderna som ni har lovat. Det har inte hänt så mycket. Nu när ni lämnar över makten till oss menar ni ändå att det är ni som står för förändringen och ställer oss till svars. Det tycker jag är en väldigt konstig logik.

Jag vill också ta upp de inkomstkrav ni har haft för hyreslägenheter. I min omgivning har jag flera bekanta som bland annat är ensamstående som inte har haft råd med en hyreslägenhet.

Anförande nr 391

J o e l L a u r é n (M): Det byggs mer i Stockholm nu än vad man gjort sedan 70-talet. Vi har varvat upp takten för bostadsbyggandet i Stockholm, och det är därför vi också lämnar ett dukat bord till er med 8 000 studentbostäder på gång i Stockholms stad. Tusentals av dessa kommer att stå färdiga under de kommande åren, och det blir det ert nöje att inviga dem. Om ni segar på processerna kanske det blir vårt.

Jag vill understryka att företrädare från alla majoriteter som har styrt Stockholm under de senaste decennierna inte har gjort tillräckligt mycket för att bygga tillräckligt många bostäder. Annars hade vi inte haft en bostadsbrist i den här staden. Det som har hänt de senaste åren är däremot att vi har varvat upp takten för bostadsbyggandet till den snabbaste takten sedan 70-talet. Vi har påbörjat 41 000 bostäder 2006; vi har färdigställt 39 000.

Nu är det upp till bevis för er att visa att ni kan värna om den här utvecklingen. Det börjar redan på torsdag i stadsbyggnadsnämnden när ni kan ta beslut om 3 000 bostäder, varav 2 168 är studentbostäder. Upp till bevis nu!

Anförande nr 392

S a l a r R a s h i d (S): Jag tänker börja i en annan utgångspunkt - bostadsförmedlingen. Någonstans kan jag nämligen hålla med Alliansen om att vi vill ha blandade upplåtelseformer. Vi vill se till att bostadsbyggandet kommer igång och att alla goda krafter är med på spåret. Någonstans där är vi överens.

Men det vi inte är överens om är faktiskt allmännyttans roll som flera gånger har debatterats här och då klargjorts. Så här ligger det till: Bostadsförmedlingen är väldigt bunden av att vi har en välfungerande allmännytta som för en aktiv bostadspolitik och som tillåter våra kommunala bostadsbolag att expandera och vara en aktiv aktör när det kommer till bostadsbyggandet, tillsammans med en aktiv mark- och exploateringspolitik som leder till ett högre bostadsbyggande där vi hittar bra lösningar för hyresrätter, för det är den som just nu är lidande.

Ordförande, ärade ledamöter! Åtta år med Alliansens politik har varit åtta år av förödande politik för allmännyttan där svaret nästan alltid har varit att sälja ut bostadsbestånd, oftast med tvivelaktiga medborgardialoger där ett brev på lådan motsvarar denna fantastiska medborgardialog. Det är en utveckling som har varit förödande och där vi i dag går fyra fler stockholmare fler per allmännyttig lägenhet än vad det går göteborgare per allmännyttig lägenhet i Göteborg, för att dra den här typiska Stockholm-Göteborg-Malmö-referensen som vi alltid får höra från den andra sidan. Här får ni höra om ett område där vi faktiskt tyvärr är sämre än vår näst största stad.

Jag anser att allmännyttan har en utvecklingspotential som vi måste värna, en utvecklingspotential som, om den inte får råda, försvagar bostadsförmedlingens huvuduppgift att svara för en reguljär bostadsförmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter.

Än svårare kommer det att bli att sänka kötiderna om vi inte för en aktiv bostadspolitik som leder till ett aktivt byggande. Just dessa delar är väldigt viktiga för att bryta segregationen.

Anförande nr 393

Borgarrådet L a r s s o n (M): Salar säger att vi någonstans är överens om bostadsbyggandet. Sedan säger han att vi har fört en förödande politik och andas att hyresrätten har försvunnit från Stockholm.

Återigen: Jag vet inte hur många gånger jag har sagt det i den här talarstolen, och inte bara jag, men ganska exakt hälften av allt som har byggts har varit hyresrätter. De senaste åren har vi lagt till ett ganska stort antal hyresrätter; närmare 75 procent av markanvisningarna har gått till hyresrätter, beroende på att det har varit så mycket fokus på studentlägenheter.

Salar Rashid har varit uppe i talarstolen ett antal gånger och pratat om att man måste upphöra med det här småduttandet och bostäder här och där och allmännyttan ska ta stora helhetsgrepp. Är det Bromma Salar menar då? Om det är så att vi bara ska bygga på Bromma kommer ju de här ungdomarna som han säger ska få en lägenhet att få en lägenhet om 50-60 år, och då är de inga ungdomar längre, ser du.

Anförande nr 394

S a l a r R a s h i d (S): Jag pratar om ett helhetsgrepp kring bostadsbyggandet, och jag pratar om att bostadsförmedlingens huvuduppgift kan komma att krocka och försvåras då vi inte har bostäder att förmedla. Det är det jag pratar om.

När det gäller hyresrätter som Joakim Larsson pratar om så är jag inte emot dem. Jag ljuger inte heller här i talarstolen. Jag säger att de finns, självklart, men det är inget som vi äger och råder över. Det skapar problem när vi försöker förmedla till exempel träningslägenheter eller föra en socialpolitik för dem som har det allra svårast att få ett boende. Det är det som det handlar om!

Anförande nr 395

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, åhörare! En hyresrätt är en hyresrätt oavsett vem som äger den eller vem som är hyresvärd. Det är en bostad som man hyr, punkt slut.

Sedan har vi förskoletal i byggandet numera, alltså ett antal förskoleplatser per ny bostad. Det har vi infört sedan ett antal år tillbaka.

När det gäller bostäder för studenter och unga startade Stockholmshem 2006 ett samarbete med en organisation som heter Jagvillhabostad.nu. Vi tog fram ett projekt tillsammans i Råcksta med bostäder för unga. Allt som kunde gå fel gick fel i planprocesser och överklaganden och allting, så det har tagit enorm tid att få det klart. Men tveklöst är att innovationer har vi tagit fatt i i den tidigare majoriteten, i synnerhet i Stockholmshem.

Därför kan ni med tillförsikt lyssna till oss i fortsättningen i bostadsdebatten!

Anförande nr 396

Salar Rashid (S): Jag har ingenting emot att vi tar in bra förslag. Är de bra kommer vi att ta dem till oss. Jag förstår inte konfliktdimensionen i Björn Ljungs inlägg här, utan jag säger bara att vi behöver en bostadsförmedling som fungerar bra, och för det krävs en allmännytta som håller en bra och god kvalitet så att vi kan förmedla bostäder.

Anförande nr 397

Erik Slottnér (KD): Jag tycker att det var ett väldigt avslöjande anförande som Salar Rashid höll, nämligen att det är det kommunala ägandet som står över allting annat. Det är det som är det finaste och det bästa och det vi ska hålla fast vid.

Salar säger, om jag hörde rätt, att i Göteborg och Malmö finns det fyra gånger fler allmännyttiga bostäder per invånare än i Stockholm och därmed är Stockholm sämre än Malmö och Göteborg. Det är alltså så man mäter en lyckad bostadspolitik – i hur stor andel allmännyttan har av det totala bostadsbeståndet.

Det var ju faktiskt det Salar Rashid sade, för han sade att Stockholm klarade sig sämre i det avseendet. Då kan det bara betyda en sak, att när vi når den perfekta situationen vad gäller detta, då tillhör 100 procent av bostadsbeståndet allmännyttan. Då har vi nått nirvana i Salars samhälle!

Anförande nr 398

Salar Rashid (S): Jag vet inte om Erik Slottnér ens lyssnade på början av mitt anförande. Jag sade att vi vill ta vara på alla goda krafter. Vi ser gärna olika upplåtelseformer, men just nu är det allmännyttan som trevar lite, och det är på grund av er politik. Ni har sålt över 30 000 lägenheter och därmed försvårat det ännu mer för unga eller för dem som vill flytta hit till Stockholm att kunna få en lägenhet.

Det är det vi vill försöka lösa, och jag förstår inte problematiken i det. Jag försöker stärka allmännyttan, eftersom jag ser att den har en viktig roll när vi ska planera staden så att fler människor får ett boende.

Snarare skulle jag vilja fråga vad det är Alliansen har emot allmännyttan. Vad är det som är så hemskt med att vi får vara med och planera staden och skaffa boende åt folk? Det är där konfliktlinjen verkar ligga hos er.